

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYÂT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANA BİLİM DALI
CUMHURİYET TARİHİ BİLİM DALI

130411

OSMANLI'DAN CUMHURİYET'E ALANYA
(1908-1938)

Yüksek Lisans Tezi

Ali Rıza GÖNÜLLÜ

T/130411

Tez Danışmanı: Süleyman BEYOĞLU

İstanbul 2003

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM
DOKÜMENTASYON MERKEZİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans öğrencisi Ali Rıza Gönüllü'nün " Osmanlı'dan Cumhuriyete Alanya (1908-1938)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Tarihi Anabilim Dalı Cumhuriyet Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Prof.Dr. Süleyman BEYOĞLU
Üniversitesi Marmara

İmza

.....

Üye : Prof.Dr. Zekeriya KURŞUN
Üniversitesi Marmara

.....

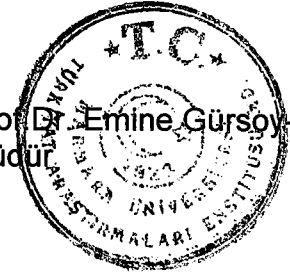
Üye : Yrd.Doç.Dr. Ali KARACA
Üniversitesi Marmara

.....

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun/...../ 2003 tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Emine Gürsoy NASKALI
Müdür

İÇİNDEKİLER	III
ÖNSÖZ	VII
TÜRKÇE ÖZET	IX
İNGİLİCE ÖZET	X
KISALTMALAR	XII
GİRİŞ: ALANYA TARİHİNE KISA BİR BAKIŞ	1
1.ALANYA’NIN COĞRAFİ DURUMU	1
2.TÜRKLERİN FETHİNE KADAR ALANYA	2
3.TÜRK HAKİMİYETİNDE ALANYA (1221-1908)	4
3.1.Sosyal Hayat	12
3.1.1.Yardımseverler ve Taltifleri	12
3.1.2.Nüfus ve İdari Yapı	13
3.1.3.Yapılar	18
3.1.4.Eğitim	19
3.1.5.İdari Olaylar	20
3.1.6.Asayiş Olayları	20
3.1.7.Asker Alma ve Sevk İşleri	21
3.2.Ekonomik Hayat	23
3.2.1.Tarım ve Hayvancılık	23
3.2.2.Sanayi	24
3.2.3.Madencilik	24
3.2.4.Ticari Hayat	25
3.2.5.Gelirler	25
1.BÖLÜM	27
İLMEŞRUTİYET’İN İLANINDAN İ.DÜNYA SAVAŞI SONUNA	
KADAR ALANYA (1908-1918)	27
4.SOSYAL HAYAT	27
4.1 Yardımseverler ve Taltifleri	27
4.2.Nüfus ve İdari Yapı	29
4.3.Yapılar	29
4.4.İdari Olaylar	33
4.5.Asayiş Olayları	34
4.6.Asker Alma ve Sevk İşleri	41

4.7.Balkan Harbinde Alanya Taburu	44
4.8.Sağlık	45
4.9.Muhtelif Ceza Uygulamaları	48
4.10.Yaylacılık	51
4.11.Eğlenceler ve Avcılık	51
4.12.Temizlik İşleri	52
5.KÜLTÜREL HAYAT	52
5.1.Okullar	52
5.2.Vakıf, Hayrat v. b. Kurumlar	53
5.2.1.Camiler	53
5.2.2.Mescidler	54
5.2.3.Medreseler	54
5.2.4.Türbe ve Zaviyeler	55
6.EKONOMİK HAYAT	55
6.1.Tarım ve Hayvancılık	55
6.2.Orman ve Madencilik	58
6.3.Sanayi	59
6.4.Ticari Hayat	59
6.4.1.Para ve Ölçü Birimleri	59
6.4.2.Ulaşım	60
6.4.2.1.İskeleler	60
6.4.2.2.Yollar	61
6.4.3.İhracat	61
6.4.4.İthalat	62
6.4.5.Narh Tespiti	62
6.4.6.Fiat Hareketleri	65
2.BÖLÜM	67
MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİNDE ALANYA (1918-1922)	67
7.SOSYAL HAYAT	67
7.1.Milli Faaliyetler	67
7.2.Azınlıkların Hareketleri	70
7.3.Asayiş Olayları	71
7.4.Yapılar	76
8.EKONOMİK HAYAT	77

8.1.Ulaşım	77
8.2.Tarım	78
8.3.Bazı Malların Fiatı	79
3.BÖLÜM	80
CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA ALANYA (1923-1938)	80
9.SOSYAL HAYAT	80
9.1.Alâiye Şehri İsminin Alanya Haline Çevrilmesi	80
9.2.Nüfus ve İdari Yapı	80
9.3.Asayiş Olayları	81
9.4.Belediye	82
9.5.Sağlık	82
9.6.Atatürk'ün Alanya'yı Ziyareti	84
9.7.Çarşı ve Mahalleler	85
9.8.İçme Suyu	86
9.9.Aydınlatma	86
9.10.Yangından Korunma	87
9.11.Mezarlıklar	87
9.12.Meslekler	88
9.13.Muhtelif Ceza Uygulamaları	89
9.14.Haberleşme	90
9.15.Siyasi Partiler	91
10.KÜLTÜREL HAYAT	91
10.1.Okullar	91
10.2.Yeni Türk Harflerinin Öğretilmesi Çalışmaları	93
10.3.Kültür Varlıklarının Korunması	93
10.4.Dernekler	93
10.4.1.Türk Ocağı	93
10.4.2.Himaye-i Eşçar Derneği	94
10.4.3.Diğer Dernekler	94
11.EKONOMİK HAYAT	94
11.1.Tarım ve Hayvancılık	94
11.1.1.Hububat, Bakliyat ve Endüstri Bitkileri Üretimi	95
11.1.2.Bahçe Bitkileri Üretimi	97
11.1.3.Hayvancılık	97

11.2.Orman ve Madencilik	99
11.3.Sanayi	99
11.4.Ticari Hayat	100
11.4.1.Ulaşım	100
11.4.1.1.Deniz Yolu Ulaşımı	100
11.4.1.2.Kara Yolu Ulaşımı	101
11.4.2.İhracat	103
11.4.3.Narh Tespiti	103
11.4.4.Fiat Hareketleri	104
11.4.5.Ticari Kuruluşlar	108
11.4.5.1.Ziraat Bankası	108
11.4.5.2.Sanayi ve Ticaret Odası	108
11.4.5.3.Alanya Müstahsiller Kooperatifi Şirketi	108
11.4.5.4.Alanya İstihlâk kooperatifi	109
12.SONUÇ	110
13.BİBLİYOGRAFYA	112
14.ÖZGEÇMİŞ	120
15.EKLER	121
EK: 1.Sâlnâme ve Devlet Yıllıklarına Göre Alanya Kazâsı İdarecileri	122
EK: 2.Belge Sureti	145
EK: 3.Belge Sureti	146
EK: 4.Belge Sureti	147
EK: 5.Belge Sureti	148
EK: 6.Belge Sureti	149
EK: 7.Belge Sureti	150
EK: 8.Belge Sureti	151
EK: 9.Belge Sureti	152
EK:10.Alanya İdari Haritası	153

ÖNSÖZ

Türklerin denize ilk ulaştığı yerlerden birisi olan ve sahip olduğu coğrafi konumu itibariyle, askeri ve ekonomik yönden stratejik bir öneme sahip bulunan Alanya şehrinin, tarihi hakkında fazla bir çalışma yapılmamıştır.

Çalışmamızda, 1908-1938 yılları arasında Alanya Kazâsı'nın sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını incelemek suretiyle, Türk toplumunu yakından alakadar eden, bu iki tarih arasında Alanya şehrinin görüntüsünü ortaya koymak ana gayemiz olmuştur. Bu iki tarih seçmemizin sebebi de şudur. 1908 yılı, Osmanlı Devleti'nde II. Meşrutiyetin ilan edildiği tarih olması yanında cemiyetimizde, milletleşme hareketinin yoğun olarak başladığı dönemdir. 1938 yılı da, Milli Devletimizin kurucusu M. Kemal Atatürk'ün vefat ettiği tarihtir.

Konumuzla ilgili ilk çalışmalar, Süleyman Beyoğlu tarafından yapılmıştır. Süleyman Beyoğlu, 8. 9. ve 10. Alanya Tarih ve Kültür Semineri'nde sunmuş olduğu üç bildiri ile, 20. Yüzyıl Alanya Tarihi çalışmalarını başlatmıştır. Bu bildirilerin isimleri şunlardır. a) *Savaş Yıllarında Alanya (1914-1918)*, b) *XX. Yüzyılın Başlarında Alanya'da Bazı Olaylar (1910-1920)* ve c) *Alanya Yapı Tarihine Dair Bazı Belgeler (1907-1919)*.

Çalışmamızın temelini, Başbakanlık Osmanlı Arşivi ve Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nden elde ettiğimiz belgeler oluşturmaktadır. Ayrıca, mahalli arşivlerden de gerekli şekilde faydalanmaya çalıştık. Bunun yanında, Konya Vilâyeti Sâlnâmeleri, Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyyeler, T. C. Devlet Sâlnâmeleri ve T. C. Devlet Yıllıkları başvurduğumuz önemli kaynaklar arasındadır. Yine muhtelif raporlar, kaynak eserler ve araştırmalardan da istifade ettik.

Çalışmamız, giriş ve üç bölümden meydana gelmektedir. Giriş Bölümünde; Alanya tarihine kısa bir bakış adı altında, Alanya'nın coğrafi durumunu, Türklerin fethine kadar Alanya'yı ve Türk hakimiyetinde Alanya konusunu 1908 yılına kadar işledik. Birinci Bölümde; II. Meşrutiyetin ilanından I. Dünya Savaşı sonuna kadar (1908-1918), Alanya'nın sosyal, kültürel ve ekonomik hayatı, İkinci Bölümde; Milli Mücadele döneminde (1919-1922), Alanya'nın sosyal ve ekonomik hayatı ve Üçüncü Bölümde; Cumhuriyetin ilk yıllarında (1923-1938), Alanya'nın sosyal, kültürel ve ekonomik hayatı üzerinde duruldu.

Tez çalışmamın her safhasında benden yardımlarını esirgemeyen ve yol gösteren Hocam Prof. Dr. Süleyman Beyoğlu'na teşekkür ederim. Ayrıca çalışmalarım esnasında

gerekli kolaylığı gösteren, Başbakanlık Osmanlı Arşivi ile Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nin bütün görevlilerine müteşekkirim.

İstanbul 2003

Ali Rıza GÖNÜLLÜ

TÜRKÇE ÖZET

Alanya şehrinin varlığını, Eski Çağ'dan itibaren görmekteyiz. Alanya'nın bu dönemdeki ismi Korakesion (Corakesion)'dur ve Kilikya bölgesinin en önemli şehridir.

Alanya, mahalli beylerden Kyr Vart'ın elinde bulunduğu sırada, Anadolu Selçuklu Sultanı I. Alâeddin Keykubât tarafından fethedilerek, Türk hakimiyetine geçti (1221). Sultan I. Alâeddin Keykubât buraya, kendi adına izafeten, Alâiye ismini verdi.

Alanya, Anadolu Selçuklu Devleti'nden sonra, bir müddet Karamanoğlu Beyliği'nin idaresi altında kaldı. Fatih Sultan Mehmed zamanında da, Gedik Ahmed Paşa tarafından alınarak, Osmanlı Devleti'nin hakimiyetine girdi (1471).

Osmanlı Devleti'nin idari yapısı içinde, sancak merkezi olan Alanya, 1868 yılında, Teke Sancağı'na bağlı bir kazâ haline indirilmiştir. 1914 yılında da, Manavgat Nahiyesi ile Düşenbe Nahiyesi, Alanya Kazâsı'ndan ayrılmış ve bu iki nahiye Manavgat Kazâsı'nı teşkil etmiştir. İdari yapıdaki bu değişiklikler, Alanya Kazâsı'nın arazi miktarının ve nüfus sayısının azalmasına sebep olmuştur.

Osmanlı Devleti, XX. Yüzyılın başında ciddi meselelerle karşı karşıya kalmış ve devletin içine düştüğü buhrandan, bütün Osmanlı halkı gibi, Alanya halkı da etkilenmiştir. Bunun için, bu dönemde Alanya Kazâsı'nda da bazı idari ve adli meseleler ortaya çıkmıştır. Bilhassa, tahıl kıtlığı önemli bir problem olarak görülmektedir. Bu dönemde sağlık konusunda da bazı sıkıntılar vardır. Ayrıca, modern eğitim kurumları yanında geleneksel eğitim kurumları da faaliyet göstermekteydi.

Alanya Kazâsı, Milli Mücadele döneminde düşman işgaline uğramamasına rağmen, yerli eşkıyanın ve Demirci Mehmet Efe'nin baskısına maruz kalmıştır. Ancak, bütün zorluklara rağmen Alanya halkı, Milli Mücadele süresince, daima Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin yanında olmuş ve düşmanın vatandan atılması için, maddi ve manevi her türlü yardımı yapmıştır.

İncelediğimiz dönemde mahalli idarelere bağlı kurumlar, Alanya Kazâsı'nın bazı meselelerini çözmeye çalışmışlardır. Bu dönemde Alanya halkı, tarım ve hayvancılık ile uğraşmaktadır. Bunun yanında, kara yolu olmamasına rağmen, Alanya, halâ önemli bir liman şehridir.

M. Kemal Atatürk tarafından gerçekleştirilen inkılaplara, sahip çıkan Alanya halkı, cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren; sosyal, kültürel ve ekonomik yönden önemli gelişmeler kaydetmeye başlamıştır.

ENGLISH SUMMARY

We have seen the existence of Alanya city since the old period. In this period, the name of Alanya was Korakesion (Corakesion) and it was the most important city of the region of Kilikya.

Alanya, passed through the Türkish sovereignty by being conquered by Sultan the first Alâeddin Keykubâd when it was owned by Kyr Vart who was the one of local rulers (1221). Sultan the first Alâeddin Keykubâd gave the name which was called Alâiye to this place as the nominal of his own name.

Alanya, a space of time, remained under the administration of Karamanoğlu Principality after the State of Anatolian Seljuk. In Conquered Sultan Mehmet's time it passed through the domination of Ottoman Empire by being taken Gedik Ahmed Paşa (1471).

In the administrative structure of the Ottoman State, Alanya, which was flag center, had been caused to descend to the situation of a district which was dependent on the Flag of Teke in 1868. In 1914 the townships of Manavgat and Düşenbe had been separated from the district of Alanya and these two townships had been formed the district of Manavgat.

These changes in the administrative structure had been caused the decrease of population and the land quantity of Alanya township.

Ottoman Empire, around the twentieth century, had remained face to face with the serious affairs and the people of Alanya had also effected from the crisis the state had fallen into as the whole people of Ottoman. Therefore, in this period, some of the administrative and judicial affairs had appeared in the district of Alanya. Especially the dearth of cereal was seen as the serious problem. In this period, there were also some of discomforts in the subject of health. Besides, the traditional education association has presented activity by the modern education association.

The township of Alanya had been subjected to the pressure of Demirci Mehmet Efe and local brigand in spite of not causing to be occupied the enemy in the period of National Struggle. On the other hand, in spite of all difficulties, the people of Alanya, during the National Struggle, always had been at the Turkish Grand National Assembly side and come to the whole aid of material and moral for sending away the enemy from the motherland.

In the period we studied, the association, which was dependent on local administration, had tried to solve some of the problems of Alanya township. In this period, the people of Alanya have worked with agriculture and cattle-dealing. Nevertheless, in spite of not being overland route, Alanya is still an important harbor city.

The people of Alanya, who claims ownership of the revolutions that has been realized by M. Kemal Atatürk, have started to make important social, cultural and economical developments since the first years of Republic.

KISALTMALAR

a.g.b.	: Adı geçen bildiri
a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
b.	: bin/binti
b.k.z.	: Bakınız
b.t.y.	: Basım tarihi yok
b.t.y.y.	: Basım tarihi ve yeri yok
C.	: Santigrat
c.	: Cilt
cm.	: Santimetre
ev.	: Çeviren
haz.	: Hazırlayan
km.	: Kilometre
m.	: Metre
mm.	: Milimetre
nr.	: Numara
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
v.b.	: ve benzeri
v.d.	: ve devamı
v.s.	: ve saire
yay	: Yayımlayan

GİRİŞ

ALANYA TARİHİNE KISA BİR BAKIŞ

1-ALANYA'NIN COĞRAFI DURUMU:

Alanya, 36° 33' kuzey enlemi ve 32° 01' doğu boylamı üzerinde, Türkiye'nin coğrafi bölgelerinden Akdeniz'de ve bu bölgenin batı bölümünde yer almıştır. Yine, batıdan Muğla ve Denizli, kuzeyden Burdur ve Isparta, doğudan Konya ve İçel İlleri ile çevrili olup, güneyde Akdeniz'e açılan il sınırları içerisinde bulunmaktadır. Alanya, Antalya'nın diğer ilçelerinden Manavgat, Gündoğmuş ve Gazipaşa ile sınırlı bir Akdeniz kıyı şehridir.

Antalya Körfezi'nin doğusunda, kıyı çizgisinin düzgün uzanışının bozulduğu yerlerden biri ve en dikkat çekici olanı "Dilvarda Kaleardı Burnu" diye adlandırılan ve üzerinde Alanya Kalesi'nin yer aldığı 212 metre yükseklikte, Perma-Karbon kristalinden müteşekkil küçük yarımada'dır. Kıyıda çok dik bir profille yükselen "Dilvarda Kaleardı Burnunu" oluşturan bu kalkerlerin altında, ovaya doğru yer yer açığı çıkan şistleri, ova bölümünde alüvyonlar örtmüştür. Ayrıca, Alanya İlçesi kuzeyinde Toros Kıvrım Dağları'nın bir devamı olan ve Alanya Masifine ait perma karbon kristalin kalkerleri, kıyıda 1.5-2 km. içeride adeta bir yay çizerler.

Bütünüyle güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda uzanan ve çevresi ormanlarla kaplı yüksek dağ ve tepelerle kuşatılmış bulunan Alanya ovası, güneyde Akdeniz'e açık bir havza durumundadır¹.

Alanya İlçesi'nin toplam yüzölçümü 175.638 hektardır. Bunun 28.422 hektarını tarım, 11.000 hektarını çayır-mera, 115.013 hektarını fundalık ve ormanlık, 185 hektarını su yüzeyi ve 20.560 hektarını da tarım dışı alanlar ve meskun sahalar teşkil etmektedir².

Alanya'nın iklimi, yazları çok sıcak ve kurak, kışları ise serin ve yağmurlu geçen, belirgin Akdeniz İklimi'nin özelliklerine sahiptir. Ancak Alanya'da Akdeniz İklimi'nin etkisi yanında, buranın şekil unsurlarına da bağlı olarak belirlenen, mikro klima alanı özellikleri de barizdir. Meselâ: Seracılık, narenciye ve muz plantasyonunun gelişmesi ve tarımsal zenginlik

¹ Ayhan Sür, *Alanya'nın İklimi*, Ankara-1977, s.9 v. d. ; Besim Darkot, "Alâiye", *İslam Ansiklopedisi*, I/286.

² T. C. Antalya Valiliği Alanya İlçe Tarım Müdürlüğü 2001 Yılı Tarımsal Yapı ve Çalışma Raporu (yayımlanmamış), Alanya-Ocak 2002, s.1.

yönünden de Alanya, Türkiye'nin çok önemli bir yöresidir³. Alanya'da yıllık ortalama sıcaklık 19.2° C, yıllık ortalama yüksek sıcaklık 23.6° C, yıllık ortalama düşük sıcaklık 15.3° C, yıllık ortalama en yüksek sıcaklık 39.6° C, yıllık ortalama en düşük sıcaklık -2.2° C, yıllık ortalama nem % 65, yıllık ortalama toplam yağış miktarı 1166.7 mm. ve yıllık rüzgar ortalaması 1.4 m/saniyedir⁴.

Alanya'nın akarsuları, rejimleri düzensiz olan dere ve çaylardan ibarettir. Bunların önemlilerinden bazıları doğudan batıya doğru Sedire Çayı, Dim Çayı, Oba Çayı, Saka Deresi, Kargı Çayı ve Alara Çayıdır⁵.

Alanya Kazâsı'nın 2000 yılında yapılan genel nüfus sayımına göre, şehir merkezinin nüfusu 88.346, beldelerin nüfusu 136.651 ve köylerinin nüfusu da 39.243'dür. Alanya Kazâsı'nın toplam nüfusu ise 264.240'dır⁶.

Alanya'nın yüksek kesimlerinde soğuğa dayanıklı elma, armut, ayva gibi meyve türleri, sahil kesiminde ise muz, avokado, narenciye gibi subtropik kültür bitkileri yetiştirilmektedir. Ayrıca, Alanya'da turfanda sebzecilik de yoğun olarak yapılmaktadır⁷. Bunların yanında, Alanya sahip olduğu tarihi ve tabii güzellikleri ile, Türkiye'nin en büyük turizm merkezlerinden birisidir⁸.

2-TÜRKLERİN FETHİNE KADAR ALANYA:

Alanya'nın tarih öncesi devirlerini tanıtan belgeler, günümüzde çok sınırlıdır. 1957 yılında Kadıni Mağarası'nda yapılan araştırmalarda, bölge tarihinin Üst Paleolitik (m.ö.20.000-17.000) dönemine kadar uzandığını görmekteyiz. Alanya'nın ilk ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu henüz bilinmemektedir⁹.

Tarihi Kaynaklar, şimdiki Alanya'nın bulunduğu yerde kurulmuş olan eski şehire, Korakesion (Coracesium) demektedir¹⁰. Strabon, Korakesion'u Kilikya'ya batıdan girildiği zaman, ilk tesadüf edilecek şehir saymakta ve bu şehrin, çok dik bir kaya üzerine kurulmuş

³ A. Sür, a.g.e. , s.11.

⁴ Alanya Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü 1980-2000 Yılları Meteorolojik Değerler Raporu (yayımlanmamış), Alanya-2000, s.1-2.

⁵ Haşim Yetkin, *Dünden Bugüne Alanya*, (b.t.y.y.), s.13. ; T. C. Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, *Antalya İli Arazi Varlığı*, Ankara-1993, s.14.

⁶ Alanya İlçesi Nüfus Müdürlüğü, 2000 Yılı Genel Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları Raporu (yayımlanmamış), Alanya-2002.

⁷ T. C. Antalya Valiliği Alanya Tarım İlçe Müdürlüğü 2001 Yılı Tarımsal Yapı ve Çalışma Raporu (yayımlanmamış), Alanya-2002, s.2.

⁸ *Alanya Ekonomik Raporu 2000*, Alanya-2001, s.67.

⁹ *Alanya; Tarihi-Müzeleri ve Ören Yerleri*, Alanya-1998, s.2.

¹⁰ Seton Lloyd-D. Storm Rice, *Alanya (Alâiyya)*, çev. Nermin Sinemoğlu, Ankara-1964, s.1.

olduğunu belirtmektedir¹¹. Yapı kalıntıları da gerçekten, dağlık burnun yukarı kısımlarında eski bir iskanın varlığını göstermektedir¹².

Korakesion, küçük bir askeri birlikle, kendisini iyi bir şekilde müdafaa edebiliyordu. Fevkâlade kuvvetli tabii müdafaa kolaylığı ve mükemmel limanı burayı, korsan ve asiler için, ideal bir sığınak haline getirmiştir. Tarihte ilk defa, m.ö.199'da¹³, Suriye Kralı III. Antiochus, Kilikya kıyılarını ele geçirirken, ona bir tek Korakesion karşı koymuştur. Bu sırada şehrin, Ptolomenlere ait bir birliğin denetiminde olduğu bilinmektedir¹⁴. Yarım yüzyıl sonra da, mahalli beylerden Diototus Tryphon, aynı şekilde VII. Antiochus (m.ö.144-141)'a bağlı kalmayı reddetmiştir. Bu karşı koyma hareketi, Suriye'deki Selefkoslara mı, yoksa Mısır'daki Ptolemenlere mi bağlanmakta kararsız kalmış bulunan, diğer komşu küçük beyliklere, dağılmış kuvvetlerini yeniden toplamak ve bir dereceye kadar hürriyetlerini kazanmak fikrini ilham etti¹⁵.

Selefkoslarla, Ptolemenlerin devamlı mücadelesi ve Roma'nın karışmaması keyfiyeti, Kilikya'da siyasi bir boşluk yaratmıştı. Bu durum Ermenilerin istilalarını, Torosların ötelere kadar uzatmalarına imkan verdi ve başı boş korsanlarda, denizde serbest kaldılar. Kilikya, bundan sonra korsanların yatağı ve ganimetlerini yığıldığı bir depo haline gelmiştir. Yine bunlar, kısa zamanda faaliyetlerini Akdeniz'in her tarafında göstermeye başladılar.

M.Ö.75-74 yılında, Roma nihayet harekete geçti. Umumi Vali Publis Servilius Vatia, korsanlara karşı seri halinde büyük seferler yaptı. Onları, resmen Roma'nın eyaletleri sayıldığı halde, fiilen bağımsız olan, Kilikya'nın müstahdem kalelerinden sürmeğe muvaffak olamadı. Sonunda bu korsanların mukavemetini kıran, büyük harekate kumanda etmek m.ö.65 yılında Pompeius'a nasip oldu. Akdeniz'in bütün kesimlerinde, aynı anda girişilen deniz savaşları ile o, korsanları Kilikya'ya, "tıpkı bir arı kovanında olduğu gibi" sığınmaya mecbur etti. Kati neticeyi veren savaş, Korakesion önünde vuku buldu. Burada Pompeius, korsanların filosunu tahrip ettikten sonra, onların dağlık istihkamlarını da kuşattı. Korakesion savaşı, hemen hemen bir çok yüzyıldan beri, süre gelmiş olan kanunsuzluğu ortadan kaldırdı¹⁶.

Iulius Caesar'ın ölümünden sonra, Marcus Antonius, doğu bölgelerinin yönetimine geçince, Korakesion ile çevresindeki toprakları, Kleopatra'ya armağan etti. Mısır'da kereste

¹¹ Strabon, *Antik Anadolu Coğrafyası (Geographika: XII-XIII-XIV)*, çev. Adnan Pekman, İstanbul-1993, s.197.

¹² S. Lloyd-D. S. Rice, a.g.e. , s.1.

¹³ S. Lloyd-D. S. Rice, a.g.e. , s.1.

¹⁴ George E. Bean, *Eski Çağda Güney Kıyıları*, çev. İnci Delemen-Sedef Çokay, İstanbul-1999, s.85.

¹⁵ S. Lloyd-D. S. Rice, a.g.e. , s.1

¹⁶ S. Lloyd-D. S. Rice, a.g.e. , s.1.

azdı. Fakat, Dim Çay'ı ile, Kargı Çay'ından yüzdürülerek kıyıya indirilen sedir ağacı kerestesi, donanmasına yeni gemiler kazandırmak isteyen kraliçe için çok değerliydi¹⁷.

M.Ö. 27'nci yıldan m.s.192 yılına kadar süren imparatorluk devrinde Anadolu, daima Roma'ya bağlı kalmıştı. Hatta, Korakesion ve çevresinde çok sayıda, Roma İmparatoru para kestirmişti¹⁸. Bu yenilik de, şehrin statüsündeki bir yükselmeyi işaret ediyordu¹⁹.

Korakesion, Kilikya ve Pamfilya'daki diğer şehirlerle birlikte, erken bir tarih de, Hristiyanlığı kabul etmiş olmalı ve ilk kilise konsüllerinde, bir piskopos tarafından temsil edilmiş bulunmalıdır. Gemiciler, kendileri için, çok ehemmiyetli bir mevki tayin işareti olan, bu dağlık buruna (Korakesion), "Güzel Dağ" ismini vermişlerdi. Bu sebeple, Bizanslılar buraya, Kalonoros diyorlardı. Bu isim, çeşitli şekillere girerek devam etmiştir. Türk Milleti tarafından fethinden sonra dahi burası, Venedikliler, Cenevizliler ve Kıbrıslılarca Candelor, Scandalore, Galanorum v. b. şeklinde biliniyordu²⁰.

İmparator Kostantin (m.ö.959-901) zamanında, Anadolu bir çok teme (theme) ayrılmıştı. Korakesion, Sibyrrha temi sınırları içinde idi. Bu temi doğuda Selakus (Silifke) şehri sınırlandırdı. Selge, bu temin eyalet ve piskoposluk merkezi idi.

Latinler, İstanbul'a hakim olduktan ve Bizans İmparatorluğu'nu ikiye taksim ettikten sonra, Anadolu'nun şurasında, burasında bir takım yerli hükümetçikler türemişti. İznik İmparatoru Laskaris, Selçuklu Hükümdarı I. Gıyaseddin Keyhüsrev ile, bir antlaşma yapmak suretiyle kuvvetlenirken, Bizans İmparatorluğu'nun uzaklardaki eyaletlerinin, merkezle olan münasebetleri, büsbütün zaafa uğramıştı.

İşte, bahse konu dönemde, Korakesion ve civarındaki kaleler birer beylik halinde, varlıklarını muhafaza etmeye çalışıyorlardı. Denebilir ki, Bizanslıların merkezle irtibatlarını kaybeden kalelerinin dizdarları, müstakil birer bey olmuşlardı²¹.

3-TÜRK HAKİMİYETİNDE ALANYA (1221-1908):

Kalonoros'un (Korakesion) müstakil beylik olduğu dönemde Antalya, Anadolu Selçuklu Türkleri tarafından, ikinci defa fethedilmiş ve valiliğine de tekrar Mübârizeddin Ertokuş getirilmişti (1216)²².

İleri görüşlü bir şahsiyet olan Antalya Valisi Mübârizeddin Ertokuş ile, Emir-i Ahur Eseddin (Ayas-ı Mecnun), Anadolu Selçuklu sultanı I. Alâeddin Keykubâd'a, Kalonoros'un

¹⁷ G. E. Bean, a.g.e. , s.85.

¹⁸ İbrahim Hakkı Konyalı, *Alanya (Alâiyye)*, İstanbul-1946, s.36.

¹⁹ G. E. Bean, a.g.e. , s.86.

²⁰ S. Lloyd-D.S. Rıce, a.g.e. , s.2.

²¹ İ. H. Konyalı, a.g.e., s.37 v. d.

²² İbnî Bibi, *El Evamirü'l-Ala'ıye Fi'l-Umuri'l-Ala'ıye (Selçukname)*, I, çev. Mürsel Öztürk, Ankara-1996, s.162.

tabii güzelliğinden ve stratejik öneminden bahsetmişler ve onu, Kalonoros'u alması hususunda ikna etmişlerdi.

Sultan I. Alâeddin Keykubâd, Kalonoros Kalesi'ni karadan ve inşa ettirdiği donanma ile, denizden kuşattı. Mevsim kış idi. Kalonoros Kalesi'nin muhasarası iki aydır devam ediyordu. İki aydan sonra, Sultan I. Alâeddin Keykubâd, rüyasında fethin kendisine nasip olacağına dair bir işaret aldı. Bunun üzerine ertesi gün, devlet erkanını toplayarak, onlara rüyasını anlattı. Ayrıca, gazaya katılmış olan fakirlere ve düşkünlere yüz baş sığır, bin baş koyun ve on bin dirhem gümüş dağıtılmasını istedi.

Bu sırada Kale Hakimi Kyr Vart, Türk muhasarasına karşı koymanın boşuna olacağını, yanına çağırdığı ayanına ve itibar sahibi kişilerine anlattı. Müteâkiben de, Sultan I. Alâeddin Keykubâd'ın hükmü altına girme düşüncesini, daha önce aralarında komşuluk yakınlığı, birbirine gidip gelme dostluğu ile, mektuplaşma ve selamlaşma ilişkisi bulunan, Antalya Valisi Mübârizeddin Ertokuş'a iletmiş ve ondan, Sultan yanında aracı olmasını istemiştir. Bunun üzerine Mübârizeddin Ertokuş, Sultan I. Alâeddin Keykubâd'ın yanına gitmiş ve ona, "biraz önce Kyr Vart'ın habercisi geldi ve siz sultanımızın onu, ateş saçan heybetinizin dışında tutmanız, sağlıklı günlerini insaf gölgeniz altına almanız ve bu konularda, onlarla anlaşma ve sözleşme yapmanız halinde o, başı göğe değen bu kaleyi size bırakacak" demiştir. Sultan I. Alâeddin Keykubâd'da, bu isteklere olumlu cevap vermiştir.

Bir müddet sonra, Kale Hakimi Kyr Vart'a, "Konya-Akşehir'inin emirlik menşuru ile, her biri bir şehir gelirine sahip, tanınmış birkaç köyün mülkiyetini verdi." Kyr Vart, iktâ ve temlik menşurunu aldıktan sonra, sultanın karargahına inerek, ondan özür ve af diledi. Diz çökerek saygısını sundu ve sultana, Kale'yi teslim alabileceğini bildirdi.

Sultan I. Alâeddin Keykubâd, çetr ve sancağı ile birlikte, davul ve zurna sesleri arasında, Kale'ye doğru ilerledi. Bu sırada, onun geldiğini duyan büyükler ve ilim peşinde koşan keşişler (caselikan) akın akın, grup grup aşağıya indiler ve sultanı karşıladılar.

Kalonoros'u fetheden (1221), Sultan I. Alâeddin Keykubâd, Yaratan'ın verdiği bu nimete şükretmek gayesi ile, hangi çalışmaların yapılacağını bildirmek için, devlet erkanını topladı ve onlara, "Yüce Allah'a bizim yıldızımızı yükseltmesinin, bu önemli fetihle, bize yeni bir hayat vermesinin şükran nişanesi olarak, Onun her zaman büyüklükle anılması için, bu sert kayalar üzerine, öyle bir kale yapalım ki, engin ve keskin düşünce, onu görmekten şaşkınlığı düşsün. Milletlerin seçkinleri, padişahlarının çabaları arasındaki farkı görsün ve kalacak olan o hatıradan, bizim bilgimiz ve yeterliliğimiz hakkında bir sonuca varsın. Ondan

sonra, o yerin adı, adımız ve lakabımızla şeref kazansın. İhtişamıyla çember şeklindeki gökle, nilüfer renkli kümbetle ve on iki kapılı sarayla yarışsın” dedi²³.

Böylece, Sultan I. Alâeddin Keykubâd, Selçuklu tahtına geçtikten sonra, ilk olarak aldığı bu yere, kendi adına izafeten, “Alâiye” ismini verdi. Selçuklular Devrine ait vakayinameelerde, bu şekilde, bir şehire yeniden isim vermek gibi, bir olaya rastlanmaz. Sultan I. Alâeddin Keykubâd, memleketin her köşesinden getirdiği halkı, Alanya’ya (Alâiye) iskan etti. Buraya zanaatkarlar ve bilginleri yerleştirdi. Sultan I. Alâeddin Keykubâd, bu faaliyetlerinden sonra, kale surlarını yaptırdı²⁴. İbni Bibi’nin ifade ettiği gibi, “Sultan’ın fermanı üzerine mahir yapı ustaları, çalışkan ve çevik işçiler, eli uz ressamalar” çalışmaya başladılar. Bunun neticesinde de, Alanya fetihten kısa bir müddet sonra askeri, dini ve sivil mimari eserleri ile donatılarak, Türk-İslam beldesi haline getirilmiştir²⁵.

Sultan I. Alâeddin Keykubâd, Alanya Kalesi’nin yapımından sonra, Antalya’ya giderken yolda gördüğü, Alara Kalesi’ni de sulh yolu ile aldı²⁶.

Alanya, Sultan I. Alâeddin Keykubâd ve onun halefleri zamanında, Sultanların kışlık merkezi oldu. Bu sebepten dolayı, Alanya’da devlet erkanına ait konaklar, medrese, hamam ve başka medeni tesisler ile, muhtelif kervansaraylar inşa olunmuştur²⁷.

Alanya’nın alınmasıyla, Türk Devleti’nin açık denizlere ulaşma siyasetinin bir safhası daha gerçekleşmiş olmakla birlikte²⁸, Selçuklu Türkleri, Akdeniz kıyılarında çok daha güçlü bir kaleye ve dayanağa sahip olmuşlardır. Bu dayanak hem kara, hem de deniz ile yakından ilgilidir²⁹.

XII. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Anadolu Selçuklu Devleti siyasi ve idari bakımdan pekişmiş, Karadeniz ve Akdeniz’e çıkmıştı. Bunun sonucunda gelişen iç, dış ve transit ticaret, Anadolu şehir hayatının önem kazanmasına yol açmıştı³⁰. Anadolu Selçuklu Devleti’nin iktisadi hayatında, Alanya’nın da özel bir yeri vardır. Selçuklu Türkiye’sinin milletlerarası ticaretten en çok kazandığı iş sahası, doğu ile batı, hatta güney ile kuzey arasındaki ticari alış-verişi sağlayan, Anadolu yollarında yapılan kervan ulaşımı olduğundan

²³ İbni Bibi, a.g.e. , I/254 v. d.

²⁴ S. Lloyd-D. S. Rice, a.g.e. , s.4.

²⁵ İbni Bibi, a.g.e. , I/267. ; Osman Turan, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, İstanbul-1971, s.355.

²⁶ İbni Bibi, a.g.e. , I/269.

²⁷ İbni Bibi, a.g.e. , I/16. ; O. Turan, a.g.e. , s.337.

²⁸ Mehmet Altay Köymen, “Türklerin Anadolu’da Denize İlk Ulaşmaları ve Türk Dehasının Jeopolitikten Faydalanarak Medeniyet Kurmada Gösterdiği Üstünlük (2)”, S.4, *Milli Kültür Dergisi*, Ankara-Nisan 1977, s.15.

²⁹ Tuncer Baykara, “Alâiye Tersanesi”, *Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri*, Alanya-1996, s.183.

³⁰ Ahmet Tabakoğlu, *Türk İktisat Tarihi*, İstanbul-1998, s.82.

hiç şüphe yoktur. Başşehir Konya merkez olmak üzere, bu yollardan belli başlısının geliş ve gidiş yönleri şöyledir. a) Antalya ve Alanya limanlarından gelen bir ana yol, Konya üzerinden Aksaray-Kayseri-Sivas-Erzincan-Erzurum üzerinden İran ve Gürcistan'a, bu yolun Sivas'tan güneydoğuya ayrılan bir kolu Malatya-Diyarbakır-Mardin-Musul üzerinden Bağdat ve Basra'ya, b) İstanbul-İzmit-İznik-Eskişehir-Akşehir-Konya-Ulukışla-Adana-Halep-Şam üzerinden Mısır'a ve Halep'ten ayrılan diğer bir kol Kilis-Nusaybin-Musul-Bağdat ve Basra'ya, c) Antalya ve Alanya'dan gelip, Konya'nın kuzeyine çıkan yol; Ankara-Çankırı-Kastamonu-Sinop üzerinden, Kırım doğusuna uzanıyordu³¹. Ayrıca, Alanya ve Antalya'da toplanan gümrük vergisi eksiksiz olarak baş kente gönderiliyordu³².

Anadolu Selçuklu Devleti, Köseadağ Savaşından (1243) sonra, Moğol nüfusu altına girmiş ve bu hadisenin peşinden de, Moğol-Selçuklu hükümet nizamına karşı isyanlar başlamıştı. Karaman-Alanya-Karahisar-ı Devle (Afyon) hattı etrafı, bilhassa Karamanoğlu'nun ve bazen de Moğollara karşı gelen Selçuklu Sultanlarının teşvikleriyle, daimi surette isyan halindeydi³³. Anadolu Selçuklu Devleti idarecileri, bu bölgedeki huzursuzluğun önünü almak için, muhtelif tedbirlere başvurmuşlardı³⁴.

Anadolu Selçuklu Devleti'nin son senelerinde, Alanya'yı, Karamanoğulları almıştı. 1291 yılı başında, Kıbrıs Kralı'nın Alanya'ya asker çıkarması üzerine, burayı istirdat eden Karamanoğlu Mecdeddin Mahmud Bey, Mısır Memluk Sultanı Melik Eşref Selahaddin adına, hutbe okutmuştur³⁵.

1332'de deniz yolu ile, Alanya'ya gelen ünlü seyyah İbni Batuta, burasının Karamanoğlu Yusuf Bey tarafından idare edilmekte olduğunu yazmaktadır. Bunun yanında, Alanya'da imal dilen kerestenin İskenderiye, Dimyat ve diğer Mısır şehirlerine ihraç edildiğini belirtmektedir³⁶. Cenevizliler, Venedikliler ve Floransalılar; Alanya ve Antalya şehirleriyle, karlı alış-verişlerde bulundular. Onlar; baharat, keten, şeker gibi ürünler aldılar. Pegolotti, "Pratica della Mercatura" isimli kitabında, Alanya'da kullanılan ağırlık ve ölçüleri, İtalyan ağırlık ve ölçüleri ile, mukayeseli olarak gösteren bir cetvel sunmaktadır. Mısırlı ve Suriyeli tüccarlar Alanya ve Antalya yolu ile, Karadeniz limanlarına da seyahat ettiler³⁷.

³¹ Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, I, İstanbul-1977, s.35.

³² Kerimüddin Mahmud-i Aksarayı, *Müsameretü'l Ahbâr*, çev. Mürsel Öztürk, Ankara-2000, s.68.

³³ O. Turan, a.g.e. , s.505. ; M. Akdağ, a.g.e. , I/136.

³⁴ Kerimüddin Mahmud-i Aksarayı, a.g.e. , s.53.

³⁵ Mükrimin Halil Yınanç, "Alâiye", *İslam Ansiklopedisi*, I/289. ; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Ak Koyunlu-Kara Koyunlu Devletleri*, Ankara-1984, s.92. ; O. Turan, a.g.e. , s.606.

³⁶ *İbni Batuta Seyahatnamesi*, haz. Mümin Çevik, I, İstanbul-1983, s.193.

³⁷ S. Lloyd-D. S. Rice, a.g.e. , s.6. ; Şerafettin Turan, *Türkiye-İtalya İlişkileri I (Selçuklulardan Bizans'ın Sona Erişine)*, Ankara-2000, s.156. ; Hasan Moğol, *Antalya Tarihi*, Ankara-1997, s.180.

Alanya Beyliğine, Yusuf Bey'den sonra, Mecdeddin Beyzâde Bedreddin Bey'in oğlu Şemseddin geçmiştir. Şemseddin Bey, 1352 yılında ölmüş ve Karaman'da Emir Musa Bey Medresesi'ne gömülmüştür.

Şemseddin Bey'den sonra, Alanya'nın idaresinde Yusuf Bey'in oğlu Alâeddin Bey bulunmaktadır. O, 1364 yılında ölmüş ve türbesi Alanya'nın Çıplaklı Beldesi'nin, Gülefsan mevkisindedir.

Alâeddin Bey'in vefatından sonra yerine, oğlu Hüsameddin Mahmud Bey, Alanya Bey'i olmuştur. Konu ile alakalı olarak, Kalkaşendi, Et-Terkif'e dayanarak, Anadolu'daki Beylikleri sayarken, Alanya'da Hüsameddin Mahmud'un hakim olduğunu yazmaktadır³⁸.

Bu dönemde, Alanya Beyleri ile Kıbrıs Krallığı arasında, zaman zaman çatışmalar çıkmışsa da, şehir iyi bir şekilde savunulmuştur. Hatta, 1366'da Kıbrıs Kralı Pierre, yirmi iki gemilik bir donanma ile şehire saldırmıştır. Ancak Alanya halkının direnmesi ve Karamanoğlu'nun yardıma gelmesiyle, kral yenilmiş ve donanması tahrip edilmiştir³⁹.

Hüsameddin Mahmud Bey, Alanya'yı bir çok ümran eserleri ile süslemiştir. Bunlar arasında, 1373 yılında Gülefsan'da yaptırmış olduğu caminin önemli bir yeri vardır.

Hüsameddin Mahmud Bey'den sonra, Alanya Beyliğine, Şemseddin Bey'in oğlu Savcı Bey geçmiştir.

Savcı Bey'in vefatından sonra, oğlu Karaman Bey, Alanya Beyi olmuştur. Karaman Bey, yaklaşan Osmanlı tehlikesine karşı, Alanya Kalesi'nde esaslı tamirler ve tahkimler yaptırdı.

Karaman Bey, Osmanlı tehlikesinin göze görülür ve el ile tutulur bir hal de, Alanya'ya doğru sokulduğunu görünce, Mısır'a yaklaşmış ve nihayet 1427 yılında, Alanya ile beraber daha iki kaleyi, Mısır'a 5.000 dinara satmıştır⁴⁰. Böylece, Alanya, Memluk Devleti'nin hâkimiyeti altına girmiştir. Ancak, Alanya'nın idaresi, Karamanoğlu Mahmud Bey'in torunları tarafından yürütülmüştür⁴¹.

Burada belirtmemiz gerekir ki, Alanya'da Anadolu Selçuklu Devleti, İlhanlı Devleti, Memluk Devleti ve Alanya Beyliği döneminde, bazı sultan ve beyler adına sikkeler darp edilmiştir⁴².

³⁸ İ. H. Konyalı, a.g.e. , s.88 v. d.

³⁹ İdris Bostan, "Alanya", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, I/340.

⁴⁰ İ. H. Konyalı, a.g.e. , s.92.

⁴¹ Erdoğan Merçil, *Müslüman Türk Devletleri Tarihi*, İstanbul-1985, s.286. ; Ali Sevim-Yaşar Yücel, *Türkiye Tarihi-Fetih,Selçuklu ve Beylikler Dönemi*, Ankara-1989, s.420.

⁴² Garo Kırkman-Ömer Diler, *Alâiye Paraları (Coinage of Alâ'îye)*, İstanbul-1981, s.37.

Karamanoğlu Mahmud Bey'in torunlarından Lütü Bey, Karamanoğlu İbrahim Bey'in teşviki ile, kardeşi Karaman Bey'i öldürerek, Alanya Beyliği'nin başına geçmiştir⁴³.

Lütü Bey öldükten sonra, yerine Kılıç Arslan Bey, Alanya Bey'i olmuştur (takriben:1460). Bu sırada Osmanlı Devleti'nin başında bulunan Fatih Sultan Mehmed, Karaman taraflarına gönderdiği, Rum Mehmed Paşa'ya, Alanya'yı almasını emretmişti. Fakat o, Alanya Beyi'nin kız kardeşinin kocası olduğu için, Alanya'yı fethetme görevini ihmal etmişti. Bunun üzerine, Fatih Sultan Mehmed aynı görevi, Gedik Ahmed Paşa'ya tevdi etti. Gedik Ahmed Paşa, Alanya'yı karadan ve denizden kuşattı. Kuşatmanın şiddetinden dolayı halk, Kılıç Arslan Bey'den şehrin, Gedik Ahmed Paşa'ya verilmesini istedi. Kılıç Arslan Bey de, halkın bu talebi karşısında, Alanya'yı Gedik Ahmed Paşa'ya teslim mecbur kaldı. Bu şekilde Alanya, Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları içine alındı (1471). İstanbul'a getirilen Kılıç Arslan Bey'e, Gümilcine Sancağı dirlik olarak verildi. Ancak o, burayı beğenmeyerek önce Mısır'a kaçtı. Oradan da Ak Koyunlu Hükümdarı Uzun Hasan Bey'in yanına giderken yolda öldü⁴⁴.

Alanya, 1481'de Tahrir Emini Karamanoğlu Mehmed b. İbrahim Bey tarafından yapılan tahrir de, sancak statüsünde mirliva hassı olarak kaydedilmiştir. Bilhassa tımar sahiplerinin yer aldığı bu sayıma göre, askeri bakımdan önemli bir mevki olan Alanya Kalesi'nde, dizdar hariç yetmiş altı görevli bulunmaktaydı.

XVI. Yüzyılın başlarında padişah hassı olan Alanya'nın 937 (1530-1531) tahririne göre, nüfusu; kazâ merkezinde 1750, köyleriyle birlikte 35.000 ve sancak olarak 55-60.000 civarında idi. Aynı tahrirde kazâda yirmi cami, on mescid, iki kale, iki hamam, yüz dokuz köy, yirmi dört konar-göçer aşiret, iki mezra, on mukataa, iki değirmen ve elli altı vakıf kaydedilmektedir. Vakıf eserleri arasında da cami, mescid, medrese, zaviye ve hamam yer almaktadır⁴⁵. 107 Numaralı Tahrir Defterinde Alanya Dizdarı, 9.131 akça geliri olan Hacı Kasım'dır. Kethûda da 3.500 akça geliri olan Tur Ali'dir. Merdan-ı Kal'a ise, doksan adet olup, bunların toplam geliri 131.808 akçadır. Bu rakamlardan da anlaşıldığı gibi, toplam olarak Alanya Kalesi'nde doksan iki nefer bulunmaktadır. 1530 tarihinde Alanya Kalesi'nde

⁴³ İ. H. Konyalı, a.g.e. , s.286. ; E. Merçil, a.g.e. , s.286.

⁴⁴ Tursun Bey, *Târih-i Ebü'l Feth*, yay. A. Mertol Tulum, İstanbul-1977, s.149. ; *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*, haz. H. Nihal Atsız, Ankara-1985, s.147. ; Mehmed Neşri, *Neşri Tarihi*, haz. M. Altay Köymen, I, Ankara-1984, s.181. ; Hoca Sadettin Efendi, *Tacü't-Tevarih*, haz. İsmet Parmaksızoglu, III, İstanbul-1979, s.104 v. d. ; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, II, Ankara-1994, s.91. ; Ali Sevim-Yaşar Yücel, *Osmanlı Klasik Döneminin Üç Hükümdarı-Fatih-Yavuz-Kamuni*, Ankara-1991, s.68. ; Selahattin Tansel, *Fatih Sultan Mehmet'in Siyasi ve Askeri Faaliyeti*, İstanbul-1999, s.292. ; İ. H. Konyalı, a.g.e. , s.109. ; S. Lloyd-D. S. Rice, a.g.e. , s.7. ; Erdoğan Merçil, "Alâiye Beyliği", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, I/333.

⁴⁵ İ. Bostan, a.g.m. , I/340.

bir dizdar, bir kethüda, iki topçu, yedi ser-bölük, üç bevvâben, bir okçu, yetmiş beş merdan-ı kal'a olmak üzere, toplam doksan nefer bulunmaktadır. Bunların geliri de 97.509 akçadır⁴⁶.

Yine, bu yüzyılda yapılan başka bir tahrirde (1550 yılı dolayları), Alanya Sancağı üç kazâyâ ayrılmıştır. Bunlar: 1-Alanya Kazâsı, 2-Manavgat Kazâsı ve 3-Akseki Kazâsı'dır. Bu tahrirde göre, Alanya Kazâsı'nın nahiyeleri ile beraber nüfusu 11.754'dür. Şöyle ki; Alanya Kazâsı'nın nüfusu 2.913, Oba Nahiyesi'nin Nüfusu 2.642, Dim Deresi Nahiyesi'nin nüfusu 471, Kise Nahiyesi'nin nüfusu 1.243, Çönkere Nahiyesi'nin nüfusu 2.043 ve Alara Nahiyesi'nin nüfusu 884'dür. Bu dönemde Alanya'dan toplanan vergi miktarları da aşağıdaki gibidir: a-Çift Resmi 61.821 akça, b-Bennak Resmi 50.252 akça, c-Mücerred Resmi 12.878 akça, ç-Cizye 2.580 akça, d-Buğday ve Arpa Öşrü 120.145 akça, e-Pamuk Öşrü 29.010 akça, f-Bagat Resmi ve Şıra Öşrü 20.481 akça, g-Sisam Öşrü 16.132 akça, ğ-Kovan Öşrü 5.121 akça, h-Harnup Öşrü 6.549 akça, ı-Otlak ve Hayme Öşrü 746 akça, i-Ağnam Resmi 72.362 akça, j-Gelin Resmi 37.526 akça, k-Tapu Resmi ve Destbani 11.655 akça ve l-Asiyab Resmi 3.801 akçadır. Bahse konu devirde, Alanya'da tarım ve hayvancılık iktisadi hayatın temelini teşkil etmektedir. Yetiştirilen ürünler arasında arpa, buğday, susam, pamuk, üzüm, nar ve harnup başta gelmektedir. Ayrıca, arıcılık yapılmaktadır. Koyun ve keçi ise beslenen ve üretimi yapılan hayvanların en önemlileridir⁴⁷.

Alanya, ünlü denizcimiz Piri Reis'in Akdeniz Atlası'nda da (1532'de tamamlanmıştır.) yer almıştır. Piri Reis bu eserinde, Alanya'nın yer isimlerinden, tarihi eserlerinden ve coğrafi yapısından bahsettiği gibi, iklim özelliklerinden de sitayişle söz eder. Ancak, "Kible gündeğusu estiği zaman çekinmek lazımdır. Rüzgara açıktır." uyarısını yapar⁴⁸.

Alanya'nın sosyal hayatında, XVI. yüzyılın ikinci yarısında meydana gelen suhte isyanlarının önemli bir yeri vardır. Bu isyanlar uzun bir süre Alanya ve çevresinde huzurun bozulmasına sebep olmuştur⁴⁹.

1650 yıllarına doğru Katip Çelebi (Hacı Halife), Alanya Kalesi'ni, ihtişam bakımından Bağdat Kalesi ile mukayese etti. Ayrıca, buranın mahsulü olarak da pamuk, ipek ve susamı zikretmektedir⁵⁰.

⁴⁶ Behset Karaca, "XV-XVI. Asırlarda Teke ve Alâiye Sancaklarında bulunan Kaleler, Kale Muhafızları ve Bu Sancakların Muhafazası Meselesi", S.4. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Isparta-1999, s.180.

⁴⁷ Mehmet Ali Hacıgökmen, *XVI. Yüzyıla Ait Alâiye Sancağı Mufassal Tahrir Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Ankara-1992, s.12 v. d. (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.)

⁴⁸ Piri Reis, *Kitab-ı Bahriyye*, haz. Yavuz Senemoğlu, II, İstanbul-(b.t.y.), s.272.

⁴⁹ Mustafa Akdağ, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası "Celali İsyanları"*, İstanbul-1975, s.169, 201, 203.

⁵⁰ S. Lloyd-D. S. Rice, a.g.e. , s.8.

Evliya Çelebiye göre (1671); 250.000 akçalık has gelirine sahip olan Alanya Sancak Beyi, iki kadirğa ile deniz, sekiz yüz askerle kara seferlerine iştirak ederdi. Serbest zeameti ve yedi yüz altmış tımarı olup, cebelileri ile birlikte üç bin askeri bulunurdu. Alanya Sancağı'nda beş kazâ vardı. Bunlar: Alanya Kazâsı, Düşenbe Kazâsı, Manavgat Kazâsı, İbradı Kazâsı ve Akseki Kazâsı'dır. Alanya Kalesi deniz kenarında olup, beşken şeklindedir. Doğusundaki büyük limana iki bin gemi girerdi. Kale'nin beş kapısı bulunmaktadır. Ayrıca, Alanya Kalesi'nin iki iç kalesi vardır. Büyük iç kalede ev yoktur. Buradaki sarnıçtan, insanlar su ihtiyacını gidermektedir. Küçük iç kale, dörtgen şeklindedir. Batıya bakan iki demir kapısı mevcuttur. İçinde dizdardan başka kimse yoktur. Orta Hisarda üç yüz ev vardır. Burada Sultan Süleyman Cami ve Akşebe Sultan Mescidi de bulunmaktadır. Bu kısımda dükkan ve kahvehaneler de mevcuttur. Orta Hisardan aşağıda büyük kale içinde, altı mahalle ve sekiz yüz ev ile, Bedreddin Cami görülmektedir. Aşağı Kale'de iki medrese, altı çocuk mektebi, üç han, bir hamam, bir çeşme ve yüz elli dükkan vardır. Bu kısmın bütün evlerinin sarnıcı bulunmaktadır. Evlerde asla avlu yoktur. Bütün sokaklar merdivenlidir. Halk eşek ve katırlar ile, inip çıkarlar. Bazı topraklı yerlerde, ekşi kara dut ağaçları vardır. Limanı, tabii limandır. Lodos, keşişleme ve batı rüzgarlarından emindir. Kale'nin doğusunda beş gözlü bir tersane mevcuttur. Aşağı Kale'nin deniz kenarında, Kız(ıl) Kule denilen sekiz köşeli ve sekiz katlı fevkalade sanatlı ve sağlam bir kulesi vardır. Tersane tarafında da bir büyük kule daha, limanı muhafaza eder. Kale'nin kuzeyinde ki dağlarda limon, turunç, nar, zeytin, incir, servi ve hurma pek çoktur. Susamı, yufkalı aş ekmeği ve dürme ekmeği meşhurdur. Ahalisi beyaz külâh üzeri sarık sararlar. Ayaklarına, dizlerine kadar dikişli postal giyen, beli kılıçlı, eli tüfekli eşkıya yiğitlerdir⁵¹.

Devlet tarafından 1732 yılında Alanya, Teke, Hamid, Beyşehir ve Akşehir Sancakları'nda bulunan Yörük taifesinin, aynı sancaklarda uygun olan yerlere yerleşmeleri için emir verildi⁵².

Bununla birlikte, XVIII. Yüzyıl başlarında Alanya ve İçel bölgesinde bulunan Yörüklerin bazıları, Kıbrıs Adası'na nakledilmeye teşebbüs edildi. Eski Yörük, Tırtıroğlu, Hacı İsalı, Sendil, Kaçar Halil, Çarıklar, Horzum ve Saçı Karalı gibi, Yörük oymaklarına mensup, en az 2.468 kişinin adaya nakil ve iskanına lüzum görüldü. Bu iskan işi de oymakların ya kaçması, ya da İstanbul'da araya bazı devlet adamlarını koymaları yüzünden sürüncemede kalarak, 1741 yılına kadar devam etti⁵³.

⁵¹ Evliya Çelebi Seyahatnamesi, haz. Mümin Çevik, IX, İstanbul-1996, s.27 v. d.

⁵² Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskanı*, İstanbul-1987, s.110.

⁵³ Ahmet Refik Altınay, *Anadolu'da Türk Aşiretleri (966-1200)*, İstanbul-1989, s.140 v. d.; C. Orhonlu, a.g.e. , s.112.

Alanya, idari teşkilat bakımından önceleri, Anadolu Eyaleti'nin bir sancağı durumunda iken, Kıbrıs Adası'nın fethinden sonra (1571), yeni kurulan Kıbrıs Beylerbeyliği'ne bağlanmıştır. Ancak, bir ara Karaman Eyaleti'ne dahil edilmişse de, Ağustos 1632'den itibaren tekrar Kıbrıs'a bırakılmıştır. XIX. Yüzyılın başlarında Adana Eyaleti'ne bağlı olan ve 1846'ya kadar bu durumda kalan Alanya, bahse konu tarihte Konya'ya bağlanmıştır⁵⁴.

1855 yılında Alanya Livası'na bağlı dört nahiye bulunmaktadır. Bunlar; a- Akseki Nahiyesi, b-İbradı Nahiyesi, c-Düşenbe Nahiyesi ve d-Manavgat Nahiyesi'dir⁵⁵.

Alanya, 1868 yılında Teke Sancağı'na tabi, bir kazâ haline indirilmiştir. Ancak, Alanya halkı, sancak konumundan kazâ şekline indirilmeyi hoş karşılamamıştır. Bu durumun düzeltilmesi için, muhtelif müracaatlarda bulunulmuş, lakin netice değişmemiştir⁵⁶.

Şimdi, bu tarihten itibaren Alanya Kazâsı'nın sosyal ve ekonomik hayatı hakkında bazı malumat vereceğiz:

3.1-Sosyal Hayat

3.1.1.Yardımseverler ve Taltifleri:

Alanya Kazâsı'nda çeşitli sebeplerden dolayı, Devlet tarafından muhtelif madalya, rütbe ve nişan ile ödüllendirilmiş olan, devlet erkanından ve eşraftan kişiler bulunmaktadır: 1896 yılında Yahya Efendi; Bursa Devriyye Rûûsu ve Mustafa Efendi; İzmir Devriyye Rûûsu⁵⁷, 1906 yılında Tugay-zâde Cemal; Mütemâyiz, Hacı Nuri Efendi-zâde Talat Efendi; Salise, Azak-zâde Tefvik Efendi; Salise, Süleyman Bey-zâde Rıza Bey; Salise, Şerif Ali-zâde Ahmet Raif Efendi; Kapucubaşılık ve müderrislerden Yahya Efendi; Bursa Devriyye Rûûsu ile ödüllendirilmiştir⁵⁸.

Ayrıca, 1907 yılı Nisan ayında Alara Çayı'na düşen, Alanya Postası'nın kurtarılmasında, Alanya Belediye Reisi Talat Efendi'nin, eşraftan Alâeddin-zâde Feyzi Efendi'nin ve Zabıta Memuru Piyade Mülâzım-ı Evveli Hacı Mehmed Ağa'nın, büyük yararlıkları görülmüştür. Bundan dolayı Teke Mutasarrıflığı'nca, bu zevatin birer iftihar madalyası ile taltifinin istenilmesi üzerine, Konya Valiliği bu hususu, Dahiliye Nezareti'ne bildirdi (30 Nisan 1907). Dahiliye Nezareti'nin Talat ve Feyzi Efendi ile, Mehmed Ağa'nın

⁵⁴ İ. Bostan, a.g.m. , s.340. ; İ.H. Konyalı, a.g.e. , s.260 v. d. ; H. Abdolonyme Ubicini, *Osmanlı'da Modernleşme Sancısı*, İstanbul-1998, s.48.

⁵⁵ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1272, s.90.

⁵⁶ İ. Bostan, a.g.m. , s.340. ; İ.H. Konyalı, a.g.e. , s.260 v. d.

⁵⁷ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1317, s.208.

⁵⁸ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1322, s.167.

taltifleri hususunu Sadarete arzı sonunda, bu zevata İftihar Madalyası verildi (11 Haziran 1907) ⁵⁹.

3.1.2.Nüfus ve İdari Yapı:

Alanya Kazâsı'nın 1831 yılı nüfus sayımına göre, erkek nüfusu 28.792'i Müslüman ve 490'ı Reaya olmak üzere, toplam 29.332'dir ⁶⁰.

1868 yılında ise Alanya Kazâsı'nın merkez nüfusu, İslam ve Hristiyan birlikte 10.426'dır. Manavgat Nahiyesi'nin nüfusu da 3.250'dir. Bu yılda Alanya Kazâsı'nın 112, Manavgat Nahiyesi'nin 45 köy ve mahallesi vardır ⁶¹.

1869 yılında da Alanya Kazâsı'nın merkez nüfusu, İslam ve Hristiyan birlikte 10.304'dür. Manavgat Nahiyesi'nin nüfusu da 3.050'dir. 1869 yılında Alanya Kazâsı'nın hane sayısı 1.434, köy ve mahalle sayısı 96, Manavgat Nahiyesi'nin hane sayısı 1.016, köy ve mahalle sayısı 45'dir ⁶². Alanya Kazâsı'nın 1870 yılında da, erkek nüfusu 12.354'dür ⁶³.

1871 yılında Alanya Kazâsı'nın nüfus ve hane sayısı şöyledir.

Kasaba, Nahiye ve Köy Adı:	Nüfusu:	Hane Sayısı:
Nefs-i Alâiye Kasabası	2.583	619
Oba Karyesi (Oba Beldesi)	192	82
Değirmen Deresi	55	25
Kızılcaşehir Karyesi	103	34
Bademağacı	216	66
Oba Ala Kilise (Oba Ala Cami)	89	30
Dereturtalıyas (Deretürbelinas)	209	30
Süleymanlar Karyesi	203	56
Asmaca Karyesi	16	5
Karacivcivli Karyesi	72	25
Mahmudseydi	624	220
Tosmur Karyesi	180	57
Karadağ ve Kabaklu	541	150
Çıplaklı Karyesi (Çıplaklı Beldesi)	118	41
Hacı Mahmudlu	151	65

⁵⁹ Ayhan Yüksel "Alâiye Kazâsı'nda Madalya, Nişan ve Rütbe Sahipleri", (10. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

⁶⁰ T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, *Osmanlı İmparatorluğu'nun ve Türkiye'nin Nüfusu (1500-1927)*, Ankara-1996, s.23.

⁶¹ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1285, s.94.

⁶² *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1286, s.117.

⁶³ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1287, s.92.

Umûrlar Karyesi	39	7
Bedan Karyesi	138	40
Beşer ve Yenisaray	90	45
Karaköy	48	34
Araplar Karyesi (Akçatı Köyü)	104	28
Kıvrasıl Karyesi (Uğurlu Köyü)	99	42
Buçakcı Karyesi	29	11
Uz ve Kûzyaka	102	40
Mandıras Karyesi	95	36
Kabuladan (Gümüşkavak Köyü)	127	46
Usta Ahmedli	50	16
Bucak Nahiyesi	65	22
Buladan Karyesi	33	13
Ortaköy	65	21
Dim Ala Kilise (Ala Cami Köyü)	89	17
Taşbaşı Karyesi	56	18
Kestel ve Yaylalı Uşağı	330	140
Mahmudlar Karyesi (Mahmutlar Beldesi)	403	155
Gözüküçükler	118	65
Yalçıyuvası Karyesi	82	31
Nefs-i Şeyhler Karyesi (Şihlar Köyü)	286	95
Göngeli Karyesi (Yayla Konak Köyü)	168	72
Sapadere Karyesi	174	92
İshaklı Karyesi	91	53
Eski Yurdlar Karyesi	209	55
Kırkcıyan Karyesi	210	86
Seki Karyesi	31	13
Sedire Karyesi (Belen Köyü)	39	12
Yalak Karyesi	89	41
Akçakaya Karyesi	28	9
Domalan Karyesi (Yeşilöz Köyü)	31	13
Boğçalar Karyesi	50	23
Dikman Karyesi	11	4
Bulağı ve Hotamlı	122	81

Kıllı Karyesi (Çamlıca Köyü)	104	66
Temürciler Karyesi	44	21
Ali Efendi Cemaati (Ali Efendi Köyü)	273	176
Eşyanlı Cemaati	96	71
Serâyse Kûrenleri	123	83
Kesikli Cemaati	139	87
Avsallar Karyesi (Avsallar Beldesi)	169	46
Alara Karyesi (Ulugüney Köyü)	86	31
Burcaklı Karyesi	198	54
Kestil Karyesi	205	121
Ulucak Karyesi	41	13
Akse Karyesi	32	13
Gözübüyük Karyesi	55	17
Karamanlar Karyesi	79	25
Orhan Karyesi	124	36
Sirge Karyesi (Gümüşgöze Köyü)	86	27
Kızılağaç Karyesi (Güzelbağ Beldesi)	414	133
Bayır Karyesi	170	61
Kozağacı Karyesi	92	41
Girnas Karyesi (Köprülü Karyesi)	191	62
Çaltı Karyesi	77	39
Eskibağ Karyesi	161	72
Keset Karyesi	129	63
Cûndurur Karyesi	184	86
Ortaköy	65	18
Narağacı	60	22
Balur ve Tavşan Alayı (Akyar Köyü)	213	76
Manavgat Nahiyesi		
Sarılar Karyesi	111	49
Hamar Karyesi	18	3
Hatıplar Karyesi	15	6
Abdallar Karyesi	50	15
Sorgun Karyesi	47	21
Ilıca Karyesi	30	11

Evran Karyesi	16	11
Kemer Karyesi	37	14
Sekikanallar Karyesi	86	14
Temirbucak Karyesi	55	14
Hoca Karyesi	85	34
Hinduve Karyesi	18	11
Ocak Karyesi	121	44
Sevinc Karyesi	53	17
Olkular Karyesi	49	24
Evranlar Karyesi	29	8
Durbazlar Karyesi	49	19
Aşıklar Karyesi	20	11
Yavaş Karyesi	12	4
Şişe Karyesi	57	13
Hisar Karyesi	12	5
Zive Karyesi	52	22
Hocalar Karyesi	15	7
Taşahur Karyesi	81	32
Kadılar Karyesi	3	1
Tekit ve Koçlar Karyesi	40	24
Bereket Karyesi	13	4
Çakış Karyesi	20	9
Sarf Karyesi	85	33
Salur Karyesi	80	33
Kızıлтаğ Karyesi	129	45
Bucak Karyesi	15	5
Şeyhler Karyesi	81	18
Sağiran Karyesi	24	13
Kıbar Karyesi	91	39
Düzağaç Karyesi	200	69
Karağanlar Karyesi	36	92
Bozmuhan Karyesi	56	20
Değirmen Karyesi	160	46
Kızılca Karyesi (Yeşilbağ Köyü)	287	91

Fettahlı Aşireti	334	98
Solaklı Aşireti	81	46
Çardak Aşireti	154	55
Perakende Aşireti	238	73

Bu bilgiden de anlaşılacağı üzere, bu yılda Alanya Kazâsı'nın, Manavgat Nahiyesi ile birlikte hane sayısı 5.764 ve nüfus da 16.202'dir⁶⁴.

1881 yılında, Alanya Kazâsı'nda 427'i Rum ve 13.694'ü İslam olmak üzere, 14.121 erkek nüfus bulunmaktadır⁶⁵. Bu yıl Alanya Kazâsı'nın hane sayısı da 8.633'dür⁶⁶.

1892 yılında da Alanya Kazâsı'nda; 13 mahalle, 2 nahiye, 89 köy ve 4.466 hane, Düşenbe Nahiyesi'nde; 51 köy ve 1.860 hane ve Manavgat Nahiyesi'nde; 46 köy ve 1.554 hane vardır. Bunun yanında Alanya Kazâsı'nda; 434 Rum kadın, 545 Rum erkek, 7.471 İslam kadın ve 10.830 İslam erkek, Düşenbe Nahiyesi'nde; 4.421 İslam kadın ve 4.695 İslam erkek ve Manavgat Nahiyesi'nde; 2.930 İslam kadın ve 3.594 İslam erkek nüfus bulunmaktadır. 1892 yılında, Alanya Kazâsı'nın nahiyeleri ile birlikte toplam nüfusu 35.930'dur⁶⁷.

1899 yılında Alanya Kazâsı'nın hane sayısı 4.657 ve nüfusu 21.986'dır. Bunlardan 20.458'i İslam, 1501'i Rum ve 27'i Musevi'dir. Düşenbe Nahiyesi'nin hane sayısı 1.909, nüfusu 9.982'dir. Manavgat Nahiyesi'nin hane sayısı 1.699, nüfusu 7.821'dir. Nahiyelerdeki nüfusun hepsi İslam'dır. Alanya Kazâsı'nın 1899 yılında, nahiyeleri ile beraber toplam nüfusu 39.789'dur⁶⁸.

1906 yılında ise Alanya Kazâsı'nda 24.913 İslam kadın, 24.166 İslam erkek, 815 Hristiyan kadın, 762 Hristiyan erkek, 15 Musevi kadın ve 15 Musevi erkek vardır. Bu yılda Alanya Kazâsı'nın toplam nüfusu 50.686'dır. Ayrıca, 1906 yılında Alanya Kazâsı'nın 2 nahiyesi, 190 köyü ve 10.597 hanesi bulunmaktadır⁶⁹.

Bu dönemde, Alanya Kazâsı'nın idari yapısında bazı iç değişiklikler de meydana gelmektedir: Alanya Kazâsı'nın Düşenbe Nahiyesine bağlı olan Çakallar ve Karaboynuzlar Köyü muhtarları ile ahalisi tarafından, Dahiliye Nezareti'ne gönderilen dilekçede, adı geçen köylerin, merkez kazâyâ altı ve merkez nahiyyeye on iki saat uzaklıkta olduğu, vergi işlerinin ve askerlik muamelelerinin merkez kazâyâ ait bulunduğu ve 1905 yılından itibaren merkez kazâyâ bağlanması ile birlikte, yeni tahririn merkez kazâ namına icrası istenmişti. Dahiliye

⁶⁴ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1288, s.205 v. d. ; *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1289, s.192 v. d. ; T. C. İçişleri Bakanlığı, *Köylerimiz 1981*, Ankara-1982, s.605 v. d.

⁶⁵ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1299, s.162.

⁶⁶ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1300, s.190.

⁶⁷ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1310, s.252-253.

⁶⁸ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1317, s.210 v. d.

⁶⁹ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1322, s.171.

Nezâreti bu talebi, 9 Aralık 1906'da Şûra-yi Devlete havale etti. Şûra-yi Devlet Mülkiye Dairesi, Konya Vilâyeti ve Seraskerlik makamı tarafından olumlu bulunan bu isteği, uygun görüşle, gereğinin yapılması için, Sadaret Dairesi'ne gönderdi (4 Şubat 1907)⁷⁰. Sadaret Dairesi de 13 Şubat 1907 tarihinde, Şûra-yi Devlet Mülkiye Dairesi'nce hazırlanmış olan bu mazbatayı, Padişahlık makamına sundu⁷¹.

3.1.3.Yapılar:

1869 yılında Alanya Kazâsı'nda köyleri ile birlikte 31 cami, 36 mescid, 5 medrese, 1 rüştiye mektebi, 3 kilise, 1 hamam, 350 mağaza, 302 dükkan, 1 karantinahane, 1 kiremithane ve bir çok mektep vardır⁷².

1882 yılında da Alanya Kazâsı'nda 1 hükümet konağı, 1 telgrafhane, 1 rüştiye mektebi, 1 hamam, 1 rüsûmat idaresi, 1 karantinahane, 679 dükkan, ayrıca köyleri ile beraber 30 cami, 25 mescid, 13 medrese ve 21 sübyan mektebi bulunmaktadır⁷³.

1899 yılında ise Alanya Kazâsı'nda; 1 hükümet dairesi, 29 cami ve mescid, 11 medrese, 26 mektep, 417 dükkan, 1 kiremithane, 9 fırın, 53 değirmen ve 9 kahvehane, Düşenbe Nahiyesi'nde; 1 hükümet dairesi, 7 cami ve mescid, 5 medrese, 15 dükkan 1 kiremithane, 1 fırın, 25 değirmen ve 2 kahvehane, Manavgat Nahiyesi'nde; 1 hükümet dairesi, 4 cami ve mescid, 8 medrese, 14 mektep, 27 dükkan, 2 fırın, 21 değirmen ve 2 kahvehane mevcuttur⁷⁴.

1906 yılında da Alanya Kazâsı'nda 1 hükümet konağı, 1 debboy-ı hümayun, 350 dükkan, 2 cami, 1 tekke, 35 mektep, 1 kumaş imalathanesi, 2 kilise ve 1 hamam vardır⁷⁵.

Padişahlık Makamı'na, Alanya Kazâsı'ndaki bazı yapıların tamir edilmesi ile ilgili başvurular da yapılmıştır: Evkaf-ı Hümayun Nezâreti'ne yapılan ihbarda, Alanya Kazâsı'na defnedilmiş olan, İmam Zeynel Abidin Hazretleri'nin kızı Sitti Zeynep Hazretleri'nin, Türbesi'nin harap olduğu ve Türbe Vakfı'nın, mütevellisi tarafından, geçim yeri kabul edildiği bildirilmişti. Bu ihbar üzerine, Evkaf-ı Hümayun Nezâreti 8 Ağustos 1896 tarihinde, Teke Mutasarrıflığı'na mütevellinin durumunun araştırılmasını ve türbenin tamiri gerekiyorsa,

⁷⁰ Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Yıldız Sadaret Resmi Maruzat Evrakı (BOA, Y. A. Res.), nr. 143/93, Lef. 1.

⁷¹ Aynı Belge, Lef. 2.

⁷² *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1286, s.117.

⁷³ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1317, s.210.

⁷⁴ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1300, s.190-191.

⁷⁵ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1322, s.168.

keşif defterinin tanzim edilerek gönderilmesini emretti. Teke Mutasarrıflığı da, 12 Eylül 1896'da Alanya Kaymakamlığı'ndan, konu ile ilgili bilgi istedi. Alanya Kaymakamlığı'nın hazırlamış olduğu mazbata da; Türbe Vakfı'nda yazılı olan dükkanların ve sair paranın, geçen zaman içinde izinin kalmadığı, türbeyi çeviren arazinin aşârının da, hazinece tahsil edildiği, ancak mütevellîye yıllık 80-100 kuruş gibi bir meblağ verildiği, türbenin tamir ve onarımına bakılmadığı ve burada yatmakta olan Zat-ı Şerifin değeri ile, uygunsuz bir hale geldiği yazıldı. Yine, türbenin ve türbeye bağlı kısımların tamiri ve iç süslemesi için, hazırlanan keşif defterinin gönderildiği, ayrıca tamir yapılmasından sonra, gerekli hizmetin yerine getirilmesi için, bir zâviye-dar tayin edilmesi ve türbenin girişine de bir zâviye-dar hücresi, inşa edilmesi talep edildi (1 Ocak 1898)⁷⁶.

Alanya Kaymakamlığı tarafından Teke Mutasarrıflığı'na gönderilen, türbenin tamiri ile, türbeye ilavesine lüzum görülen zâviye-dar hücresi ve lüzumlu diğer işler için hazırlanmış olan keşif-name defterinde, yapılacak olan masrafın 11.750 kuruş olduğu yazılıdır⁷⁷.

Yine, Alanya Müftüsü başkanlığında teşekkül etmiş olan bir heyet tarafından, 25 Aralık 1897'de Yıldız Sarayı'na gönderilen arzuhalde; Alanya Kazâsı'nın doğu kısmında bulunan Dim Nehri üzerine, ecdat tarafından inşa ettirilen kargir köprü'nün, geçen zaman içinde, orta ayağının altının oyulmuş olmasından dolayı, eskiden beri alış-verişi Alanya Kasabası ile olan Sedre ve Şeyh Köyü ahalisi ile, İç-il Sancağı'nın Ermenak ve Anamur Kazâsı sakinlerinin, nehrin coşkun olduğu kış ve bahar mevsiminde, pek çok zorluğa ve bir çok can kaybına uğradıkları bildirilerek, Dim Nehri köprüsü ile, Alara köprüsünün kalan kısmının tamir edilmesi istendi. Ayrıca, Dim Nehri köprüsünün 75.000 kuruşa yapılabileceği ve bazı hayrat sahipleri tarafından da, bu miktarın 10.000 kuruşunun karşılanabileceği bilgisi verildi⁷⁸.

Alanya Kaymakamlığı'nın hazırlamış olduğu mazbata ile, bunun ekleri olan keşif defteri ve türbenin planı, ayrıca Alanya Müftüsü Başkanlığı'nda teşekkül etmiş olan heyetin arzuhalî, 19 Mayıs 1898'de, Padişahlık Makamı'na sunuldu⁷⁹.

3.1.4.Eğitim:

Alanya Kazâsı'nda 1874 yılında 9 sübyan mektebi, 1 rüştiye mektebi ve 5 medrese, Manavgat Nahiyesi'nde de 5 sübyan mektebi vardır. Bu yılda, Alanya Kazâsı sübyan mekteplerinde, 300 kız ve 800 erkek, Manavgat Nahiyesi sübyan mekteplerinde de, 100 kız

⁷⁶ BOA, Yıldız Perakende Arzuhal ve Jurnaller Evrakı (Y. PRK. AZJ), nr. 36/21, Lef. 2.

⁷⁷ Aynı Belge, Lef. 2.

⁷⁸ Aynı Belge, Lef. 3.

⁷⁹ Aynı Belge, Lef. 1, 2, 3, 4.

ve 250 erkek öğrenci öğrenim görmektedir. Yine, Alanya Kazâsı rüştiye mektebinde 40 ve medreselerde de 62 öğrenci bulunmaktadır⁸⁰.

1876 yılında Alanya Kazâsı rüştiye mektebinde 45 öğrenci vardır⁸¹.

1899 yılında Alanya Kazâsı'nda, 25 mektep de 676 erkek ve 530 kız, Düşenbe Nahiyesi'nde, 19 mektep de 384 erkek ve 252 kız ve Manavgat Nahiyesi'nde, 14 mektep de 197 erkek ve 175 kız öğrenci mevcuttur. Ayrıca, Alanya Kazâsı'nda, gayri Müslimlere ait olan, iptidai derecesindeki 1 mektebe 71 öğrenci devam etmektedir. Bu yılda Alanya Kazâsı'nda 11 medresede, 656 öğrenci ve 11 müderris, Düşenbe Nahiyesi'nde 5 medresede, 165 öğrenci ve 4 müderris, Manavgat Nahiyesi'nde 8 medresede, 205 öğrenci ve 8 müderris bulunmaktadır⁸².

1906 yılında Alanya Kazâsı merkez ibtidai mektebinde 165 ve rüştiye mektebinde de 45 öğrenci vardır⁸³.

3.1.5.İdari Olaylar:

İncelediğimiz dönemde Alanya Kazâsı'nda, devleti yakından ilgilendiren bazı idari olaylarda meydana gelmiştir. Mesela; Konya Vilâyeti'nin, mahkemeye verildiği halde, izin almadan İstanbul'a gitmiş olan, Alanya Kaymakamı Hilmi Efendi'nin, kaymakam olarak çalıştırılmasının mümkün olmadığını ve azledilmesi gerektiğini bildiren telgrafi, İntihap Komisyonu'na havale edilmişti. İntihap Komisyonu da, uygun bir kaymakamlıkla becayış yapmak için dilekçe veren, Karaman Kaymakamı Said Bey'in, Alanya Kaymakamlığı'na naklini, yine Karaman Kaymakamlığı'na da, 3.sınıftan seçilip aday kaymakam olan, eski Arapgir Kaymakamı İsmail Hakkı Efendi'nin tayinini uygun gördü (26 Nisan 1880)⁸⁴. Bunun üzerine, Sadaret Makamı da, gerekli atamanın yapılabilmesi için, hazırlamış olduğu tezkereyi, Yıldız Sarayı'na sundu (2 Mayıs 1880)⁸⁵.

Zaptiye Nezâreti Özel Kalemi tarafından, Konya Valiliği'nden yazılan 23 Aralık 1905 tarihli yazıya verilen cevapta, Alanya'da görev yapan, fakat akıl hastası olduğu için, polisliğe elverişli olmamasında dolayı, yerine başka birisi tayin edilen Polis Mustafa Efendi'nin, 1.5 ay tebdili hava ettikten sonra, hastalığından eser kalmadığı ve sıhhatine kavuştuğu doktor raporu ile sabit olması sebebiyle, eski görevine iade edildiği bildirildi (18 Nisan 1906)⁸⁶.

⁸⁰ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1291, s.134.

⁸¹ Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1292, s.155.

⁸² Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1317, s.210-212.

⁸³ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1322, s.166-167.

⁸⁴ BOA, Y. A. Res. nr. 11/9, Lef. 2-3.

⁸⁵ Aynı Belge, Lef. 1.

⁸⁶ BOA, Zaptiye Nezareti Evrakı (ZB.), nr. 441/11.

3.1.6.Asayiş Olayları:

Bu dönemde, Alanya Kazâsı'nda meydana gelen asayiş olayları ile ilgili olarak da şunları söyleyebiliriz. Konya Valiliği'nden 30 Aralık 1893'de Dahiliye Nezâreti'ne çekilen telgrafta, Alanya Kazâsı'na bağlı Eksere Köyü'nün müderrisi olan Naim Efendi, adı geçen köy halkı ile birlikte, civarda bulunan köylere ait insanları da toplayarak, Eksere ve Narağacı Köyleri cihetinde bulunan köylerin yollarını düz etmekte iken, yolun üst tarafında bulunan dağın, Naim Efendi ile amelenin üstüne çöktüğü, bu esnada Naim Efendi ile 8 kişinin toprak altında kalarak vefat ettiği, altmış kişinin de yaralandığı ve Alanya Kazâsı Kaymakamı ile, sağlık ekibinin olay yerine giderek, lazım gelen işlemin yapıldığı bildirildi⁸⁷. Bu olay hakkında, Sadaret Dairesi tarafından, Padişaha da bilgi verildi (2 Ocak 1894)⁸⁸.

23 Şubat 1906 tarihine göre, Alanya Kazâsı Asliye Mahkemesi Sorgu Dairesi tarafından, değişik suçlardan 18 kişi tutuklandı. Yine, 24 Şubat 1906 tarihi itibarı ile de, Alanya Kazâsı Asliye Mahkemesi Ceza Dairesi'nce, muhtelif suçlardan 12 kişiye ceza verildi⁸⁹.

Bu yıllarda gördüğümüz asayiş olaylarından birisi de şudur. 19 Mayıs 1907'de Zaptiye Nezaretî Özel Kalemi tarafından, Alanya Kaymakamlığı'na gönderilen yazıda, fesat erbabından Mehmed b. Alâiyeli Mehmed isminde Mısırlı bir kişinin, Mersin-Antalya veya İzmir yolu ile, Alanya'ya gelmek üzere, 8 Mayıs 1907 tarihinde, İskenderiye'den hareket ettiği ve adı geçen kişinin Alanya'da, bazı ermeni fesat erbabı ile birleşeceğinin haber alındığı bildirilmiş, ayrıca bu kişi hakkında gerekli soruşturmanın yapılması istenmişti⁹⁰.

3.1.7.Asker Alma ve Sevk İşleri:

Alanya Kazâsı bu dönemde, asker alma ve sevk işlerinin yapıldığı önemli bir merkezdir. Konu ile ilgili bazı örnekler verebiliriz: Alanya Redif Taburu'nun Mukaddem Sınıfı, Elmalı Taburu ile birlikte, 3 Kasım 1885 günü Selanik'e varmıştı⁹¹. Yine, Alanya Taburu'nun 4 Haziran 1898'de terhis olduğu, Konya Kumandanlığı'ndan Ser-Askerliğe bildirildi⁹². Ayrıca, 3.Ordu Müşirliği Vekaleti'nden, Mekri Redif Taburu'nun subayları ile birlikte 676 askeri, 96 sandık mavzer mermisi ve 87 yük hayvanı, Bozkır Taburu'nun 663 askeri, 400 sandık mavzer cephanesi ve 40 yük hayvanı, Kuşadası Taburu'nun subayları ile beraber 406 askeri ve 347 sandık cephanesi 18 Haziran 1898 tarihinde, Selanik'ten Mekke

⁸⁷ BOA, Yıldız Sadaret Hususi Maruzat Evrakı (Y. A. Hus.), nr. 287/82, Lef. 2.

⁸⁸ Aynı Belge, Lef. 1.

⁸⁹ BOA, ZB. nr. 707/54.

⁹⁰ BOA, ZB. nr. 608/20.

⁹¹ BOA, Yıldız Perakende Umum Vilâyetler Tahrirâtı Evrakı (Y. PRK. UM.), nr. 8/16, Lef. 1.

⁹² BOA, Yıldız Mütenevvi Maruzat Evrakı (Y.MTV), nr. 178/178, lef. 1

Vapuru ile; Mekri, Alanya ve Kuşadası iskelelerine sevk olundukları, Ser-Askerliğe bildirildi⁹³.

Kaplan Vapuru ile, Alanya, İskenderun, Beyrut ve Lazkiye'den alınarak, İzmir'e getirilen ve Selânik'e ait olan yüz dört askerin; Selânik, Gelibolu ve Dedeagaç iskelelerine nakli, 21 Ocak 1902 tarihinde, İzmir Kumandanlığı'ndan istenmiş idi. Fakat, İzmir Kumandanlığı'nın uygun deniz nakil vasıtası olmadığını ileri sürmesi üzerine, Ser-Askerlik 26 Ocak 1902'de, adı geçen kumandanlığa yeni bir emir verdi. Bu emir gereğince, İzmir Kumandanlığı, yüz dört askerin bir posta vapuru ile, Selânik'e sevk edilmesi kararını aldı⁹⁴.

9.Fırka ile 3.Ordu'ya mensup taburlara verilmek üzere, 2.Ordu'dan tertip olunan 1.300 yeni askerden, 95'nin Bandırma Livası'nın Soma Alayı Dairesi'nden, 160'ı Kütahya Livası'ndan, 130'ı Isparta Livası'ndan, 525'i Karahisar Livası'ndan ve 390'ı Antalya Livası'ndan alındı. Ser-Kâtiplik tarafından, Antalya Livası'ndan gönderilecek olan askerlerin 25 günde, Antalya ve Alanya iskelelerine, diğerlerinin de 15 günde Dikili ve İzmir iskelelerine sevk edilmesi, 2.Ordu Müşirliği'nden istendi⁹⁵.

Yine, Hassa Ordu ile 2.Ordu'dan, 7.Ordu için tertip edilen 2.000 askere mahsuben, 1.800 asker, İzmir'de toplanarak, Selânik'e sevk edildi. İzmir Kumandanlığı'nca, geriye kalmış olan 203 askerin Alanya, Antalya ve İzmir iskelelerinde bulunduğu Ser-Askerliğe bildirildi. Bunun üzerine Ser-Askerlik, bu askerlerin 2.Ordu Topçu Taburları ve Süvari Alayları ile Kıta da lüzum görülen yerlere dağıtılmak gayesiyle, Dedeagaç yolu ile Edirne'ye sevk edilmesini İzmir Kumandanlığı'ndan istedi (6 Nisan 1904)⁹⁶.

Ayrıca, Ser-Askerlik 3.Ordu Müşirliği ile İşkodra Vali ve Kumandanlığı'na, İşkodra Askeri Fırkası için, tertip olunan yeni askerler ile birlikte, İzmir'den Şenekin İskelesine hareket eden Hudeyde Vapurunun, İşkodra Askeri Fırkası'ndan terhis olan 1310 ve 1314 yılları askerinden, 1.682 kişiyi almasını sağlamalarını ve Hudeyde Vapurunun terhis olmuş bu askerleri, Alanya, Antalya ve İzmir iskelesine nakletmesini emretti. Bunun yanında, terhis olan bu askerlerin almayı hak kazanmış oldukları paranın da, kendilerine ödenmesini Vilâyet-i Şahane Müfettişliği'nden istedi. Ser-Askerlik, terhis olan askerlerin taşınması ile ilgili olarak, Bahriye Nezareti'ne de tebligat gönderdi (26 Temmuz 1904)⁹⁷.

Asker sevk işlerinde, bazı tatsız olaylarda meydana gelmektedir. Mesela; Konya Valiliği, Alanya, Ermenek ve Antalya Taburları Dairesi'nden dört yüzü aşkın askerin, Konya

⁹³ Aynı Belge, Lef. 2.

⁹⁴ BOA, Y. MTV. nr. 239/60.

⁹⁵ BOA, Yıldız Perakende Başkitâbet Evrakı (Y. PRK. BŞK.), nr. 68/16.

⁹⁶ BOA, Y. MTV. nr. 258/151.

⁹⁷ BOA, Y. MTV. nr. 262/86.

Debboy’unda bulunduğu sırada, bunlardan bazılarının şehir içinde hoşla gitmeyen hareketler yaptığını, Ser-Askerliğe çekilen telgrafta belirtmişti (10 Ekim 1904)⁹⁸.

Ser-Askerlik, Antalya Kumandanlığı’ndan; 2.Ordu’ya ait olan bu askerlerin nakli için, Bahriye Nezareti tarafından Marmara Vapurunun tahsis edildiğini ve bunun için, debboyda bulunan bütün askerın, Alanya ile Antalya’ya getirilmesini ve istirahatlarının temin edilmesini istedi. Yine Antalya Kumandanlığı’na Marmara Vapurunun gelmesi ile birlikte, bütün askerın sevk edilmesini ve hoşla gitmeyen hareketler yapan askerlerin muhafaza altında, Dedeâğaç’a gönderilmesini emretti. Ser-Askerlik, kusurlu askerler ile, bunlara müsamaha gösteren binbaşı hakkında, 2.Orduya vardıkları zaman, gerekli kanuni işlemin yapılması için de, ilgili ordu müşirliğine talimat verdi(12Eylül 1904)⁹⁹.

Belirtmemiz gerekir ki; Alanya Taburu, asli görevi yanında devlet içinde meydana gelen huzursuzlukların, önlenmesinde de başarılı çalışmalar yapmıştır. Mesela: Alanya Taburu ile, Ermenek ve Silifke Taburu Gevgili, Kaymak Çalan ve Florina dolaylarındaki eşkıya hareketlerinin bastırılmasında önemli görevler ifa ederek, bu bölgeye sulh ve sükunun gelmesini sağladı (5 Kasım 1903)¹⁰⁰.

3.2.Ekonomik Hayat

3.2.1.Tarım ve Hayvancılık:

1869 yılında Alanya Kazâsı’nda buğday, v. b. , pamuk, susam, çavdar, tütün, burçak, mercimek, darı, soğan, portakal, harnup, ceviz, şeftali, elma, armut, erik, kiraz, ayva, dut, kavun ve bal gibi ürünler elde edilmektedir. Bunun yanında Alanya Kazâsı’nın sahip olduğu dağ ve tepelerde de yabani zeytin, çam, ardıç, katran, meşe, harnup, kestane ağaçlarının dolu olduğu bilinmektedir¹⁰¹.

1874 yılında da Alanya Kazâsı’nda, ekilmiş olan mahallere atılmış tohum 45.000 İstanbul kilesi, tarıma uygun olan tarla 45.000 dönüm, ekilmiş olan tarla 90.000 dönüm ve çift sayısı 3.000’dir¹⁰².

1882 yılında ise Alanya Kazâsı’nın 52.427 dönüm tarım yapmaya elverişli, 8.252 dönümde tarım yapmaya uygun olmayan arazisi vardır¹⁰³.

Ancak, Konya Vilâyeti’nden Dahiliye Nezareti’ne gönderilen bir yazıda, Alanya Kazâsı’nda bir kısım halkın hudâyî nâbit otlarla geçindikleri bildirildi ve bu durumun

⁹⁸ BOA, Y. MTV. nr. 266/25, Lef. 1.

⁹⁹ Aynı Belge,Lef.2.

¹⁰⁰ BOA,Y. MTV. nr. 252/313.

¹⁰¹ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1286, s.118.

¹⁰² *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1291, s.137.

¹⁰³ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1300, s.191.

ölümlere dahi sebep olduğu anlatıldı. Ayrıca, bu insanlara verilmek üzere 3.000 kile yemeklik buğday ile, 5.000 kile tohumluk arpa talep edildi. Dahiliye Nezareti, Konya Vilâyeti'nin bu talebini Meclis-i Vükelaya yazdı. Meclis-i Vükela, Dahiliye Nezareti'nden intikal eden bu talebi inceleyerek, karşılığı ödenmek şartıyla, hasat mevsiminde Alanya Kazâsı'na, bahse konu tahılın verilmesini kararlaştırdı (15 Şubat 1898)¹⁰⁴.

1899 yılında, Alanya Kazâsı'nda yetiştirilen tarım ürünlerinde fazla bir değişiklik yoktur. Bunlar; buğday, arpa, çavdar, mısır, darı, burçak, nohut, bakla, pamuk, zeytin, susam, limon, portakal ve palamuttur¹⁰⁵.

1906 yılında Alanya Kazâsı'nda; 16.000 İstanbul kilesi buğday, 19.500 İstanbul kilesi arpa, 3.000 İstanbul kilesi yulaf, 30.000 İstanbul kilesi çavdar, 3.500 İstanbul kilesi darı, 2.200 İstanbul kilesi mısır, 3.200 İstanbul kilesi burçak, 600 İstanbul kilesi bakla, 80.000 kıyye incir, 280.000 kıyye susam, 25.000 kıyye ceviz, 4.500 kıyye patetes, 60.000 kıyye pamuk, 220.000 adet portakal ve 150.000 adet limon üretilmiştir¹⁰⁶

Alanya Kazâsı'nda yapılan hayvancılık hakkında da şunları söyleyebiliriz. 1899 yılında Alanya Kazâsı'nda; 1.554 deve, 865 öküz, 13.230 koyun, 29.764 keçi, 381 beygir, 1.117 merkep, 165 katır, Düşenbe Nahiyesi'nde; 721 deve, 411 öküz, 12.827 koyun, 28.311 keçi, 123 beygir, 1.319 merkep ve 46 katır, Manavgat Nahiyesi'nde; 718 deve, 296 öküz, 37 manda, 14.072 koyun, 5.627 keçi, 8 tiftik keçisi, 90 beygir, 655 merkep ve 26 katır bulunmaktadır¹⁰⁷.

1906 yılında Alanya Kazâsı'nda; 71.527 koyun, 95.037 keçi, 10.924 inek ve öküz, 736 katır, 4.382 merkep, 4.256 deve, 2.811 beygir ve kısarak vardır. Toplam hayvan sayısı da 189.673'dür¹⁰⁸.

Alanya Kazâsı'nın 1906 yılında üretilen hayvani ürünleri de şöyledir: 60.000 kıyye tereyağı, 40.000 kıyye peynir, 21.000 kıyye keçi kılı, 40.000 kıyye yün, 500 kıyye yerli ipek kozası, 9.900 kıyye ecnebi kozası, 9.500 kıyye bal ve 2.900 kıyye balmumu'dur¹⁰⁹.

3.2.2.Sanayi:

1869 yılında Alanya Kazâsı'nda Trablus taklidi ala kuşak ve bez, pamuk bezi, iplikten mamul gömleklik bez, ipek ve her nevi ayakkabı, deri, kıl ile saraciye ürünleri imal edilirdi. Bunun yanında ala kilim ve seccade de dokunmakta idi¹¹⁰.

¹⁰⁴ BOA, Meclis-i Vükela Mazbataları (MV.), nr. 97/1.

¹⁰⁵ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1317, s.210.

¹⁰⁶ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1322, s.169.

¹⁰⁷ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1317, s.211-212.

¹⁰⁸ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1322, s.168.

¹⁰⁹ a.g.e. , s.169.

¹¹⁰ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1286, s.118.

1899 yılında da ipekten kuşak, mendil ve elbiselik kumaşlar imal edilmektedir¹¹¹.

3.2.3.Madencilik:

19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başında, Alanya Kazâsı'nda ki maden yatakları ile alakalı olarak bazı çalışmalar yapılmıştır. Alanya Kazâsı'na bağlı Mahmud Seydiler köyü civarında demir ve zımpara, Şeyh Köyü'nde simli kurşun, Teke Sancağı'na tabi Serik Nahiyesi'nde krom ve mangenez ve Alanya Kazâsı'nın Yuları Köyü'nde simli kurşun madenini araştırmak için, Madam Fanimas adına 12 Eylül 1899 tarihinde dört ruhsatname verilmişti. Yapılan çalışma sonunda, bunlardan yalnız Alanya Kazâsı'nın Yuları Köyü'ndeki çinkolu ve simli kurşun madeni işletmeye uygun görüldü. Bir müddet sonra, Yuları Köyü'nden çıkarılan çinkolu ve simli kurşun madenini Fransız Devleti tebaasından müteveffa Madam Fanimas'ın varisleri Etyanmas, Şarl ve Henri isimdeki oğulları ile, kızı Adel, annelerinin yerine işletmek için başvuruda bulunmuşlardı. Ayrıca, Yuları madeni ile, Antalyalı Paris oğlu Yorgaki de ilgileniyordu. Ancak mucitlik hakkına haiz Madam Fanimas'ın evlatlarına vergi ve resimleri ödemek şartıyla ve 99 sene müddetle, Yuları madeni ruhsatnamesi verildi. Lakin madende Yuları köylüleri çalıştırılacaktı (2 Mart 1907)¹¹².

Yine, Alanya Kazâsı'nın Manavgat Nahiyesi'nde mevcut olan, korum madeni fermanla ve yüz hisse itibariyle; kırk hissesi Yusuf Asım, otuz hissesi İbrahim Ethem ve otuz hissesi tüccardan İbradılı Hüseyin Efendiye ihale edildi. Yalnız, Yusuf Asım ile İbrahim Ethem Efendilerin madenle ilgilenmemelerinden dolayı, Meclis-i Vükela kararıyla, bunların hisseleri de, altı ay içinde madeni çıkarmak şartıyla, İbradılı Hüseyin Efendiye verildi (17 Temmuz 1902)¹¹³.

3.2.4.Ticari Hayat:

1873 yılında Alanya Kazâsı'ndan, memleket içine 696.250 kuruşluk kereste ve 665.972 kuruşluk emtia satılmıştır. Yurt dışına da 123.432 kuruşluk emtia ihraç edilmiştir. Yurt dışından da 6.944 kuruşluk ithalat yapılmıştır¹¹⁴.

1899 yılında da Alanya Kazâsı'nın 19.265 liralık ihracatı vardır. İhracatın ekseriyetini de buğday, susam, odun ve kereste teşkil etmektedir¹¹⁵.

¹¹¹ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1317, s.210.

¹¹² BOA. Y. A. Res. NR.152/74, LEF. 1-4. ; BOA, Y. A. Res. nr. 154/3. ; Süleyman Beyoğlu, "Alanya Yapı Tarihine Dair Bazı Belgeler (1907-1919)", (10. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

¹¹³ BOA, MV. nr. 167/14.

¹¹⁴ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1291, s.117.

¹¹⁵ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1317, s.190.

3.2.5.Gelirler:

1869 yılında Alanya Kazâsı'nın, "Bedelât-ı Askeriye" geliri 11.250 kuruş ve "vergi" geliri 243.575 kuruş 30 paradır. Bu yılda Alanya Kazâsı'nın, Manavgat Nahiyesi ile beraber "vergi" geliri 344.292 kuruş 60 paradır¹¹⁶.

1880 yılında Alanya Kazâsı'nın "Ağnam Rûsûmu" 417.679 kuruş 20 para, "Bedelât-ı Nakdiyyesi" 61.249 kuruş ve "Zahire Aşâriyyesi" de 16.764 kiledir¹¹⁷.

1882 yılında da Alanya Kazâsı'nın "Emlak Vergisi" 62.118 kuruş 16 para, "Temettuât Vergisi" 187.191 kuruş ve "Bedelât-ı Askeriye" geliri de 114.417 kuruş 12 paradır¹¹⁸.

1906 yılında ise Alanya Kazâsı'nın, "Varidât-ı Umûmiyesi"; Vergi ve Temettu; 366.545 kuruş 15 para, Bedel-i Askeriye; 42.250 kuruş, Ağnam; 511.828 kuruş, Aşâr; 532.114 kuruş, Orman; 568,682 kuruş, Varidât-ı Saire; 68.308 kuruş 30 paradır. Alanya Kazâsı'nın bu yılda ki toplam geliri; 2.089.728 kuruş 5 paradır¹¹⁹.

Ayrıca, 1877 yılında Alanya Kazâsı Belediye Meclisi'nin geliri; 99.080 kuruş, Menâfi Komisyonu'nun sermayesi; 47.596 kuruştur¹²⁰.

1889 yılında ise, Alanya Kazâsı Belediye Meclisi'nin sermayesi; 86.167 kuruş, Menâfi Komisyonu'nun sermayesi; 81.736 kuruştur¹²¹.

¹¹⁶ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1286, s.190.

¹¹⁷ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1300, s.190.

¹¹⁸ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1300, s.190.

¹¹⁹ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1322, s.168

¹²⁰ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1294, s.78

¹²¹ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1307, s.174

1.BÖLÜM

II. MEŞRUTİYET'İN İLANINDAN I. DÜNYA SAVAŞI SONUNA KADAR ALANYA (1908-1918)

Bu kısımda II. Meşrutiyetin ilanından, I. Dünya Savaşı sonuna kadar olan dönem içinde Alanya Kazâsı'nın sosyal, kültürel ve ekonomik hayatı hakkında bilgi vereceğiz.

4.SOSYAL HAYAT

4.1.Yardımseverler ve Taltifleri:

İncelediğimiz dönemde, Alanya Kazâsı'nda bazı kişiler, Devlet tarafından madalya, nişan, rütbe ve maaş zammıyla ödüllendirilmiştir. Alanya'ya 1909 yılında gelen ve belediye tabipliğinde bulunan Dr. Dikran Efendi, hastalarının gece ve gündüz çağrılarında, hiç üşenmeden yetişebildiği kadar, onların yardımına koşuyordu. Hatta kazânın sahilde bulunması sebebiyle, tıbbi karantina ve burada bulunan alayın sağlık meselelerinin giderilmesinde yararlı oluyordu. İlâveten 50-60.000 nüfuslu kazânın adli tıp işlerini de yürütüyordu. Alanya Belediye Tabibi, daha önce görev yaptığı Rumeli Kazâları'nda da iyi hizmetleri ile haklı bir şöhret yapmıştı. Alanyalılar iki yıldır kendilerine insanüstü hizmet yapan Dr. Dikran Efendinin 600 kuruş olan maaşının 1.000 kuruşa çıkarılması için, vilâyete başvurmuşlardır. Dört A'zâ, Tahrirât Kâtib Yusuf Ziya, Mâl Müdürü Talat b.Mümtaz, Müftü, Nâib ve Alanya Kaymakamı Halil b. Mehmet İzzet Bey vasıtası ile, Dr. Dikran Efendi, maaş zammı ile ödüllendirildi (2 Temmuz 1911)¹²².

29 Eylül 1911-15 Ekim 1912 tarihleri, Libya için, Türkiye- İtalya Savaşı'nın yaşandığı günlerdir. Bu savaş nedeniyle, harbin gerektirdiği fazla masrafların karşılanması ve yardım olması gayesi ile, halktan para toplanmaya başlandı. Bu yardıma katılan yerlerden birisi de Alanya Kazâsı idi.

Yardım toplamak için, vilâyet ve kazâlarda Hilâl-i Ahmer Cemiyeti kurulması işine girildi. Alanya'da da kazâ kaymakamının başkanlığında bir şube teşkil edildi.

Bu sırada kış mevsimi hüküm sürmekteydi. Askerin elbise ve sair ihtiyaçlarına sarf edilmek üzere iâne toplanmaya başlandı ve kazâ da toplanan iânenin yazıldığı "Harp İâne

¹²² Süleyman Beyoğlu, "XX. Yüzyıl Başlarında Alanya'da Bazı Olaylar", (9.Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

Defteri” açıldı. Bu defterin açılması üzerine, mahalli eşraftan Azak-zâde Tevfik Efendi 125 lira, Belediye Reisi Talât Efendi 25 lira, Dilsiz-zâde Asım Efendi 40 lira, Odabaş-zâde Şevki Efendi 35 lira ve Hacıkadir-zâde Necati Efendi 15 lira, Ceza Reisi Salim ve Doktor Marko Efendiler 10’ar lira, kazâ kaymakamı 20 lira ve kazâdan diğer şahıslarda 105 lira iânede bulunmuşlardır. Toplam iâne 400 Osmanlı lirası olmuştu.

Konya Vilâyeti bir tahrirat ile, Alanya’da Hilâl-i Ahmer Cemiyeti’nde, askerin elbise ve sair ihtiyaçlarına sarf edilmek üzere açılan, “Îâne-i Harbiyye”ye en fazla nakdi yardımda bulunan, ayrıca halkın hissiyatına tesir ederek kazâ ve köy ahalisinin de, bu yardıma katılmalarını sağlayan Azak-zâde Tevfik ve Belediye Reisi Talât Efendilerin emsâline “tâziyâne-i teşvik ve tergib” olmak üzere, münasip sûretle taltiflerini Dahiliye Nezareti’ne bildirdi(31 Ekim 1911)¹²³.

Dahiliye Nezareti ise, hamiyetperver Tevfik ve Talât Efendilerin yanında, 40 lira iânede bulunan Dilsiz-zâde Asım Efendi ile, 35 lira iânede bulunan Odabaş-zâde Şevki Efendinin de, iftihar madalyası ile taltiflerin Sadaretten talep etti (11 Kasım 1912)¹²⁴.

Bu talep üzerine, Sadaret tarafından bir İrâde-i Seniye çıkarıldı. Buna göre; Azak-zâde Tevfik Efendi, Dilsiz-zâde Asım Efendi, Odabaş-zâde Şevki Efendi ve Talât Efendi “Gümüş İftihar Madalyası” ile ödüllendirildi(13 Kasım 1912)¹²⁵. Ayrıca, konu ile ilgili olarak, gerekli işlemin yapılması için, Dahiliye Nezareti’ne emir verildi¹²⁶.

Osmanlı Devleti; muallimlerle, ilim, marifet ve sanata yönelik işlerde üstün başarı gösterenlere verilmek üzere, 3 Mayıs 1910’da “Maarif Nişanı” çıkarmıştı. Alanya’da da Maarif Nişanı ile taltif edilenlerin arasında, Odabaş-zâde Mehmet Arslan Beyin eşi Aynü’l Hayat Hanım ile, biraderi Mustafa Bey ve Antalya Mebusu Hamidullah Paşa da bulunmaktadır.

Aynü’l Hayat Hanım ve Mehmet Bey’in kardeşi Mustafa Bey, 500 lirayı aşkın bir para sarf ederek, birisi Alanya Kasabası’nda kız, diğeri ise Dere Türbelinas Köyü’nde erkek, Hamidullah Paşa da yine 500 lira masrafla Mahmud Seydi Köyü’nde erkek mektebi inşa etmişler ve bu binaları Maarife vermişlerdir. Aynü’l Hayat Hanım’ın, Mustafa Bey’in ve Hamidullah Paşa’nın hizmetlerini takdir ve emsalini teşvik etmek için, üçüncü rütbeden birer kıt’a Maarif Nişanı ile taltifleri, Teke Sancağı Maarif Müdüriyeti’nin talebi üzerine, Maarif Nazırı tarafından Sadarete arz edilmiş (18 Ağustos 1915) ve bu arz üzerine Aynü’l Hayat

¹²³ Ayhan Yüksel, “Alâîye Kazâsı’nda Madalya, Nişan ve Rütbe Sahipleri”, (10.Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

¹²⁴ BOA, Dahiliye Nezareti. Mütenevvi Kısmı Belgeleri (DH. MTV), nr. 4/115, Lef. 1.

¹²⁵ Aynı Belge, Lef. 2/1, 4, 6.

¹²⁶ Aynı Belge, Lef. 3, 5/1.

Hanım'ın, Mustafa Bey'in ve Hamidullah Paşa'nın taltiflerine dair bir İrade-i Seniye çıkmıştır (21 Ağustos 1915)¹²⁷.

4.2.Nüfus ve İdari Yapı:

1914 yılında Alanya Kazâsı'nın nüfusu 51.248 kişidir¹²⁸. 1917 yılında Alanya Kasabası'nın nüfusu ise, 7.285'dir¹²⁹.

Alanya Kazâsı'nın idari yapısı hakkında da şunları söyleyebiliriz. Alanya 1896 yılında 1. sınıf bir kazâ iken¹³⁰, 1910 yılında 2.sınıfa düşürülmüştür. Yine 1910 yılında Alanya Kazası'nın Düşenbe ve Manavgat isminde iki nahiyesi ve 186 köyü bulunmaktadır¹³¹. Ancak 1914 yılında Manavgat ve Düşenbe Nahiyesi, Alanya Kazâsı'ndan ayrılmış ve Manavgat Kazâsı isminde yeni bir kazâ teşkil edilmiştir. Bunun yanında Alanya Kazâsı'nda da dört yeni nahie kurulmuştur. Bunlar; 1-Alanya Merkez Nahiyesi (Merkez: Alanya Kasabası), b-Timurtaş Nahiyesi (Merkez: Belen Köyü), c-Kara Halil Nahiyesi (Merkez: Öteköy Köyü) ve d-Köprülü Nahiyesi (Merkez: Girenas Köyü)'dir¹³². Bu yılda Alanya Kazâsı'nın köy sayısı 97'dir¹³³.

1914 yılında gördüğümüz bir diğer olayda şudur. İç-il Sancağı'nın Anamur Kazâsı'na bağlı Selenti Nahiyesi halkı tarafından, 13 Haziran 1914'de Alanya Kasabası'ndan Dahiliye Nezareti'ne çekilen telgrafta; bağlı oldukları Anamur Kazâsı'nın kendilerine 20 saatten fazla uzaklığı bulunduğunu ve halk olarak da, bilhassa kış mevsiminde devlet ile olan işlerinde, büyük müşkülât çektiklerini bildirmişler, ayrıca alış-veriş yaptıkları, beraber yayladıkları ve nahiyelerine yedi- sekiz saat mesafede olan, Alanya Kazâsı'na bağlanmak hususundaki taleplerini iletmışlerdi¹³⁴.

4.3.Yapılar:

Tarihi Alanya Kasabası'nın binaları, deniz kenarından itibaren, dağın zirvesine kadar, sur içinde birbiri üstüne merdiven gibi inşa edilmiştir. Bu durum da dışarıdan ve sahil cihetinden gelenlerde hayret uyandırmaktadır. Ayrıca, genişlemeye ve yeni meskenlerin tesisine müsait olmayan bu kısım, günden güne halkın sıkışmasına meydan vermekle beraber, her gün buraya inip-çıkma müşkülâtı da eklendiğinden, İslam ahalinin servet sahibi olanları, peyderpey sur haricine çıkarak muntazam haneler inşa etmektedirler. 1864 yılından beri

¹²⁷ A. Yüksel, a.g.b.

¹²⁸ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1332, s.359.

¹²⁹ BOA, DH. Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti Memurîn Kalemi Belgeleri (EUM.MEM.), nr. 94/39, Lef. 1-3.

¹³⁰ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1314, s.671.

¹³¹ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1326/1328, s.771.

¹³² Muhammet Güçlü, "Müstakil Teke (Antalya) Sancağı'nın Kurulması ve İdarî Düzenlemeye İlişkin Bir Belge", S.II, *Adalya Dergisi*, İstanbul-1998, s.294 v. d.

¹³³ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1332, s.359.

¹³⁴ BOA, DH. İdarî Kısım Belgeleri (İD.), nr. 183-2/35.

kasabanın bağ ve bahçeleri yönünde inşa olunan bu hanelerin adeti, 1914 yılında yedi yüz yirmiye ulaşmıştır.

Yine, sur içindeki haneler, esasen pek gayrı muntazam inşa edilmiş ve yıllardan beri tamir yüzü görmemiş olduklarından, pek azı müstesna olmak üzere, hemen bütünü yıkılmaya yüz tutmuş bir halde idi. Bu kısım içinde ne bir cadde, ne de sokak adını almaya layık bir yol yoktu. Şehir içinde ki sokakların genişliği iki arşını geçmez. Hiçbir sokakta kanalizasyon sistemi bulunmamaktadır.

Yeni kasaba adını, hakkı ile elde eden kısmın binaları, mimari bilgisine uygun olarak inşa edilmekte ve sur içindeki evlere nispetle mükemmel birer ev kabul edilebilecek derecede muntazamdır. Bu kısımdaki evler bütünüyle kargir ve düzenlidir. Ancak, yeni kasabanın cadde ve sokakları henüz tanzim edilmemiştir. Fakat cadde ve sokakların açılması için, gayet geniş yerler terk edilmiş ve bunların güzergahları tespit edilmiştir.

Yeni kasabanın etrafı büyük tarlalar, limon, portakal, mandalina ve çeşitli meyve ağaçları ile çevriliydi. Bu sebepten dolayı, yeni kasabanın her semtinde bir letâfet ve zarâfet göze çarpmaktadır.

Alanya Kasabası'nda 1914 yılında, 8 cami, 8 mescid, 7 medrese, 7 mektep, 2 kilise, 1 kışla ve debboy, 1 hükmet konağı, 1 belediye dairesi, 1 liman dairesi, 1 orman dairesi, 1 rûsûmat dairesi, 1 düyûn-i umûmiye dairesi, 7 su değirmeni, 1 hamam, 1 otel, 13 çeşme, 483 mağaza ve dükkan, 7 fırın, 2 imalathane, 9 kahvehane, 9 meyhane, 1.391 hane ve kazâ dahilinde de 56 cami, 107 mescid, 49 su değirmeni, 24 çeşme, 15 mağaza, 95 dükkan, 3 han ve 10.857 hane mevcuttur¹³⁵.

Alanya yapı tarihi içinde, hapishanenin de önemli bir yeri bulunmaktadır. Konya Valisi tarafından, 11 Nisan 1911 tarihinde, Dahiliye Nezareti'ne çekilen telgrafta, Alanya Kazâsı'na yeni bir hapishane inşasının gerekli olduğu bildirildi¹³⁶. Halen hapishane olarak kullanılan mekanda, hükümet dairesinin alt katında ve bir adam boyunda bir yerdir. Ayrıca hiçbir taraftan güneş görmemektedir. Yine bir tevkifhane olmadığından hükümlü ve tutuklular bir arada bulundurulmaktadır. Hapishanenin kadınlara ayrılan kısmı ise, penceresiz ve zindan tarzındaydı. Buraların sağlığa elverişli olmaması nedeniyle tutuklu ve hükümlünün bulundurulması mümkün değildi. Alanya da sıhate uygun bir mahallin hapishane yapılması

¹³⁵ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, İstanbul-1332, s.230, 656. Geleneksel Alanya evleri için b.k.z: Mehmet Nuri Gönüllü, "Alanya Yaylaları'nda Geleneksel Meskenler ve Barınaklar", *Türk Akdeniz Dergisi 2000-Belleten*, Antalya-Ocak 2001, s.49-60.

¹³⁶ BOA, DH. Mebânî-i Emîriye ve Hapishâneler Müdüriyeti Belgeleri (MB.HPS.), nr. 143/11.

için, Adliye Nezareti Müsteşarı da, Dahiliye Nezareti'ne istekte bulundu (10 Eylül 1916)¹³⁷. Hatta tutuklu ve hükümlülerden bir kaçı bulaşıcı hastalık taşıyorlardı. Hastaları tedavi için, gerekli alet ve ilaç da bulunamıyordu¹³⁸.

Mebânî-i Emîriyye ve Hapishâneler İdaresi Müdüriyeti'nin emri üzerine (26 Eylül 1916), Teke Mutasarrıflığı Alanya'da hapishane olacak, yeni binalar aramasına rağmen bulamadı. Bunun üzerine halen kullanılmakta olan hapishanenin, mümkün mertebe tamir ile sıhate uygun bir hale getirilmesi için, 1.355 kuruş sarf edilmesi gerektiğini, Dahiliye Nezareti'ne bildirmiş (6 Kasım 1916)¹³⁹ ve Dahiliye Nezareti de, gerekli tamirin yapılabilmesi için, adı geçen tahsisatı ayırmıştı (28 Ocak 1917)¹⁴⁰.

1917 yılında Alanya Hapishanesi'nde yatmakta olan on altı cinayet suçlusu, tevkifhane içinde duvarı delmek suretiyle firar etmişlerdi. Aslında tutukluların muhafazası için, yeterli dayanıklılıkta ve sağlık şartlarına uygun olmayan bu hapishanenin tamiri için 2.000 kuruşluk havalename gönderilmesi daha önce, Alanya Kazâsı Savcılığı'nın yazısı üzerine, Antalya Savcılığı'nca, Dahiliye Nezareti'nden istenmişti. 3 Eylül 1917 tarihinde de hapishanenin tamiri veya başka bir mahalle taşınması tekrar hatırlatıldı. Ayrıca tutuklu kaçışına sebep olan, memurlar hakkında soruşturma başlatıldı¹⁴¹.

Yine, Teke Mutasarrıflığı'ndan Dahiliye Nezareti'ne gönderilen, 12 Eylül 1917 tarihli yazı da; Alanya'da hapishane inşasına lüzum ve ihtiyaç olduğu, istenildiği zaman inşaat için müteahhit bulunabileceği ve Alanya Kaymakamlığı tarafından tahsisat ve planların istendiği bildirildi. Bunun yanında uygun görüldüğü takdirde, 100 bin kuruşluk havalenamenin Alanya Kazâsı adına verilmesi talep edildi¹⁴².

Alanya Hapishanesi'nin içler acısı durumunun devam ettiği 19 Aralık 1918 tarihli bölük kumandanı Yüzbaşı Mustafa'nın kaymakamlığa sunduğu rapordan da anlaşılmaktadır. Şiddetli yağmur da Alanya Erkek ve Kadın Hapishanesi'nin çatısı akmaktaydı ve içinde barınmak mümkün değildi. Tutuklular bu yüzden hasta olmaktaydılar. Erkek Hapishanesi ise yıkılacak kadar haraptı. Kötü olayların meydana gelmemesi için, bir an önce hapishaneye gerekenler yapılmalıydı. Alanya Hapishanesi'nin tamirine, Belediye Kalfası Hacı Andon'un keşfine göre, 1.125 kuruş harcanmalıydı. Keşfe göre gereken malzeme ve fiatlar şöyledir.

¹³⁷ BOA, DH. MB. HPS. nr. 46/17, Lef. 4. ; Süleyman Beyoğlu, "Alanya Yapı Tarihine Dair Bazı Belgeler (1907-1919)," (10. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

¹³⁸ Aynı Belge, Lef. 6. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

¹³⁹ Aynı Belge, Lef. 7. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

¹⁴⁰ Aynı Belge, Lef. 8. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

¹⁴¹ BOA, DH. MB. HPS. nr. 102/10. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

¹⁴² BOA, DH. MB. HPS. M. nr. 30/40.

	Adet	Kuruş
Saya Ağacı	1	125
Kiremit	300	450
Mih	kilo	150
Marangoz bir günlük		
Yevmiye-Amele	2	100
Kiremitçi	2	200
		1125

Bütün istek ve taleplere rağmen, kısa bir sürede Alanya Hapishanesi'nin tamirinin gerçekleşmemesi, yeni olaylara sebep oldu. Nitekim altı mahkum, 4 Ocak 1918'de Cumartesi gecesi saat sekizde hapishanenin iç kapı kilidi sökülüp, demir parmaklıklar arasından geçerek kaçmıştı. Yapılan soruşturmada, nöbetçilerin acemi olmasından yararlanarak kaçtıkları tespit edildi. Koğuşta mevcut on dört jandarma erinden müfrezeler oluşturularak, firarilerin takibine başlandı. Bu arada firarilerin zarar verdikleri kapı ve demir parmaklıkların tamirine 800 kuruş harcandı¹⁴³.

Bu dönemde, Alanya Kazâsı hükümet konağının fiziki durumu da kötü idi. Teke Mutasarrıflığı, Alanya Kazâsı hükümet konağının harap olmasından dolayı, içinde oturmanın tehlikeli olduğunu ve uygun bir binaya geçmek üzere, aylığı iki liradan olmak üzere, Ağustos 1912 tarihinden itibaren kira bedeli ödenmesi için, havale gönderilmesini, Konya Valiliği'ne yazdı. Konya Valiliği de, Teke Mutasarrıflığı'nın bu isteğini, Dahiliye Nezareti'ne bildirdi (26 Ağustos 1912)¹⁴⁴.

Dahiliye Nezareti ise, Alanya Kazâsı hükümet konağı için, kiralanacak binanın kira bedelinin verilmesinin mümkün olmadığını, ancak mevcut hükümet konağının tamir yapılabilmesi için, keşifname gönderilmesini istedi (4 Eylül 1912)¹⁴⁵.

Yine, Teke Mutasarrıflığı tarafından Konya Vilâyeti'ne gönderilen bir yazı da; Alanya Kazâsı hükümet konağının oturulamayacak durumda olmasından dolayı, yeni inşa edilen ve Maarife bağışlanan, on altı odalı otelin, hükümet konağı olarak kiralanmasını ve yıllık kira bedelinin de 1.971 kuruş olduğunu bildirdi. Ayrıca Kasım 1913 tarihinden itibaren, dört aylık kira bedelinin de gönderilmesini istedi. Teke Mutasarrıflığı'nın bu talebi, Konya Valiliği tarafından, Dahiliye Nezareti'ne yazıldı (6 Kasım 1913)¹⁴⁶.

¹⁴³ S. Beyoğlu, a.g.b.

¹⁴⁴ BOA, DH. MB. HPS. nr. 18/21, Lef. 2.

¹⁴⁵ Aynı Belge, Lef. 1/2.

¹⁴⁶ BOA, DH. MB. HPS. nr. 28/27, Lef. 2

Konya Vilâyeti, Dahiliye Nezareti'ne gönderdiği bir başka yazı ile de, Alanya Kazâsı hükümet konağının, 1.971 kuruş yıllık kira bedelinden, Kasım 1913 tarihinden itibaren, dört aylık kira tutarı olan 657 kuruşun gönderilmesini talep etmekte idi (19 Kasım 1913)¹⁴⁷.

Bir müddet sonra, Alanya Kazâsı hükümet konağının kira meselesi tekrar gündeme geldi. Teke Sancağı Mutasarrıflığı, Alanya Kazâsı hükümet konağının 14 Mart 1914 tarihinden itibaren bir yıllık kirasının 4.680 kuruş, aylık kirasının ise 390 kuruş olduğunu, ayrıca aylık kiranın 164 kuruş 10 parasının da, Dahiliye Dairesi'ne ait bulunduğunu¹⁴⁸, Dahiliye Nezareti'ne bildirdi¹⁴⁹.

4.4.İdari Olaylar:

Alanya Kazâsı'nda görev yapan memurların, işleri ile ilgili olarak, haklarında yapılan adli ve idari soruşturmalar ile, bunların özlük haklarına dair bilgileri bu kısımda vereceğiz: Alanya eski kaymakamı İhsan Efendi hakkındaki, ihbarlar ile onun tarafından vuku bulan savunmaların iç yüzünü tayin ve takdir etmek için ilgili belgeler, Divan-i Harbi Örfi Riyaseti'nden, Dahiliye Nezareti'ne bırakıldı. Dahiliye Nezareti de gereğinin yapılması için, bu belgeleri Konya Vilâyeti'ne gönderdi (25 Ağustos 1909)¹⁵⁰.

Alanya Kaymakamlığı'ndan Müstakil Teke Sancağı Nüfus Müdüriyeti'ne gönderilen yazıda; Alanya Nüfus Memurluğu'nda görevli Esat Efendi'nin, nüfus yazımının sona ermesinden sonra, müsvedde defterler üzerinde ortaya çıkan kazâ nüfusunun hepsini, şimdiye kadar isimlerin yazıldığı kütüklere nakil etmediği, bu konu ile ilgili umûmi tebligata rağmen, nüfusla ilgili bütün olan bitenleri dahi, yalnız vukuat defterine kayıt etmekle yetindiği, bütün bilgileri karışık bir hale getirdiği, ayrıca bazı bilgiler üzerinde tahrifat yapmak suretiyle, vazifesini kötüye kullandığı bilgisi verildi. Müstakil Teke Sancağı Nüfus Müdüriyeti de, bu bilgi üzerine, Alanya Nüfus Memuru Esat Efendi'nin suçunu sabit görerek, memuriyete devam etmesinin uygun olmadığını ve memuriyetten azledilerek mahkemeye verilmesi gerektiğini, Sicil-i Nüfus İdare-i Umûmiye Müdüriyeti'ne bildirdi (5 Ağustos 1918)¹⁵¹.

Maliye Nezareti'nin 14 Ocak 1912 tarihli yazısına üzerine, Meclis-i Vükela da; Alanya Kazâsı Sandık Emni Şükrü Efendi'nin emeklilik nizami yaş sınırını geçtiği ve emekliye ayrılması gerektiği, ancak hizmet süresi 22 yıldan ibaret olduğu için de, Şûra-yı

¹⁴⁷ Aynı Belge, Lef. 3.

¹⁴⁸ BOA,DH. MB. HPS. nr. 44/15, Lef. 10.

¹⁴⁹ Aynı Belge, Lef. 13.

¹⁵⁰ BOA. DH. Muhaberât-ı Umumiye İdaresi Belgeleri (MUİ.), nr. 14-1/36.

¹⁵¹ BOA, DH. Sicil-i Nüfus İdare-i Umumiyesi Belgeleri (SN. THR.), nr. 80/100, Lef. 1.

Devlet kararına uygun olarak, emekliliğine imkan olmadığı, ayrıca daha görevinde çalıştırılması gerektiği, adı geçen nezarete bildirilmesi kararlaştırıldı (12 Şubat 1912)¹⁵².

Konya Vilâyeti'nden Dahiliye Nezareti'ne gönderilen şifre de, Alay Kumandanlığı'nın 2 Aralık 1913 tarihli yazısı ile, Bölük Kumandanı Nail ve Merkez Takım Kumandanı Eşref Efendilerin değiştirilmesi lüzumunun, Jandarına Kumandanlığına bildirildiği, ayrıca Alanya ve İstanos Tabur Kumandanlıkları'nın açık olduğu, Nail ve Eşref Efendilerin uzun müddet bu görevde kalmalarının ve adı geçen tabur kumandanlıklarının da açık bulunmasının uygun olmadığı, nihayet on beş gün içinde tayin edilecek subayların vazifeleri başlarına gelmeleri şartıyla, mevcut durumun devam etmesi ile, bölük ve takım kumandanlıklarının değiştirilmesi talep edildi (4 Aralık 1913)¹⁵³.

Dahiliye Nezareti'nden 17 Kasım 1914'de Antalya Mutasarrıflığı'na gönderilen şifre de; Alanya'nın sahilde bulunmasından ve bu durumda öneme haiz olmasından dolayı, buraya muktedir ve cesur birisinin tayininin gerektiği ve Alanya Kazâsı'na nakil olmak isteyen Akseki Kaymakamı'nın isteğinin uygun olmadığı belirtildi. Bununla birlikte, Alanya Kaymakamı Ziya Bey'in, Antalya Vilâyeti dahilinde görev yapan, yukarıdaki vasıflara sahip bir kaymakamla becayiş yapabileceği bildirildi¹⁵⁴.

Alanya Meclis-i İdaresi'nin, Alanya Kazâsı Müftüsü Hasan Hüsnü Efendi'nin, doğum tarihi itibariyle, emekli olması gerekiyorsa da, tecrübe ve hizmetinden devlet ve memleketçe istifade etmek muhakkak olduğundan, emeklilikten istisna edilmesi talebi üzerine, Makam-ı Meşihat tarafından, adı geçen müftünün üç yıl daha çalışması uygun görüldü ve bu durum 26 Ekim 1916 tarihli yazı ile, Meclis-i Vükelaya gönderildi. Meclis-i Vükela da, Makam-ı Meşihatın talebini kabul etti(1 Kasım 1916)¹⁵⁵.

4.5.Asayiş Olayları:

Alanya Rûsûmât İdaresi Kâtibi ve Sandık Emni Sıtkı Efendi, elde edilen gelirden 13.000 kuruş çalarak, Atina isimli Yunan vapuru ile, İskenderiye'ye kaçmıştı. İzmir Rûsûmât Baş Müdüriyeti'nin 25 Eylül 1909 tarihinde yapmış olduğu başvuru üzerine, sanık yanında 100 lira olduğu halde, İskenderiye'de yakalanmış ve mahalli hükümet tarafından tevkif edilmişti (27 Eylül 1909).

Bu gelişmeler karşısında, İzmir Rûsûmât Baş Müdüriyeti'nin, Mısır Fevkalade Komiserliği tarafından, Sıtkı Efendi'nin ve yanındaki paraların muhafaza altında, Alanya'ya

¹⁵² BOA, MV. nr. 174/3.

¹⁵³ BOA, DH. Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti Emniyet Kalemi Belgeleri (EUM.EMN.), nr. 39/3.

¹⁵⁴ BOA, DH. Şifre Kalemi Belgeleri (ŞFR.), nr. 47/48.

¹⁵⁵ BOA, MV. nr. 203/115.

gönderilmesi talebi (2 Ekim 1909), Maliye Nezareti Müsteşarı'nca, Dahiliye Nezareti'nden istendi (10 Ekim 1909)¹⁵⁶.

Mısır'dan 13 Ekim 1909'da Dahiliye Nezaretine çekilen telgraf da, Alanya Rüsûmât İdaresi Kâtibi ve Sandık Emmini Sıtkı Efendi'nin, üzerinde bulunan paralarla birlikte, bir polis gözetiminde Alanya'ya gönderildiği bildirildi¹⁵⁷.

Alanya Kazâsı'nda 1910 yılında asayîşi sağlamakla yükümlü sadece sekiz jandarma bulunuyordu. Bunlardan birer tanesi nahiyelerde, ikisi postada, geri kalanı ise, hapishanenin muhafazasında görevliydi. Dolayısıyla jandarma azlığından cinayet failleri yakalanamıyordu. Kazâ da üç tabur dairesi olması hasebiyle askeri muameleleri, bakaya ve celp gibi işleri görececek eleman sıkıntısı yaşıyordu. Bu durum ise kazâ da suçları ve suça meyilli insanları cesaretlendiriyordu. 1910 yılının başında kazâ, kâtip ve memurlarının şu anda bilemediğimiz bir sebeple, vilâyetçe işlerine son verilmesi ve yerlerine hiçbir görevli gönderilmemesi, kaymakamlığın işlerini yüz üstü bırakmıştı. Dönemin kaymakamının ifadesine göre, “ hükümetin ismi mevcut, cismi ise mefkûd” bir haldeydi. Alanya Kazâsı'na, 1 Ağustos 1909'da tayin edilen kaymakam, Teke Mutasarrıflığı'na bu konularda defalarca başvurdu ise de bir netice alamamıştı. Kaymakam bir yıl için mutasarrıflıktan yalnızca eşya ve yakacak için 200 kuruş alabilmişti. Kaymakamın jandarma isteği ise, mutasarrıflık atlanarak yapıldığı için, Konya Vilayeti'nce ret edilmişti. Kaymakam adli ve askeri işlerin görülebilmesi ve halkın mütegalibenin elinden kurtarılabilmesi için, isteklerinin yerine getirilmesini ısrarla istiyordu. Aksi halde kendisinin vazifeden alınmasını teklif ediyordu (20 Şubat 1909)¹⁵⁸.

Dahiliye Nezareti, Konya Valiliği'ne gönderdiği yazıda, Alanya Kaymakamı'nın verdiği bilginin önemi üzerinde durmuş ve gerekli tedbirin alınmasını istemişti (8 Mart 1909)¹⁵⁹.

Deniz sahilinde bulunan Alanya, Antalya, Finike, Kıbrıs ve Cezâyir-i Bahri Sefîd ile olan ticari ilişkileri dolayısıyla, yoğun olarak tütün kaçakçılığına sahne oluyordu. Yukarıda bahsedildiği üzere, yeterince zabıta kuvvetinin bulunmaması, kaçakçılara ibret verici cezaların verilmemesi, tütün kaçakçılığı ile mücadeleyi etkisiz hale getiriyordu. Bölgede görülen tütün kaçakçılığı, genellikle 3-40 kişilik gruplar halinde yapıyordu. Bu da hem hazinenin zararına, hem de üzücü hadislerin meydana gelmesine sebep olmakta idi. Tütün kaçakçılığı ile beraber

¹⁵⁶ BOA, DH. Muhaberat-ı Umumiye İdaresi Belgeleri (MUİ.), nr. 23-1/61.

¹⁵⁷ BOA, DH. MUİ. nr. 14-2/3.

¹⁵⁸ BOA, DH. MUİ. nr. 72/43, Lef. 2. ; Süleyman Beyoğlu, “XX. Yüzyılın Başında Alanya'da Bazı Olaylar (1910-1920)”, (9. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

¹⁵⁹ Aynı Belge, Lef. 1/1. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

barut ve silah kaçakçılığının da yapıldığı söylentiler arasındaydı. Bu hadiselerle karşı mücadele etmek için, İzmir’de uygulanan Ta’kîb-i Eşkîya Nizamnamesi hükümlerinin, Antalya havalisinde de uygulanması mutasarrıflıkça, Dahiliye Nezareti’ne teklif edildi. Bu şekilde, bölge asayiş ve inzibatının sağlanabileceği düşünülüyordu (5 Ocak 1910). Fakat bu istek, vilâyetin bir mahallinde kanunun tatbikinin uygun olmayacağı değerlendirilmesi ile ret edilerek, başka vasıtalarla kaçakçılığın önlenmesi emredildi¹⁶⁰.

Tarihi eser kaçırmakla suçlanan Alanya Seki Köyü’nden Kaptanoğlu Boyuş Halil ve suç ortakları hakkında yapılacak soruşturma konusunda, mülkiye ve adliye arasında meydana gelen anlaşmazlığın halline dair, Şûra-yi Devlet’e 18 Mayıs 1910 tarihli başvuru yapılmıştı. Tarihi eserlerle ilgili suç olan konuda Asâr-ı Atika Nizamnamesi’nin 36.maddesi gereğince soruşturmayı, Adliye’nin yapmasına karar verildi¹⁶¹. Yine, Tasyani oğlu Nikola tarafından Adliye Nezareti’ne çekilen telgraf da, Antalya harabelerinde yapılan kazı esnasında, 20 bin lira kıymetinde eski para, mütegalibeden Togay-zâdeler tarafından gasp olunduğu bilgisi verildi ve Adliye Nezareti de bahse konu telgrafi, gerekli işlemin yapılması için Dahiliye Nezareti’ne gönderdi(16 Mart 1911)¹⁶².

İzinname almaksızın nikah kıymakla suçlanan, Alanya Kestel Köyü muhtarı Veli Bey oğlu Dur Ali hakkında açılan dava, adliye ve mülkiye arasında anlaşmazlık çıkmasına sebep oldu. Konu bir üst kurum olan Şûra-yi Devlet’e 6 Cumadel ahire 1328 tarihinde sevk edildi. Nikah akdi görevi imamlara ait olduğundan, Kestel Köyü muhtarının yetkisi olmadığı halde nikah kıymasının şahsi kusur olduğuna karar verilerek, soruşturmanın Adliyece yapılması gerektiğine karar verildi (18 Temmuz 1325).

Seki Köyü’nde oturan bir asker hanımının evine, Kargıcak Köyü’nden Kadiroğullarından Ali oğlu Halil tarafından hücum edilip, binden fazla ziynet altını zorla gasp edilmişti. Kadının kocası olan 3. Kolordu Redif Mapavri Taburu’nun 4. Bölüğü onbaşılarından Bıyıklıoğlu İbrahim ibn Ahmet’in başvurusu üzerine, Osmanlı askerlerinin memleketlerinde bıraktıkları aile ve mallarına bu şekilde ortaya konan saldırganlıkların, askerlerin psikolojik durumunu çok kötü etkilediği, gasp yapanların yakalanarak bu ve benzeri olaylara ibret olacak şekilde cezalandırılmasını, Harbiye Nezareti ilgililere emretti (14 Mayıs 1913)¹⁶³.

¹⁶⁰ S. Beyoğlu, a.g.b.

¹⁶¹ Süleyman Beyoğlu, “Alanya Yapı Tarihine Dair Bazı Belgeler (1907-1919)”, (10. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

¹⁶² BOA,DH. İD. nr. 28-1/16.

¹⁶³ S. Beyoğlu, a.g.b.

Yapılan teftiş neticesinde; Alanya Kazâsı Savcı Muavinliği ile, Sorgu Dairesi'nden verilen celp ve ihzar müzekkereleri hakkında, zabıta memuru tarafından gerekli işlemin yapılmadığı anlaşılmıştır. Adliye Nezareti de kendisine intikal eden bu durumu, Dahiliye Nezareti'ne bildirdi. Ayrıca, Adliye Dairesi'nden çıkan tutup-yakalama celp ve ihzarları hakkında gereğinin yapılmamasının soruşturma ve mahkemenin gecikmesine, ayrıca verilen cezanın yerine getirilmemesine sebep olduğuna dikkat çekerek, bu durumun ortadan kaldırılmasını istedi (25 Ekim 1913)¹⁶⁴.

Alanya Kazâsı'nda Kasım 1913 tarihinde iki adli olay meydana gelmiştir. Bunlardan birisi sarhoşluk, diğeri de sarhoşluk ve hakarettir. Bu suçları işleyen kişiler adliyeye sevk edildi¹⁶⁵. Yine bu ay, Alanya Kazâsı'nda ele geçirilemeyen 27 suçlu bulunmaktadır¹⁶⁶.

1915 yılı Ocak ayında Asâkir-i Muâvine alınmasını görüşmek üzere, Debboy'da toplanan Alanya eşrafi ile, Kaymakam Ziya Bey arasında tatsız bir olay meydana geldi. Olay kaymakamın kendisi hakkında asılsız dedikodular yapan ve kazâda görevli bayan öğretmene dil uzatan Çırak Hüseyin ve Delihaliloğlu Ahmet'e debboy'da bir-iki tokat atması ve uyarması üzerin meydana gelmişti. Jandarma Kumandanı Yüzbaşı Zeynel Ağa ve Komiser Muavini Hasan Efendi, bu şahısları kaymakama karşı desteklemekte idiler. Bu sırada Azak-zâde Şevki Efendi, Kaymakam Ziya Bey'in yakasına yapışarak "artık yeter", Halimağa-zâde Mehmet Efendi ise, "vurunuz" diye bağırarak, Yüzbaşı Zeynel Ağa'da "resmi makamda adam dövülmez" diyerek, onlara mani olmuştu. Yapılan soruşturmada, bu olayın Kaymakam Ziya Bey'e leke sürmek için suni olarak yaratıldığı anlaşıldı. Zaten soruşturma neticelenmeden kaymakam, kazâdan ayrıldı¹⁶⁷.

Alanya'da aynı günlerde yaşanan sorunlardan birisi de deniz taşımacılığı ve yolculuğu sırasında karşılaşılan güçlüklerdi. Çünkü, Antalya ile Alanya arasında her sene, özellikle kış mevsiminde yolcu ve navlun taşıyan birkaç yelkenli gemi batmakta ve 15 ile 30 kişi boğulmakta idi. Eski Mısırlılar her yıl nasıl Nil Nehrine bir kurban veriyorlarsa, Antalyalılar da Akdeniz'e her yıl birkaç nüfusu feda ediyorlardı. Bunun iki sebebi vardı. Biri Akdeniz'in şiddetli fırtınaları, diğeri kayıkçıların cesaretlerine güvenerek, bozuk havada yola çıkmalarındaki cehaletti. İskenderiye'den kopan dalgalar gittikçe büyüyerek, hiçbir engelle karşılaşmadan Antalya sahillerine ulaşıyordu. Bu yıllarda Teke Mutasarrıfı olan Sabur Bey, bir-iki defa bu şiddetli dalgalara bizzat şahit olmuştu. Mutasarrıf sahilde dalgaları seyretmenin

¹⁶⁴ BOA, DH. İD. nr. 152-1/19.

¹⁶⁵ BOA, DH. EUM. EMN. nr. 101/61, Lef. 5.

¹⁶⁶ Aynı Belge, Lef. 3.

¹⁶⁷ BOA, DH. İD. nr. 74/72. Lef. 3, 6. ; Süleyman Beyoğlu, "XX. Yüzyılın Başlarında Alanya'da Bazı Olaylar", (9. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

imkanı olmadığı gibi, deniz seviyesindeki binaların üst katlarının bile dalgalar altında kaldığını belirtmektedir.

Antalya sahilleri genellikle, deniz seviyesinden 70-80 metre kadar yüksek olduğundan ve fırtınalı havalarda dalgaların yüksekliğinden kayık batmalarında yeterli yardım yapılamıyordu. Bir deniz kazasına uğrayan kayık ve mürettebatı önce dalgalarla sahile fırlatılıyor, takip eden dalgalar ise kayığı ve mürettebatı param parça ederek, denizin derinliklerine sürüklüyordu. Mesela; 8 Ocak 1915’de Alanya’dan yola çıkan üç kayık, yolda ani patlayan fırtınaya yakalanmış, kayıklar batarak 14 kişi boğulmuştu. Ertesi sabah Antalya limanının bir mil açığında dalgalar arasında tersine dönmüş bir kayık bocalamakta ve denizde bir çok portakalın yüzmekte olduğu kıyıdakilerce görülmüştür. İki gün sonra fırtına dindi. Kıyıya vuran cesetler üzerinde yapılan incelemede, bunların Alanyalı Hüseyin ve Mehmet Reislere ait oldukları ve içindekilerin hepsinin boğuldukları anlaşıldı. Kayıklar da, Alanya Muallimesi Feride Hanımla, validesi ve çocuğu ile, nakış Muallimesi Melek Hanımla, iki çocuğunun bulunduğu ortaya çıktı. Sabur Bey, ahalinin cehaletinden dolayı, kış mevsiminde havaların iyi gitmesine güvenerek, deniz yoluyla Alanya’dan Antalya’ya kayıklarla gidip-geldiklerini vurguluyordu. Yolcular denizde ansızın patlayan fırtınadan, sığınacak yer bulamıyordu. Aslında sahiller tamamen kayalık olduğu için, sığınacak yerler çok azdı. Ancak, halkın deniz yolunu seçmesi, yalnızca bilgisizlikten değil, Antalya-Alanya arasında adi bir patikanın bulunmamasından kaynaklanmaktaydı. Bu yerler arasında insan ve hayvan nakli, tarla ve dağlardan geçmek suretiyle yapılabilirdi. Manavgat Çayı’ndan geçmekse her zaman mümkün değildi. Karadan büyük tehlikelere ve zahmetlere katlanılarak, altı günde merkez livaya gelinebiliyordu. Bu tür felaketlerin önünü alabilmek için, düzgün gidiş-geliş yolları inşa etmek gerekmekteydi. Antalya Livası yolla ilgili projeyi tamamlamış, gelecek sene başından itibaren Antalya-Alanya yolunun bedeni mükellefiyetle inşası ve Manavgat Çayı üzerine bir köprü yapmak üzere, gereken kaynağı ayırmıştı. Bu günlerde Alanya-Antalya arası denizyolu ile azami on beş saatte alınabiliyordu. Şimdilik Alanya-Antalya arasındaki taşımacılıkta deniz yolunun tercih edileceği açık olduğundan, limanlarda fırtınaları önceden tahmin etmek üzere, birer hassas barometre bulundurulması gerekliydi. Alanya ve Antalya limanına barometre konması ile, liman reisleri 16-18 saat önce havanın bozacağını tahmin edip, kayıkların çıkışını engelleyebilecekti. Bu limanlarda deniz kazalarını önleyecek, hiçbir deniz aleti bulunmuyordu. En çok kırk ilâ Ellişer liradan, toplam yüz lira değerinde iki barometre alınması, Mutasarrıf Sabur Bey tarafından Dahiliye Nezareti’nden istendi. Alanya ve Antalyalılar gerekirse barometrelerin bedellerini kendilerinin karşılayabileceklerini

belirttiler. Dahiliye Nezareti barometrelerin satın alınmasını, 11 Ocak 1915’de Bahriye Nezareti’nden talep etti¹⁶⁸.

Dahiliye Nezareti’nin bu talebi üzerine, Bahriye Nezareti Antalya ve Alanya liman Daireleri için, iki barometre ve termometre satın alarak, mahalline gönderdi (14 Şubat 1915)¹⁶⁹.

Bir müddet sonra toplanan, Meclis-i Umûmiye-yi Liva’da da, Alanya, Manavgat ve Akseki Kazâları’ndan ticaret, adliye v. b. gibi sebepler ile, merkez livaya gelmek mecburiyetinde olan kişilerden, her sene yolsuzluk sebebiyle, çamura batan ve derelerde boğulanlar olduğu gibi, bilhassa kış mevsiminde yoldan geçmek mümkün olmadığından, deniz yoluyla gelmek cesaretini gösterenlerden senede, beşer onarının deniz dalgasına karıştıkları tespiti yapılmış ve bu durumun yok edilmesi istenmişti (24 Ağustos 1916)¹⁷⁰.

26 Temmuz 1915’de Alanya Adliye Heyeti hakkında, Adliye Nezareti’ne bir şikayet telgrafi çekildi. Adliye Nezareti de Antalya Mutasarrıflığı’na gönderdiği şifre telgrafta, şikayet dilekçesinin dikkate alındığını ve soruşturma neticesine göre gereken işlemin yapılacağını bildirdi. Ancak, memurlar hakkında yapılan şikayetin açık telgrafla değil, şifre ile olması gerektiğinin önemine dikkat çekti¹⁷¹.

Alanya’nın güneybatısında ve dört mesafede bulunan Şarapsa; etraf ve civarında bulunan ormanlardan kesilen ve imal edilen kerestesiyle ünlüydü. Verimli arazisinde yetiştirilen karpuz ve diğer ürünler, başta Mısır olmak üzere, bir çok Akdeniz Ülkesine ihraç ediliyordu. Şarapsa çevresinden gelip, oraya yerleşmiş olan 20-30 hane kadar rençber, askeri işlemleri ve diğer mükellefiyetleri amacıyla, mensup oldukları köylere gitmek zorunda kalıyordu. Teke Mutasarrıflığı’na göre, bu hem zaman kaybı, hem de bir çok bürokrasiye sebep oluyordu. Özellikle yazın çok sayıda amele, kaptan ve gemicinin toplandığı bu mahalde, hükümetin idari varlığı ile güvenliğin sağlanması gerekiyordu. Eğer bir köy kurulursa, dönemin Dahiliye Nazırı’na izafeten adının Talatiye olarak değiştirilmesini, ayrıca sergi ve sair hasılatı, belediye sınırları haricinde olmasından dolayı, özel idareye ait olmak üzere, haftada bir gün pazar kurulmasını Dahiliye Nezareti’ne teklif etti (27 Aralık 1915). Mutasarrıflığın bu talebi, 50 haneden aşağı ve ahalinin arzusuna göre, köy yapılmasının doğru olmayacağı gerekçesiyle uygun bulunmadı (9 Kasım 1916)¹⁷².

¹⁶⁸ Aynı Belge, Lef. 4-5. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

¹⁶⁹ Aynı Belge, Lef. 7.

¹⁷⁰ BOA, DH. Umûr-ı Mahalliye-i Vilâyât Müdüriyeti Belgeleri (UMVM.), nr. 82/92, Lef.8.

¹⁷¹ BOA, DH. ŞFR. nr. 54A/160.

¹⁷² Süleyman Beyoğlu, “Alanya Yapı Tarihine Dair Belgeler (1907-1919)”, (9. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

1914 yılında Alanya deniz sınırında görülen İtalyan harp gemileri, 1917 yılının Mayıs ayında, Alanya şehir merkezine birkaç kez bomba atmışlardı. Hatta o bombanın bir tanesi, Hayate Hanım İlköğretim Okulu'nun karşısında bulunan, tüccar Necati Efendi'nin evine isabet etmiş, fakat can kaybı olmamıştı¹⁷³.

Ayrıca Emniyet Umûm Müdürlüğü 26 Mayıs 1918 tarihinde, Teke Mutasarrıflığı'na gönderdiği telgrafta, Fethiye-Alanya arasında casusluk olaylarının arttığından bahisle, 14-15 yaş arasındaki erkek Rum nüfusun, geçici olarak iç kısımlara sevk edilmesini istemişti¹⁷⁴.

23 Haziran 1918'de de Antalya Limanı'nda demirli bulunan bir kayık, düşman donanması tarafından tahrip edilmişti. Bu kayık askeriye için, Antalya'dan erzak getirmek üzere kullanılıyordu. Yapılan incelemeden sonra, kayığın hasar cetveli 25 Mart 1916 tarihli kanuna uygun olarak, 8 Ekim 1918'de Dahiliye Nezareti'ne gönderildi¹⁷⁵.

Asayiş konusunda hapishanenin de önemli bir yeri olduğu bilinmektedir. Konu ile ilgili olarak, Teke Sancağı'ndan dört aylık periyotlar halinde, Antalya Merkez Liva ve Kazâ Hapishaneleri'ndeki erkek ve kadın hükümlü ve tutuklular ile, suç türlerinin gösteren cetveller Dahiliye Nezareti'ne gönderilmekteydi¹⁷⁶.

Mesela, Mart 1918 tarihinde (birinci devre), Alanya Kazâsı Hapishanesi'nde, küçük suçlardan 12 erkek ve 1 kadın hükümlü ile, 22 erkek ve 2 kadın tutuklu bulunmakta idi. Aynı tarihte Antalya Merkez Liva Hapishanesi'nde, küçük suçlardan 21 erkek ve 7 kadın, cinayet suçundan 57 erkek ve 3 kadın hükümlü, 203 erkek ve 3 kadın tutuklu, Akseki Kazâsı Hapishanesi'nde küçük suçlardan 6 erkek ve 2 kadın hükümlü, 15 erkek ve 1 kadın tutuklu, Elmalı Kazâsı Hapishanesi'nde küçük suçlardan 13 erkek ve 8 kadın hükümlü, 17 erkek tutuklu ve Kaş Kazâsı Hapishanesi'nde küçük suçlardan 16 erkek hükümlü ve 25 erkek tutuklu vardı. Yalnız, bu tarihte Korkuteli, Finike ve Manavgat Kazâları'nda hapishane yoktu¹⁷⁷.

Kasım 1918 tarihinde (ikinci devre) ise, Alanya Kazâsı Hapishanesi'nde, küçük suçlardan 5 erkek ve 3 kadın hükümlü ile, 12 erkek ve 2 kadın tutuklu mevcuttu. Bu dönemde Antalya Merkez Liva Hapishanesi'nde küçük suçlardan 2 erkek, cinayet suçundan 24 erkek hükümlü ile, 56 erkek ve 5 kadın tutuklu, Akseki Kazâsı Hapishanesi'nde, 13 erkek ve 1 kadın tutuklu, Elmalı Kazâsı Hapishanesi'nde, kabahatten 2 erkek ve 1 kadın, küçük

¹⁷³ Ali Nazım Köseoğlu, *Alanya'da Yaşam Boyu Duyduklarım, Gördüklerim ve Yaşadığım Anılar*, İstanbul-1992, s.12-13.

¹⁷⁴ Muhammet Güçlü, *XX. Yüzyılın İlk Yarısında Antalya*, Antalya-1997, s.13.

¹⁷⁵ Süleyman Beyoğlu, "Savaş yıllarında Alanya (1914-1918)", (8.Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

¹⁷⁶ BOA, DH. MB. HPS. nr. 150/90, 152/26, 160/72.

¹⁷⁷ BOA, DH. MB. HPS. nr. 160/56.

suçlardan 10 erkek ve 2 kadın hükümlü ile, 12 erkek tutuklu ve Kaş Kazâsı Hapishanesi'nde, küçük suçlardan 1 erkek hükümlü ile, 6 erkek tutuklu bulunuyordu¹⁷⁸.

4.6. Asker Alma ve Sevk İşleri:

Dahiliye Nezareti'nden 2 Eylül 1907 tarihinde vilâyetlere çekilen telgrafta, Osmanlı Sancağı taşımayan vapurlarla bakâya ve firari askerin sevk edilmemesi istendi. Ancak Fırka Kumandanlığı Alanya, Anamur, Silifke ve Gülnar İskelelerine, Osmanlı sancağı taşıyan hiçbir vapurun uğramamakta olduğunu ve ara sıra buralara sevk edilecek asker bulunduğu için, bu mahallere nasıl sevk icra edileceğini, Aydın Vilâyeti'nden sormuştu.

Aydın Vilâyeti de, Fırka Kumandanlığı'na verdiği cevapta, Osmanlı Sancağı'nı taşıyan vapurların uğramadığı yerlere bakâya ve firari askerin, bir başka vasıta mevcut değilse, ecnebi vapurlarla sevk edilebileceğini, fakat Osmanlı vapurlarının uğradığı ilk iskelede, bu nakil vasıtalarına bindirilmesini ve gidecekleri mahalle gönderilmesini istedi¹⁷⁹.

Bu dönemde asker alma işlerinde bazı problemlerde ortaya çıkmaktadır. Mesela; 1909 yılı Nisan ayı başında, silah altına davet edilen Alanya Redif Taburu'ndan bir çok asker, mahalli hükümetin gayretsizliği ile, bir takım sözü geçen kimsenin kişisel çıkar temin etmek gayesinden dolayı bakâya kalmıştı. Ancak II. Ordu Kumandanlığı, bu olaya sebep olanlar hakkında, gerekli kanuni işlemin yapılmasını ve bunların cezalandırılmasını Dahiliye Nezareti'nden talep etti(23 Mart 1910)¹⁸⁰.

Yine, Alanya Kazâsı'nın Kuzyaka Köyü'nden Teke Hasanoğlu tarafından, 1 Mart 1910 tarihinde, Dahiliye Nezareti'ne bir şikayet dilekçesi verildi. Teke Hasanoğlu bu dilekçeye, Alanya Kazâsı'nın Dim Bucak Köyü halkından, Bartal oğlu İsa'nın hanımı Ümmühani'nin, Nisan 1909'da Dim Çayında boğulmak suretiyle vefat ettiğini, fakat Bartal oğlu İsa'nın, hanımını hayatta gösterdiğini ve bu mazeretinden dolayı da askerlik görevinden izinli sayıldığını yazmıştı¹⁸¹.

Bunun üzerine, Dahiliye Nezareti, Konya Vilâyeti'ne şikayet dilekçesinin içeriği hakkında malumat verdi. Konya Vilâyeti de, konu ile ilgili olarak, Teke Mutasarrıflığı'ndan bilgi istedi (5 Nisan 1911)¹⁸². Teke Mutasarrıflığı'nın konuyu araştırması sonunda, Bartaloğlu İsa hakkındaki iddianın doğru olduğu ortaya çıktı. Ayrıca Teke Mutasarrıflığı, Bartaloğlu

¹⁷⁸ BOA, DH. MB. HPS. nr. 162/42.

¹⁷⁹ BOA, DH. MUİ. nr. 17-3/10, Lef. 3.

¹⁸⁰ BOA, DH. MUİ. nr. 79-2/16, Lef. 2.

¹⁸¹ BOA, DH. SN. THR. nr. 25/97, Lef. 2-3.

¹⁸² Aynı Belge, Lef. 1-2.

İsa'nın askerlik yapmaya elverişli olduğunu da, Konya Vilâyeti'ne bildirdi (20 Haziran 1911)¹⁸³.

Bunun yanında, Alanya müftüsü ile eşraf ve müderrislerden teşekkül etmiş bir heyet, 22 Şubat 1912 tarihinde, Dahiliye Nezareti'ne bir şikayet telgrafı çekmişti. Bu telgrafta; yüz elliden fazla askerimizi, aldıkları rüşvetle çürüğe çıkaran, Alanya Belediye Tabibi Marko Efendi ile arkadaşı Dimit Efendi'nin tevkif edildiği, Alanya Savcı Yardımcısı ve İcra Memurunun bu kişilerle temasta olduğu, bu durumun ise, halk üzerinde kötü tesir bıraktığı ve bundan dolayı da bir fenalığın doğabileceği bildirilmiş, ayrıca ortaya çıkabilecek kötü olayların önüne geçilmesi istenmişti¹⁸⁴. Dahiliye Nezareti de, telgrafta dile getirilen şikayet konusu hakkında, araştırma yapılmasını Konya Vilâyeti'ne emretti (22 Şubat 1913)¹⁸⁵.

Konya Valiliği 19 Mart 1913 tarihinde, Dahiliye Nezareti'ne gönderdiği yazıda, Alanya Kazâsı Debboy Memurunun, Alanya Belediye Tabibi Marko Efendi ile, arkadaşı Dimit Efendi'nin tahliye edilmesini sağlamak için, hemşehrisi Alanya İcra Memuru İbrahim Efendi, Alanya Savcı Yardımcısı ve Alanya Ceza Reisi ile işbirliği içinde olduğuna dair, halk arasında bir şüphe olduğunu bildirdi¹⁸⁶.

1 Nisan 1913'de Konya Vilâyeti'nden Dahiliye Nezareti'ne çekilen telgrafta da, Alanya Savcı Yardımcısı ile, İcra Memuru aleyhine, halk arasında olumsuz hareket olmaması için, bunların soruşturma sonuna kadar Antalya'ya alınmaları ve soruşturmayı yapacak olan Antalya Savcı Yardımcısı'nın acele olarak, Alanya'ya gelmesi lüzumunun, İstinaf Savcılığı'na tebliğinin uygun olacağına dair istek iletili¹⁸⁷.

Ancak, Adliye Nezareti'nden 3 Nisan 1913 tarihinde, Dahiliye Nezareti'ne gönderilen yazıda, soruşturma yapmakla görevlendirilen Antalya Savcı Yardımcısı hakkında da, bazı şikayetler ortaya çıkması üzerine, yerine Konya İstinaf Savcı Yardımcısı'na, Alanya'ya giderek, soruşturmayı yapması hususunda gerekli emrin verildiği, yine Alanya Savcı Yardımcısı ile, İcra Memurunun soruşturma sonuna kadar, Antalya'ya alınmasıyla ilgili bir işlem yapılamayacağı bildirildi¹⁸⁸. Dahiliye Nezareti de, Adliye Nezareti tarafından kendisine verilen malumatı, Konya Vilâyeti'ne bildirmiş ve konu hakkında gereğinin yapılmasını istemişti (13 Nisan 1913)¹⁸⁹.

¹⁸³ Aynı Belge, Lef. 2, 4.

¹⁸⁴ BOA, DH. MTV. nr. 64/2.

¹⁸⁵ Aynı Belge, Lef. 1/1.

¹⁸⁶ Aynı Belge, Lef. 3/1, 3/2, 7.

¹⁸⁷ Aynı Belge, Lef.4/1, 5, 6/1, 6/2.

¹⁸⁸ Aynı Belge, Lef. 9.

¹⁸⁹ Aynı Belge, Lef. 8/1.

Yine bu konu ile ilgili olarak, Alanya Belediye Tabibi Marko Efendi'nin biraderi tarafından, Dahiliye Nezareti'ne bir dilekçe gönderildi. Bu dilekçede Alanya Belediye Tabibi Marko Efendi'nin, belediye reisinin tesiri ile hapsedildiği iddia edildi¹⁹⁰. Dilekçede iddia edilen konu, Dahiliye Nezareti tarafından 2 Eylül 1913 tarih ve 82987/429 numaralı yazı ile, Konya Vilâyeti'nden soruldu.

Konya Vilâyeti de, Dahiliye Nezareti'ne gönderdiği cevapta, Alanya Belediye Tabibi Marko Efendi'nin, Hacı Dimit vasıtasıyla, askerlerden rüşvet alarak, onlara sakatlık raporu vermek töhmetiyle, zanlı olarak tutulduğu ve mahkemesinin yapılması hakkında, İstinaf Dairesi'nce kabul edilmiş karar bulunduğu ve Heyet-i İthamiyye'nin de buna iştirak etmesiyle tevkif olduğu, bu tevkif olayında belediye reisinin tesirinin olmadığı, ayrıca hapishanenin rutubetli bulunmasından dolayı, vuku bulan müracaat üzerine, hükümet dairesinin alt katında havadar bir odaya nakil olunarak, sıhhatinin temin edildiği bilgisi verildi (4 Kasım 1913)¹⁹¹.

Erkan-ı Harbiye Dairesi'nden Dahiliye Nezareti'ne gönderilen yazı da; Antalya Redif Fırkası'na mensup Alanya ve Muğla Alayları Taburları'nın seferberlik emri gereğince, iskelede hazır olmalarının, adı geçen Fırka Kumandanlığı'na yazıldığı, ancak askerin çağrılmasında ve toplanmasında ağır hareket edildiğinin görüldüğü, bunun da askerin yaylada bulunması yanında, mülkiye memurlarının seferberlik emrinin uygulanmasında, gereği gibi davranmadıklarından ileri geldiği tespiti yapıldı. Ayrıca, Alanya ve Muğla Taburlarının bir an evvel toplanması ve iskelelerinde hazır olmaları emredildi (10 Temmuz 1911)¹⁹².

Bunun yanında 24 Kasım 1913'de, İzmir Sevkıyat İdaresi'ne teslim edilmek üzere, yüzden fazla asker, Alanya Kazâsı'ndan Hacı Davut Kumpanyası'nın Sofya vapuruna bindirilerek gönderildi¹⁹³.

Şehir dışında yaşayan Alanyalıların askere sevk işlerinde de, bazı meseleler ortaya çıkmaktadır: Aydın Vilâyeti'nden 21 Kasım 1911'de Sadaret Dairesi'ne çekilen telgrafta; Redif Askerinden Nif Kazâsı'nın Ören Köyü'nden Alanyalı Alem-zâde Hamit Efendioğlu Mehmet Ali'nin, İskenderiye'de amcası Hafız Musa Efendi'nin dükkanında çalıştığı bildirildi. Sadaret Dairesi'nden 20 Ocak 1912'de Dahiliye Nezareti'ne gönderilen yazıda da, Mısır Hidivliği'nden alınan habere göre, bu kişinin peşin bedelinin İzmir'de oturan Hacı Ağabey-zâde Cemal Paşa vasıtasıyla ödenmek üzere, 26 Aralık 1911'de Osmanlı Bankası'na havale

¹⁹⁰ BOA,DH. MTV. nr. 62-2/52, Lef. 2.

¹⁹¹ Aynı Belge, Lef. 3.

¹⁹² BOA, DH. İD. nr. 7/141.

¹⁹³ BOA, DH. İD. nr. 197/4.

edildiği, makbuz ilmühaberi ile amcasının ifadesinden anlaşıldığı bilgisi verildi. Yine bu durumun, Konya Vilâyeti'ne de tebliğ edilmesi istendi (20 Ocak 1912)¹⁹⁴.

Ayrıca, Konya Vilâyeti'nden 21 Mayıs 1912 tarihinde, Sadaret Dairesi'ne gönderilen yazı da, Mısır'da kereste tüccarı Şakir-zâde Hacı Abdülkerim'in yanında bulunduğu haber alınan, yeni asker bakâyasından Alanyalı Nuhoğlu Mehmet bin Halil'in askere çağırılması istendi. Mısır Hidivliği tarafından Sadaret Dairesi'ne gönderilen yazıda, ilgili kişinin Yunan kumpanyasına ait bir gemi ile, 19 Haziran 1912'de İskenderiye'den İzmir'e geri döndüğü haberi verildi. Sadaret Dairesi 13 Temmuz 1912'de, Dahiliye Nezareti'ne gönderdiği yazıda, bu durumu bildirdi ve Konya Valiliği'ne de haber verilmesini talep etti¹⁹⁵.

Yine, Mısır Hidivliği'nce, kura askerinden Alanyalı Biraci Nikosoğlu Panayrı'nın, Pire'de bulunduğu Sadaret Dairesi'ne bildirildi. Sadaret Dairesi de bu bilgiyi, 25 Ekim 1912 tarihinde, Dahiliye Nezareti'ne gönderdi¹⁹⁶.

Konya Vilâyeti'nden Sadaret Dairesi'ne çekilen 10 Ekim 1911 tarihli telgraf da, Kıbrıs'ın Baf İskelesi'nde gemici olduğu haber alınan, redif askerinden Alanya'nın Tophane Mahallesi'nden Kızılaşk oğlu Gulami Gani bin Şerif Efendi'nin taburuna ilhakı istendi. Hariciye Nezareti'nden Sadaret Dairesi'ne gelen cevap da, adı geçen kişinin Baf Kasabası'nda doğduğu, genç iken Alanya'ya gittiği, ancak altı sene evvel Baf'a geri dönerek evlendiği ve dört ay önce de Alanya'ya gitmek üzere, Baf'tan hareket ettiği bildirildi. Sadaret Dairesi kendisine intikal eden bu haberi, 30 Ocak 1913'de Dahiliye Nezareti'ne yazdı ve bu durumun, Konya Vilâyeti'ne de tebliğini istedi¹⁹⁷.

Konya Vilâyeti'nden 16 Ekim 1912 tarihinde Sadaret Dairesi'ne gönderilen yazıda, ihtiyat askerinden ve Alanya'nın Yukarı Kilise Mahallesi'nden Ekmekçi Feci'nin oğlu Vasil mahdumu İstavri'nin ve Gardiyan oğlu Yani veledi Atnaş'ın Limasol Kasabası'nda bulundukları bildirilmiş ve taburlarına katılmak üzere çağrılmaları istenmişti. Hariciye Nezareti tarafından Sadaret Dairesi'ne verilen bilgide; bu kişilerin dört-beş sene evvel İskenderiye'ye gitmek üzere Kıbrıs'tan hareket ettikleri bildirildi. Mısır Hidivliği de, Sadaret Dairesi'ne gönderdiği cevapta, adı geçen kişilerin İskenderiye'de bulunmadığı haberini verdi. Sadaret Dairesi 27 Ekim 1913'de, elde ettiği bütün bilgileri Dahiliye Nezareti'ne ulaştırdı ve bu vaziyetin Konya Vilâyeti'ne de bildirilmesini istedi¹⁹⁸.

¹⁹⁴ BOA, DH. İD. nr. 29-2/18.

¹⁹⁵ BOA, DH. İD. nr. 147-1/36, Lef. 2.

¹⁹⁶ BOA, DH. İD, nr. 147-1/67.

¹⁹⁷ BOA, DH. İD. nr. 147-2/14.

¹⁹⁸ BOA, DH. İD. nr. 180/21, Lef. 2.

4.7.Balkan Harbi'nde Alanya Taburu:

17 Kasım 1912 günü akşamı, 3. Kolordu Komutanı'nın emirleriyle, 85.Piyade Alayı ve Trabzon Gönüllü Taburu tarafından yapılan bir karşı taarruzla, Bulgar Kuvvetlerinin eline geçmiş olan bir kısım mevziler geri alınmış ve bu alayın taburları tarafından işgal edilmişti. Bu arada 9.Tümen'in ihtiyat kuvvetleri arasında bulunan Alanya Taburu, İleri Tabya'nın batısındaki ileri mevzilere gönderilmişti. İleri Tabya önünde Dağyenice yolunun hemen kuzeyindeki ileri mevzilere gönderilmiş olan Alanya Taburu, taktik bakımından 9. Tümen'in savunma bölgesinin en kritik yerinde bulunuyordu.

Alanya Taburu buraya geldiği zaman, gece olduğu için, sağındaki ve solundaki birliklerle gerektiği şekilde keşif ve irtibat işlerini yapmamış ve bu husustaki faaliyetlerini de geliştirememişti. Alanya Taburu'nun, kendi cephesi ilerisindeki Bulgar kuvvetleri ve Türk birlikleri hakkında da yeterli bilgisi yoktu. Eğitimi çok zayıf olan Alanya Taburu'nun subay ve erleri, burada aldığı görevle bağdaşamayacak bir şekilde emin ve rahat bir yerdeymiş gibi, cephesindeki Bulgar kuvvetleri için, yeterli emniyet birliklerini dahi çıkarmadan, tam istirahat haline geçmişti. Hepsi de yorgun ve bitkin bir halde uykuya dalmışlardı.

Saat 06.00'da başlayan harekatta, I. Bulgar Taburu, İleri Tabya istikametinde ilerlemesine devam ederken, ileri mevzilerin hendek ve çukurları içinde uyku halinde bulunan Alanya Taburu'nun bu durumundan faydalanarak, taburun emniyet kuvvetleriyle, uyanık olan nöbetçilerin ateşlerine rağmen hücumla geçti.

I. Bulgar Taburu hücumunu, ilk önce önde bulunan 1. ve 2. Bölükler üzerine yaptı. Bu hücum sırasında uyanan Türk erleriyle, Bulgar erleri arasında süngü süngüye dövüş başladı. Her iki taraftan da, süngülerin birbirlerinin göğüslerinde saplanmış bir halde bulunanlarda görülmüştü. Yine uykuda olanların hepside süngüden geçirilmişlerdi. Alanya Taburu'nun yapılan hücum sırasındaki kaybı, 157 şehittir. Bunlardan 7'si subay, 150'si erdir¹⁹⁹.

4.8.Sağlık:

1910'lu yıllarda Alanya Kazâsı'nın sağlık yapısı hakkında şunları söyleyebiliriz: Alanya Kazâsı'nda hüküm süren hastalıkların başında verem gelmektedir. Çünkü, beslenme yetersizliği, temizliğe dikkat edilmemesi, kadınlarda çocuk doğurma oranının fazlalığı, kızların 12-13 yaşlarında evlendirilmesi ve çocuk düşürmekle ilgisi olmadığı halde, kadınların yılda 4-7 defa kan aldırması verem hastalığına sebep olmakta idi. Yine, halkın kansızlığa müptela olması da, vereme zemin hazırlamaktaydı.

¹⁹⁹ Genel kurmay Başkanlığı, *Balkan Harbi-Birinci Çatalca Muharebesi*, Ankara-1983, s.193 v.d.

Kış mevsiminde zatürree ve zatüncenp hastalığı ile, diğer solunum yolları hastalıklarına da çok miktarda tesadüf edilmektedir. Alanya Kazâsı'nda ara sıra tifoya da rastlanmaktadır. Kasaba ahalisinin hemen tamamı tenyadan muzdariptir. Fakat, halk bu duruma fazla önem vermemekteydi. Tenya hastalığının sebebi de, içilen sarnıç sularıdır.

Alanya Kazâsı'nda görülen diğer bir hastalıkta, bel soğukluğudur. Bu hastalığın mutatabiblere tedavi ettirilmesinden dolayı, insanların sakat ve kısır kaldıkları görülmüştür. Firengi hastalığı ise nadir görülmektedir. Yalnız, Düşenbe Nahiyesi'nin bazı köylerinde 5-10 vakaya tesadüf edilmiştir.

1913 yılı ilkbaharında Alanya Kazâsı'nda kızamık hastalığı zuhur etmiş ise de, bu hastalık önemli bir zarar vermeden atlatılmıştır. Alanya Kazâsı'nda sıtma hastalığı da oldukça yaygındır. Yalnız ahali sulfata (kinin) kullanmayı öğrendiği için, hastalık bir dereceye kadar hafiflemiştir. Ayrıca, Alanya Kazâsı'nda çiçek aşısı da yapılmakta ve halkta buna önem vermektedir. Alanya Kazâsı'nda ortalama ömür 60-70 yaş arasındadır. Yüz yaşını aşmış 4-5 kişi mevcuttur²⁰⁰.

Bu yıllarda sağlık personeli istihdamı ile ilgili bazı problemlerde vardı: Sıhhiye Nezareti'nden 5 Eylül 1911'de Dahiliye Nezareti'ne gönderilen yazıda; hazineden 600 kuruş maaş tahsisi, gelirleri uygun olmayan belediyelere tayin edilecek tabiplere mahsus ve münhasır oluşu bildirildi ve bu sebepten dolayı Alanya Kazâsı Tabibi Dikran Efendi hakkındaki talebin yerine getirilemeyeceği ifade edildi²⁰¹.

Alanya Belediye Meclisi tarafından hazırlanan ve Kaymakamlığa gönderilen mazbata da şöyle denilmektedir; Alanya Kazâsı'na bağlı Manavgat Nahiyesi Nehrinde mevcut olan geçit kayığı vergileri, Alanya Belediye Sandığı'nca, talep edenlere yıllık 16 bin kuruş kadar bir ücretle ihale edilmekte ve bu gelirle de, tabip maaşı ve sair sağlık memurlarının maaşı verilmekteydi. Ancak, bu kayık 1895 yılında maarif namına tahsis edilmiş ve elde edilen gelirle öğretmen maaşı karşılanmakta idi. Böylece tabip maaşı karşılıksız kalmıştı. Bu sebepten dolayı da, bir müddetten beri Alanya Kazâsı'nda tabip yoktu. Daha sonra çıkarılan İrade-i Seniye ile, Alanya Kazâsı'ndan dışarıya gönderilen odunun, beher kantarından beş para vergi alınmak suretiyle, tabibin maaşı temin edilmiştir. Fakat odun ticaretinin sınırlı olması dolayısıyla, bahse konu vergi, yıllık olarak 5 bin kuruş kadardı. Gelecek yıl (1913) için ruhsat resmi alınmamasından dolayı, vergilerin aşağı derecede kalacağı şüphesizdir. Esasen, aylık 600 kuruş maaş verilmekte iken, 800 kuruş maaştan aşağı tabip çalıştırılamayacağı ortadadır. Ayrıca çağrılan tabibe 800 kuruş maaş tahsis edildiği de, Sıhhiye-yi Umûmiye

²⁰⁰ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, İstanbul-1332, s.360-361.

²⁰¹ BOA, DH. İD. nr. 18-1/36, Lef. 4.

Riyaseti'nin yazısından da anlaşılmaktadır. Alanya Belediyesi gelirinin az miktarda olması yanında, tahsis edilen odun vergilerinin, tabibin maaşının yarısını bile karşılayacak durumda bulunmadığı ve bu vergilerin gelecek yılda, yok denecek bir hale ineceği malumdur. Ayrıca bu vergilerden aşî memurunun maaşı ile, yolluğunun da verilmesi gerekmektedir. Yine, belediye gelirleri müsait olmayan kazâlarda, mal sandığından tabibe 800'den 1200 kuruşa kadar maaş ödeneceği aşîkardır. Ayrıca, Antalya Vilâyeti'nin Elmalı ve sair kazâlarında mal sandığından, tabiplere maaş ödendiği bilinmektedir. Yine, Alanya Kazâsı'nın nüfus yoğunluğu öneme haiz bulunduğundan, tabip maaşı 1000 kuruş olmuştur. Ancak, Alanya Belediyesi'nde tabip maaşı karşılığının bulunmamasından dolayı, tabip maaşının mal sandığından ödenmesi uygun görülmezse ve belediyeden ödenmesi istenirse, tabibe yol verilecek, başka tabip de bulunmadığından, memleket tabipsiz kalacaktır. Bu sebepten dolayı tabip maaşının, mal sandığından ödenmesi talep edilmektedir (15 Haziran 1912)²⁰².

Alanya Belediye Meclisi tarafından tanzim edilen bu mazbata, Teke Mutasarrıflığı kanalı ile, Konya Vilâyeti'ne gönderilmiş ve Konya Vilâyeti'nce de gereğinin yapılması için, 15 Temmuz 1912'de Dahiliye Nezareti'ne takdim edilmiştir²⁰³.

Yine, Alanya Kazâsı'nda 1914 yılında doktor olmamasından dolayı, Belediye Doktorluğu'na Eczacı Mehmet Efendi vekalet etmekte idi. Eczacı Mehmet Efendi, bu görevi için, Alanya Belediyesi'nden maaş talep etti. Bunun üzerine, Belediye Meclisi de Eczacı Mehmet Efendi'ye, Belediye Sandığı'ndan, aylık 400 kuruş maaş bağladı (29 Mart 1914)²⁰⁴.

Ayrıca, Belediye Meclisi, Belediye Sandığı'ndan verilmek üzere, aylık 800 kuruş maaş ile, fakat bu para ile bulmak mümkün değilse, aylık 1000 kuruş maaş ile, Müslüman ve işinin ehli bir doktorun, acele olarak Alanya'ya atanması için, kaymakamlığa tekrar yazı gönderilmesi kararlaştırıldı (18 Mayıs 1914)²⁰⁵.

Alanya Belediye Meclisi, İdare-i Tıbbi Nizamnamesi'nin beşinci ve yedinci maddelerine dayanarak, Belediye Doktoru'ndan haftada Pazartesi ve Cuma günleri, sabah saat 09.00'dan 12.00'ye kadar, öğleden sonra da saat 14.00'den 16.00'ya kadar, eczahane de hasta muayene etmesini, fakir ve zengin olsun hiçbir kimseden ücret almamasını, evinden gelme gücü olmayan hastaların hanelerine giderek, burada onları muayene etmesini, zengin

²⁰² BOA, DH. İD. nr. 136-1/21, Lef. 15/1-15/2.

²⁰³ Aynı Belge, Lef. 14.

²⁰⁴ Alanya Belediye Meclisi Karar Defteri (Bel. Def. Nr.1914/15). Alanya Belediye Meclisi Karar Defterlerinin aslı, Alanya Belediyesi Kültür, Sanat ve Turizm Vakfı'nın arşivindedir. Bu defterleri kullanmama izin veren vakıf yöneticilerine teşekkür ederim.

²⁰⁵ Bel. Def. nr. 1914/54.

olanlardan yarım mecdiye ücret almasını, aciz olan kişilerden de bir şey talep etmemesini istedi (3 Şubat 1915)²⁰⁶.

Ancak, Belediye Tabipliği, 8 Şubat 1915 tarih ve 50 numaralı yazı ile, eczahane'nin hasta muayene etmeye uygun bir yer olmadığını ve bunun için bir sedye ile, muhafazalı bir mahallin bulunması zorunluluğunu, belediye meclisine bildirmişti. Belediye Meclisi de, eczaneye bitişik dükkanın, muayene olarak kullanılmaya elverişli olduğunu tespit etmiş ve bu dükkanın yıllık on iki mecdiye ile kiralanmasını, masa, sandalye ve sedye gibi eşyalarının temin dilerek, doktora teslimini, ayrıca bütün masrafların, Belediye Sandığı'ndan ödenmesini kararlaştırdı. Yine, Belediye Meclisi, burada aşı işlerinin yapılmasını ve bu görevi yerine getirmek üzere, bir aşı memuru bulundurulmasını istedi (19 Şubat 1915)²⁰⁷.

Alanya Belediye Meclisi, halk sağlığını korumaya yönelik, bazı kararlarda almıştır. Mesela: Mezarlık yapılacak yer tayini için, Belediye Tabipliği'nden, halkın genel sağlığını ihlal etmeyecek ve ahaliye de kolaylık sağlayacak bir mahallin, mezarlık yeri olarak tespit edilmesini talep etti²⁰⁸.

Alanya Kazâsı'nda bir sağlık kurumu açılmasına dair ilk işarete, Antalya Livası Umûr-i Mahalliye-i Vilâyet Şubesi'nin hazırlamış olduğu, 5 yıllık Sağlık İşleri Çalışma Programı'nda rastlamaktayız. Bu programda, Alanya Kazâsı'na 1918 yılında, dört yataklı bir muayenehane açılması yer almakta idi²⁰⁹.

Sıhhiye Nezareti tarafından uygun bulunan bu çalışma programı, gereğinin yapılması için, Dahiliye Nezareti'ne gönderildi (14 Ağustos 1917)²¹⁰. Dahiliye Nezareti de, kendisine intikal eden Sağlık İşleri Çalışma Programını onayladı ve Teke Mutasarrıflığı'ndan bunun tatbik edilmesini istedi. Ayrıca, Sıhhiye Nezareti'ne de konu hakkında bilgi verdi (4 Eylül 1917)²¹¹.

4.9.Muhtelif Ceza uygulamaları:

Alanya Belediye Meclisi, yürürlükteki mevzuat hükümlerine aykırı davranan insanlara, değişik cezalar vermiştir. Bunlarla ilgili olarak, 1914-1915 yıllarına ait bazı örnekleri aşağıya alıyoruz:

Dilsizin Asım Efendi'nin Şarapsa Çiftliği ekinliğinden 4 katır elde edilerek, belediyeye getirilmiştir. Katırların başı boş bırakılmasından dolayı, Dilsizin Asım Efendi'ye,

²⁰⁶ Bel. Def. nr. 1915/150.

²⁰⁷ Bel. Def. nr. 1915/154.

²⁰⁸ Bel. Def. nr. 1915/166.

²⁰⁹ BO, DH. UMVM. nr. 82/31, Lef. 1.

²¹⁰ Aynı Belge, Lef. 2.

²¹¹ Aynı Belge, Lef. 3/1.

Ceza Kanunu'nun 254. Maddesi gereğince, beşerden yirmi beşlik peşin ceza verilmiştir. Ayrıca, bu cezanın ödenmesinden sonra, katırların geri verileceği beyan edilmiştir²¹².

Alanya'nın Sugözü Mahallesi'nin batısındaki Hacı Mehmetli Köyü'nden Akışoğlu Hasan, 10 Nisan 1914 günü koyunlarını, kasabanın kale arkasında bulunan Ali Efendi ve İsmail'in ekinliğine salıvermiş ve zarar verdirmiştir. Ortaya çıkan durum, Bekçi Hasan Efendi'nin haber vermesi ve bunun üzerine yapılan soruşturma ile sabit olmuştur. Ceza Kanunu'nun 261. Maddesine uygun olarak, Akışoğlu Hasan on beşlik peşin cezaya çarptırılmıştır (10 Nisan 1914)²¹³.

26 Nisan 1914 günü akşamı, kapı halkından Çorbacıoğlu Abdullah, Çolak Ahmet Çavuş'un oğlu Rasim ve Kesteloğlu Mustafa, mahalle içinde sarhoş oldukları halde, ahalinin rahatını kaçıracak surette, sebepsiz yere gürültü yaptıkları, ayrıca Abdullah'ın beş-altı el de silah attığı tespit edilmiştir. Bunların hareketlerine uygun düşen kanun maddesi hükmüne göre, Abdullah on beş, Rasim ve Mustafa'da beşerden on beşlik peşin cezaya mahkum edilmiştir (27 Nisan 1914)²¹⁴.

Hacı Mihailoğlu Hacı Bandol, Yazıcıoğlu Bandol, İngiliz Kosti, Dilsizin Hacı Hüseyin ve Hacı Hasan'ın Hüseyin isimli kişiler, ruhsat vergisi vermeden, dükkanlarının dışına ve yol üzerine eşya koydukları, Çavuş Hakkı Efendi'nin ifadesi ve yapılan soruşturma ile anlaşılmıştır. Bu kişilerin yapmış olduğu hareket, Ceza Kanunu'nun 254. Maddesine girmiş ve bu madde hükmüne uygun olarak, her birine dörder beşlik peşin ceza verilmiştir (18 Mayıs 1914)²¹⁵.

Ekmekçilerden Yani Usta'nın, 23 Mayıs 1914 günü imal ettiği ekmeklerin ağırlığının noksan olduğu görülmüştür. Yani Usta, Ceza Kanunu'nun 262. Maddesine göre, on beşlik peşin ceza ile cezalandırılmıştır. Ayrıca ağırlığı noksan olan ekmekler müsadere edilmiştir (24 Mayıs 1914)²¹⁶.

Alanya Kazâsı'nın Tepe Mahallesi'nden ve yoğurtçulardan Koca Alisoğlu Mehmet'in eşi Fatma'nın, yarım kıyye namı ile kullandığı ölçeğin, 2 Haziran 1914 tarihinde, Çavuş Hakkı Efendi tarafından yapılan muayenede, ağırlığı noksan ölçtüğü görülmüştür. Bunun üzerine ölçek zapt edilmiş ve Fatma'ya da Ceza Kanunu'nun 262. Maddesi gereğince, on beşlik peşin ceza verilmiştir (2 Haziran 1914)²¹⁷.

²¹² Bel. Def. nr. 1914/1.

²¹³ Bel. Def. nr. 1914/23.

²¹⁴ Bel. Def. nr. 1914/32.

²¹⁵ Bel. Def. nr. 1914/53.

²¹⁶ Bel. Def. nr. 1914/56.

²¹⁷ Bel. Def. nr. 1914/64.

Deretürbelinas Köyü'nde ekinlik arasında, başı boş olduğu halde, İdare Azası İzzet Efendi tarafından elde edilen, yedi-sekiz yaşlarında siyah renkli bir inek, sahibi bulunamadığı için belediyeye gönderilmiştir. İnek birkaç gün handa beslenmiş ve bu süre içinde de sahibi ortaya çıkmamıştır. Bunun üzerine Alanya Belediyesi 15 Temmuz 1914 tarih ve 6 numaralı yazı ile, kanuni süresinde sahibi ortaya çıkmadığından dolayı, ineğin açık arttırma yöntemi ile satılmak suretiyle, belediyeye gelir kaydedileceğini kaymakamlığa bildirmiş ve bu durumu halka ilan etmiştir.

Bu sırada Deretürbelinas Köyü'nde oturan Hacı Hüseyin'in eşi, ineğin kendi malı olduğunu söylemiş ve onun kendisine verilmesini istemiştir. Bu talep karşısında, ondan Hayvan Hırsızlığı'nın Meni Hakkındaki Talimatın 11. Maddesi gereğince, ineğin kendi malı olduğunu ispat edecek şahitler göstermesi istenmiştir. O da Alanya'nın Sugözü Mahallesi'nden Köşkoğlu Mahir ve Tepe Mahallesi'nden Aşçı Durali'yi şahit göstermiştir. Bu şahitler ineğin, Hacı Hüseyin'in eşine ait olduğunu beyan etmişlerdir.

Bunun üzerine, yukarıda adı geçen talimatın 12. Maddesine göre, Hacı Hüseyin'in eşine, ineğin iâşesi ve sair masraflarının alınması yanında, beş beşlik peşin ceza verilmiştir. Yine, bütün bu paraların tahsil edilmesinden sonra, ineğin geri verilmesi hükme bağlanmıştır (23 Temmuz 1914)²¹⁸.

24 Temmuz 1914 günü, Tepe Mahallesi bekçisi tarafından belediyeye getirilen ve başı boş elde edildiği bildirilen siyah renkli bir ineğin, sekiz günden beri sahibi ortaya çıkmadığı için, sahipsiz bulunduğuna karar verilmiştir. Hayvan Hırsızlığı'nın Meni Hakkındaki Geçici Kanunun amir hükmüne uygun olarak, ineğin satılarak, elde edilen paradan han ve iâşe bedeli ödendikten sonra, geri kalanının belediyeye gelir kaydedilmesi ve ileride sahibi ortaya çıkarsa, kanuna göre işlem yapılması, ayrıca bu durumun kaymakamlığa bildirilmesi istenmiştir (5 Ağustos 1914)²¹⁹.

Aydap Karakol Kumandanlığı'na elde edilen, başı boş ve sahipsiz olmasından dolayı da 14 Temmuz 1914 tarihinde belediyeye gönderilmiş olan ve müzayede kanununa göre, 1.150 kuruş bedel ile, Halimağa-zâde Mehmet Efendi'ye 6 Eylül 1914'de bırakılmış bulunan, havıtsız bir dişi devenin sahibi, İmamlı Köyü'nden Yirikoğlu Hüseyin'in Mustafa olduğu, 2 Mart 1915 tarihli dilekçesi arkasında yazılı, Demirtaş Nahiyesi Meclisi'nin bilgi notundan ortaya çıkmıştır. Bu durum Halimağa-zâde Mehmet Efendi'ye, Sakallıoğlu Dimit Ağa'nın huzurunda, yemin verilerek anlatılmıştır.

²¹⁸ Bel. Def. nr. 1914/100.

²¹⁹ Bel. Def. nr. 1914/107.

Gerekli soruşturmanın yapılmasından sonra Mustafa'dan; 29 günlük han kirası bedeli olan 487 kuruşun, deveyi hana getiren kişiye verilen 2 mecdiye'nin, 10 kuruş matbua vergisinin ve 3 kuruş ihale parasının alınması hükmüne bağlanmıştır(4 Mart 1915)²²⁰.

Ekmekçilerden Antalyalı Mustafa'nın 7 Mart 1914 günü yapılan muayene esnasında, yirmi paralık ekmekleri, dörder-beşer dirhem noksan imal ettiği ortaya çıkmıştır. Ceza Kanunu'nun 254. Maddesi mucibince, Mustafa beş beşlik peşin ceza ile mahkum edilmiştir (8 Mart 1915) ²²¹.

4.10. Yaylacılık:

1910'lu yıllarda Alanya Kazâsı içinde mevcut yaylalar arasında Mahmut Seydi, Rumtaş, Türbelinas, Söbüçimen, Cecanlı, Girenas, Yenice Pazar, Sisam, Kuruca, Gelesandıra, Senir, İnaş, Çakmaklı, Eynif, Üçirmek, Toka, Mülk, Çakşı, Kepez, Burmuhan, Düzağaç ve Emradin bulunmaktadır.

Merkez kazâ ahalisi, yazın genellikle denilebilecek derecede, bu yaylalardan Mahmut Seydi, Türbelinas ve Rumtaş'a gitmektedir. Bu yüzden kasabanın bütün işlemleri, haziran ayı başlangıcından, eylül ayı sonuna kadar tatil edilmiş olmaktadır.

Bundan başka, sahil ve güney kısmı halkı da, nisan ayından itibaren yaylalara göçmekte ve adı geçen yaylalarda, ekim ayı sonuna kadar hayat geçirmektedirler. Bu yaylalara göçen ahalinin miktarı, iki bin hane ve çadırdan ibaret bulunmaktadır. Bu miktarın beş yüz seksen çadırı Kara Koyunlu, Hacı Çelebili, Ön Köylü, Kara Hacı, Adı Görenli ve Sarı Abalı aşiretlerine aittir. Saraçlı, Hacı İsalı, Sülek, Hasırlı, Kara Boynuzlu, Çakallar, Boz Ahmedî, Fettahlı, Kızıl Ağaçlı, Perakende ve Çolaklı isimindeki aşiretler, Alanya Kazâsı'nda bulunan Gök Tepe, Çamlı Tepe, Sarı Ot ve Ağaç Tepe yaylalarına ve Seydişehir'in Küpe ve İbradı'nın Üzümlü, Kimyos ve Çandar yaylalarına gitmektedir²²².

4.11. Eğlenceler ve Avcılık:

İncelediğimiz dönemde, Alanya halkının eğlence ve gezintisine mahsus olarak kasaba içinde ve dışında mesire ve gezinti mahalleri yoktu. Ayrıca kasaba ve köy halkının at yarışlarına, cirit oynamaya, güreşe meyli ve hevesleri de bulunmamakta idi. Ancak kasaba halkı, eskiden deve güreşlerine pek ziyade ilgi gösteriyordu. Fakat bu ilgi, geçen zaman ile birlikte yok olmuştur.

Kazâ içinde ünlü av mahalleri olmamakla beraber, ormanlıklar civarında ve Manavgat Çay'ının etrafında bulunan köy ahalisi ağustos ve eylül aylarında üveyik, güvercin, keklik,

²²⁰ Bel. Def. nr. 1915/162.

²²¹ Bel. Def. nr. 1915/167.

²²² *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, İstanbul-1332, s.228.

bıldırcın, turaç, incir kuşu, sarı asma ve kara tavuk gibi kuşlar, aralık ayından mart ayına kadar ormanlarda bolca gezinen yağmurcu, tavşan, geyik, ayı, sansar, tilki, kurt ve buna benzer hayvan avlanmaktaydı. Manavgat Nahiyesi'nin Pazarcı, Çeltikçi, Seydiler Köyü ahalisi, ağustos ayının ilk haftasında bir gün, Boğaz denilen balkanlık bir mevkide "kara canavar (domuz)" avlamayı adet haline getirmişlerdi. Fakat dikkatsizlik sebebiyle, bazı av kazaları da meydana geliyordu²²³.

4.12. Temizlik İşleri:

Alanya Belediye Meclisi 1914 yılı Mart ayından itibaren, çarşıda süpürgeci yani temizlikçi memuru olarak, aylığı yetmiş altışar kuruştan Mahmut Seydi Köyü'nden Molla Ahmet oğlu Mehmet ile muhacir Emin ve Sugözü Mahallesi'nden Deli Halil oğlu Mustafa'nın tayin edilmelerini ve bunlara verilecek maaşın çarşı esnafından toplanmasını istedi (20 Mart 1914)²²⁴.

Daha sonra süpürgecilerden Deli Halil oğlu Mustafa'nın hastalanması üzerine, yerine muhacir Demir Mehmet tayin edildi (29 Nisan 1914)²²⁵. Ayrıca, Belediye Meclisi, üç süpürgeciye aylık dörder mecidiye verildiği gerekçesiyle, çarşı esnafından dörder metelik alınmasını talep etti (29 Nisan 1914)²²⁶.

5. KÜLTÜREL HAYAT

5.1. Okullar:

1914 yılı verilerine göre Alanya Kazâsı'nın okullarını şu şekilde belirtebiliriz.

Okulun İsmi:	Açılış Tarihi:	Öğrenci Sayısı:	Öğretmen Sayısı:
		Erkek- Kız	
Rüştiye	1872	59	3
Merkez İbtidaiyesi	1897	215	3
Hacet İbtidaiyesi	1911	52	2
Kız İbtidaiyesi	1911	65	2
Türbelinas Köyü İbtidaiyesi	1911	35	1
Boztepe Köyü İbtidaiyesi	1911	45	1
Avasun Köyü İbtidaiyesi	1911	36	1
Pazarcı Köyü İbtidaiyesi	1896	32	1
Saraylar Köyü İbtidaiyesi	1900	31	1

²²³ a.g.e. ,s.228.

²²⁴ Bel. Def. nr. 1914/5.

²²⁵ Bel. Def. nr. 1914/8.

²²⁶ Bel. Def. nr. 1914/39.

Mahmud Seydi Köyü İbtidaiyesi	1910	36	1
Kızılağaç Köyü İbtidaiyesi	1910	37	1
Kargıcak Köyü İbtidaiyesi	1913	33	1
Eksere Köyü İbtidaiyesi	1910	39	1
Taşahur Köyü İbtidaiyesi	1911	49	1

Alanya Kazâsı eğitimine, yıllık öğretmen maaşı olarak Hazinesinin 24.300 kuruş, Maarif'in ise 37.320 kuruş, yıllık masraflar için de Hazine 900 kuruş, Maarif ise 1.250 kuruş kaynak sağlamıştır. Ayrıca maaşlar için cemaat da 12.000 kuruş destek vermiştir. Yine, Alanya Maarif Komisyonu da 1.000 kuruş eğitime katkıda bulunmuştur. Bunun yanında, Alanya Kazâsı öğretmenlerinin kaynağı, darülmuallimin ile kız rüştiyesidir²²⁷.

5.2.Vakıf, Hayrat v.b. Kurumlar:

Alanya Kazâsı içinde vakıf, hayrat ve sevap kazanmak için yapılan kurumlar arasında, 1910'lu yıllarda iki zaviye, kırk sekiz cami, iki mescit ve yirmi bir medrese bulunmaktadır.

5.2.1.Camiler:

İsmi:	Yeri:	Banisinin İsmi:	Geliri:
Sultan Süleyman Cami	Alanya Kasabası		500 kuruş
Kılınç Arslan	“	“	500 kuruş
Döşeme	“	“	1.105 kuruş
Gedabat	“	Dere Yaylağında	245 kuruş
Alâeddin-zâde	“	Alanya Kasabası	625 kuruş
Hacıkadiroğlu	“	Alanya Kasabası	200 kuruş
Rüştem Paşa	“	Sorgun Köyü	Rüştem Paşa
Hüseyin Paşa	“	Çardak Köyü	Hüseyin Paşa
H.Ali b.Mehmet Hoca	“	Sur haricinde	Hacı Ali bin Mehmet Hoca
Hora Hatun	“	Rumtaş Yaylağında	Hora Hatun
Ali bin Mehmet	“	Çaltı Köyü	Ali bin Mehmet
Hacı Abdullah	“	Sarı Hacılar Köyü	Hacı Abdullah
Emir Aşıklar	“	Emir Aşıklar Köyü	
Girenes	“	Girenes Köyü	
Kızılağaç	“	Kızılağaç Köyü	
Kızılcaköy	“	Kızılcaköy Köyü	
Balur	“	Balur Köyü	

²²⁷ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1332, s.695-696.

Aşıklar	“	Aşıklar Köyü	
Yeniköy	“	Yeniköy Köyü	
Kurgeze	“	Kurgeze Köyü	
Balak	“	Balak Köyü	
Berkos	“	Berkos Köyü	
Bedan	“	Bedan Köyü	
Seyyid Veli	“	Ahmetler Köyü	
Gönbeli	“	Köprübaşı Köyü	
Neksibet	“	Neksibet Köyü	
Ahmet	“	Kalemler Köyü	Ahmet
Hacı İsmail	“	Aksaz Köyü	Hacı İsmail
Kestel	“	Kestel Köyü	
Çeltikçi	“	Çeltikçi Köyü	
Çündüre	“	Çündüre Köyü	
Malan	“	Malan Köyü	
Doğanoğlu	“	Sarılar Köyü	Doğanoğlu
Yoğurtçuoğlu Ahmet	“	Mahmutlar Köyü	Ahmet
Akilyas	“	Şeker Köyü	Akilyas ²²⁸ .

5.2.2.Mescitler:

İsmi:	Yeri:	Banisinin İsmi:	Geliri:
Elvan Bey Mescidi	Oba Köyü	Elvan Bey	184 kuruş
Kemerin Civarı Mescidi	Kemerin Civarı Köyü		770 kuruş

5.2.3.Medreseler:

İsmi:	Yeri:	Banisinin İsmi:	Tarihi:	Geliri:
Ahmediyye Medresesi	Alanya Kasabası	Hacı Ahmet Ağa	1799	30 kuruş
Tevfikiyye Medresesi	Çarşı Mahallesi	Ashab-ı Hayr	1880	56 kuruş
Bala Medresesi	Çarşı Kapısı	Adem Çelebi	1767	
Oba Medresesi	Oba Köyü	Hacı Hasan Ağa	1828	
Mahmut Seydi Medresesi	Mahmut Seydi Köyü	Seydi Mahmut	1722	
Türbelinas Medresesi	Türbelinas Köyü	Ashab-ı Hayr	1767	

²²⁸ a.g.e.,s.573-574

Rumtaş Medresesi	Rumtaş Köyü	Ashab-ı Hayr	1882	5 kuruş
Rumtaş Medresesi	Rumtaş Köyü	Ashab-ı Hayr	1892	15 kuruş
Kızılağaç Medresesi	Kızılağaç Köyü	Ashab-ı Hayr	1767	45 kuruş
Bayır Medresesi	Bayır Köyü	Ashab-ı Hayr	1591	
Eksere Medresesi	Eksere Köyü	Ashab-ı Hayr	1872	
Kozağacı Medresesi	Kozağacı Köyü	Ashab-ı Hayr	1767	
Bedan Medresesi	Bedan Köyü	Ashab-ı Hayr	1872	
Değirmenözi Medresesi	Değirmenözi Köyü	Ashab-ı Hayr	1901	
Taşahur Medresesi	Taşahur Köyü	Ashab-ı Hayr	1757	
Hımâz Medresesi	Hımâz Köyü	Ashab-ı Hayr	1872	
Homa Medresesi	Homa Köyü	Ashab-ı Hayr	1872	
Karadere Medresesi	Karadere Köyü	Asab-ı Hayr	1844	
Bazarcı Medresesi	Bazarcı Köyü	Ashab-ı Hayr	1864	10 kuruş
Salur Medresesi	Salur Köyü	Ashab-ı Hayr	1864 ²²⁹ .	

5.2.4.Türbe ve Zaviyeler:

İsmi:	Yeri:	Banisinin İsmi:	Geliri:
Kızgın Dev Demirtaş Zaviyesi	Bedan Köyü		1.134 kuruş
Zeynep b.Zeynel Abidin Türbesi	Alanya Kasabası	Zeynep b.Zeynel Abidin	150 kuruş
Şih Ahmet Zaviyesi	Salurlarda	Şeyh Ahmet	719 kuruş
Zağnos Bey Zaviyesi	Alara Köyü	Zağnos Bey	187 kuruş
Seydi Mahmut Zaviyesi	Mahmut Seydi	Seydi Mahmut	2.264.5 kuruş
Pirce Alâeddin Zaviyesi	Şeyhler Köyü	Alâeddin	2.292 kuruş ²³⁰ .

6.EKONOMİK HAYAT

6.1.Tarım ve Hayvancılık:

Alanya Kazâsı'nda tarım ve hasat mevsimleri pek çoktur. Düz kısımda kasım ayından, haziran ayı ortalarına kadar tarım, mayıs, haziran, temmuz, ağustos ve eylül aylarında hasat yapılmaktadır. Dağlık kısımlarda ise,eylül, ekim, mart ve nisan aylarında tarım, temmuz ve ağustos aylarında hasat icra edilmektedir. Bu duruma göre, sahil kesimlerinde hasat ve tarım

²²⁹ a.g.e. , s.575.

²³⁰ a.g.e. , s.575.

birleşmektedir. Bunun sebebi de buğday, arpa ve yulaf gibi hububatın hasat edilmesinden sonra susam ve pamuk ekilmektedir²³¹.

Bütün bunlara rağmen, Alanyalıların barış dönemlerinde ve bilhassa uzun savaş yıllarında beslenmesi, büyük güçlkle dolu idi. Alanya'da yaşayan halkın iâşesi, harpten önce Kıbrıs, Suriye ve kısmen de Antalya'dan deniz yolu ile temin ediliyordu. Savaş münasebeti ile, denizlerin düşman devletler tarafından ablukaya alınması Kıbrıs ve Suriye'den gelen iâşe yollarını sekteye uğrattı. Antalya ise çekirge afetinden değil Alanya'yı, kendi halkını kurtaracak durumda değildi.

1916 yılına gelindiğinde Alanya ahalisinin ihtiyacı için, İstanbul tahsisatından karşılanmak üzere, Konya zahiresinden İaşe-i Umûmiye Merkez Heyetince 20.000 kilo buğday ayrılmıştı. Akseki'nin ihtiyacı 100.000 kilo idi. Alanya'ya 70.000 kilo buğdayı nakletmek için, Seydişehir'e gönderilen nakliye vasıtalarına da, orada el konulmuştu. Alanya'nın iâşe buhranı, orada incelemelerde bulunan Teke (Antalya) Mutasarrıfı Edhem Bey'i de bunaltmıştı. Edhem Bey, Dahiliye Nezareti'ne yazdığı acı telgrafta, Alanyalının düştüğü zahire buhranını şöyle ifade etmektedir.

“Kalbi aşk-ı vatanla çırpınan ve sırasında büyük mikyasta iâneler itâsıyla, her zaman bâr emsalinin fevkinde fedakarlık gösteren, böyle bir memleket sekenesinden ve bu meyânda bine kârip asker ailelerinden, yemeklik zahire esirgemek, cidden bâdi-i te'ellüm oldu. Pek büyük müşkülâtla piyade olarak geçebildiğim yolundan başka, merkez livâ ile târik-i muvâsalatı bulunmayan, livânın başka yerlerinden buraya zahire celbi de imkansızdır. Vesâit-i nakliyesine vaz-ı yed suretiyle, Konya'nın yaptığı muamele, oralarda intizar edilen muâveneti kâmilten selb ve kışın hulûlü ise, bademâ o muntika ile âmed ü şûd'u ref'etmekte bulunmuştur.”²³²

Seydişehir zahiresinin gelmemesinden sonra, Alanya'nın yiyecek sağlayacağı yegane yerler Anamur ve Gülnar'dı. Buralarda buğdayın kilesi (yaklaşık 25.656.kg.) 30 kuruşa satılıyordu. Ancak mesafenin uzaklığından buğdayın trenle nakli mümkün olmamakla beraber, Anamur'dan 70.000 kilo zahirenin temini mutlaka gerekliydi. İçel şehri de, diğer yerlerde olduğu gibi, milli ihtiyaçları öne sürerek, muntıkası dışına zahire çıkarmak istemiyordu. Bölgesi itibariyle Alanya ile ilişkisi olan Anamur ve Gülnar Kazâları'ndan satın alınacak zahire, aslında yerel ihtiyaçlara da zarar vermeyecekti. Teke Mutasarrıfı Edhem Bey, bu değerlendirmelerle nakliye vasıtaları göndereceği İçel Mutasarrıflığı'na, zahire sağlanması

²³¹ a.g.e. , s.322.

²³² BOA, DH. İdâre-i Umumiye Belgeleri (İUM.), nr. 98-4/1-35, Lef. 1, 2. ; Süleyman Beyoğlu, “Savaş Yıllarında Alanya (1914-1918)”, (8. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

amacıyla acele ve etkin emirlerin verilmesini istiyordu (9 Aralık 1916). Ayrıca Edhem Bey, zahire meselesi hal olana kadar Alanya'dan ayrılmayacaktı. Edhem Bey, bir gün sonra çektiği ilave telgrafta, Alanya mültezimlerine ait olup, Anamur Kazâsı'nda bulunan 3.000 İstanbul kilesine yakın aşâr zahiresinin, Alanya'ya nakli için Silifke ve Adana Mıntıka Kumandanlıklarının yardımının sağlandığını bildiriyordu. Alanyalının ihtiyacını hafifletecek zahireyi nakledecek görevlilere, vesikaları bir an önce verilmeliydi²³³.

Alanya meselesini hemen ele alan Dahiliye Nazırı Talat Bey önce Konya Valisine, Şeydişehir'den şimdiye kadar neden erzak gönderilmediğini sordu. Bununla da kalmayarak, İçel Mutasarrıfı Ata Bey'e, Konya Valisi Samih Rıfat Bey'e ve Teke Mutasarrıfı Edhem Bey'e gereken erzakın nakliye vasıtaları sağlanarak, hemen gönderilmesini emretti (13 Aralık 1916).

Konu ilgili bakan olan Ticaret ve Ziraat Nazırı A. Nesimi Bey'e de iletildi. Konya Valisi, Talat Bey'e şimdiye kadar Alanya ve Akseki'ye 150.000 kileye yakın zahire verildiğini bildirdi. Vilâyetten çeşitli yerlerce istenen 600.000 kilo kadar tohumluktan da bir kısmı verilmişti. İstenilen miktar karşılanamadığı gibi, nakliye vasıtaları şehirde yetersizdi. Bu sebeplerle, bir kısım umûmi iâşe ihtiyacına ayrılmıştı. Tabî ki, Alanya Kazâsı'na istediği kadar tohumluk verilememişti. Eğer istenilen miktar verilirse, umûmi iâşe sevkiyatı aksayacak, ayrıca mahalli ihtiyaçta tehlikeye düşecekti. Yine, 28 Aralık 1916'da, Seydişehir'e, durumu yerinde araştırma yapmak üzere giden Konya Valisi Samih Rıfat Bey, mahsul stoklarını öğrendikten sonra, Antalya Mutasarrıflığıyla haberleşerek, oraya imkan nispetinde yardım edileceğini duyuruyordu²³⁴. Ancak Alanya'nın zahire ihtiyacının karşılanmadığı anlaşılmaktadır. Nitekim Alanyalılar iki seneden beri Bozkır, Anamur'un Selti ve Ermenek Nahiye tahıllarından, büyük güçlüklerle elde edilen zahirelerle beslenmişlerdi. Artık Alanyalıları beslemeye bu bölgelerden gelen buğdaylar yetmiyordu. 1917 yılının ilk aylarında kazâda açlık kol geziyordu. Ölüm oranları eskiye oranla artmaya başlamıştı. Eğer 20-30 gün içerisinde halkın ihtiyaçları sağlanamazsa, sonuç bir facia olacaktı. Ortalama her fakire senede 6 kile zahire itibariyle, bütün Alanya'ya 180.000 kile zahire gerekliydi. Aşâr vergisinden 25.000 kile zahire lazımken, 1917 yılının aşârı da emaneten, idare ve askeriye tahsis edilmişti. Böylece iâşe imkanı büsbütün ortadan kalkmıştı.

Dahiliye Nezareti'ne, Alanya Belediye ve Muhafaza-i Milliye Reisi Talat Bey, Reis-i Ruhani Metropolit Dimitr, Müftü Hasan, Ticaret ve Ziraat Odası Reisi Tevfik, azalar Hüseyin Şükrü, Mustafa ve Dihet(?) adlı kimselerin temsilciliğinde müracaat eden Alanyalılar, iâşeleri

²³³ Aynı Belge, Lef. 3, 4. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

²³⁴ Aynı Belge, Lef. 5-17.; S. Beyoğlu, a.g.b.

için iki yol öneriyorlardı. Bunlardan biri kaza aşârının bura halkına tahsis edilmesi, ikincisi ise civar kazalardan satın alınarak karşılanmasıydı. Satın alınacak zahirenin bedeli, Alanyalılar tarafından ödenecekti (25 Nisan 1917).

2 Mayıs 1917'de İaşe-i Umûmiye Birinci Mıntıka Merkezi, her kazanın ihtiyacını ayrı ayrı dikkate almaya karar verdi. Diğer yandan bir kazada ihtiyaç varken, aşâr başka mahallere gönderilmeyecekti. İhtiyacının kalanı ise diğer kazalardan temin edilecekti. Bu kararlar Alanya'ya tebliğ edildi²³⁵. Alanya'nın tohumluk ve zahire ihtiyacının 1918 yılında da devam ettiği görülmektedir. 150.000 kile zahirenin Adana'dan temini, savaş sebebiyle mümkün olmadığından, Konya'dan karşılanmaya çalışılmıştır (22 Şubat 1918)²³⁶.

Alanya Kazâsı'nın 1914 yılında hayvancılık potansiyeli de şöyledir. Bu yıl da Alanya Kazâsı'nda; 1.031 erkek at, 754 dişi at, 7.592 merkep, 755 katır, 4.125 erkek kara sığır, 12.413 dişi kara sığır, 3.386 deve, 30.218 koyun ve 125.074 kıl keçisi mevcuttur²³⁷.

6.2.Orman ve Madencilik:

Alanya Kazâsı'nda Koş Davut Dağı, Asar Dağı, Ak Dağ, Kemerkan Dağı, Cebeli Reis Dağı, Kartal Dağı, Geyik Dağı, Barcın Dağı, Malan Dağı, Susuz Dağı, Karaca Dağ, Kipar Dağı, Fersin Dağı, Gürleyin Dağı, Söğüt Dağı, Çakmakçı Dede Dağı, Ak Dağ, Pen Dağı, Kızıl Dağ ve Göl Dağ isimleri ile bilinen bir çok dağ vardır. 698 bin hektar büyüklüğünde olan bu dağlarda, aynı isimlerle anılan ormanlar bulunmaktadır.

Yine, Alanya Kazâsı'nın Ayandere orman sahasından, 13.746 metre küp katran ağacı, metre küpü 52 kuruştan Azak-zâde Tevfik Efendi'ye ihale edilmiştir (27 Haziran 1912)²³⁸.

Alanya Kazâsı Dağlarında 1914 yılı bilgilerine göre, 197 hektar katran, 767 hektar çam, 208 hektar göknar, 230 hektar meşe, 157 hektar peynar, 86 hektar ardıç, 30 hektar zeytin, 39 hektar karaağaç, 40 hektar şimşir ve 404 hektar muhtelif ağaç mevcuttur²³⁹.

Alanya Kazâsı'nda bulunan madenler hakkında da şunları söyleyebiliriz. Alanya Kazâsı Dağları'nda bakır, simli kurşun, zımpara, korum, demir, mangenez, kömür, civa, çinko v. b. gibi maden türlerinin var olduğu, ilgililer tarafından beyan edilmektedir. Yalnız bu madenlerin bir bölümünün mevkileri ve zenginlik derecesi belli değildir²⁴⁰.

Bunun yanında, ülkenin muhtelif madenlerinin işletme hakkı, bazı kuruluşlara tahsis edilmişti. Mesela; Teke ve İç-il Sancağı ile Alanya ve Silifke Kazâsı'nın, deniz kenarına

²³⁵ S. Beyoğlu, a.g.b.

²³⁶ BOA, DH. İUM. nr. 20-2/2-44. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

²³⁷ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, İstanbul-1332, s.439.

²³⁸ Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, Bakanlar Kurulu Kararları(BCA, BKK.), nr. 05. 31.14.

²³⁹ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, İstanbul-1332, s.227-231.

²⁴⁰ a.g.e. , s.228.

yakın kısımlarında bulunan madenlerin, bir kısmı ruhsat ve bir kısmı da ferman ile, Karamanyan Aryon Karyoresin Kumpanyası'na verilmişti.

Hariciye Nezareti, Dahiliye Nezareti'ne gönderdiği yazı da, Karamanyan Aryon Karyoresin Kumpanyası'nın idaresi altında bulunan madenler hakkında muayene ve inceleme yapmak üzere, Avusturyalı bir heyetin 14 Mart 1913'de Fransız bandıralı bir vapurla, güney kıyılarına geleceğini bildirmiş ve bu heyetin yanına, yeterli miktarda jandarma verilmesini, ayrıca gerekli kolaylığın gösterilmesini istemişti (23 Şubat 1913)²⁴¹. Dahiliye Nezareti de 24 Şubat 1913'de Konya ve Adana Vilâyetleri'ne çektiği telgraf ta, konu hakkında bilgi verdi ve Teke Sancağı'na gelecek heyete, usul dairesinde kolaylıklar gösterilmesini emretti²⁴².

1910'lu yıllarda, maden ticareti yapan Alanyalılarında olduğu bilinmektedir. Mesela; Çal Kazâsı'nın Kuyucak Köyü'nde mevcut olan petrol ve kömür madenlerinin tahsis ruhsatnamesi, Ali Bey-zâde Hacı Hüseyin Hüsnü, Sami Bey-zâde Ali Rıza, Hacı Ömer Efendi-zâde Hacı Mustafa, Arap Mehmet Efendi-zâde Hacı Ahmet, Buldanlı Hacı Emin ve kardeşi Hafız Ethem Efendilerle, Alanyalı Hacı Hüseyin-zâde Mustafa Efendi'ye verilmişti. Ancak, vuku bulan talep üzerine, Meclis-i Vükela, Sami Bey-zâde Ali Rıza ile Alanyalı Hacı Hüseyin-zâde Mustafa Efendilere ait hisseden, on yedi hisseyi Nazilli Kazâsı'nın İnce Kasabası'ndan Ali Bey-zâde Abbas Bey'e devri hakkında mazbata çıkardı (21 Mayıs 1913)²⁴³.

Yine, Aydap cihetinde dışarıya ihraç olunan gümüş, simli kurşun ve zımpara madenlerine ruhsat verilmiş ise de, bunlar 1914 yılında henüz işletilmemekte idi²⁴⁴.

6.3.Sanayi:

1910'lu yıllarda, Alanya Kazâsı'nda bazı erkek ve kadınlar tarafından pamuk ve ipek dokunmasına rağbet edilmektedir. Bunlar el tezgahlarıyla pek nefis ve dikkat çekici ipek mendiller, çoraplar, elbiselik kumaşlar ile, don ve gömleklikler, ipek ve pamuktan alacalar imal etmektedir. Lakin üreticinin elde ettiği ürün, pek az olduğundan memleket içinde tüketilmektedir. Mahalli aşiretler tarafından, pek az miktarda, fakat dayanıklı ve zarif kilim, keçe ve sile tabir olunan bir tür seccadeler üretilmektedir. Hayvan sahibi köylerin ahalisi de kıldan çuval ve terki bağı dokumaktadır. Ancak bu çeşit imalat, mahalli ihtiyacı temin etmektedir²⁴⁵.

6.4.Ticari Hayat

²⁴¹ BOA, DH. Kalem-i Mahsûs Müdüriyeti Belgeleri (KMS.), nr. 16/4, lef. 2.

²⁴² Aynı Belge, Lef. 1/1.

²⁴³ BOA, MV. nr. 177/50.

²⁴⁴ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, İstanbul-1332, s.228.

²⁴⁵ a.g.e. , s.492.

6.4.1. Para ve Ölçü Birimleri:

Alanya Kazâsı'nın 1912 yılı umûmi geliri 3.534.266 kuruş 19 para, umûmi masrafı da 1.274.368 kuruştur.

Alanya Kazâsı içinde Osmanlı Parası ile beraber, İngiliz ve Fransız altınları da kullanılmaktadır²⁴⁶. Alanya Kazâsı'nda 1907 yılında bir mecdiye; on dokuz kuruş ve bir Osmanlı lirası; yüz kuruştur²⁴⁷. 1914 yılında; bir Osmanlı altını; yüz yirmi beş kuruş, bir İngiliz altını; yirmi yedi kuruş on para, bir Fransız altını; yüz dokuz kuruş, bir mecdiye; yirmi üç kuruş on para, bir ikilik; iki kuruş on altı para, bir kuruşluk; bir kuruş sekiz para, bir yüzlük; üç kuruş ve bir metelik; on iki paradır.

Alanya Kazâsı'nda kile ile ölçülen tahıllar için, İstanbul kilesi asıl ölçü kabul edilmektedir. İstanbul kilesinin birimleri olarak da şinik, ölçek ve kutu kullanılmaktadır. Ayrıca yarım kileye; hevai, şiniğe; sağrak denilmektedir. Ağırlık ölçmede atik kıyye yürürlükte. Altı kıyye; bir batman, yüz yirmi kıyye; bir kantar itibar olunmuştur. Alanya Kazâsı'nda çeki kullanılmamaktadır. Çarşı ve pazarda arşın kullanılmaktadır. Arazi ölçmek için de zirâ-i mi'mâri geçerlidir. 1600 zirâ-i mi'mâri murabba; bir dönüm itibar edilmektedir²⁴⁸.

6.4.2. Ulaşım:

6.4.2.1. İskeleler:

Alanya Kazâsı Köprü Pazarı Irmağı'nın denize döküldüğü yerden, Aydap iskelesinin biraz ötesinde, Bıçkıcı Çay'ına kadar girintili ve çıkıntılı olmak üzere, doksan deniz mili uzunluğunda bir sahile sahiptir. Bu kadar uzunluğa haiz olan sahilde, üç mühim liman vardır. Bunlar; Ak Taş, Eski Antalya ve Fığla limanlarıdır. Bu limanlar Antalya, Finike, İskenderiye, Dimyat, Kıbrıs, Rodos ve sair gibi iskelelerle, Alanya arasında işleyen büyük, küçük gemilere fırtınalar sırasında sığınmak olmaktadır.

Alanya Kazâsı'nın başlıca ihracat ve ithalat merkezleri Alanya ve Manavgat limanlarıdır. Bunlardan başka kereste, kömür ve diğer odun ürünlerinin ihracatına mahsus olan Ak Taş, Felikanlı, Şeytan Burnu, Kadınlar, Eski Antalya, Pupaz, Süpürgelik, Karpuz, Alara, İnce Kum, Fığla, Kargı, Kazancı Kobağı, Şarapsa, Kulak Kirpit, Ak Han, Dim, Kestel, Mahmutlar, Kargıcak, Mevadlı ve Aydap isimleri ile bilinen ikinci derecede iskelelerde vardır.

Alanya İskelesi'ne her on beş günde, bir defa olmak üzere, Amerika ve Yunan Kumpanyaları'nın İzmir'den gelen vapurları uğramaktadır. Yine, tüccar mallarına ait deniz

²⁴⁶ a.g.e. , s.376.

²⁴⁷ Bel. Def. nr. 1907/?.

²⁴⁸ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, İstanbul-1332, s.376.

nakliye ücreti Antalya için; beher yüz kilosundan dört, Rodos için; yedi ve İzmir için; on bir kuruştur²⁴⁹.

6.4.2.2.Yollar:

1914 yılında Alanya Kazâsı'nın hiçbir tarafa şosesi bulunmamakla beraber, oldukça işlek yolları vardır. Alanya Kazâsı'ndan başlayan ve Manavgat Nahiyesi'nden geçerek, Antalya'ya giden yolun güzergahında; dört çeşme, ak han namıyla iki kuyu ve bir han bulunmaktadır. Yine, Alanya Kazâsı'ndan başlayan ve Selinti Nahiyesi'nden geçerek, Anamur'da son bulan yolun güzergahında da; sekiz çeşme, iki kuyu ve iki han mevcuttur. Manavgat'tan Akseki'ye giden yolun üzerinde ise üç çeşme ve sekiz kuyu, Manavgat ile İbradı arasındaki yol üzerinde de altı kuyu, beş çeşme ve bir han vardır.

Tüccar mallarına ait deve ile vuku bulan iç nakliyatın bir kıyyesine Akseki için; kırk ve Bozkır, Karaman ve Anamur cihetleri için; ellişer para verilmektedir²⁵⁰.

Bu dönemde Alanya Belediye Meclisi, Dim Çay'ı üzerine emanet yöntemiyle, bir köprü yapılması için de, gerekli girişimde bulunmuştur (1 Aralık 1914)²⁵¹.

Yine, Meclis-i Umûmiye-i Liva toplantısında alınan kararlar arasında, Antalya'nın doğu ve kuzey batısını teşkil eden Alanya, Akseki ve Manavgat Kazâları'nı, şimdiye kadar bir yol ile irtibatı temin edilemeyen merkez livaya, bir şose ile bağlamak zorunluluğuna yer verildi (24 Ağustos 1916)²⁵².

6.4.3.İhracat:

Alanya Kazâsı'ndan limon, portakal, mandalina, salep, balmumu, harnup, karpuz, soğan, sarımsak, susam yağı, sade yağ, ipek kozası, kereste ve kömür ihraç edilmektedir. Bu mallardan kereste ve kömür Trablusşam, Beyrut, Kıbrıs, İskenderiye ve Dimyata, diğerleri ise, İzmir, Antalya ve Cezâir-i Bahri Sefid'e gönderilmektedir.

1914 yılı bilgilerine göre, Alanya Kazâsı'ndan 760 sandık limon, 510 teneke sade yağ, 29 çuval salep, 8.605 çuval susam, 18.756 çuval soğan ve sarımsak, 47 harar ipek kozası, 27.861 metre küp kereste, 1.521 küfe portakal ve mandalina, 390 teneke susam yağı, 91 çuval balmumu, 4.301 çuval burçak, 3.740 çuval harnup, 16.382 yeni kantar kömür ve 82.507 yeni kantar odun ihraç edilmiştir.

Alanya Kazâsı'nın en meşhur ürünleri limon, portakal, karpuz, susam ve balmumudur.

Alanya Kazâsı'nın ihracatı vapur, yelkenli kayık ve gemilerle, memleket içindeki

²⁴⁹ a.g.e. , s. 230, 511.

²⁵⁰ a.g.e. , s.511, 656.

²⁵¹ Bel. Def. nr. 1914/131.

²⁵² BOA, DH. UMVM. nr. 82/29, Lef. 8.

nakliye ise deve ve katırlarla yapılmaktadır²⁵³.

6.4.4.İthalat:

Alanya Kazâsı'nın ihtiyacı olan gıda maddeleri, dokumalar, işlenmiş eşyalar, ticari ve sanayi malları yerli ve Avrupa ürünü olarak Antalya, İzmir, Kıbrıs, Dimyad, İskenderiye ve Rodos'tan gelmektedir.

1914 yılı verilerine göre, Alanya Kazâsı'na 15.448 çuval un, 5.003 çuval arpa, 956 çuval buğday, 295 çuval mısır, 762 çuval palamut, 525 çuval kahve, 6.167 çuval şeker, 934 çuval pirinç, 216 çuval şekerleme, 448 çuval sabun, 97 çuval kına, 175 çuval kuru üzüm, 14 çuval fıstık, 28 çuval leblebi, 55 varil tuzlu balık, 30 varil zeytin, 103 varil zeytin yağı, 12 varil bezir yağı, 3.220 çuval tuz, 322 balya manifatura, 60 balya kösele, 36 balya ip, 14 balya halı ve kilim, 42 balya dîmi donluk, 24 balya âsâr-ı beytiyye, 9 balya alaca, 6 balya hayvan keçesi, 95 torba çivi, 412 bağ demir, 615 kıyye bakır, 1.500 kıyye tel, 20 kıyye kola, 55.000 kıyye rakı v.s. müskirat, 202 bağ lamarina, 87.000 adet kiremit, 424.000 kıyye hurda demir, 30 sandık makarna, 7 sandık bisküvit, 2.899 sandık gaz yağı, 14 sandık şehriye, 25 sandık pembe ve beyaz cam, 54 sandık çelik, 15 sandık çinko, 43 sandık kibrit, 642 sandık lokum ve 8 sandık emaye takımı gelmiştir²⁵⁴.

6.4.5.Narh Tespiti:

Tarih içinde Türk şehrinde ihtiyaç maddelerinin fiatlarını; şehir yöneticileri yani kadı ve yanındaki yetkili kurul tespit ederdi. Bu fiat tespit etme işine narh tespiti denilmektedir.

Narh sisteminin 1865 yılından itibaren kaldırıldığı belirtilmesine²⁵⁵ rağmen, Alanya Kazâsı'nda, Belediye Meclisi tarafından narh tespiti yapılmıştır. Böylece ürün fiatları denetim altına alınarak, haksız kazanç sağlamanın önüne geçilmeye çalışılmıştır. Konu ile ilgili örneklere, Alanya Belediye Meclisi Karar Defterleri'nde rastlamaktayız.

Mesela; Etin mevcut narhının atik kıyyesi, maarif vergisi de dahil olduğu halde, yirmi meteliktir. Mevsim sebebiyle, etin atik kıyyesinin 18 meteliğe idare edeceği anlaşılmış ve 30 Nisan 1914'den itibaren 1 kıyye et, 18 meteliğe indirilmiştir (29 Nisan 1914)²⁵⁶.

Antalya'da birinci nevi unun çuvalı yüz otuz kuruş olduğu, Antalya Belediye Başkanlığı'nın telgrafımıza verdiği cevapta yazılıdır. Yapılan hesap neticesinde, ekmeğin kıyyesinin 69 paraya idare edeceği anlaşılmış ve 9 Mayıs 1914'ten itibaren, 1 kıyye ekmek 69 para, 96 dirhem ekmek 1 metelik olmuştur (8 Mayıs 1914)²⁵⁷.

²⁵³ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, İstanbul-1332, s.509 v. d.

²⁵⁴ a.g.e. , s.509.

²⁵⁵ İlber Ortaylı, *Tanzimat'tan Sonra Mahalli İdareler (1840-1878)*, Ankara-1974, s.209 v. d.

²⁵⁶ Bel. Def. nr. 1914/38.

²⁵⁷ Bel. Def. nr. 1914/46.

Bir müddetten beri, memleketimizde kıyye malı olmadığı için, ortaya çıkan arz ve talep üzerine, 8 Şubat 1915'de Antalya'dan beş kayıkla bol miktarda mal gelmiştir. Böyle bir zamanda, kanun gereği katiyen ihtikara meydan verilmemesi lazımdır. Bunu da sağlamak belediyenin görevleri arasındadır. Bunun için, Antalya'dan gelen malların sahipleri, belediyeye çağrılmış ve belediyeden verilecek vesika gereğince mallarını satmaları istenmiştir.

Ayrıca malların satışı sonunda verilen vesikalar ile, satılan malın miktarı karşılaştırılacaktır. Belediye tarafından verilen bu karara aykırı olarak, vesikasız ve narhtan fazlaya mal satanlardan yetmiş beş kuruş peşin ceza alınacaktır. Herkesin istediği fiata mal satması ihtikara meydan vermektedir. Bunun için, Antalya ve diğer memleketlerde olduğu gibi, gelen mallara fiat takdiri yapılmıştır. Malların tespit edilen fiatları şöyledir.

1 kıyye kelleli şeker	: 20	metelik
1 kıyye ham şeker	: 20	metelik
1 kıyye İngiliz pirinci	: 14	metelik
1 kıyye kahve	: 84	metelik
1 teneke gaz	: 33	kuruş
1 kıyye makarna	: 4.5	kuruş
1 kıyye şehriye	: 4.5	kuruş
1 kıyye kına	: 5	kuruş
1 kıyye sabun	: 12	kuruş (1.nevi)
1 kıyye sabun	: 7	kuruş (2.nevi)
3 adet eczalı kibrit	: 20	para (8 Şubat 1915) ²⁵⁸ .

Fakat incelediğimiz dönemde, bir kısım esnafın seferberlik başta olmak üzere, bazı sebepleri bahane sayarak ihtikara başvurduğunu görmekteyiz. Bu olumsuz hareketin önüne geçmek için, Alanya Belediye Meclisi, narh harici mal satanlara karşı, değişik önlemler almıştır.

Mesela; Hristiyan Mahallesi'nden Payazoğlu Beraşkive Kökes isimdeki tüccarın, seferberlik münasebetiyle, ihtikarın meydana gelmesini önlemek için, tespit edilen narhtan fazlaya şeker sattığı ortaya çıkmıştır. Bahse konu kişi, Ceza Kanunu'nun 263. Maddesi gereğince, on beşlik peşin cezaya çarptırılmıştır (7 Eylül 1914)²⁵⁹.

Çarşı esnafından Saitoğlu Arap Hüseyin'in 18 Ekim 1914 günü, Ahmet Pehlivan isimdeki bir kaptana, karpuzun kıyyesini narhtan altı para fazlasıyla, on sekiz paraya sattığı

²⁵⁸ Bel. Def. nr. 1915/155.

²⁵⁹ Bel. Def. nr. 1914/115.

tespit edilmiştir. Ceza Kanunu'nun 263. Maddesine uygun olarak, Arap Hüseyin on beşlik peşin ceza ile mahkum edilmiştir (18 Ekim 1914)²⁶⁰.

Şekerci esnafı, çarşı ve pazarda şeker bulunmadığından dolayı, bazı kahvecilerin mesleğini yapamadığını, ayrıca halkında evinde bu malı kullanamadığını belirterek, şeker getirilmesi için, belediyeye başvurmuştur.

Bu esnada Hacı Hüseyin'in uşağı Yusuf'un, Hacı Rüştü'nün mağazasında, fahiş fiatla satmak ve ihtikar yapmak gayesiyle, bir buçuk çuval şekerinin mevcut olduğu haberi alınmıştır. Bunun üzerine, azadan Hacı Kökes ve Çavuş Ali Haydar Efendiler tarafından yapılan araştırmada, yukarıdaki miktar şekerin var olduğu görülmüştür. Şeker belediyeye getirilmiş ve tartılmak suretiyle, 120 kıyye olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda ekmekçi Memişoğlu İsmail, belediyeye müracaat ederek, malın kendisine ait olduğunu beyan etmiş ve teslim edilmesini istemiştir. Ancak Yusuf'un ifadesi ile, İsmail'in konuşması birbirine uygun olmasına rağmen, İsmail'in doğruyu söylemediği bilindiğinden, bu istek dikkate alınmamıştır.

İhtikarın önüne geçmek, belediyenin görevleri arasında olduğundan, malın belediyede kıyyesi yirmi beş metelikten, her kişiye cüzi miktarda satılması ve elde edilen gelirin Yusuf'a verilmesi istendi (13 Ocak 1915)²⁶¹.

Eskiden beri tuzun atik kıyyesi, çarşıda beş meteliğe satılmakta iken, mecidiyenin yirmi üç kuruş on paradan yirmi kuruşa düşürülmesi sebebiyle, esnafın tuzun kıyyesine yarım ve bir metelik zam yaparak, beş buçuk ve altı meteliğe satmakta olduğu haberi alınmıştır.

Bu durum karşısında, tuz satan esnaf belediyeye çağrılarak, olay kendilerinden soruşturulmuş ve haberin doğru olduğu anlaşılmıştır. Bunun üzerine de otuz dokuz kıyye ağırlığında bir çuval tuzun, Düyûn-i Umûmiye de kırk üç kuruş on paraya satıldığı tespit edilmiştir. Esnaf, tuzun kıyyesini beş metelikten sattığı zaman, kırk sekiz kuruş otuz para elde edecektir. Bundan bir çuval tuza verilen ana para çıktıktan sonra, dört kuruş on beş para esnafa kalacaktır.

O halde, tuzu bu fiattan fazlaya satmak, zaruri ihtiyaç maddelerinden olan tuzda, ihtikar demek olacağı ortaya çıkmaktadır. Ayrıca ihtikarın yasaklanması, belediyenin görevleri arasındadır. Bunun için, esnafın tuzu beş metelikten fazlaya satmaması ve aksi takdirde ceza göreceği, yine esnafın tuzu fazla fiatla satması halinde, Düyûn-i Umûmiye İdaresi'nce, perakende surette tuz satışı yaptırılacağı bildirilmiştir (20 Ocak 1915)²⁶².

²⁶⁰ Bel. Def. nr. 1914/122.

²⁶¹ Bel. Def. nr. 1915/145.

²⁶² Bel. Def. nr. 1915/147.

Çarşı dükkancılarından Hamamcı Yorgi'nin oğlu Dimitin'in 9 Mart 1915 günü, Mercanoğlu Mevlüt'e bir kıyye pirinci on altı meteliğe sattığı ortaya çıkmıştır. Dimitin çağrılarak, Hacıkadir-zâde Emin Efendi ile Likori Efendi'nin huzurunda suçunu kabul etmiştir. Ceza Kanunu'nun 263. Maddesine uygun olarak, Dimitin'e on beşlik peşin ceza verilmiştir (9 Mart 1915)²⁶³.

6.4.6.Fiat Hareketleri:

Burada bazı ihtiyaç maddelerinin 1914-1915 yıllarında, Alanya Belediye Meclisi tarafından tespit edilen fiatlarını vereceğiz.

Mart	1914	1 kilo arpa	1 kuruş	
		1 kilo saman		17 para
		1 kilo gaz yağı	1 kuruş	
		1 kilo zeytin yağı	5 kuruş ²⁶⁴	
		1 kıyye et	5 kuruş ²⁶⁵	
Nisan	1914	1 kıyye un		69 para
		69 dirhem ekmek		10 para ²⁶⁶
Temmuz	1914	1 kıyye pirinç	2 kuruş	
		1 kıyye şeker	3 kuruş	
		1 kıyye sade yağ	15 kuruş	
		1 kıyye üzüm	2 kuruş	
		1 kıyye kuru fasulye	3 kuruş	
		1 kıyye bamya		30 para
		1 kıyye patlıcan		30 para
		1 kıyye domates		10 para
		1 kıyye karpuz		15 para
		1 kıyye patates	1 kuruş	
		1 kıyye keçi eti	3 kuruş	
		1 kıyye sığır eti	2 kuruş	20 para ²⁶⁷
Aralık	1914	1 kıyye un		75 para

²⁶³ Bel. Def. nr. 1915/165.

²⁶⁴ Bel. Def. nr. 1914/9.

²⁶⁵ Bel. Def. nr. 1914/38.

²⁶⁶ Bel. Def. nr. 1914/46.

²⁶⁷ Bel. Def. nr. 1914/99.

		64 dirhem ekmek		10 para ²⁶⁸
Şubat	1915	1 kıyye kahve	20 kuruş	
		1 kıyye pirinç	3.5 kuruş	
		1 kıyye şehriye	4.5 kuruş	
		1 kıyye makarna	4.5 kuruş	
		1 kıyye kına	5 kuruş	
		3 adet kibrit		20 para
		1 kıyye sabun	12 kuruş (1.nevi)	
		1 kıyye sabun	7 kuruş (2.nevi) ²⁶⁹ .	
		1 kilo arpa	1 kuruş	20 para
		1 kilo saman		20 para
		1 kilo zeytin yağı	6 kuruş	
		1 kilo gaz yağı	2 kuruş	20 para ²⁷⁰ .
Mart	1915	1 kıyye şeker	5 kuruş	20 para
		1 kıyye üzüm	2 kuruş	
		1 kıyye pekmez	2 kuruş	10 para ²⁷¹ .

Bu fiatlara göre, bazı ürünlerde görülen fiat artış oranı şöyledir.

Arpa	:	% 4.47
Saman	:	% 1.76
Gaz yağı	:	% 66.66
Zeytin yağı	:	% 20
Şeker	:	% 83.33
Keçi eti	:	% -40
Üzüm	:	% 0
Un	:	% 8.69
Pirinç	:	% 42.85
Toplam artış	:	% 20.86'dır.

²⁶⁸ Bel. Def. nr. 1914/132.

²⁶⁹ Bel. Def. nr. 1915/155.

²⁷⁰ Bel. Def. nr. 1915/158.

²⁷¹ Bel. Def. nr. 1915/161.

2.BÖLÜM

MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİNDE ALANYA

(1919-1922)

Bu kısımda Milli Mücadele Döneminde Alanya Kazâsı'nda sosyal ve ekonomik hayat üzerinde duracağız.

7.SOSYAL HAYAT

7.1.Milli Faaliyetler:

Alanya Kazâsı'nda Sivas Kongresi'nde (4-11 Eylül) alınan karara uygun olarak, Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti kuruldu. 15 Kasım 1919'da yapılan seçimde, Alanya Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti yönetimine Hacı Nuri Efendi-zâde Talat Bey, Müftü Arif Efendi, Azak-zâde İzzet Bey ve Hacı Kadir-zâde Hüseyin Bey seçildiler. Ayrıca Alanya Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti'nin Başkanlığına ve Veznedarlığına 16 Kasım 1919'da Hacı Nuri Efendi-zâde Talât Bey getirildi²⁷².

İngilizler ile Fransızlar arasında imzalanan, Suriye Antlaşması'nın (15 Eylül 1919) uygulamaya konulması üzerine, Antep, Urfa, ve Maraş'dan İngilizlerin çekilerek, Fransızların buraları işgale başlaması sebebiyle, Mustafa Kemal Paşa, bütün yurt çapında vilâyetlere ve Heyet-i Merkeziye İdarelerine 6 Kasım 1919 tarihli bir tamim gönderdi. Bu tamimde; Maraş, Antep ve Urfa'nın, İngilizlerin geri çekilmesi ile, Fransızlar tarafından işgal edildiğini, İstanbul Hükümeti'nin bu hareketi, İtilaf Devletleri nezdinde protesto ettiğini, adı geçen bölge ahalisinin de düzenlediği mitinglerle Osmanlı Vatanı'nın ayrılmaz bir parçası olduklarını, dünyaya ilan etmeye başladıklarını bildirdi. Ayrıca bütün Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti heyetleri ve idareleri ile Belediye Başkanlarının, Osmanlı Devleti'nin bir parçası olan bu yerlerin, haksız olarak Fransızlar tarafından işgal edildiğini, telgraflarla İtilaf Devletleri elçiliklerine, Avrupa ve Amerika kamuoyuna duyurulmasını, bu hususta protestolarda bulunulmasını ve haksızlığın düzeltilmesinin kararlı bir dille istenilmesini bildirdi.

Mustafa Kemal Paşa'nın, bütün vilâyet ve Heyet-i Merkeziye İdarelerine gönderdiği tamimle, işgalin protesto edilmesini istemesi üzerine, Türkiye'nin her tarafında protesto ve

²⁷² Süleyman Fikri Erten, *Milli Mücadelede Antalya*, Antalya-1996. ; Süleyman Beyoğlu, "XX. Yüzyıl Başlarında Alanya'da Bazı Olaylar", (9. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

mitingler yapıldı. İngiliz kaynaklarına göre, kendilerine Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinden 81 protesto telgrafi gelmiştir. Protesto telgrafi çeken yerlerden birisi de Alanya'dır.

Mustafa Kemal Paşa'nın 14 Kasım 1919 tarihli telgrafının alındığını belirten, Alanya Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti Reisi Talât Bey, İtilaf Devletlerine çektiği bir telgrafla işgali protesto etti. Adana, Maraş, Urfa ve Antep gibi Türk ve Müslüman şehirlerin, İngilizlerin tahliyesinden sonra, Fransızlar tarafından mütareke şartlarına aykırı olarak, işgal edildiğinin anlaşıldığı belirtilen telgrafta, şu görüşlere yer verildi. “İşgal hareketinde bulunanların, İslam ve Türk olmaktan başka kabahati olmayan masum milletin, altı-yedi yüz senelik Osmanlı Devletini taksim etmiş olduklarına şüphe bırakmamıştır. Bütün milletimiz ve bilhassa kazamız halkı, bu rezalete tahammül edip, zillet altında yaşamaktansa, birlikte çarpışarak ölmeyi tercih ederler”(17 Kasım 1919)²⁷³.

Alanya Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti 19 Kasım 1919'da da İzmir'in tahliyesi hakkında, İstanbul'da siyasi mümessillere ve matbuata protesto telgrafi çekmiştir²⁷⁴. Ayrıca İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından işgali üzerine, 13 Ocak 1920 tarihli telgrafla, olay protesto edilmiştir²⁷⁵.

Bunun yanında Alanya Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti “Öğüt Gazetesinin” kapatılması üzerine²⁷⁶, 17 Ocak 1920'de Konya'da İtalyan Kumandanlığı'na şu telgrafi çekmiştir. “Mukaddesât-ı Milliyemize bu ana kadar vaki olan tecâvüzat-ı lâime yetmiyormuş gibi, bu gün yine pek adi ve pek hain-âne bir tecâvüz karşısında bulunuyoruz. Bütün Anadolu'nun daha doğrusu, biz Türklerin mümessil-i efkârı bulunan bir gazete idarehanesi hiçbir hak ve adle müstenit olmayarak İtalyanlar tarafından işgal edilmiş, biz Türklerin hakkı meşruunu, diğer devletlerden daha ziyade tasdiğe taraftar olduğunu zannettiğimiz ve bu hususta takdirmek bulduğumuz İtalyan millet-i necibesinin ahar tarafından vaki olacak böyle bir tecâvüzü daima lânetle karşılayacağına kani idik. Maalesef görüyoruz ki bu tecâvüz, o millet-i necibeyi temsil eden bir kumandan emri ile vaki oluyor. Türk Milleti, artık kendisine zahir olan hakkı meşruunu temsil eden hiçbir millet bulunmadığını kati bir kanâat hasıl eylemiştir. Namus ve şerefle ölmeyi, rezilâne yaşamaya daima tercih eden bizler, bu tecâvüze baş eğmeyiz. Kanımızın son damlasını îsâr edinceye kadar, her türlü hakaretlere mukabele etmeye karar verdik. Ümit ederiz ki tecâvüz şenâati, İtalyan Kumandanı cenaplarınca da takdir edilerek,

²⁷³ Yaşar Akbıyık, *Milli Mücadelede Güney Cephesi-Maraş*, Ankara-1999, s.82-84, 104, 354. ; S. F. Erten, a.g.e., s. 49.

²⁷⁴ S. F. Erten, a.g.e. , s.49.

²⁷⁵ S. F. Erten, a.g.e. , s.57.

²⁷⁶ Süleyman Beyoğlu, “Mütareke Döneminde Basının Sansürüne Bir Örnek: Öğüt Gazetesinin Kapatılması”, *Bir-Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, S.3 İstanbul-1995, s.35-42.

hemen Türk Milletimizin hiçbir mesuliyet-i maddiye ve maneviye kabul etmeyeceğini arz eyleriz”²⁷⁷.

Alanya Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti, Mustafa Kemal Paşa’dan gelen muhtelif tamimleri, halka intikal ettirmekte ve vatandaş bilgilendirmektedir. Mesela; Mustafa Kemal Paşa’nın 17 Mart 1920 tarihli beyannamesi, 22 Mart 1920’de 48 numaralı yazı ile, Cemiyet Başkanı Talât Bey tarafından, Köprülü Nahiyesi Müdâfaa-i Hukuk ve Nahiye Müdürlüğü’ne gönderilmiştir²⁷⁸.

Alanya Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti, 7 Temmuz 1920 tarihinde de, asker kaçaklarının çoğalmasi üzerine, kazânın dört bir yanına ulema ve sözü geçen kişilerden birer heyet göndermiştir. Aynı zamanda içinde bulunulan durumu millete anlatmak için, Karahisar’da çıkarılan İkaz, Konya’da çıkan Öğüt ve Hakimiyet-i Milliye Gazetelerini alarak, köylere dağıtmıştır²⁷⁹.

21 Temmuz 1920’de, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde okunan telgraflardan biriside Alanyalıları aittir. Alanyalıları düşmana karşı mücadeleye devam edilmesini istiyor ve bunun için her türlü fedakarlığı yapmaya hazır olduklarını bildiriyorlardı²⁸⁰.

Bunun yanında, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin 21 Temmuz 1921 tarihli telgrafi üzerine, Antalya’da kurulan Heyet- i İrşadiye, kendi arasında beşe ayrıldı. Bunlardan Kızılkaya irşat heyetine, Cemiyet Reisi Kandilli-zâde Hasan ve azadan Ali Efendilerle birlikte, Alanya Kadısı Mustafa Efendi de katıldı²⁸¹.

Milli Mücadele süresince, muhtelif tarihlerde Antalya Ahz-ı Asker Riyaseti’nce, Alanya’ya silah ve cephane takviyesi yapılmıştı. Alanya Kazâsı’nı, Yunan Eşkîyaları’nın tecavüzüne karşı korumak için, münasip iskelelerine silah ve cephane dağıtımı ile, daima müteyakkız bulunan ücretli kişiler konmuştu²⁸².

Alanya halkı, milli mücadele çalışmalarına muhtelif şekillerde katkıda bulunmuştur. Mesela; Alanya’dan Aydın mücahitleri için, Nazilli Heyet-i Merkeziye İdaresine, Antalya Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti vasıtasıyla, 11 Eylül 1919’da 80.520 kuruş gönderilmiştir. Bunun yanında, Antalya Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti, 3 Mart 1920 tarihinde, Alanya’dan bir hafta

²⁷⁷ S. F. Erten, a.g.e. , s.58.

²⁷⁸ Mustafa Yılmaz, Özel Arşivi, Belge nr. 1. Kendisinde bulunan belgeleri kullanmama izin veren, Mustafa Yılmaz’a teşekkür ederim.

²⁷⁹ S. F. Erten, a.g.e. , s.50.

²⁸⁰ Süleyman Beyoğlu, “Savaş Yıllarında Alanya (1914-1918)”, (8. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.) ; Zeki Sarıhan, *Kurtuluş Savaşı Günlüğü*, III, Ankara-1995, s.218.

²⁸¹ Muhammet Güçlü, *XX. Yüzyılın İlk Yarısında Antalya*, Antalya-1997, s.21.

²⁸² S. F. Erten, a.g.e. , s.50.

zarfında 100.000 lira istemiştir. Yine, Alanya Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti, 1919 ve 1920’de 260.550 kuruş, Alanya Hilâl-i Ahmer Riyaseti de 1921 ve 1922’de 209.867 kuruş, milli faaliyetlere katkıda bulunmuştur²⁸³.

Bunun yanında Alanya halkı, milli mücadele süresince iç isyanlarda ve batı cephesinde onlarca evladını şehit vermiştir²⁸⁴.

7.2.Azınlıkların Hareketleri:

Alanya Kasabası’nda Müslüman Türklerin yanında, Hristiyan dinine mensup, fakat Türkçe konuşan bir topluluğun mevcut olduğu tarihi kaynaklarda görülmektedir. Bu konuda Evliya Çelebi şöyle demektedir: “ Ama kadim eyyamdan beri Urum Keferesi bir mahallededir. Cümlesi üç yüz haraştır. Amma asla Urum Lisanı bilmeyup, batıl Türk Lisanı bilürler.”

Ayrıca, bu insanlar kitabelerini de Karamanlıca (Grek Alfabeli Türkçe) yazmışlardır. Burada örnek olması için bir kilise kitabesi vereceğiz: Kitabe; Alanya’nın Tepe Mahallesi’nin Hıdır-İlyas (Hıdırellez) mevkisinde bulunan Agios Georgios Kilisesi’nin 1873 yılında tamir edildiğini anlatmaktadır.

57X115 cm. boyutunda ve mermerden yapılmış olan, altı satırlık kitabe, daha önce kilisenin güney kısmındaki ana kapının üstünde bulunmakta idi. 1995 yılında ise, Alanya Müzesine getirilmiş ve 01.03.1995 envanter numarası ile kaydı yapılarak, teşhir edilmeye başlanmıştır.

Kitabenin günümüz Türk Alfabesi ile okunuşu şöyledir.

“1-Agios Georgios Kilisesi kadimden burada bulunur. 2-Şimdi bu tarihte aziz kilise yeniden 3-Ortodoks Hristiyan karındaşlarımız kuvveti ile 4-yapılmıştır. Bizde kilisenin tarihinin 5-bilinmesi için bu tarihi yazdırmışımıdır. 6-Alanyalı Manul oğlu Sabba 1873 Abril 23”²⁸⁵.

Yine Alanya Kalesi’nde ele geçen ve şu anda Alanya Müzesi’nde bulunan 27 Febrar 1878 tarihli bir mezar taşı da Karamanlıcadır²⁸⁶.

Yine Türkçe konuşan bu Hristiyan insanlar, Türk halkı ile birlikte; ekmekçilik²⁸⁷,

²⁸³ S. F. Erten, a.g.e. , s.23-24, 48.

²⁸⁴ Milli Savunma Bakanlığı, *Şehitlerimiz*, Ankara-1998, s.298-305.

²⁸⁵ Ali Rıza Gönüllü, “Alanya’da Karamanlıca (Grek Alfabeli Türkçe) Bir Kitabe”, S.28, *Yesevi Dergisi*, İstanbul-Nisan 1996, s.24.

²⁸⁶ Fahri Yiğit, “Alanyalı Rumlar Hristiyan Türkler miydi?”, S.155, *Türk Dünyası Tarih ve Kültür Dergisi*, İstanbul-Kasım 1999, s.28.

²⁸⁷ Bel. Def. nr. 1914/7.

berberlik²⁸⁸, tüccarlık²⁸⁹, bakkallık²⁹⁰, çalgıcılık²⁹¹, ayakkabıcılık, terzilik, demircilik, taşçılık, kalaycılık ve marangozluk yapmakta idiler²⁹². Bunun yanında, Alanya Kazâ idaresinde de, bu insanlara önemli görevler verilmiştir²⁹³.

Yalnız, I. Dünya Savaşı sonuna kadar, Alanya'da huzur ve sükun içinde yaşayan bu insanlar, İzmir ve Aydın'ın Yunanlılar tarafından işgal edilmesini zafer olarak kabul etmişlerdir²⁹⁴. Bu dönemde Alanya Kasabası'nın merkezide 2.012 Hristiyan nüfus olmasına rağmen, kaza köylerinin hepsi Türk idi. Şehir merkezindeki bu küçük, Hristiyan topluluğu arasında, Atina'da tahsil görmüş birkaç genç vardır. Bunlar mütareke sonrası ilk paskalyayı, Alanya'nın bir saat uzağındaki Hıdır-İlyas (Hıdırellez) mevkisinde kutlamışlar ve burada yapmış oldukları konuşmalarda, harbin safhalarından, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin fenalığından bahsetmişler, ayrıca Türklüğü tahkir edecek cümleler sarf etmişlerdir. Dinleyiciler arasında bulunan az sayıda Türk genci, konuşmalardan son derece rahatsız olmuşlardır. Alanya'ya dönen genç Rum hatipler, Türk çocukları tarafından taşla tutulmuşlardır. Tepkilerden sokağa çıkamayan Rum gençler, Antalya'ya kaçmak suretiyle kendilerini kurtarabilmişlerdir²⁹⁵.

Milli Mücadele döneminde, Alanya Kazâsı'ndaki Hristiyan erkekler Malatya ve Kars gibi memleketlere gönderildiler (14.5.1921)²⁹⁶. Ancak, 29 Temmuz 1922 tarihinde Kayseri'de toplanan Ortadoks Cemaatleri Vekilleri'nin, Fener Patrikhanesi'ni reddeden ve lanetleyen kararını Alanya delegesi de imzalamıştır²⁹⁷. Daha sonra, 8 Ekim 1922'de Hristiyanlar, Alanya'dan ayrıldılar. Bunlar, Kıbrıs Adasına ve Yunanistan'ın muhtelif yörelerine gitmişlerdir²⁹⁸.

7.3.Asayiş Olayları:

Manavgat'ın Taşağıl Nahiyesi Kızıldağ Köyünden Çamkıran Mehmet ile Şallı adlı kimseler ve kimlikleri belirlenemeyen Tahtacı aşiretinden oluşan bir çete, Kızıldağ Köyü Muhtarı Mehmet'i öldürmüşlerdir. Aynı kişiler Beşkonak Nahiyesi Yüzife(?) Köyü civarına gelen, Honamlı aşiretinden Hacı Abdurrahman Efendi'nin parasını gasp etmiş ve Akbaş

²⁸⁸ Bel. Def. nr. 1914/24.

²⁸⁹ Bel. Def. nr. 1914/115.

²⁹⁰ Bel. Def. nr. 1914/117.

²⁹¹ Bel. Def. nr. 1914/24.

²⁹² Vasos Voyacoğlu, *Alanya*, Alanya-2002, s.41 v. d.

²⁹³ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1285, s.62.

²⁹⁴ A. N. Köseoğlu, a.g.e. , s.11. ; V. Voyacoğlu, a.g.e. , s.100.

²⁹⁵ S. F. Erten, a.g.e. , s.49. ; Süleyman Beyoğlu, "XX. Yüzyılın Başlarında Alanya'da Bazı Olaylar (1910-1920)", (9. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

²⁹⁶ V. Voyacoğlu, a.g.e. , s.100.

²⁹⁷ Zeki Sarıhan, *Kurtuluş Savaşı Günlüğü*, IV., Ankara-1996, s.555. ; Süleyman Beyoğlu, "Savaş Yıllarında Alanya (1914-1918)", (8. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

²⁹⁸ V. Voyacoğlu, a.g.e. , s.100-102.

Köyü'nden Hacı Hasan oğlu Ali'yi de dövmüşlerdir. Bu katillerin ölü ve diri yakalanması için, civardan müfrezeler gönderildi Ayrıca Alanya Jandarma Kumandanı Niyazi Bey, 29 Mart 1919'da katilleri yakalamak üzere görevlendirildi²⁹⁹.

İtalyanlar, 13 Haziran 1919'da Vezri Alnana zırhlısı muhafazasında iki büyük nakliye gemisiyle beraber, Antalya limanı'na gelmişti. Bir müddet sonra bu zırhlı, Marmaris'ten Alanya'ya kadar, işgal kuvvetleri Kumandanı General Mateseno ve iki miralay ile tahminen 2.000 kadar silahlı asker ve harp teçhizatından 70 sandık top mermisi ile, 40-45 kadar otomobil karaya çıkardı. Antalya'ya dönüşünde General, 13 pare top atışıyla selamlandı³⁰⁰.

Siyasi Müşavir Marki Franti ile bir subay, 4 Temmuz 1919 tarihinde Korkutelî'ye giderken, daha önce de 13 Nisan 1919'da Finike'ye gelen bir İtalyan öğretmenin, Finike ve Elmalı'da eski eserleri inceliyorum bahanesi ile, keşif gezisi yaptığı bilinmekte idi. Bir yandan çevreyi tanıma gezileri yapılırken, öte yandan Marki Franti, İtalya'nın amacının; Marmaris ile Alanya arasında kalan sahilleri işgal etmek olduğunu açıklıyordu³⁰¹.

Bunun yanında, İzmir'in işgali üzerine, kıtalarını terk eden Alanya ve Akseki Asker Alma Şubesi'ne ait bulunan 1310-1313 doğumluların, Antalya'daki 6. Alay kadrosuna katılmaları, 12. Fırka Kumandanlığı'ndan emredildi (9 Temmuz 1919)³⁰².

Bu doğumlulardan, Alanya'nın Yukarı Kilise Mahallesi'nden Hacı Demir oğlu Luka, Hıdır-İlyas (Hıdırellez) mevkisinde, burada bulunan Rumlara "Yaşasın Venizelos, kahrolsun Türkler" diye nutuk attığı sırada, zaptiyeler tarafından yakalandı ve asker olduğu için, şubesine teslim edildi (5 Mayıs 1919)³⁰³.

Bu sırada, özel yatıyla Meis Adasını, Finike ile Alanya'yı ziyaret eden ve Mersin'e uğradıktan sonra da, Marsilya'ya gidecek olan Fransa'nın Lion şehri zenginlerinden Kamalasa'nın; İzmir ve Aydın'daki Yunan mezaliminden konferansın müteessir ve Yunanistan'a Anadolu topraklarını işgale izin verdiklerinden dolayı da pişman olduğunu söylediği, Antalya Mutasarrıfı'nın Dahiliye Nezareti'ne göndermiş olduğu şifre telgrafta belirtildi (13 Temmuz 1919)³⁰⁴.

Antalya'ya gelen harp gemileri de, Alanya ile Antalya sahili arasında bulunan Karaburun, Çenger ve Eski Antalya önüne birer şamandıra çekmişler ve bunların üzerine

²⁹⁹ BOA, DH. KMS. nr. 51-1/1, Lef. 1-4. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

³⁰⁰ BOA, DH. KMS. nr. 52-2/32. ; S. Beyoğlu, a.g.b. ; Mevlüt Çelebi, *Milli Mücadele döneminde Türk İtalyan İlişkileri*, Ankara-Haziran 1999, s.103.

³⁰¹ M. Güçlü, a.g.e. , s.12.

³⁰² BOA, DH. KMS. nr. 52-3/22. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

³⁰³ BOA, DH. EUM. AYŞ. nr. 11/13.

³⁰⁴ BOA, DH. HMS. nr. 52-3/48, Lef. 1

bandıra (bayrak) dikmişlerdir. Ancak Karaburun önündeki şamandıranın bandırasının İngilizlere ait olduğu tespit edildi (19 Temmuz 1919)³⁰⁵.

Alanya'daki önemli asayiş olaylarından birisi de, Konya'da çıkan Delibaş isyanının etkisiyle meydana gelmiştir. İsyân; Konya'da çıktıktan sonra (2 Ekim-15 Kasım 1920), İbradı'ya sirayet etti. 9 Ekim 1920 tarihi gecesi Akseki'ye giren isyancılar, "kazamızda halk ile beraber halife taraftarlığını kabul ve iltizam ve bu maksadın husulünü temin için, bütün mevcudiyetimizle mücadeleye azim ve karar verdik" şeklindeki telgraflarını, çevre ilçelere çektiler. İsyânı haber alan Demirci Mehmet Efe, yanında 1.000 kişilik süvari kuvveti ve 57. Tümen Komutanı Albay Mehmet Şefik Bey ile, 12 Ekim 1920'de İbradı'ya geldi. Kasaba da silah arama ve tarama işleri yürütülürken, halkın değerli eşyalarının alındığı gibi, zulüm yapmanın yanında, bir kişi dövülerek ve üç kişi asılarak öldürüldü. Ayrıca 5.000 lira sefer masrafı alındı. 16 Ekim 1920 tarihinde Akseki'ye gelen Demirci Mehmet Efe, burada da ileri gelenlerden altı kişiyi asıp, 10.000 lira masraf aldı. Demirci Mehmet Efe, 18 Ekim 1920'de de Manavgat'a girdi ve burada da üç kişiyi idam ettirdi³⁰⁶.

Delibaş'ın Konya ve çevresinde isyan başlattığı sırada, Hakk-ı Halife taraftarlığı iddiası ile, Manavgat'tan Alanya'ya gelen Deli Mehmet ve arkadaşları, Alanya'nın Avsallar Köyü'nden Karazor İbrahim Efe'yi, Alanya'yı işgal etme hususunda teşvik etmişlerdi. Bunun üzerine Karazor İbrahim Efe ile avanesi, 3 Ekim 1920'de Alanya'ya girdi. Alanya'yı işgal eden Karazor İbrahim Efe ve arkadaşları hapishaneyi boşaltmış, debboy ile hükümet binasını işgal etmişlerdi. Ayrıca Alanya Asker Alma Şubesi sandığını kırmış ve mevcut parayı da almışlardı. Bu esnada Mâl Müdürü olan Ali Bey, Karazor İbrahim Efe Alanya'ya girmeden önce, mal sandığını bir deniz motoru ile, Silifke'ye kaçırmıştı. Bu zât bilâhare, Belediye Baş Kâtibi olmuştur³⁰⁷.

Karazor İbrahim Efe, Alanya'ya girdikten sonra, yüksekçe bir yere çıkarak, "Ben Hak Halife Vekili Karazor Efe. Her kimde silah var ise teslim ede. Etmeyenler hakkında karar idamdır" diye duyuru yapmıştır. Karazor İbrahim Efe, üç gün Alanya'da kaldıktan sonra, şehirden çekildi. Ancak Demirci Mehmet Efe'nin Akseki'den hareket ettiği duyulunca, 21 Ekim 1920'de tekrar Alanya'yı işgal etti³⁰⁸.

³⁰⁵ S. F. Erten, a.g.e., s.50.

³⁰⁶ M, Güçlü, a.g.e., s.19.

³⁰⁷ S. F. Erten, a.g.e., s.52 ve dip not; 34.

³⁰⁸ İsmail Yıldız, "Demirci Mehmet Efe Alanya'da", *Alanya 1. Tarih ve Kültür Semineri*, (b.t.y.y.), s.59-60. ; İsmail Yıldız, "Alanya Efeleri: Mevlüt Efe ve Karazor Efe", *Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri*, Alanya-1996, s.91 v. d. ; S. F. Erten, a.g.e., s.53.

Karazor İbrahim Efe, 25 Ekim 1920'de Alanya'dan ayrılmış ve Manavgat'ta bulunan Demirci Mehmet Efe'ye katılmıştır. Ancak Karazor İbrahim Efe, Isparta'nın İğdelik Köyü'ne geldiklerinde, Demirci Mehmet Efe'nin yanından firar etmiştir³⁰⁹.

Karazor İbrahim Efe, I. ve II. Alanya işgalinde, Alanya Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti'nden muhtelif isimler altında 273.052 kuruş, Demirci Mehmet Efe'de Alanya'ya gelmediği halde 2.891.242 kuruş almıştır³¹⁰.

Ayrıca Devlet tarafından sona eren Konya Olayının (Delibaş İsyanı), Akseki ve Alanya yönlerinde başlayan serpintilerini yok etmek üzere, gerek bu olay ve gerek sair olaylar dolayısıyla, takip edilenlerin devlete sığınmaları halinde af olacakları hakkında bir ilan verilmişti. Vuku bulan bu ilan üzerine, Alanya muntika kumandanı Binbaşı Şükrü Bey'e sığınan, fakat silahını getirip teslim etmek üzere, köyüne serbest bırakıldığı esnada, adliye tarafından elde edilen ve Isparta İstiklal Mahkemesi'nce tutuklu olarak yargılanmasına karar verilmiş olan Şaki Bız Halil hakkındaki adliye kovuşturmasının ertelenmesi lüzumu, Dahiliye Vekaleti'nin 24 Şubat 1921 tarih ve 14976/1725 sayılı yazısı ile, İcra Vekilleri Heyeti'ne bildirilmişti. İcra Vekilleri Heyeti de, 8 Mart 1921'de yapmış olduğu toplantıda silah ve hayvanı alınmak suretiyle, şakî Bız Halil hakkındaki adliye soruşturmasının ertelenmesine karar verdi³¹¹.

Bu dönemde meydana gelen asayiş olaylarından biriside şudur. Anamur nüfusuna kayıtlı, fakat gezici aşiret mensuplarından olan Hasan oğlu Halil ve arkadaşları 23 Ekim 1918'de, Alanya Kazası ile Ermenek Kazası arasında bulunan Göktepe Yaylası'nda, Alanya'nın İmamlı Köyü'nden Bedikoğulları'ndan Mehmet oğlu Arif ve Kükürt oğlu Ahmet'i öldürmüşlerdi. Ayrıca Bedikoğlu Mehmet'i de yaralamışlar ve üzerindeki para ile eşyayı gasp etmişlerdi³¹².

İddiaya göre, Alanya ve Silifke Hükümetleri'nce katiller hakkında, hiçbir takibat yapılmamaktaydı. Dahiliye Nezareti, sanıklar hakkında etkili takibat yapılmasını ve yakalanmalarını Teke Mutasarrıflığı'na 29 Aralık 1918'de emretti³¹³.

Ancak Hasan oğlu Halil ve arkadaşları 12 Mart 1919'da, Anamur Kazası'nın Selenti Nahiyesi'nden Sadarete çektikleri telgrafta, Ceza Tecili Kararnamesi'nden istifade etmek istediklerini bildirmişlerdi³¹⁴. Bunun üzerine, Dahiliye Nezareti, İçel Mutasarrıflığı'na

³⁰⁹ S. F. Erten, a.g.e. , s.53-57.

³¹⁰ S. F. Erten, a.g.e. , s.51 v. d.

³¹¹ BCA, BKK. nr. 02. 38. 12.

³¹² BOA, DH. EUM. AYŞ. nr. 3/87, Lef. 1.

³¹³ BOA, DH. ŞFR. nr. 94/274. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

³¹⁴ BOA, DH. Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti Asayiş Kalemi Belgeleri (EUM.AYŞ.), nr. 3/87, Lef. 5.

telgrafın içeriğinin incelenmesini ve gerekli işlemin yapılmasını emretti (22 Mart 1919)³¹⁵. İçel Mutasarrıflığı da 26 Mart 1919'da, Dahiliye Nezareti'ne, ilgili konunun Alanya Kaymakamlığı tarafından araştırılmakta olduğu bilgisini verdi³¹⁶.

Yine Teke Mutasarrıflığı, Emniyet-i Umûmiye Müdüriyeti'nin 9 Nisan 1919 tarihli yazısına verdiği cevap da şöyle demektedir. Hasan oğlu Halil ve arkadaşları Anamur Kazâsı'nın Selenti Nahiyesi hududu içinde, kışlamakta oldukları bir sırada, devlet yetkililerine ve halka umumi aftan istifade ederek, serbest bırakıldıklarını söylemişlerdir. Bunun neticesinde de Anamur hükûmeti tarafından, zanlıların takibatına gerekli önemin verilmediği anlaşılmıştır. Ayrıca, Alanya'dan gönderilen müfreze Selenti hududunun İmamlı mevkisinde, zanlılardan bir kişiyi yakalamış ve diğerlerini de yakalamak için çalışmaktadır (10 Mayıs 1919)³¹⁷.

İçel Mutasarrıflığı'nın 26 Mart 1919 tarihli yazısına dayanarak, Dahiliye Nezareti 4 Mayıs 1919'da Teke Mutasarrıflığı'na yazmış olduğu emirnamede, Hasan oğlu Halil ve arkadaşlarının, Sadarete çekmiş oldukları telgrafın muhtevasına göre işlem yapılmasını ve neticenin bildirilmesini istedi³¹⁸.

Teke Mutasarrıflığı da 5 Haziran 1919'da Dahiliye Nezaretine göndermiş olduğu yazı ile, Adliye tarafından Hasan oğlu Halil ve arkadaşlarının Ceza Tecili Kararnamesi'nden istifade etmelerinin mümkün olmadığının haber verildiğini, ayrıca adı geçen eşkıyanın işlemiş olduğu fiillerden dolayı, takip edilmekte olduğunu bildirdi³¹⁹. Fakat Hasan oğlu Halil ve arkadaşlarının yakalanmaması üzerine, Bedikoğlu Mehmet'in hanımı ve çocukları tarafından, Alanya Kazası merkezinden, Harbiye Nezareti'ne hayatlarının tehlikede olduğuna dair bir telgraf çekildi. Dahiliye Nezareti de 3 Nisan 1920 tarihinde Teke³²⁰ ve İçel Mutasarrıflığı'na göndermiş olduğu yazıda, Hasan oğlu Halil ve arkadaşlarının ele geçirilmesini ve neticeden bilgi verilmesini emretti³²¹.

1919 yılında (3.dört aylık dönem: Kasım-Aralık-Ocak-Şubat)(2 Nisan 1919), Alanya Hapishanesi'nde küçük suçlardan 24 erkek ve 2 kadın hükümlü, küçük suçlardan 6 erkek ve 2 kadın tutuklu bulunmakta idi³²². Aynı tarihte Antalya Livası Merkez Hapishanesi'nde cinayetten 23 erkek ve 1 kadın, küçük suçlardan 2 erkek ve 1 kadın hükümlü, kabahatten

³¹⁵ Aynı Belge, Lef. 4/1.

³¹⁶ Aynı Belge, Lef. 3.

³¹⁷ BOA, DH. EUM. AYŞ. nr. 9/48.

³¹⁸ Aynı Belge, Lef. 2/1.

³¹⁹ Aynı Belge, Lef. 1.

³²⁰ BOA, DH. EUM. AYŞ. nr. 37/3.

³²¹ BOA. DH. EUM. AYŞ. nr. 37/4.

³²² BOA, DH. MB. HPS. nr. 124/20, Lef. 9, 1.

65 erkek ve 4 kadın tutuklu³²³, Kaş Kazâsı Hapishanesi'nde 2 erkek hükümlü ve 6 erkek tutuklu³²⁴, Elmalı Kazâsı Hapishanesi'nde küçük suçlardan 16 erkek ve 6 kadın, kabahatten 4 erkek ve 2 kadın hükümlü ve küçük suçlardan 8 erkek tutuklu³²⁵, Akseki Kazâsı Hapishanesi'nde küçük suçlardan 1 erkek ve 2 kadın hükümlü ve cinayetten 6 erkek ve 8 kadın tutuklu³²⁶, Manavgat Kazâsı Hapishanesi'nde küçük suçlardan 3 erkek hükümlü, cinayetten 13 erkek ve küçük suçlardan 13 erkek tutuklu³²⁷ ve Korkuteli Hapishanesi'nde küçük suçlardan 1 erkek hükümlü, cinayetten 17 erkek ve küçük suçlardan 8 erkek tutuklu vardı³²⁸. Bu dönemde Finike Kazâsı Hapishanesi'nde hükümlü ve tutuklu hiçbir kimse yoktu³²⁹.

Bunun yanında 3 Ekim 1919'da Alanya Kazâsı Hapishanesi'nden bir mahpus af edilmişti. Aynı tarihte Isparta Hapishanesi'nden iki, Burdur Hapishanesi'nden dört, Denizli Hapishanesi'nden dört, Diyarbakır Hapishanesi'nden on iki, Trabzon Hapishanesi'nden bir Elazığ Hapishanesi'nden altı ve Mardin Sancağı Hapishanesi'nden de iki mahkum af edildi³³⁰.

7.4.Yapılar:

Alanya Kazâsı Kaymakamlığı, Teke Mutasarrıflığı'na Alanya Kazâsı hükümet konağının oturulamayacak durumda olduğu gibi, şimdilik tamiri içinde malzeme tedarikinin mümkün olmadığını, bunun yanında, hükümet dairelerinin değişik mekanlarda ücretle bulunmasından dolayı, cereyan eden muamelelerin sekteye uğramakta olduğunu, süratli ve verimli netice elde edilemediğini, muamele ve işlerin yazılı olduğu şekilde yürümesi için, hükümet dairelerinin Maarif Otel'i'ne naklinin uygun olacağını ve dahiliye dairesinin işgal ettiği üç odanın, yıllık kira ücretinin 400 kuruş olduğunu bildirdi. Teke Mutasarrıflığı da, Alanya Kaymakamlığı'nın bu önerisini uygun gördü ve durumu Dahiliye Nezareti'ne yazarak, bir yıllık kira ücreti olan 1.200 kuruşa ait olan havalenamenin gönderilmesini istedi (19 Ocak 1919)³³¹.

Dahiliye Nezareti de 8 Şubat 1919'da Teke Mutasarrıflığı'na gönderdiği yazıda, hükümet konağı dahiliye daireleri kirası için, 1.971 kuruş bulunduğunu, yeniden kiralanan binanın, yıllık kira bedelinin 400 kuruş olarak bildirildiğini, bundan dolayı da, 1.571 kuruşun

³²³ Aynı Belge, Lef. 6.

³²⁴ Aynı Belge, Lef. 5.

³²⁵ Aynı Belge, Lef. 4.

³²⁶ Aynı Belge, Lef. 3.

³²⁷ Aynı Belge, Lef. 8.

³²⁸ Aynı Belge, Lef. 2.

³²⁹ Aynı Belge, Lef. 7.

³³⁰ BOA, DH. MB. HPS. nr. 109/50.

³³¹ BOA, DH. MB. HPS. nr. 31/63. Lef. 2.

tertibine iade edilmesi gerektiğini emretti³³². Bu durum karşısında Alanya Kaymakamlığı, Alanya Kazâsı hükümet konağı dahiliye daireleri için, bu defa kiralan mahallin kira bedelinin 1.200 kuruş olduğunu ve eski tahsisattan 771 kuruşun ayrılarak, işlem yapılacağını Teke Mutasarrıflığı'na haber verdi. Teke Mutasarrıflığı da, bu yeni durumu Dahiliye Nezareti'ne bildirerek, gereğinin yapılmasını istedi(24 Mart 1919)³³³.

Dahiliye Nezareti, Teke Mutasarrıflığı'na gönderdiği yazıda, Alanya Kazâsı hükümet konağı dahiliye dairelerinin kira bedeli olarak 1.200 kuruş miktarında tahsisat ayrıldığını ve altı aylık havalenamenin gönderildiğini bildirdi. Ayrıca fazla verilmiş olan 771 kuruşun tenkis ilmühaberinin gönderilmesini emretti (30 Nisan 1919)³³⁴.

Bunun yanında 7 Temmuz 1919 tarihinde, Alanya hapishanesinin tamiri için 3.882 kuruşluk keşif bedeli belirlenmişti . Bu keşif defterinde Alanya'daki o yıllardaki bazı malzeme, işçi ve usta ücretlerini öğrenmekteyiz. Hapishanenin zemininin tamiri için gerekli olan kaplama taşı, kireç, kum, usta ve amele bedeli olarak 273 kuruş, ahşap döşemeye 2.415 kuruş ve sıva masrafına 134 kuruş harcanacaktı. Hazırlanmış olan bu keşif defteri, Teke Mutasarrıflığı tarafından Dahiliye Nezareti'ne gönderildi ve havalenamenin gönderilmesi istendi (9 Temmuz 1919). Dahiliye Nezareti de 6 Ekim 1919'de havalenameyi Teke Mutasarrıflığına gönderdi³³⁵.

8.EKONOMİK HAYAT

8.1.Ulaşım:

Daha önce 20 km. kadar kısmı inşa edilmiş bulunan Alanya-Bozkır özel yolunun, genel yol halinde inşasının yapılmasına ve bu inşaat sırasında Alanya halkının bir fiil çalışacağına dair, Meclis-i Umûmi-i Liva'nın almış olduğu karara, Nafia Nezareti 23 Mart 1919'da, konu ile ilgili Meclis-i Alî kararı olmadığı gerekçesiyle, olumsuz cevap vermişti.

Bunun üzerine Teke Mutasarrıflığı, Alanya-Bozkır yolunun, genel yol olarak açılması lüzumunu, gerekçesi ile birlikte, Encümen-i Liva kararını, Dahiliye Nezareti'ne gönderdi. Ayrıca, daha önce Alanya'da kaymakamlık yapan ve bu yolun ilk kısmını inşa ettiren, Dahiliye Nazırı'ndan mümkün olduğu takdirde bu yıl, mümkün olmazsa gelecek yıl, bu yolun bitirilmesi için, önderlik yapmasını istedi (8 Nisan1919)³³⁶. Teke Mutasarrıflığı'nın bu talep yazısı, 22 Nisan 1919'da Umûr-i Mahalliye Müdüriyeti'ne havale edildi³³⁷.

³³² Aynı Belge, Lef. 1/1.

³³³ Aynı Belge, Lef. 4.

³³⁴ Aynı Belge, Lef. 3/1.

³³⁵ BOA, DH. MB. HPS. nr.. 16/36. Lef. 1/1, 2, 2/1, 3/1, 3/2. ; Süleyman Beyoğlu, "Alanya Yapı Tarihine Dair Bazı Belgeler (1907-1919)", (10 Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

³³⁶ BOA, DH. UMVM. nr. 72/52. Lef. 1.

³³⁷ Aynı Belge, Lef. 2.

29 Ocak 1920'de Teke Mutasarrıflığı, Dahiliye Nezareti'ne tekrar bir yazı göndererek, Alanya-Bozkır yolunun, genel yol olarak açılması talebini tekrarladı³³⁸. Bunun üzerine Dahiliye Nezareti, Teke Mutasarrıflığı'nın talebini, Nafia Nezareti'ne gönderdi ve bu talebin yerine getirilmesini istedi (16 Şubat 1920)³³⁹.

Nafia Nezareti de, Alanya- Bozkır özel yolunun, genel yol halinde açılması için, Meclis-i Ali'nin olumlu karar vermesi gerektiğini ve aksi takdirde, böyle bir yol açılmasına imkan olmadığını, Dahiliye Nezareti'ne bildirdi (1 Mart 1920)³⁴⁰. Dahiliye Nezareti de 6 Mart 1920'de, Nafia Nezaretine gönderdiği yazıda, Alanya-Bozkır özel yolunun, genel yol halinde gelecek yıl tamamlanmasını ve bu işlemin kanuni olması için, gerekli çalışmanın yapılarak, neticesinin bildirilmesini talep etti³⁴¹.

Nafia Nezareti, Dahiliye Nezareti'ne gönderdiği cevapta, özel bir yolun genel yol haline getirilmesi için, ekonomik ve askeri ihtiyaçlar göz önünde bulundurulmak suretiyle, yapılacak olan inceleme ve kovuşturma neticesinde Meclis-i Ali'nin, o yol hakkında olumlu karar vermesi gerektiğini, ancak Alanya-Bozkır özel yolunun, genel yol haline getirilmesinin imkan dahilinde görülmediğini, ayrıca Alanya-Bozkır genel yolunun bitirilmesi için 1.200.000 liraya ihtiyaç olduğunu ve bu paranın temin edilmesinin de mümkün olmadığını bildirdi (24 Mart 1920)³⁴². Dahiliye Nezareti de ortaya çıkan bu olumsuz durumu, Teke Mutasarrıflığı'na haber verdi (29 Mart 1920)³⁴³.

8.2. Tarım:

Alanya Kazâsı'nda daha önceki yıllarda gördüğümüz tahıl kıtlığı, Milli Mücadele döneminde de devam etmiştir. Teke Mutasarrıfı Cemal Bey tarafından Dahiliye Nezareti'ne çekilen telgrafta; Alanya'da kafi miktarda tohumluk olmadığı, Taşucu ve Gülnar iskelelerinde kendilerine ait olan, 7.000 kilo buğdayın Alanya'ya gönderilmesinin mahalli yöneticiler tarafından engellendiği bildirildi ve ziraat mevsiminden evvel adı geçen buğdayın ihracına izin verilmesi talep edildi. Dahiliye Nezareti, bu durumu Ticaret ve Ziraat Nezareti'ne yazarak, gereken işlemin yapılmasını istedi.(13 Eylül 1919)³⁴⁴. Ticaret ve Ziraat Nezareti, 7.000 kiloluk buğdayın, mahalli rûsûmat idaresi tarafından, teminata bağlanması şartıyla, Alanya'ya gönderilmesini, İçel Mutasarrıflığı'na emretti. Ayrıca konu hakkında Dahiliye

³³⁸ Aynı Belge, Lef. 3.

³³⁹ Aynı Belge, Lef. 4/1.

³⁴⁰ Aynı Belge, Lef. 5.

³⁴¹ Aynı Belge, Lef. 6/1.

³⁴² Aynı Belge, Lef. 7.

³⁴³ Aynı Belge, Lef. 8/1.

³⁴⁴ BOA, DH. İUM. Nr.13-2/2-15, Lef. 1/1, 2. ; Süleyman Beyoğlu, "Savaş Yıllarında Alanya (1914-1918)", (8. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

Nezareti'ne bilgi verdi (18 Aralık1919)³⁴⁵.

8.2.Bazı Malların Fiatı:

1921 yılında bir çeyrek Osmanlı altını 50 kuruş, bir Osmanlı altını 200 kuruştur. Bu yıla ait bazı ev eşyalarının ve kadın takılarının fiatı da şöyledir.

Kapaklı sahan	: 100 kuruş	
Kapaklı Tas	: 60 kuruş	
Kulaklı Tepsi	: 150 kuruş	
Tepsi	: 50 kuruş	
Kapaklı tencere	: 100 kuruş	
Büyük tencere	: 100 kuruş	
Kazan	: 400 kuruş	
El leğeni	: 80 kuruş	
Tava	: 50 kuruş	
Çanak	: 17 kuruş	20 para
Helke	: 100 kuruş	
Çorba tası	: 50 kuruş	
Makas	: 10 kuruş	
Yorgan	: 200 kuruş	
Döşek	: 250 kuruş	
Yastık	: 50 kuruş	
Çulha takımı	: 200 kuruş	
Seccade	: 150 kuruş	
Sandık	: 50 kuruş	
Değirmilik ziynet altını	: 100 kuruş	
Simkari Çift Elişi Tepelik	:1.000 kuruş ³⁴⁶ .	

³⁴⁵ Aynı Belge, Lef. 3/1, 4. ; S. Beyoğlu, a.g.b.

³⁴⁶ Özel Arşivimdeki 1 Numaralı Belge.

3.BÖLÜM

CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA ALANYA (1923-1938)

Bu bölümde cumhuriyetin ilk yıllarında Alanya Kazâsı'nın sosyal, kültürel ve ekonomik hayatından bahsedeceğiz.

9.SOSYAL HAYAT

9.1.Alâiye Şehri İsmi Alanya Haline Çevrilmesi:

Sultan I. Alâeddin Keykubâd, Kalonoros şehrini fethettikten sonra (1221), buraya kendi adına izafeten, Alâiye ismini vermişti³⁴⁷.

Alâiye, şehrin resmi ismi olduğu halde, halk arasında birkaç asırdır Alanya ismi ile, bunun türevlerinin kullanıldığını bilinmektedir. Buna dair örneklerle, XVII. Yüzyılın 2. Yarısından itibaren kaleme alınan eserler ile, mezar taşlarında rastlamaktayız. Bu metinlerde şehrin ismi Alanya, Alanyalı, Alanyavî ve Aleyyeli gibi imlâlarla yazılmıştır³⁴⁸.

Şehrin resmi isminin Alanya olması ise, Cumhuriyet devrinde gerçekleşmiştir. Şöyle ki; Dahiliye Vekaleti'nin 18.05.1933 tarih ve 71/18 numaralı tezkeresiyle, Antalya Vilâyetine bağlı Alâiye Kazâsı'nın isminin, Alanya'ya çevrilmesi teklifi, İcra Vekilleri Heyetine yapılmıştır. Şura-yi Devlet Heyet-i Umûmiyesi de, Dahiliye Vekâleti'nin bu teklifini uygun bulmuştur. Bunun üzerine İcra Vekilleri Heyeti, 23. 05. 1933 tarihli toplantısında, Dahiliye Vekâleti'nin teklifini kabul etmiş ve Alâiye şehrinin ismi Alanya olmuştur³⁴⁹.

9.2.Nüfus ve İdari Yapı:

1927 yılında yapılan nüfus sayımında, Alanya Kazâsı'nın merkezinde 2.289 erkek ve 2.438 kadın nüfus vardı. Alanya Kazâsı'nın köy ve nahiyelerinde ise 12.895 erkek ve 16.781 kadın nüfus bulunmaktadır. Bu yılda Alanya Kazâsı'nın toplam nüfusu 34.403'dür. Bu sayım sonuçlarına göre, Alanya Kazâsı'nda 368 erkek ve 362 kız çocuk doğmuştur. Ölen kişilerin sayısı ise 208 erkek ve 78 kadındır. Evlenen kişi sayısı da 214'dür. 1927 sayımına göre, Alanya Kazâsı'nın nüfus yoğunluğu 10'dur³⁵⁰.

³⁴⁷ İbni Bibi, a.g.e. , I, s.16; S. Lloyd-D. S. Rice, a.g.e. , s.4.

³⁴⁸ Ali Yardım, *Alanya Kitâbeleri (Tespit, Tescil, Tasnif ve Değerlendirme)*, İstanbul-2002, s.498-499.

³⁴⁹ BCA, BKK. nr. 36.38.19.

³⁵⁰ T. C. Devlet Yılığ (1928-1929), İstanbul-1929, s.223; Genelkurmay Başkanlığı, *Akdeniz Havzası Coğrafyası; Tabii, Zirai, Beşeri, Baytari*, Ankara-1935, s.114.

Alanya Kazâsı'nda 1928 yılında 935 doğum ve 321 ölüm, 1929 yılında 1.038 doğum ve 436 ölüm ve 1930 yılında 1.000 doğum ve 411 ölüm olayı meydana gelmiştir³⁵¹.

20 Ekim 1935 yılında yapılan genel nüfus sayımında, Alanya şehir merkezinde 2.147 erkek ve 2.695 kadın, köylerde de 15.824 erkek ve 18.919 kadın nüfus vardı. Bu nüfus sayımına göre, Alanya Kazâsı'nın merkezinin nüfusu 5.112, köyleri ile birlikte toplam nüfusu da 39.855'dir. 1935 yılında, Alanya Kazâsı'nın nüfus yoğunluğu 12'dir³⁵².

Osmanlı Devri'nin son zamanlarında müstakil mutasarrıflık olan Antalya, Cumhuriyet devrinde vilâyet olmuştur. Alanya'da, Antalya Vilâyeti'nin kazası olarak kalmıştır.³⁵³ Alanya Kazâsı'nın 1926 yılında 4 nahiyesi vardır. Bunlar; 1-Demirtaş, 2-Kızılağaç, 3-Kurbeli ve 4-Gazipaşa'dır³⁵⁴. 1927 yılında Alanya Kazâsı'nın köy sayısı ise 133'dür³⁵⁵. 1928 yılında da Alanya Kazâsı'nda 4 nahiye bulunmaktadır. Bunlar; 1-Demirtaş, 2-Kızılağaç, 3-Köprülü ve 4-Gazipaşa'dır. Bu yıl köy sayısı da 133'dür³⁵⁶.

1936 yılında; Alanya Kazâsı'nın Kızılağaç Nahiyesi'nden alınan Orhan, Sirke, Güney, Kozacı, Bayır, Karamanlar, Yeniceköy, Bucaklar, Orta Kamyş, Gözübüyük ve Aksın, Köprülü Nahiyesi'nden alınan Girenes, Bakır, Çaltı, Karaköy, Ortaköy, Semet, Eskibağ, Beden, Çündüre, Narağacı, Belistir, Yenisaray adlı 21 köy ve Akseki Kazâsı'nın merkezinden alınan; Eksere, Penbelik, Kalaycı, Sümbüle, Semir, Karadere, Sindirfe, Güneycik, Karabul, Bozağacı, Ümitli, Serinyaka ve Karaisa adlı 13 köy ile birlikte toplam 34 köyün bağlı olduğu Gündoğmuş Kazâsı kuruldu³⁵⁷.

9.3.Asayiş Olayları:

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Alanya Kazâsı'nda meydana gelen asayiş olayları içinde en önemlisi şudur. Dahiliye Vekâleti'nden 10. 04. 1933 tarihinde Başvekâlete gönderilen yazıda, Alanya Belediyesi'nin talebi üzerine Antalya Valiliği'nin, Alanya Kasabası'ndaki metruk mezarlık taşlarından istifade edilmesi konusunda bir karar verdiğini, bunun üzerine 20 kişinin birleşerek, vilâyete bir dilekçe gönderdiğini, vilâyetinde adı geçen kişilere, böyle işlere karışmamaları yolunda bir cevap verdiğini, ancak 20 kişinin , ikinci bir dilekçe ile, Alanya Kaymakamlığı'na başvurdıklarını, gençliğin bu hareketi kınadığını ve dilekçe verme işine ön

³⁵¹ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. , s.116.

³⁵² *İdari ve Coğrafi Taksimat İtibari ile Nüfus: 1 (20 İlkteşrin 1935-Genel Nüfus Sayımı)* (b.t.y.y.), s.4.

³⁵³ İ. H. Konyalı, a.g.e. , s.267.

³⁵⁴ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1926-1927), İstanbul(?) -1927(?), s.548.

³⁵⁵ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1927-1928), İstanbul-1928, s.342.

³⁵⁶ T. C. Devlet Yıllığı (1928-1929), İstanbul-1929, s.222.

³⁵⁷ M. Güçlü, a.g.e. , s.37.

ayak olanlardan Azak-zâde Tevfik ve zariflerden Talat Beyler ile arkadaşlarının, Adliyece tevkif olduğunu bildirdi³⁵⁸.

9.4.Belediye:

Alanya Kasabası'nda belediye teşkilatı 1874 yılında kurulmuş³⁵⁹ ve cumhuriyet devrine de intikal etmiştir. Alanya Belediyesi'nin, cumhuriyetin ilk yıllarında gelir ve gideri şöyledir.

Yılı:	Gelir(TL.):	Gider(TL.):
1927	5.590	- 360
1928	12.394	- 361
1929	8.429	7.801
1930	9.149	9.220
1931	7.747	7.787
1932	8.270	6.336
1933	9.189	11.354
1934	8.848	10.856
1935	13.087	13.319
1936	15.217	14.797
1937	12.602	12.134
1938	17.350	15.353 ³⁶²
Toplam:	177.647	108.937

Alanya Belediyesi'nin diğer çalışmalarına muhtelif kısımlarda yer verdiğimiz için, burada başka bir bilgi vermeyeceğiz.

9.5.Sağlık:

³⁵⁸ BCA, Muamelat (Mua.), nr. 88. 581. 4.

³⁵⁹ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1291, s.61 v. d. ; Ayhan Yüksel, "Alâiye Kazâsı'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (1868-1928), (9. Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.). Ancak bazı kaynaklarda Alanya Belediyesi'nin kuruluş tarihi 1872 olarak geçmektedir. 1291 tarihinden önceki Konya Vilâyeti Sâlnâmelerinde, Alanya Kazâsı'nda belediye teşkilatı olduğuna dair bir işaret yoktur. Onun için bu bilgiye itiyatlı yaklaşmak gerekmektedir. bkz. İller Bankası, *Belediyeler Yıllığı*, I, Ankara-1949, s.115. ; Antalya Valiliği, *Antalya İl Yıllığı 1973*, (b.t.y.y.), s.304.

³⁶⁰ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1926-1927), İstanbul(?) -1927(?), s.555.

³⁶¹ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1927-1928), İstanbul-1928, s.452.

³⁶² Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, *Belediyeler İstatistiği (1929-1938)*, Ankara-1941, s.7.

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Alanya Kasabası'nda hükümet tabibi, sıhhat memuru³⁶³ ve bir eczahane bulunmaktadır³⁶⁴. Alanya Kazâsı hükümet tabibi, aynı zamanda belediye tabibi olarak da çalışmakta ve bunun içinde ayrı bir ücret almaktadır³⁶⁵.

Yine bu dönemde Alanya Kasabası'nda, hususi muhasebeye ait olan ve hükümet tabibi tarafından yönetilen, hastaların muayene ve tedavi edildiği, 5 yataklı bir dispanser ve buğu sandığı vardır³⁶⁶. Burada muayene ve tedavi edildiği halde, tam manasıyla sıhhatine kavuşamayan hastalar, Antalya Hastanesi'ne gönderilmektedir³⁶⁷. Ayrıca bu yıllarda Alanya Kasabası'nda, Sahil Sıhhiye Muhafızlığı da bulunmaktadır³⁶⁸.

Cumhuriyetin ilk yıllarında, hususi muhasebeden Alanya Belediyesi'ne, Umûr-i Sıhhiye ve Hayriye'ye sarf edilmek üzere, bir miktar para yardımı da yapılmaktadır. Bu miktar 1927 yılında 1.689 liradır³⁶⁹. Bunun için Alanya Kasabası dispanserinde tedavi edilen hastalardan fakir olanların iâşe masrafıyla³⁷⁰, Antalya Hastanesi'ne gönderilen aynı konumdaki hastaların, Antalya'ya gidiş-geliş ücreti ve iâşe masrafı, Alanya Belediyesi tarafından verilmektedir³⁷¹. Ayrıca fakir hastaların ilaç parası³⁷² ile, vefat eden fakir insanların cenaze masrafı da, Alanya Belediyesi'nce karşılanmaktadır³⁷³. Alanya Belediyesi'nin; Ağustos 1928'den Mayıs 1929'a kadar fakir hastalara vermiş olduğu iâşe ve yol parası toplamı 85 lira 6 kuruştur³⁷⁴. Haziran 1928'den Mayıs 1929'a kadar, 80 reçetede ki ilaçlar için ödediği toplam miktarda 99 lira 35 kuruştur³⁷⁵. Yine Alanya Belediyesi Eylül 1928'den Mayıs 1929'a kadar vefat eden, fakir insanların cenaze masrafı için de 33 lira 61 kuruş vermiştir³⁷⁶.

Cumhuriyetin ilk yıllarında, sıtma hastalığına karşı da etkin tedbirler alınmaya çalışılmıştır. Bakanlık emri ile, Antalya Vilâyeti Sıhhat Müdürlüğü'nce 1928 tarihinde, sıtmalılara yardıma başlanmıştır. 1929 yılı Kasım ayında da, Antalya Vilâyeti'nin merkeziyle Manavgat, Serik ve Finike Kazâ merkezlerinde ve bunların çevrelerinde bilfiil sıtma mücadele teşkilatı kurulmuştur. 1931 yılı Ağustos ayında Kaş Kazâ ve köyleri ile, 1933 yılı

³⁶³ *Türk Akdeniz Dergisi*, S.11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.65.

³⁶⁴ Bel. Def. nr. 1928/252.

³⁶⁵ Bel. Def. nr. 1929/77.

³⁶⁶ *T. C. Devlet Sâlnâmesi (1926-1927)*, İstanbul(?) - 1927(?), s.555. ; Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. , s.91. ; Bel. Def. nr. 1928/231.

³⁶⁷ Bel. Def. nr. 1928/231.

³⁶⁸ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. , s.91.

³⁶⁹ Bel. Def. nr. 1928/276.

³⁷⁰ Bel. Def. nr. 1928/228.

³⁷¹ Bel. Def. nr. 1928/231, 1928/232, 1928/253.

³⁷² Bel. Def. nr. 1928/252.

³⁷³ Bel. Def. nr. 1928/234.

³⁷⁴ Bel. Def. nr. 1928/228, 1928/231, 1928/232, 1928/233, 1928/237, 1928/253, 1928/279, 1928/313, 1928/319, 1928/322, 1928/351, 1929/67, 1929/80, 1929/81, 1929/98, 1929/106, 1929/116, 1929/132.

³⁷⁵ Bel. Def. nr. 1928/252, 1929/45, 1929/142.

³⁷⁶ Bel. Def. nr. 1928/234, 1928/316, 1929/22, 1929/40, 1929/47, 1929/62, 1929/71, 1929/78, 1929/182.

Temmuz ayında Elmalı ve Korkuteli Kazâ ve köyleri sıtma mücadele kapsamına alınmıştır. 1937 yılında da³⁷⁷, Alanya Kazâsı'nda, Manavgat Şubesine bağlı bir daire açılmış ve burada sıtma mücadele faaliyeti başlamıştır³⁷⁸.

9.6. Atatürk'ün Alanya'yı Ziyareti:

6 Mart 1930'da Antalya'ya gelen Atatürk, burada bir hafta kalmıştır. Bu süre zarfında da Antalya ve çevresinde geziler yapmıştır³⁷⁹. Atatürk 9 Mart 1930'da Aspendos'da bulunduğu sırada, Alanya heyeti tarafından da ziyaret edilmiş ve Alanya'ya davet edilmiştir³⁸⁰.

Bu davetten beş yıla yakın bir zaman geçtikten sonra, son Akdeniz gezisine çıkan Atatürk, yanında kız kardeşi Makbule Atadan, Afet İnan, Fahrettin Altay, Nuri Çonker, Cevat Abbas Gürer, Muhafız Alayı Komutanı İsmail Hakkı Tekçe, Naşit Mengü, Şükrü Özer, Bayan Nebile³⁸¹, Rıza Soyak³⁸² ve Baş Yaver Celal Üner³⁸³ gibi zatlar olduğu halde, 16 Şubat 1935'de İstanbul'dan Ege Vapuru ile hareket etmiş ve Çeşme önlerinde saat 18.00'de Zafer Torpidosu'na geçmiştir. Bu sırada Zafer Torpidosu'nu, Adatepe Torpidosu takip etmektedir³⁸⁴.

Atatürk, İzmir Körfezi'ne girileceği sırada fikrini değiştirerek, yola devam edilmesi ve Antalya'ya uğramadan doğrudan, Alanya'ya gidilmesi emrini vermiştir³⁸⁵. Atatürk, 18 Şubat 1935'de Başvekil İsmet İnönü'ye çektiği telsiz telgrafta, "hiçbir yere uğramayarak, saat 7.20'de Alanya'ya geldiğini" bildirmiştir³⁸⁶. Bunun üzerine, Başvekil İsmet İnönü de, Atatürk'e teşekkür ve iyi dilek mesajı göndermiştir³⁸⁷. Atatürk yanındaki heyetle birlikte, Alanya iskelesine çıkmıştır. Daha sonra da beraberinde Alanya Kaymakamı Hami Arıkan, Alanya Belediye Reisi Hüseyin Doğan, Tahrirat Katibi Taksin Aksoy, Jandarma Komutanı ile, halktan bazı kimseler olduğu halde, yaya olarak, bu gün Atatürk Evi ve Müzesi olan

³⁷⁷ Rıza Erksan, "Antalya'da Sıtma Mücadelesi", S.3, *Türk Akdeniz Dergisi*, Antalya-Haziran 1937, s.24.

³⁷⁸ *Türk Akdeniz Dergisi*, S. 11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.69.

³⁷⁹ Mehmet Önder, *Atatürk'le Adım Adım Türkiye*, Ankara-(b.t.y.)

³⁸⁰ A. N. Köseoğlu, a.g.e. ,s.24. ; Utkan Kocatürk, *Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kronolojisi (1918-1938)*, Ankara-2000, s.409.

³⁸¹ M. Önder, a.g.e. ,s.50-51.

³⁸² BCA, Mua. nr. 2. 11. 21.

³⁸³ BCA, Mua. nr. 2. 11. 23.

³⁸⁴ BCA, Mua. nr. 2. 11. 26.

³⁸⁵ BCA, Mua. nr. 2. 11. 21.

³⁸⁶ BCA, Mua. nr. 2. 11. 22.

³⁸⁷ BCA, Mua. nr. 2. 11. 27.

Tevfik Azakoğlu'na ait eve gitmiştir. Burada bir müddet istirahat ettikten sonra³⁸⁸, Zafer Torpidosuna dönmüş ve saat 10.30'da Antalya'ya hareket etmiştir³⁸⁹.

Atatürk, Antalya'ya vardıktan sonra 19 Şubat 1935 tarihinde saat 8.20'de, Alanya Belediye Reisi Hüseyin Doğan'a şu telgrafi çekmiştir. "Alanya'ya geldiğimde ve orada geçirdiğim birkaç saat esnasında muhterem Alanyalıların gösterdikleri muhabbet ve misafirperverlikten çok memnun ve mütehassıs oldum. Ancak daha fazla kalmak için, sebep olmadığından ayrılmış olduğumdan, başka türlü bir mülahazaya mahal yoktur. Muhterem halka tekrar selam ve muhabbetler³⁹⁰.

9.7.Çarşı ve Mahalleler:

1920'li yıllarda Alanya Kasabası'nın çarşıları; Kuyularönü Çarşısı³⁹¹, Döşeme Çarşısı³⁹² ve Aşağı Çarşıdır³⁹³. Kuyularönü Çarşısı'ndan iskeleye giden kesimde, İskele Caddesi³⁹⁴, Sugözü Mahallesi'nde de, Eski Hükümet Konağı Caddesi vardır³⁹⁵. Bunun yanında Kuyularönü Çarşısında, Kuyularönü Meydanı bulunmaktadır³⁹⁶. Yine Kuyularönü Çarşısı'nda bir genel tuvalet yer almaktadır³⁹⁷.

Bu yıllarda Alanya Kasabası'nın mahalleleri de şunlardır. 1-Alanya Kasabası'nın kale bölümündeki mahalleleri; Orta Mahalle³⁹⁸, Hisariçi Mahallesi, Esat Burcu Mahallesi³⁹⁹, Kapı Mahallesi⁴⁰⁰, Tophane Mahallesi ve Kalealtı mahallesidir⁴⁰¹. 2-Alanya Kasabası'nın sahil bölümündeki mahalleleri de, Kellerpınarı Mahallesi⁴⁰², Hasbahçe Mahallesi⁴⁰³, Bektaş Mahallesi⁴⁰⁴, Sugözü Mahallesi⁴⁰⁵, Tepe Mahallesi⁴⁰⁶ ve Muhacir Mahallesidir⁴⁰⁷.

³⁸⁸ Tevfik Hacıhamdioğlu, "Atatürk'ün Alanya'yı Ziyaretleri", S.4, *Alanya Folkloru Dergisi*, İstanbul-1988, s.13. v. d. ; Mehmet Önder tarafından yapılan, "Atatürk, Alanya İskelesinden geri döndü" gibi bir iddianın elimizdeki bilgilere göre geçerliliği yoktur. a.g.e. , s.51

³⁸⁹ BCA, Mua. nr. 2.11.23. ; 2 11. 25.

³⁹⁰ Bu telgraf, Alanya Atatürk Evi ve Müzesinde sergilenmektedir.

³⁹¹ Bel. Def. nr. 1928/239.

³⁹² Bel. Def. nr. 1928/330.

³⁹³ Bel. Def. nr. 1929/32.

³⁹⁴ Bel. Def. nr. 1928/304.

³⁹⁵ Bel. Def. nr. 1929/84.

³⁹⁶ Bel. Def. nr. 1929/85.

³⁹⁷ Bel. Def. nr. 1928/317.

³⁹⁸ Bel. Def. nr. 198/354.

³⁹⁹ Bel. Def. nr. 1929/43.

⁴⁰⁰ Bel. Def. nr. 1929/49.

⁴⁰¹ Bel. Def. nr. 1929/54.

⁴⁰² Bel. Def. nr. 1928/228.

⁴⁰³ Bel. Def. nr. 1928/229.

⁴⁰⁴ Bel. Def. nr. 1928/297.

⁴⁰⁵ Bel. Def. nr. 1928/261.

⁴⁰⁶ Bel. Def. nr. 1929/156.

⁴⁰⁷ Bel. Def. nr. 1929/107.

9.8.İçme Suyu:

Alanya Kasabası halkı, cumhuriyetin ilk yıllarında, içme suyu ihtiyacını kaynak ve kuyu sularından karşılamaktadır. Ancak kullanılan suların çoğu, kaynak suyudur⁴⁰⁸. 1928 yılı bilgilerine göre, Alanya Kasabası halkı, Sugözü Mahallesi'nde ortaya çıkan ve bir bölümü demir boru içinde⁴⁰⁹, Kuyularönü çeşmelerine gelen Sugözü suyu⁴¹⁰, Bektaş suyu, Pınarbaşı suyu, Lifos suyu, Hızır-İlyas suyu, Böcülü suyu, Köşk suyu, Dim Çayı suyu ile, Fakı-zâdeler Kuyusu⁴¹¹, Müftüler Kuyusu⁴¹², Talat Bey Kuyusu ve Feyzi-zâde Hüseyin Efendi Çeşmesi⁴¹³ gibi su kaynaklarından içme suyu olarak istifade etmektedir.

Alanya Kaymakamlığı 4 Ekim 1928 tarihinde, Alanya Belediyesi'ne göndermiş olduğu yazıda, tahlili yapılan sulardan, Bektaş ve Pınarbaşı suyunun iyi su olduğunu, ancak Lifos suyu ile, Fakı-zâdeler Kuyusu suyunun, içilmemesi gerektiğini bildirmiştir⁴¹⁴. Yine, Alanya kaymakamlığı bu yazısında, Alanya Belediyesi'nden, halkı ilgilendiren su meselesine, ehemmiyetle alaka gösterilmesini ve içilecek iyi bir suyun tespit edilmesini talep etmiştir. Bunun üzerine Alanya Belediyesi de halkın kullanmakta olduğu sulardan aldığı numuneleri, tahlil edilmesi için, her birini ayrı ayrı birer kiloluk şişelere katarak, İstanbul'daki tahlil haneye göndermiş⁴¹⁵ ve buradan gelen tahlil neticesine göre hareket etmiştir⁴¹⁶.

9.9.Aydınlatma:

1928 yılında Alanya Kasabası'nın çarşısı⁴¹⁷ ile, iskele yönü⁴¹⁸ gaz fenerleri ile aydınlatılmaktadır. Mayıs 1929'da bu bölgede 15 adet gaz feneri bulunmaktadır⁴¹⁹. 1928 yılında Alanya iskelesinde ise, gemilerin gece gelmesi halinde lüks lambası yakılmaktadır⁴²⁰. İskeledeki lüks lambasında 600 mum kuvvetinde bir lamba⁴²¹ ile, yakacak olarak ispiroto kullanılmaktadır⁴²².

⁴⁰⁸ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. ,s.95.

⁴⁰⁹ Bel. Def. nr. 1928/305.

⁴¹⁰ Bel. Def. nr. 1928/292

⁴¹¹ Bel. Def. nr. 1928/258.

⁴¹² Bel. Def. nr. 1929/31.

⁴¹³ Bel. Def. nr. 1928/258.

⁴¹⁴ Bel. Def. nr. 1928/258.

⁴¹⁵ Bel. Def. nr. 1928/258, 1928/260, 1928/299.

⁴¹⁶ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. , s.95.

⁴¹⁷ Bel. Def. nr. 1928/236.

⁴¹⁸ Bel. Def. nr. 1928/321.

⁴¹⁹ Bel. Def. nr. 1929/180.

⁴²⁰ Bel. Def. nr.1928/236.

⁴²¹ Bel. Def. nr. 1929/94.

⁴²² Bel. Def. nr. 1929/69.

Alanya Belediyesi Ağustos 1928'den Mayıs 1929'a kadar, çarşı ve iskele yönündeki fenerler için 149 lira 75 kuruş⁴²³, Haziran 1928'den Mayıs 1929'a kadar iskelede bulunan lüks lambası içinde 30 lira 62 kuruş⁴²⁴, ışıklandırma masrafı yapmıştır.

1920'li yıllarda Alanya halkı da, evlerinde aydınlatma aracı olarak gaz feneri⁴²⁵ ve gaz lambası kullanmakta idi⁴²⁶.

9.10. Yangından Korunma:

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Alanya Kazâsı'nda yangın teşkilatı yoktu. Ancak, bu yıllarda şehirde yangın olduğu zaman, hükümet konağının yanında mevcut olan çatısı damlı, bir numaralı dükkanın üzerinde bulunan çan çalınır ve halka yangın haber verilir⁴²⁷.

Alanya Kasabası'nda, ortaya çıkan yangını söndürmek için, yangın tulumbasından faydalanılırdı. 1920'li yıllarda Alanya Belediyesi'nin üç yangın tulumbası vardı⁴²⁸. Bunlardan birisi tekerlekli yangın tulumbasıdır⁴²⁹. 1929 yılında bir yangın tulumbasının satış bedeli 2.675 liradır⁴³⁰. Alanya Belediyesi 1929'da, yangında kullanılmak üzere yangın tulumbasının yanında, 10 kürek, 2 kazma⁴³¹, 1 büyük merdiven ile 1 küçük merdivene sahipti⁴³².

9.11. Mezarlıklar:

Alanya Kasabası halkı, sur içinde yaşadığı devirde, Kuyularönü Cami civarını mezarlık olarak kullanmıştır. Ancak sur dışına yerleşme başladığı için, Alanya Belediye Meclisi, 1929 yılında Kuyularönü Mezarlığı'na, “ mezarlığın çarşı içinde kaldığı” gerekçesiyle, cenaze defnini yasaklamıştır. Bu dönemde, Kuyularönü çarşısından başlayarak, Gazipaşa Nahiyesi'ne doğru açılmaya başlanmış olan yolun, mezarlık içinden geçmesinden dolayı, cenaze kemikleri dışarıya çıkmıştır. Bunun üzerine halk, cenaze kemiklerinin nakli ve defni için, belediyeden bir yer göstermesini talep etmiştir. Alanya halkının bu isteği karşısında Belediye Meclisi, Alanya'nın Kalearkası mevkinde bulunan, Hâtip-zâdelerin Gilikdibi tarlası ile, Hacı Hafız Kadri Efendi'nin tarlası arasında yer alan ve Kalearkası ile Derbent Dibine giden yolun, deniz yönündeki kumluk kısmı mezarlık yeri olarak tespit etmiştir (2 Şubat 1929)⁴³³.

⁴²³ Bel. Def. nr. 1928/236, 1928/248, 1928/280, 1928/321, 1928/355, 1929/37, 1929/70, 1929/97, 1929/133, 1929/171.

⁴²⁴ Bel. Def. nr. 1928/236, 1928/315, 1929/171.

⁴²⁵ Özel Arşivimdeki 2 Numaralı Belge.

⁴²⁶ Cahit Uçuk, *Bir İmparatorluk Çökerken (Anı)*, İstanbul-2000, s.428.

⁴²⁷ A. N. Köseoğlu, a.g.e. , s.21.

⁴²⁸ Bel. Def. nr. 1928/235.

⁴²⁹ Bel. Def. nr. 1928/235.

⁴³⁰ Bel. Def. nr. 1929/51.

⁴³¹ Bel. Def. nr. 1929/18.

⁴³² Bel. Def. nr. 1929/172.

⁴³³ Bel. Def. nr.1929/44.

Ayrıca Kuyularönü Mezarlığı'ndaki mezarların tesviyesi ve buraya hayvan bağlanması için, üzeri kapalı bir mahal ile, tuvalet yapılması işini, Hamdullah Emin Paşa'ya tevdi etmiştir (7 Mayıs 1929)⁴³⁴. Kısa bir müddet sonra da, Kuyularönü Mezarlığı kısmen tesviye edilmiş ve buraya hayvan bağlanması için bir yer ile, iki bevlhane yapılmıştır (31 Mayıs 1929)⁴³⁵.

Alanya Belediye Meclisi tarafından, Hasbahçe ve Kellerpınarı Mahalesi mezarlığı için de; Hasbahçe halkının isteği üzerine, güneyi; Hasbahçe Mahallesi'ne giden yol, doğusu; dere, kuzeyi; Kahya'nın Hüseyin ve İbrahim, Hacı Çavuş, Gödeoğlu ve Halil'in Hüseyin mülkleri ve batısı; Muhacir Mahallesi ile çevrili olan, Hacı Ali-zâde Kerim Efendi'nin arazisi uygun görülmüştür (9 Nisan 1929)⁴³⁶.

Sur içinde bulunan Kapı, Tophane, Orta ve Esat Burcu Mahalleleri için de, Alanya Belediye Meclisi'nce, adı geçen mahalle muhtarlarının talebi üzerine, sur dışında bulunan ve Kaleyamacı mevkindeki Yel Değirmeni'nin altındaki burçaklık, mezar yeri olarak seçilmiştir (9 Nisan 1929)⁴³⁷.

9.12.Meslekler:

Alanya halkının 1920'li yıllarda uğraşmış olduğu meslekler arasında kasapçılık⁴³⁸, sandalcılık⁴³⁹, kahvecilik⁴⁴⁰, dikicilik⁴⁴¹, gemicilik⁴⁴², ekmekçilik⁴⁴³, aşçılık⁴⁴⁴, berberlik⁴⁴⁵, balıkçılık⁴⁴⁶, hamallık, mavnacılık⁴⁴⁷, şekercilik⁴⁴⁸, kunduracılık, mağazacılık⁴⁴⁹, dülgürlük⁴⁵⁰, kiracılık⁴⁵¹, hancılık⁴⁵², demircilik⁴⁵³, boyacılık⁴⁵⁴, kalaycılık⁴⁵⁵, terzilik, kürtüncülük,

⁴³⁴ Bel. Def. nr.1929/148.

⁴³⁵ Bel. Def. nr. 1929/183.

⁴³⁶ Bel. Def. nr. 1929/107.

⁴³⁷ Bel. Def. nr. 1929/108.

⁴³⁸ Bel. Def. nr. 1928/254.

⁴³⁹ Bel. Def. nr. 1928/256.

⁴⁴⁰ Bel. Def. nr. 1928/261.

⁴⁴¹ Bel. Def. nr. 1928/269.

⁴⁴² Bel. Def. nr. 1928/271.

⁴⁴³ Bel. Def. nr. 1928/273.

⁴⁴⁴ Bel. Def. nr. 1928/291.

⁴⁴⁵ Bel. Def. nr. 1928/293.

⁴⁴⁶ Bel. Def. nr. 1928/308.

⁴⁴⁷ Bel. Def. nr. 1928/326.

⁴⁴⁸ Bel. Def. nr. 1928/328.

⁴⁴⁹ Bel. Def. nr. 1928/329.

⁴⁵⁰ Bel. Def. nr. 1928/347.

⁴⁵¹ Bel. Def. nr. 1929/2.

⁴⁵² Bel. Def. nr. 1929/23.

⁴⁵³ Bel. Def. nr. 1929/29.

⁴⁵⁴ Bel. Def. nr. 1929/40.

⁴⁵⁵ Bel. Def. nr. 1929/147.

kireççilik, kiremitçilik ve bakkalcılık⁴⁵⁶ bulunmaktadır.

9.13.Muhtelif Ceza Uygulamaları:

Alanya Belediye Meclisi, Osmanlı devrinde olduğu gibi, cumhuriyet döneminde de, yasalardan aldığı yetkiyle, suç işleyen kişilere, ceza vermeye devam etmiştir. Bununla ilgili olarak, 1928-1929 yıllarında rastladığımız örneklerden bir kısmını aşağıya alıyoruz.

Kestel Köyü'nden Aşıkoğlu Mehmet, hayvanlarını başı boş salmış ve bu hayvanlar, Kara Mustafa oğlu Salih tarafından belediyeye getirilmiştir. Mehmet'in bu hareketi ceza sebebi sayıldığından, iki lira peşin ceza ile cezalandırılmıştır (2 Ekim 1928)⁴⁵⁷.

8 Eylül 1928 tarihinde, kasap esnafından Potur Ali oğlu Hüseyin Onbaşı'nın, aşçı Arap Mehmet Çavuş'a on kıyye olarak sattığı et, 9 kıyye 250 dirhem gelmiştir. Bu durum, Mehmet Çavuş tarafından belediyeye haber verilmiştir. Bahse konu et, belediye kantarıyla tartılmış ve 9 kıyye 250 dirhem olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, kasap Hüseyin Onbaşı'nın bu eti tarttığı kantar, belediye kantarıyla ayar edilmiş ve kantarın ayarının tam olduğu görülmüştür. Böylece kasap Hüseyin Onbaşı'nın 9 kıyye 250 dirhem eti, 150 dirhem noksanıyla, 10 kıyye diye sattığı ortaya çıkmıştır. Bunun üzerine, Hüseyin Onbaşı, Ceza Emirleri Hakkındaki Kanun'un 5. Maddesine uygun olarak, iki lira peşin cezaya çarptırılmıştır (Ekim 1928)⁴⁵⁸.

14 Ekim 1928'de uyarı ve ilanlar hilafına hareket ederek, dükkanlarının önünde bulunan yol üzerine, sergi koydukları ortaya çıkan, Hacı Hüseyin'in Yusuf'un oğlu Hasan ve Fakı'nın oğlu Mehmet'e Ceza Emirleri Hakkındaki Kanun'un 5. Maddesine göre, ikişer lira peşin ceza verilmiştir (18 Ekim 1928)⁴⁵⁹.

Balıkçılardan Pelitoğlu Arif'in, 13 Kasım 1928'de çarşıda satmakta olduğu balıkların, sağlığı elverişli olmadığı, hükümet tabibinin raporu ile tespit edilmiştir. Bu sebep gereğince, balıkların imha ettirilmesi yanında, Arif, Ceza Emirleri Hakkındaki Kanun'un 5. Maddesine uygun olarak, iki lira peşin cezaya mahkum edilmiştir (14 Kasım 1928)⁴⁶⁰.

Dikici esnafından Kızılağaçlı oğlu Hüseyin'in oğlu Mustafa'nın 17 Ekim 1928'de dükkanının önüne ve yol üzerine pis su dökmek suretiyle, temizliğe uygun davranmadığı ortaya çıkmıştır. bunun için, Mustafa, Ceza Emirleri Hakkındaki Kanun'un 5. Maddesine göre, bir lira peşin ceza ile cezalandırılmıştır (18 Ekim 1928)⁴⁶¹.

⁴⁵⁶ Haşim Yetkin, *Alanya Dünden Bugüne-Alanya'da Yaşam-Tarih-Coğrafya-Genel Kültür*, İstanbul-(b.t.y.), s.132 v. d.

⁴⁵⁷ Bel. Def. nr. 1928/250.

⁴⁵⁸ Bel. Def. nr. 1928/259.

⁴⁵⁹ Bel. Def. nr. 1928/267.

⁴⁶⁰ Bel. Def. nr. 1928/308.

⁴⁶¹ Bel. Def. nr. 1928/269.

Kasap esnafından Hacı Salih oğlu Mehmet'in 12 Şubat 1929'da satmak için, kesip dükkanına getirdiği davarlardan birisinin zayıf ve sağlığı elverişli olmadığı gerekçesi ile, imha edilmesi hükümet tabipliğinin yazısında beyan edilmiştir. Bunun üzerine davar imha ettirilmiş ve Mehmet, Ceza Emirleri Hakkındaki Kanun'un 5. Maddesine uygun olarak, iki lira peşin cezaya çarptırılmıştır (12 Şubat 1929)⁴⁶².

Tahtacı Karabektaşlıoğlu Ali, Tosmurlu Ahmetoğlu Mehmet, Sugözü Mahallesi'nden Kahyaoğlu Kerim ve Parmaksızoğlu Durali'nin temizlik işlerine uygun davranmadıkları tespit edilmiştir. Kanun gereği Ali ve Mehmet birer lira, Kerim ve Durali de ellişer kuruş peşin cezaya mahkum edilmiştir (3 Haziran 1929)⁴⁶³.

Çarşı esnafından Sugözü Mahallesi'nden Karahasan-zâde Ali Efendi, 25 Mayıs 1929'da demirci Kaşif'in Süleyman Usta'ya, 76 kıyyeden ibaret bir demiri, kendisi tartmış ve 11 kıyye fazla söyleyerek, 87 kıyye diye sattığı tespit edilmiştir. Ali Efendi'ye niçin böyle yaptın diye sorulduğu zaman da, kantarının doğru olduğu, fakat bu durumun, demirin yanlış çekilmesinden ileri geldiğini söylemiştir. Yapılan ayarda, kantarının doğru olduğu görülmüş ve Ali Efendi'nin demirin ağırlığını fazla söylediği anlaşılmıştır. Ali Efendi'ye, Ceza Emirleri Hakkındaki Kanun'un 5. Maddesine uygun olarak, 12 lira peşin ceza verilmiştir (8 Haziran 1929)⁴⁶⁴.

9.14.Haberleşme:

Ülkemize demiryolu gelmeden önce, posta sürücülerini kervan yollarını kullanıyordu. Bu dönemde altı büyük posta olup, bunlardan birisi Üsküdar ile Alanya arasındaki bölümdü⁴⁶⁵. 1856 yılında Üsküdar'dan Alanya'ya kadar olan posta yolu şöyle tespit edilmiştir. Üsküdar-Gebze (9 saat), Hereke (4 saat), İzmit (12 saat), Lefke (6 saat), Üsküp (12 saat), Kütahya (17 saat), Afyonkarahisar (18 saat), Sandıklı (12 saat), Keçiözü (12 saat), Isparta (6 saat), Gonen (4 saat), Ağrı (6 saat), Eğirdir (6 saat), Barla (8 saat), Uluborlu (12 saat), Ağlasun (4 saat), Bademağacı (10 saat), Antalya (12 saat), Manavgat (14 saat) ve Alanya (4 saat)dir. Bu yol toplam 158 saat sürmektedir⁴⁶⁶.

XIX. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren, demiryollarının yaygınlaşması ile, haberleşme işlemi kervan yollarından demiryollarına kaydı.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Antalya ile Burdur arasında haftada dört gün, Antalya ile Alanya arasında haftada iki gün posta teati edilmekteydi. Antalya ile Burdur telgraf hattına,

⁴⁶² Bel. Def. nr. 1929/58.

⁴⁶³ Bel. Def. nr. 1929/118.

⁴⁶⁴ Bel. Def. nr. 1929/193.

⁴⁶⁵ M. Güçlü, a.g.e. , s.92.

⁴⁶⁶ İ. H. Konyalı, a.g.e. , s.277.

Alanya, Manavgat, Akseki ve İbradı telgraf hatları bağlı idi. Ayrıca Alanya ile Anamur telgraf hattı vardı⁴⁶⁷.

Alanya Kazâsı'nda doğal afetler, haberleşme alanında, bazı meseleleri de gündeme getirmektedir. Mesela; Antalya Vilâyeti'nden 16 Ekim 1937 tarihinde, Dahiliye Vekaleti kanalı ile, Başvekalete gönderilen tel yazısında, Alanya ve Manavgat mıntıkalarına, 13-14 Ekim 1937 günlerinde fasılasız yağın şiddetli ve fırtınalı yağmurdan hasıl olan sellerden, Alanya-Manavgat yolu üzerindeki Kargı Çayı köprüsü ile, Payallar üzerinden Kargı Çayına kadar olan menfezlerin, tamamen yıkıldığını ve postanın çayın öbür tarafında kaldığını, ayrıca fırtınanın telefon tellerini tahrip etmesi yüzünden Eman ve Marazlı mıntikasından henüz malumat alınamadığını bildirmiştir⁴⁶⁸.

9.15.Siyasi Partiler:

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Alanya Kazâsı'nda Cumhuriyet Halk Partisi kurulmuştur⁴⁶⁹. Cumhuriyet Halk Partisi'nin, 1938 yılında Alanya İlçe Yönetim Kurulu Başkanı Zihni Açıkalin'dır. Zihni Açıkalin, aynı zamanda vilâyet umûmi meclisi üyesidir. Alanya Kazâsı'nın 1938 yılındaki, vilâyet umûmi meclisi üyeleri arasında; Hüsni Şifaoğlu ve Fuat Salur da vardı⁴⁷⁰. Milletvekili seçimleri ile ilgili olarak da şunu söyleyebiliriz. Çok partili hayata geçinceye kadar, Alanya Kazâsı'ndan milletvekili çıkmamıştır⁴⁷¹. Ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi, 1 Nisan 1923 tarihinde, seçimi yenileme kararı almış⁴⁷² ve yapılacak olan bu yeni seçimde, Antalya Vilâyeti'nden seçilecek, Anadolu ve Rumeli Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti ve Halk Fırkası'nın milletvekili adayları arasında, Alanyalı Şerif Ali-zâde Murat Bey'de vardı. Bu seçimde, Antalya Vilâyeti'nin diğer milletvekili adayları; Mebus Rasih Efendi, Dava Vekili Ahmet Saki Bey, Müdâfaa-i Hukuk Antalya Heyet-i Merkeziye Reisi Kandil-zâde Hasan Bey'dir⁴⁷³.

10.KÜLTÜREL HAYAT

10.1.Okullar:

⁴⁶⁷ M. Güçlü, a.g.e. , s.93.

⁴⁶⁸ BCA, Mua. nr. 118. 824. 4.

⁴⁶⁹ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1926-1927), İstanbul(?) -1927(?), s.555.

⁴⁷⁰ Türk Akdeniz Dergisi, S.11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.36.

⁴⁷¹ Haşim Yetkin, a.g.e. , s.157.

⁴⁷² Mustafa Kemal Atatürk, *Nutuk*, 2, İstanbul-1982, s.718. ; Durmuş Yalçın (ve diğerleri), *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I*, Ankara-2000, s.416. ; Mete Tunçay, *Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek-Parti Yönetiminin Kurulması (1923-1931)*, İstanbul-1999, s.42.

⁴⁷³ Mustafa Yılmaz Özel Arşivi, Belge: 2.

Alanya Kazâsı'nda 1932 yılında, kasaba merkezinde 4 okul ve köylerde 9 okul bulunmaktadır. Bu yılda kasaba merkezindeki okullarda 150 kız ve 305 erkek, köylerdeki okullarda 129 kız ve 428 erkek öğrenci mevcuttur⁴⁷⁴.

Alanya Kazâsı'nda mevcut olan bu okullardan; kasaba merkezinde bulunan bir okul ve köylerde bulunan dört okul, hükümet konağı olarak kullanılan otel ile on dokuz dükkanın kira gelirinden, bir köy okulu hususi bütçeden ve diğer okullar da halk tarafından yaptırılmıştır⁴⁷⁵.

Alanya Kazâsı'nda 1938 yılında mevcut olan okullarla, bu okulların yönetici ve öğretmenleri şunlardır.

Okulun İsmi:	Başöğretmenin İsmi:	Öğretmenlerin İsmi:
Merkez Birinci Okul		Zeynep Başaran, Mecdude Başakıncı, Devlet Pekünlü, Mahmut Er.
Merkez İkinci Okul	Hüsnü Başaran	Hüsnüye Tuncer, Kemal Önal, Nafi İkizler, İkbâl Gökçe.
Merkez Kale Okulu	Ali Tekin	Şükrü Özger.
Merkez Hacet Okulu		Niyazi Tangün, Yegane Güleç, 1 öğretmen münhal.
Oba Okulu		Seher Suna, Mustafa Özdemir, 1 öğretmen münhal.
Gazipaşa Okulu		Vehbi Ersoy, Selahattin İnkaya.
Yeni Damlar Okulu		Şehime Üner, 1 öğretmen münhal.
Mahmut Seydi Okulu		Abdullah Altan.

Alanya Kazâsı'ndaki bu okullardan, Yeni Damlar ve Oba Köyü'ndeki okullar yatılıdır⁴⁷⁶.

⁴⁷⁴ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e., s.108.

⁴⁷⁵ İzzet Azakoğlu, *Alanya*, İstanbul-1939, s.21.

⁴⁷⁶ *Türk Akdeniz Dergisi*, S. 11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.90, 139-140.

10.2.Yeni Türk Harflerinin Öğretilmesi Çalışmaları:

Mustafa Kemal Paşa'nın 9/10 Ağustos 1928 gecesi, Sarayburnu'nda yeni Türk harflerini halka tanıtmasından sonra⁴⁷⁷, Alanya halkı da, Latin Alfabesi'nin Kabulü Kanunu'nun (kabul edilmesi: 1 Kasım 1928) çıkmasını beklemeden, yeni Türk harflerini öğrenmek için, hayret uyandıracak derecede alaka göstermiş ve bunun içinde, geceleri kasabanın okulunda yeni harfleri okuyup-yazma çalışmasına katılmıştır⁴⁷⁸.

Bunun yanında, Alanya Belediye Meclisi 13 Aralık 1928 tarihinde halktan, bir hafta içinde dükkan ve binalarının kapılarında mevcut olan, eski yazılı levha ve numaraları indirmelerini ve bunların yerine, yeni harflerle yazılmış levhaların asılmasını istedi. Ayrıca bu levhalarda kullanılacak olan numaralarında, beynelmînel kabul edilen rakamlardan olması gerektiğini bildirdi⁴⁷⁹. Alanya Belediyesi, Millet Mektepleri'ne de 1928⁴⁸⁰ ve 1929⁴⁸¹ yıllarında toplam 300 lira para ayırmıştır. Yine Alanya Kazâsı, Cumhuriyetin XV. Yılında bir okuma odasına sahip bulunmaktadır⁴⁸².

10.3.Kültür Varlıklarının Korunması:

Maarif Eminliği'nden Alanya Kaymakamlığı'na gönderilen yazıda, Alanya Kasabası'nın iskele cihetinde bulunan Kızıl Kule ile, Tersane'nin tahribattan korunması ve bunların kapılarının bitirilmesi talep edilmiştir. Alanya Kaymakamlığı da bu talebi, 16 Mart 1929 tarih ve 247/140 numaralı yazı ile, Alanya Belediyesi'ne iletmıştır. Belediye Meclisi de Kızıl Kule'nin, daha önce belediye tarafından yapılan kapısının, bir kat daha sağlamlaştırılmasını ve kapının anahtarının belediyede saklanmasını istedi. Ayrıca gerektiği zaman bu anahtarın kullanılmasını ve Tersane'nin de, sürekli gözetim altında tutulmasını kararlaştırdı (30 Nisan 1929)⁴⁸³.

10.4.Dernekler:

10.4.1.Türk Ocağı:

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Alanya Kazâsı'nda Türk Ocağı bulunmaktadır⁴⁸⁴. 1928 yılında da, Alanya Türk Ocağı Yönetim Kurulu şu isimlerden meydana gelmektedir. Reis; Mal Müdürü Tahsin, Kâtip; Şakir-zâde Mehmet Nuri, Murahhas; Makinist Mehmet Macit,

⁴⁷⁷ *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, II, Ankara-1997, s.272-274.

⁴⁷⁸ Bel. Def. nr. 1928/258.

⁴⁷⁹ Bel. Def. nr. 1928/341.

⁴⁸⁰ Bel. Def. nr. 1928/353.

⁴⁸¹ Bel. Def. nr. 1929/36.

⁴⁸² M. Güçlü, a.g.e. , s.86.

⁴⁸³ Bel. Def. nr. 1929/139.

⁴⁸⁴ *T. C. Devlet Sâlnâmesi (1926-1927), İstanbul(?) -1927(?)*, s.555.

Muhasip; İbrahim Kahya-zâde Haşim Efendi mahdumu Hasan Tahsin, Veznedar; Veli Efendi-zâde Kemalettin, Aza; Tapu Memuru; İbrahim Kani Bey.

23 Nisan 1927 Cumartesi günü saat 14.30'da, Ankara Türk Ocağı salonunda toplanan, Türk Ocakları 2. Dönem 4. Kurultayına katılan 178 delege arasında, Alanya delegesi Tahsin Bey de vardır. 1928 yılında toplanan 2. Dönem 5. Kurultayında ise Alanya Delegesi, Arif Rüştü Bey'dir. Bu kurultayda Arif Rüştü Bey, kurultay başkanlığına bir önerge vermiştir. Arif Rüştü Bey, bu önergede işgal yıllarında İtalyanların, işgali haklı göstermek ve kendilerini halka sevdirmek gayesiyle, bir hastane açtıklarını, ancak bu durumu fark ederek, bir dispanser açan ve İtalyanların hastanelerini kapatmaya mahkum edecek derecede başarılı faaliyet gösteren, Antalya Türk Ocağı'na, kurultayın selam ve şükranlarını iletmesini teklif etmiş ve bu teklif kurultay tarafından kabul edilmiştir. Alanya Türk Ocağı'nın bütçesi 1927 yılında 1.995 lira, 1928 yılında da 2.150 liradır⁴⁸⁵.

Ancak Türk Ocakları olağanüstü kurultayı 10 Nisan 1931 tarihinde, Ankara'da toplanmış ve bu kurultayda Türk Ocakları'nın kendisini feshederek, Cumhuriyet Halk Partisi'ne katılması ve bütün mal varlığının da, partiye devredilmesi hakkında hazırlanan encümen kararı, oybirliği ile kabul edilmiştir. Böylece, ülkemizdeki bütün Türk Ocakları kapatılmıştır⁴⁸⁶.

10.4.2.Himaye-i Eşçar Derneği:

Alanya Belediye Meclisi tarafından, Dahiliye Vekaleti'nin 11 Eylül 1928 tarih ve 2903/404 sayılı yazısına dayanarak, Alanya Kazâsı'nda Himaye-i Eşçar Derneği kurulmuş ve Alanya Kaymakamlığı'nın onayına sunulmuştur (18 Ekim 1928). Himaye-i Eşçar Derneği'nin Yönetim Kurulu, Azak-zâde Necip Efendi, Bekri-zâde Hüseyin Efendi, Kahveci Ali-zâde Avni Efendi, Koçum-zâde Mehmet Efendi ve Kâtibin oğlu Ahmet Efendi gibi isimlerden teşekkül etmiştir⁴⁸⁷.

10.4.3.Diğer Dernekler:

Alanya Kazâsı'nda, Cumhuriyetin ilk yıllarında Türk Tayyare Cemiyeti, Hilâl-i Ahmer Cemiyeti ve Himaye-i Eftal Cemiyeti de bulunmaktadır⁴⁸⁸.

11.EKONOMİK HAYAT

11.1.Tarım ve Hayvancılık:

⁴⁸⁵ Fahri Yiğit, *Alanya Türk Ocağı Tarihçesi ve Tanıtımı*, Alanya-2002, s.7-8.

⁴⁸⁶ Yusuf, Sarımay, *Türk Milliyetçiliği'nin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları (1912-1931)*, İstanbul-1994, s.324.

⁴⁸⁷ Bel. Def. nr. 1928/265.

⁴⁸⁸ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1926-1927), İstanbul(?) -192(?), s.555. ; T. C. Devlet Sâlnâmesi (1927-1928), İstanbul-1928, s.454.

1914 yılında Antalya Vilâyeti'nde tarım teşkilatı kuruldu. 1936 yılında da, Alanya Kazâsı'na bir tarım memuru tayin edildi⁴⁸⁹. Yine bu yıl Alanya Kazâsı'nda, Antalya narenciye istasyonuna bağı olarak, bir narenciye fidanlığı vücuda getirildi⁴⁹⁰. Alanya Kazâsı'nın tarım arazilerinin sulanmasına dair, ilk çalışmalar da İcra Vekilleri Heyeti'nin 11 Ağustos 1942 tarihli kararı ile başlamıştır⁴⁹¹. Şimdi de, Alanya Kazâsı'nda üretimi yapılan bitkiler ile, yetiştirilen hayvan çeşitlerine bakalım.

11.1.1.Hububat, Bakliyat ve Endüstri Bitkileri Üretimi:

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Alanya Kazâsı'nda hububat, bakliyat ve endüstri bitkileri tarımı yapılmaktadır. Bu bitkilerin üretimi ile ilgili olarak, bazı yıllara ait veriler şöyledir.

1928 yılında hububat, bakliyat ve endüstri bitkileri üretimi⁴⁹²:

Ürünün İsmi:	Ekilen Saha(Dönüm):	Elde Edilen Ürün Miktarı(Ton)
Buğday	14.500	2.000
Arpa	9.300	930
Çavdar	1.000	100
Burçak	3.225	322.5
Mısır	2.500	250
Pamuk	500	50
Ak Darı ve Kum Darı	300	-
Bakla	3.300	-
Susam	4.500	-
Nohut	-	20
Mercimek	-	130
Fasulye	-	80
Toplam:	39.125	3.882.5

1930 yılında hububat, bakliyat ve endüstri bitkileri üretimi⁴⁹³:

⁴⁸⁹ M. Güçlü, a.g.e. , s.54.

⁴⁹⁰ *Türk Akdeniz Dergisi*, S. 11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.104.

⁴⁹¹ BCA, BKK. nr. 99. 72. 19.

⁴⁹² *T. C. Devlet Sâlnâmesi (1927-1928)*, İstanbul-1928, s.442-443.

⁴⁹³ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. ,s.76, 78-79, 81-84.

Ürünün İsmi:	Ekilen Saha(Dönüm):	Elde Edilen Ürün Miktarı(Ton):
Buğday	5.400	1.450
Arpa	6.050	2.115
Mısır	2.000	100
Darı	400	-
Bakla	1.375	10
Fasulye	250	3
Börülce	340	27
Mercimek	741	10
Nohut	100	2
Burçak	325	338
Pamuk	1.820	18.3
Susam	23.000	350
Toplam:	41.801	4.423.3

1937 yılı hububat, bakliyat ve endüstri bitkileri üretimi:

Ürünün İsmi:	Ekilen Saha(Hektar):	Elde Edilen Ürün Miktarı(Ton)
Arpa	2.890	2.890
Çavdar	1.080	864
Börülce	120	120
Burçak	720	360
Pamuk	377	150(saf:75)
Soğan	325	1.300
Buğday	5.700	4.275
Susam	1.150	675
Mercimek	430	258
Fasulye	145	124
Nohut	24	12
Bakla	215	76
Pirinç	30	100

Darı	247	494
Mısır	895	2.790
Toplam:	14.348	14.488 ⁴⁹⁴ .

11.1.2.Bahçe Bitkileri Üretimi:

Alanya Kazâsı'nda cumhuriyetin ilk yıllarında, narenciye üretimine hız verilmiştir. 1930'lu yıllarda meyve veren 60.000 portakal, 9.000 mandalina, 15.000 limon ve 25.000 turunç ağacı vardır. Ayrıca fidan halinde olup, henüz meyve vermeyen 3.200 portakal, 1.800 mandalina, 2.400 limon ve 150.000 turunç ağacı bulunmaktadır. Bu yıllarda, günümüzde narenciye memleketi olarak kabul edilen Finike Kazâsı'nda meyve veren 15.000 portakal, 9.000 mandalina, 7.000 limon ve 900 turunç ağacı ve henüz meyve vermeyen fidan halinde 3.700 portakal, 1.300 mandalina, 480 limon ve 75.000 turunç ağacı vardır. Tarsus Kazâsı'nda da meyve veren 4.500 portakal, 7.000 mandalina, 1.500 limon ve 12.000 turunç ağacı ve henüz meyve vermeyen fidan halinde 600 portakal, 400 mandalina, 250 limon ve 1.500 turunç ağacı mevcuttur⁴⁹⁵. Alanya'da yetiştirilen portakal cinsleri arasında çekirdeksiz portakal, Yafa portakalı ve Kıbrıs portakalı görülmektedir⁴⁹⁶.

Yine bu yıllarda bağcılık alanında önemli gelişmeler olmuştur. Alanya Kazâsı'nda, Mütarekeden önce 8.500 dönüm olan bağ miktarı, 1930'lu yıllarda 12.000 dönüme yükselmiştir⁴⁹⁷.

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Alanya Kazâsı'nda muz üretimine de başlanmıştır⁴⁹⁸. Ayrıca, 1930'lu yıllarda ülkemizde en iyi muz Alanya'da yetiştirilmektedir⁴⁹⁹. Yine bu yıllarda Alanya Kazâsı'nda incir, harnup ve badem de üretilmektedir⁵⁰⁰.

11.1.3.Hayvancılık:

Alanya Kazâsı'nda, cumhuriyetin ilk yıllarında da büyük ve küçük baş hayvanlar yetiştirilmeye devam edilmiştir. Bunun yanında, Ziraat Vekaleti, halkın hayvan konusundaki talebini karşılamak için, sonbahar ve ilkbaharda Manavgat, Taşagül, Gebiz, Döşemealtı ile

⁴⁹⁴ Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, *Tarım İstatistikleri (1934-1937)*, Ankara-1939, s.153, 159, 165, 189 v.d.

⁴⁹⁵ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. , s.74-75.

⁴⁹⁶ İ. Azakoğlu, a.g.e. , s.8.

⁴⁹⁷ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. , s.73.

⁴⁹⁸ C. Uçuk, a.g.e. , s.428.

⁴⁹⁹ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. , s.71.

⁵⁰⁰ İ. Azakoğlu, a.g.e. , s.10-11.

birlikte Alanya’da, haftada bir kez hayvan pazarı kurulmasını kararlaştırmıştır⁵⁰¹. Alanya’da bazı yıllarda mevcut olan hayvan sayısı şöyledir.

1928 yılında hayvan sayısı:

Hayvanın İsmi: Hayvanın Sayısı:

Beygir	499
Kısırak	824
Merkep	2.982
Deve	2.141
İnek	4.156
Öküz	3.417
Manda	2
Koyun	17.373
Keçi	61.883
Toplam:	93.287 ⁵⁰² .

1932 yılında hayvan sayısı:

Hayvanın İsmi: Hayvanın Sayısı:

At ve kısırak	1.281
Katır	262
Eşek	3.805
Sığır	9.339
Manda	4
Deve	2.442
Koyun	18.837
Kıl keçisi	58.840
Toplam	94.810 ⁵⁰³ .

⁵⁰¹ M. Güçlü, a.g.e. , s.62.

⁵⁰² T. C. Devlet Sâlnâmesi (1927-1928), İstanbul-1928, s.444-445.

⁵⁰³ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e , s.120.

Alanya’da 1928 yılında hayvan ürünü olarak 17.068 kilo süt, 16.000 kilo yün yapağı ve 13.500 kilo keçi kılı elde edilmiştir⁵⁰⁴. Alanya’da ipek böceği ve arı da yetiştirilmektedir. 1930 yılında elde edilen koza miktarı 54.000 kilodur⁵⁰⁵. Yine 1932 yılında 17.500 kilo bal ve 2.500 kilo da bal mumu üretimi gerçekleşmiştir⁵⁰⁶.

Yukarıda da görüldüğü gibi, Alanya Kazâsı’nda cumhuriyet devrinde tarım yapılan arazide, üretimi yapılan bitki çeşidinde ve elde edilen ürün miktarında, ayrıca sahip olunan hayvan sayısında önemli artışlar olmuştur.

11.2.Orman ve Madencilik:

Cumhuriyetin ilk yıllarında çıkarılan 504 numaralı kanuna göre, Antalya’da bir Amenajman grubu teşkil edilerek, Alanya, Manavgat, Elmalı ve Finike Kazâları’nda mevcut olan, ormanların haritaları alınmış, bu ormanların işletme planları tanzim edilmiş ve orman kesimleri de, bu planlara göre yürütülmüştür⁵⁰⁷.

Alanya Kazâsı’nda 1928 yılında 98.310 hektar akçam, 33.365 hektar karaçam, 22.550 hektar meşe, 8.832 hektar ardıç, 23.551 hektar katran, 982 hektar zeytin ve 7.850 hektar türlü çalılıklar vardır. Yine bu yıl Alanya Kazâsı ormanlarından, 14.415 metreküp kereste, 10.751 cedit kantar odun ve 4.069 cedit kantar kömür elde edilmiştir⁵⁰⁸. 1938 yılı verilerine göre de, Alanya Kazâsı’nda 54.800 hektar koru ve 43.330 hektar baltalık orman mevcuttur⁵⁰⁹.

Alanya Kazâsı madenleri hakkında da şunları söyleyebiliriz. Osmanlı Devleti tarafından çıkarılmasına izin verilen bazı madenler, cumhuriyet devrinde işletilmemekte idi. Ayrıca yeni bilgilere göre, Alanya Kazâsı’nın Gödredi⁵¹⁰, Külekdağı ve Çalıtepe mevkinde simli kurşun⁵¹¹, İnları mevkinde de çinko ve simli kurşun madeni vardır⁵¹². Yine, Alanya’nın Gazipaşa Nahiyesi’nin Endişe Künay Köyünde bakır, simli kurşun ve grafit bulunmaktadır⁵¹³.

11.3.Sanayi:

Osmanlı devrinde olduğu gibi, cumhuriyetin ilk yıllarında da, Alanya Kazâsı’nda ipekli bezler dokunmaktadır. Dokunan ipekli bezlerden, gömleklik bez ve yatak çarşafı

⁵⁰⁴ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1927-1928), İstanbul-1928, s.444-445.

⁵⁰⁵ Türk Akdeniz Dergisi, S. 11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.10.

⁵⁰⁶ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. ,s.141.

⁵⁰⁷ Türk Akdeniz Dergisi, S. 11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.107.

⁵⁰⁸ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1927-1928), İstanbul-1928, s.446.

⁵⁰⁹ Türk Akdeniz Dergisi, S. 11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.107.

⁵¹⁰ İ. Azakoğlu, a.g.e. , s.14-15.

⁵¹¹ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1927-1928), İstanbul-1928, s.447.

⁵¹² T. C. Devlet Yılığı (1928-1929), İstanbul-1929, s.122.

⁵¹³ Genelkurmay başkanlığı, a.g.e. , s.64.

yapılmaktadır⁵¹⁴. Ayrıca ipek kuşak da dokunmakta ve bunlar Anadolu'nun her tarafına gönderilmektedir⁵¹⁵.

Alanya Kazâsı'nda cumhuriyetin ilk yıllarında, mahalli sanayinin gelişmesine hizmet etmek üzere, bazı girişimlerde görülmektedir. Şöyle ki; gayesi, mıntıkasındaki dokumacılığın gelişmesine hizmet etmekle beraber iplik ve sair iptidai maddeleri toptan ve ucuza tedarik ederek, ortaklarına dağıtmak ve karşılık olarak, ortaklarının mamul malını satmak olan, Alanya Dokumacılar Küçük Sanat Kooperatifi Şirketi kurulmuştur. Bu şirketin merkezi Alanya Kazâsı'dır. Alanya Dokumacılar Küçük Sanat Kooperatifi Şirketi'nin süresi otuz yıl ve en az sermayesi de 2.000 Türk lirasıdır. Ticaret Vekaleti, 17 Mayıs 1943 tarihinde, bu şirketin esas sözleşmesini, İcra Vekilleri Heyeti'ne göndermiş ve İcra Vekilleri Heyeti de, 25 Mayıs 1943'de, Alanya Dokumacılar Küçük Sanat Kooperatifi Şirketi'nin kurulmasına izin vermiştir⁵¹⁶. Yine Ticaret Vekaleti'nin 23 Ağustos 1944'de, bu şirketin esas sözleşmesinde değişiklik yapılmasına dair isteği, İcra Vekilleri Heyeti'ne intikal etmiş ve İcra Vekilleri Heyeti de 19 Eylül 1944'de istenen değişikliği onaylamıştır⁵¹⁷.

Bunun yanında şehri aydınlatma, ısıtma ve sanayi de kullanılmak gayesi ile, sudan elektrik üretmek için, Alanya Elektrik Türk Anonim Şirketi kuruldu. Şirketin merkezi Alanya Kazâsı ve süresi kırk yıldır. Alanya Elektrik Türk Anonim Şirketi'nin sermayesi de 60.000 Türk lirasıdır. Ticaret Vekaleti'nden, bu şirkete ait olan, esas sözleşme tasarısı ve sermayesinin % 10'nun tedarik olunduğunu gösteren banka mektubu, İcra Vekilleri Heyeti'ne gönderilmiştir. Bu belgeler, İcra Vekilleri Heyeti tarafından 30 Eylül 1939 tarihinde incelenmiş ve sözleşme onaylanmıştır⁵¹⁸.

11.4.Ticari Hayat:

11.4.1.Ulaşım

11.4.1.1.Deniz Yolu Ulaşımı:

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Antalya ticaret iskeleleri arasında; birinci derecede Antalya, ikinci derecede Finike ve üçüncü derecede de Alanya gelmektedir⁵¹⁹. Alanya Kasabası'nda, 1927 yılında Alanya Belediyesi tarafından, Rûsûmat İdaresi yanında bir iskele ve rıhtım yaptırılmıştır⁵²⁰. Ancak, rıhtım inşasında vilâyet bütçesinden alınan beş bin lira

⁵¹⁴ İ. Azakoğlu, a.g. e. , s.9.

⁵¹⁵ *Türk Akdeniz Dergisi*, S. 11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.10.

⁵¹⁶ BCA, BKK. nr. 102. 37. 11.

⁵¹⁷ BCC, BKK, nr. 106. 64. 3.

⁵¹⁸ BCA, BKK. nr. 88. 96. 10

⁵¹⁹ *Türk Akdeniz Dergisi*, S. 11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.11.

⁵²⁰ Bel. Def. nr. 1928/255. ; Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. , s.62.

ile⁵²¹, halktan alınan borç para kullanılmıştır⁵²². Alanya rıhtımı 50 metre uzunluğunda ve 21 metre genişliğindedir. Ayrıca rıhtım betondan yapılmıştır. İskelenin başı, bu rıhtımdadır. İskelenin uzunluğu 25 metre ve genişliği 5 metredir. Bu dönemde, Alanya iskelesine yalnız ufak deniz araçları yanaşabilmektedir. Vapurlar ise, açıkta durmaktadır⁵²³.

Ancak, kış mevsiminde, Alanya iskelesi fırtınalar ve dalgalar dolayısıyla sürekli tahrip olmakta ve masrafa yol açmaktadır⁵²⁴. Mesela; Alanya Belediyesince, 1929 yılı başında iskelede meydana gelen tahribat için, gerekli olan dokuz adet beşli ve altılı kereste, Kızılcaşehir Köyü'nden kestirilmiş ve 31.5 lira kereste bedeli ödenmiştir. Yine bu kerestenin Pirinçhane Çayı'ndan iskeleye kadar nakliye ücreti de, 6 lira 50 kuruş tutmuştur (28 Şubat 1929)⁵²⁵. İskelenin tamir işi de, eksiltme yöntemi ile, 75 liraya Eşref Bey'e verilmiştir (25 Mart 1929)⁵²⁶.

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Alanya Kasabası'na haftada iki vapur uğramaktadır. Gelen vapurlar limana demirler ve yolcularda iskeleden sandallarla vapura giderdi⁵²⁷. Sandalcılar vapura gidip-gelen yolculardan, Ekim 1928'de 12.5 kuruş ücret almakta idi⁵²⁸. Hamallar da, Aralık 1928'de, Alanya iskelesine dışarıdan gelen malların 100 kilosundan 8 kuruş, Alanya'dan dışarıya giden malların 100 kilosundan 7 kuruş taşıma ücreti talep ediyorlardı⁵²⁹.

11.4.1.2.Kara Yolu Ulaşımı:

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Alanya Kasabası hiçbir tarafa şose ile bağlı değildi. Hatta, Alanya Kasabası ile, köyleri arasında da şose yoktu. Yine, Alanya Kasabası'nda, tek hayvanlı birkaç araba mevcuttu. Bunların faaliyet sahaları sınırlı idi. 2 Ocak 1929 tarihi itibari ile, bu arabaların bir günlük gayri safi kazancı 15 kuruş, kiracı bir devenin bir günlük gayri safi kazancı 20 kuruş, katır ve beygirin bir günlük gayri safi kazancı 25 kuruştur⁵³⁰.

1928 yılında Antalya-Manavgat arasındaki yolun 35 km.lik kısmı yeni inşa olunmakta ve 4 km.lik bölümü de henüz açılmamıştı. Bu yolun 20 km.lik kısmı sağlam, 14 km.lik kısmı da tamire muhtaç idi. Bu yılda, Manavgat-Alanya arasındaki yolun 8 km.lik kısmının yeni inşasına başlanmış, ancak burada 62 km.lik açılmamış yol vardı. Yine, Alanya-Gazipaşa

⁵²¹ Bel. Def. nr 1929/1.

⁵²² Bel. Def. nr.1928/338.

⁵²³ Genelkurmay Başkanlığı, a.g.e. , s.62.

⁵²⁴ Bel. Def. nr. 1928/344, 1929/12.

⁵²⁵ Bel. Def. nr. 1929/72.

⁵²⁶ Bel. Def. nr. 1929/95.

⁵²⁷ İ. Azakoğlu, a.g.e. ,s.6, 25.

⁵²⁸ Bel. Def. nr. 1928/256.

⁵²⁹ Bel. Def. nr. 1928/334.

⁵³⁰ Bel. Def. nr. 1929/2.

arasındaki yolun da 2 km.lik bölümünün yeni inşasına başlanmış, 53 km.lik kısmı da henüz açılmamıştı⁵³¹.

1929 yılında, Antalya-Manavgat-Alanya ve Gazipaşa arasındaki yol inşasında, fazla bir ilerleme kaydedilmemiştir⁵³². 1930 yılında da, Antalya-Manavgat arasındaki yolun 29 km.lik kısmı yeni inşa olunmakta, 4 km.lik kısmın da tamir yapılmakta ve 10 km.lik bölümde tamire başlanmamıştı. Bu yolda 40 km.lik sağlam yol vardı. Manavgat-Alanya arasındaki yolda 13 km.lik, Alanya-Gazipaşa arasındaki yolda da, 6 km.lik kısım yeni inşa olunmaktadır. Bu yılda Manavgat-Alanya ve Gazipaşa arasında 106 km. açılmamış yol vardı⁵³³.

Nafia Vekaleti'nden 6 Ağustos 1931 tarihinde, İcra Vekilleri Heyeti'ne gönderilen yazıda; Antalya-Alanya yolu üzerindeki, Manavgat köprüsü ayaklarının inşası esnasında, temeller açıldıktan sonra, birinin temelinde zeminin tamamen çürük ve diğerinde de çatlak bulunduğu anlaşıldığından ve bundan dolayı, bu iki temelde ayaklar ile, betonarme aksam için, ihale bedelinden yüzde yirmiye geçen ilave inşaata gerekli olduğu bildirilmiştir. Ayrıca, ihalenin pazarlık yöntemi ile yapılması talep edilmiştir. Maliye Vekaleti'nin bu isteğe, olumlu görüş bildirmesi üzerine (13 Ağustos 1931), İcra Vekilleri Heyeti 17 Ağustos 1931 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, ilave inşaatın pazarlık yöntemi ile yapılmasını kabul etmiştir⁵³⁴.

1938 yılı bilgilerine göre, Antalya-Serik yolunda bulunan ahşap menfez ve köprüler betonarmeye dönüştürülmüş, ayrıca Aksu Çay'ı üzerine, Aksu köprüsü yapılmıştır. Yine bu yol bütün ile tamamlanarak, şose haline getirilmiştir. Serik-Manavgat yolunun köprü ve menfezleri yapılmış ve yol düzlenmiştir. Manavgat-Alanya yolunda ise, köprüler ve menfezler yapılmış ve toprak düzlenmiştir. Bu yolun başlangıcında bulunan Manavgat Çay'ı üzerine de, Manavgat köprüsü yapılmıştır. Bunun yanında, Alanya-Gazipaşa yolunun toprağı düzlenmiştir. Antalya-Manavgat yolunda yaz ve kış, Manavgat-Alanya yolunda da, yazın motorlu araçlar çalışır hale gelmiştir. Alanya-Gazipaşa yolu ise gidip gelmeye uygun bir yapıya kavuşturulmuştur⁵³⁵.

Daha sonraki yıllarda da, Antalya-Alanya yolu için muhtelif çalışmalar yapılmıştır. Mesela; Nafia Vekaleti'nin 11 Eylül 1941 tarihli yazısında, Antalya-Manavgat-Alanya yolu

⁵³¹ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1927-1928), İstanbul-1928, s.451.

⁵³² T. C. Devlet Yıllığı (1928-1929), İstanbul-1929, s.227.

⁵³³ T. C. Devlet Yıllığı (1929-1930), İstanbul-1930, s.247.

⁵³⁴ BCA, BKK. nr. 22. 59. 9.

⁵³⁵ Türk Akdeniz Dergisi, S.11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.56-58.

inşaatı için 40 bin liralık, Antalya Vilâyeti'ne yardım yapılması teklifi, İcra Vekilleri Heyeti tarafından 23 Eylül 1941 tarihinde onaylanmıştır⁵³⁶.

Nafia Vekaleti 7 Temmuz 1942'de Başvekalete gönderdiği yazıda, "Antalya Vilâyeti sahillerinde, deniz nakliyatının güçleşmesi üzerine, Antalya-Manavgat-Alanya yolu fevkalade önem arz etmesinden dolayı, geçen sene vekaletimizden verilen yardım ödeneği ile, vilâyetçe inşasına başlanmış idi. Bu sene de sözü geçen yol inşaatı için, Antalya Vilâyeti'ne, vekaletimiz "şose ve köprülere yardım ödeneğinden 100.000 lira verilmesini" istemektedir. Maliye Vekaleti, kendisine intikal eden bu isteğe olumlu görüş bildirmiş (22 Temmuz 1942) ve bunun üzerine, Nafia Vekaleti'nin bu talebi, İcra Vekilleri Heyeti'nin 4 Ağustos 1942'de yaptığı toplantıda kabul edilmiştir. Ayrıca, Antalya-Manavgat ve Alanya yolu için, Antalya Vilâyeti'ne 100.000 lira yardım verilmesine dair İcra Vekilleri Heyeti kararı; Nafia Vekaletine, Maliye Vekaletine ve Dahiliye Vekaleti'ne gönderilmiştir⁵³⁷.

Yine, Nafia Vekaleti'nin 14 Ocak 1943'de Başvekalete gönderdiği yazıda; Antalya-Manavgat ve Alanya yolunun geçit vermeyen kısımlarında yapılması tasavvur edilen şose ve sinai imalat inşaatı için, Antalya Vilâyeti hususi idaresinde mevcut olan ödenek, yeterli gelmediğinden, Antalya Vilâyeti'ne 40.000 liralık ödenek yardımı yapılması istenmiştir. Bu isteği uygun gören Maliye Vekaleti 26 Ocak 1943'de, Başvekalete olumlu görüş bildirmiştir. İcra Vekilleri Heyeti de 3 Şubat 1943 tarihinde, Nafia Vekaleti'nin, bu talebini onaylamıştır. Yine, Antalya-Manavgat ve Alanya yolu inşaatı için, Antalya Vilâyeti'ne 40.000 liralık yardım yapılmasını öngören, İcra Vekilleri Heyeti kararı, Nafia Vekaletine ve Divan-ı Muhasebat Reisliği'ne bildirilmiştir (8 Şubat 1943)⁵³⁸.

11.4.2.İhracat:

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Alanya Kazâsı'ndan portakal, limon, ipek kozası, harnup, İncir ve badem gibi ürünler ihraç edilmektedir⁵³⁹.

11.4.3.Narh Tespiti:

Osmanlı devrinde gördüğümüz, Belediye Meclisi'nin narh tespiti uygulamasına, cumhuriyet devrinde de rastlamaktayız. Buna dair örnekleri 1928-1929 tarihli Alanya Belediye Meclisi Karar Defteri'nden tespit etmekteyiz.

Mesela; Ekmek narhını arttırılması hakkında, ekmekçi esnafı tarafından verilmiş olan dilekçe ve Antalya Belediye Başkanlığı'nın telgraflarına verdiği cevap okundu. Bu telgrafta, Antalya'da dört yıldız ve birinci nevi unun bir çuvalının, yirmi bir liraya satılmakta olduğu

⁵³⁶ BCA, BKK. nr. 96. 82. 2.

⁵³⁷ BCA, BKK.. nr. 18. 159. 262.

⁵³⁸ BCA, BKK., nr. 101. 8. 6.

⁵³⁹ İ. Azakoğlu, a.g.e. , s.6.

bildirilmiştir. Ayrıca, mevcut narhın yirmi buçuk lira üzerinden verildiği göz önüne alınırsa, bir çuvalda elli kuruş zam vuku bulduğu anlaşılmaktadır. Bahse konu narha, yirmi beş kuruş yirmi para ilave dilerek, 400 dirhem ekmek, 25.5 kuruş ve 78 dirhem ekmek 5 kuruş olmuştur (5 Aralık 1928)⁵⁴⁰.

Mevsim sebebi ile, etin narhının değiştirilmesi icap etmiş ve 1 Haziran 1929 tarihinden itibaren, semiz davar etinin kıyyesinin 30 ve koyun etinin kıyyesinin 35 kuruşa satılmasının uygun olacağı anlaşılmıştır⁵⁴¹.

11.4.4.Fiat Hareketleri:

Burada Alanya Kazâsı'nda, cumhuriyetin ilk yıllarında gördüğümüz bazı ev eşyasının fiatı ile, tespit edebildiğimiz ihtiyaç maddelerinin fiatında meydana gelen hareketliliği, göstermek istiyoruz.

Alanya Kazâsı'nda 1924 yılında bazı ev eşyasının fiatı şöyledir

Kilim	:	80 kuruş
Büyük sini	:	200 kuruş
Küçük sini	:	150 kuruş
Büyük leğen	:	100 kuruş
Küçük leğen	:	80 kuruş
Büyük tabak	:	40 kuruş
Orta tabak	:	20 kuruş
Küçük tabak	:	15 kuruş
Yedek	:	10 kuruş
Sahan	:	15 kuruş
Tepsi	:	50 kuruş
Kapaklı tencere	:	40 kuruş
Büyük yağ tavaşı	:	15 kuruş
Yağ tavaşı	:	10 kuruş
Kertikli sahan	:	20 kuruş
Çorba tası	:	20 kuruş
Dağar	:	10 kuruş
Fener	:	10 kuruş
Gümlü	:	10 kuruş
Un çuvalı	:	20 kuruş

⁵⁴⁰ Bel. Def. nr. 1928/333.

⁵⁴¹ Bel. Def. nr. 1929/184.

Un çuvalı	:	5 kuruş
Kıl çuval	:	5 kuruş
Seccade	:	50 kuruş
Döşek	:	50 kuruş
Döşek	:	40 kuruş
Döşek	:	20 kuruş
Minder	:	20 kuruş
Yorgan	:	30 kuruş
Yastık	:	10 kuruş
Küçük yastık	:	5 kuruş
Kahve tepsisi	:	10 kuruş
El ilistiri ve ırık	:	60 kuruş
Sahan	:	10 kuruş
Uzun bıçak	:	10 kuruş
Tahra	:	15 kuruş
Tahra	:	5 kuruş
Orak	:	5 kuruş
Balta	:	15 kuruş
Kara güğüm	:	40 kuruş
Çurfalık Aleti	:	40 kuruş
Ahşap sandık	:	70 kuruş
Çark	:	20 kuruş
Delikli	:	10 kuruş
Siğle	:	20 kuruş
Büyük tencere	:	60 kuruş
Et satırı	:	5 kuruş
Değirmen taşı	:	20 kuruş
Pekmez tavaşı	:	80 kuruş
Maşrapa	:	5 kuruş
Küp	:	40 kuruş
Ufak küp	:	15 kuruş

Terazi	:	20 kuruş
Çul	:	80 kuruş
Ambar	:	100 kuruş
Ekmek senidi	:	40 kuruş
Büyük sandalye	:	10 kuruş ⁵⁴²

Şimdi de, Alanya Belediye Meclisi tarafından, 1928-1929 yılında bazı mallara takdir edilmiş olan fiatları verelim:

Ağustos	1928	1 kilo bulgur	25 kuruş	
		1 kilo sade yağ	110 kuruş	
		1 kilo zeytin yağ	70 kuruş	
		1 kilo tuz	10 kuruş	
		1 kilo gaz yağı	42 kuruş	
		1 kilo sabun	60 kuruş	
		1 kilo odun		20 para
		1 kilo saman	3 kuruş	
		1 kilo arpa	12 kuruş	
		1 hayvan nalı	80 kuruş	
		1 Hayvan kayarı	20 kuruş ⁵⁴³	
Eylül	1928	1 kilo davar eti	35 kuruş ⁵⁴⁴	
Ekim	1928	1 kilo bulgur	25 kuruş	
		1 kilo sade yağ	110 kuruş	
		1 kilo sabun	65 kuruş	
		1 kilo odun		20 para
		1 hayvan nalı	80 kuruş	
		1 hayvan kayarı	20 kuruş ⁵⁴⁵	
Kasım	1928	1 kilo et	3 kuruş ⁵⁴⁶	
Aralık	1928	1 kıyye ekmek	25.5 kuruş	

⁵⁴² Özel Arşivimdeki 2 Numaralı Belge.

⁵⁴³ Bel. Def. nr. 1928/230.

⁵⁴⁴ Bel. Def. nr. 1928/240.

⁵⁴⁵ Bel. Def. nr. 1928/262.

⁵⁴⁶ Bel. Def. nr. 1928/311.

		78 dirhem ekmek	5 kuruş ⁵⁴⁷
Nisan	1929	1 kilo arpa	17 kuruş
		1 kilo saman	4 kuruş
		1 kilo tuz	10 kuruş
		1 kilo gaz yağı	35 kuruş
		1 kilo ot	4 kuruş ⁵⁴⁸ .
		1 kilo koyun eti	50 kuruş ⁵⁴⁹ .
Mayıs	1929	1 çuval un	22 lira
		1 kıyve ekmek	25 kuruş
		80 dirhem ekmek	5 kuruş ⁵⁵⁰ .
		1 kilo keçi eti	40 kuruş
		1 kilo koyun eti	45 kuruş ⁵⁵¹ .

Bu fiatlara göre, ihtiyaç maddelerindeki fiat artış oranı şöyledir.

Bulgur	:	% 0
Sade yağ	:	% 0
Zeytin yağ	:	% 0
Tuz	:	% 0
Gaz yağı	:	% -16.66
Sabun	:	% 8.33
Saman	:	% 33.33
Arpa	:	% 41.66
Keçi eti	:	% 14.28
Ot	:	% 33.33
Ekmek	:	% -1.56
Koyun eti	:	% -10
Hayvan nalı	:	% 0
Hayvan kayarı:		% 0
Toplam artış	:	% 7.69'dır.

⁵⁴⁷ Bel.Def. nr. 1928/333.

⁵⁴⁸ Bel. Def. nr. 1929/109.

⁵⁴⁹ Bel. Def. nr. 1929/130.

⁵⁵⁰ Bel. Def. nr. 1929/146.

⁵⁵¹ Bel. Def. nr. 1929/157.

11.4.5.Ticari Kuruluşlar:

Alanya Kasabası'nda gördüğümüz ticari kuruluşlardan bazıları, Osmanlı devrinde kurulmuş ve cumhuriyet devrine de intikal etmiştir. Bu ticari kuruluşlardan bir kısmı da, cumhuriyet devrinde teşkil edilmiştir.

11.4.5.1.Ziraat Bankası:

1892 yılında açılmış olan, Alanya Kasabası'ndaki Ziraat Bankası Şubesi, cumhuriyet devrinde de varlığını devam ettirmiştir⁵⁵².

11.4.5.2.Sanayi ve Ticaret Odası:

Alanya Kasabası'nda, 1906 yılında Ziraat ve Ticaret ve Sanayi Odası bulunduğunu bilmekteyiz⁵⁵³. Cumhuriyetin ilk yıllarında da, Alanya'da Ticaret ve Sanayi Odası'nın varlığını görmekteyiz⁵⁵⁴. Hatta, bu yıllarda İktisat Vekaleti'nin kararı ile, Akseki ve Manavgat Ticaret ve Sanayi Odaları Alanya, Elmalı ve Finike Ticaret ve Sanayi Odaları Antalya, Kaş Ticaret ve Sanayi Odası da Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'na bağlandı⁵⁵⁵.

5 Aralık 1928 yılında, Alanya Kasabası'nda denizde taşımacılık yapan mavnacı esnafının, taşıma ücretinin arttırılması talebi, liman reisinin başkanlığında toplanan komisyonda görüşülmüştür. Bu komisyona liman reisiyle birlikte, belediye meclisi üyeleri, ticaret ve sanayi odası yönetim kurulu üyeleri ve dilekçe sahibi esnaf katılmıştır⁵⁵⁶.

11.4.5.3.Alanya Müstahsilleri Kooperatifi Şirketi:

Alanya Müstahsilleri Kooperatifi'nin maksadı; ortaklığına dahil olanlara, dışarıdan mal satın almak ve bunların içindeki mahsullerini satmaktır. Alanya Müstahsilleri Kooperatifi Şirketi'nin merkezi Alanya Kazâsı'dır. Alanya Müstahsilleri Kooperatifi Şirketi'nin süresi otuz bir yıldır. Sermayesi de, değişen ve nama yazılı hisse senetlerinden mürekkep olarak ve asgari 3.000 Türk lirasıdır. İktisat Vekaleti, Alanya Müstahsilleri Kooperatifi Şirketi'nin, esas yazılı sözleşme tasarısını, İcra Vekilleri Heyeti'ne göndermiş ve İcra Vekilleri Heyeti de, şirketin esas yazılı sözleşme tasarısını 25 Temmuz 1929 tarihinde

⁵⁵² T. C. Devlet Sâlnâmesi (1927-1928), İstanbul-1928, s.450.

⁵⁵³ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1322, s.165.

⁵⁵⁴ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1925-1926), İstanbul-1926, s.355.

⁵⁵⁵ M. Güçlü, a.g.e. , s.70.

⁵⁵⁶ Bel. Def. nr. 1928/335.

onaylamıştır⁵⁵⁷.

11.4.5.4. Alanya İstihlâk Kooperatifi:

Alanya Kazâsı'nda kurulan kooperatiflerden birisi de, Alanya İstihlâk Kooperatifi'dir. Alanya İstihlâk Kooperatifi'nin gayesi; satın alacağı tüketim maddelerini, ortaklarına dağıtmak ve ortaklarının ihtiyaçlarını karşılayacak, başka teşebbüsler de bulunmaktır. Alanya İstihlâk Kooperatifi'nin merkezi de Alanya Kazâsı'dır. Alanya İstihlâk Kooperatifi'nin süresi 30 yıl ve en az sermayesi de 350 Türk lirasıdır. Ticaret Bakanlığı 20 Nisan 1945'de, Alanya İstihlâk Kooperatifi'nin ana sözleşmesini, Bakanlar Kurulu'na göndermiştir. Bakanlar Kurulu da 7 Mayıs 1945 tarihinde, Alanya İstihlâk Kooperatifi'nin ana sözleşmesini incelemiş ve gerekli izni vermiştir⁵⁵⁸.

⁵⁵⁷ BCA, BKK. nr.4. 40. 5.

⁵⁵⁸ BCA, BKK. nr. 108. 27. 4.

12-SONUÇ

Eski Çağdan itibaren varlığını gördüğümüz Alanya şehri, tarih boyunca, Korakesion (Corakesion), Kalonoros, Candelor, Scandalore, Galanorum ve Alâiye gibi isimler taşımıştır. Bunun yanında şehir, cumhuriyet devrinde Alanya ismini almıştır.

Alanya, mahalli beylerden Kyr Vart'ın elinde bulunduğu sırada, Antalya Valisi Mübârizeddin Ertokuş ile, Emir-i Ahur Esededdin (Ayas-ı Mecnun)'in tavsiyesi üzerine, Anadolu Selçuklu Devleti Sultanı I.Alâeddin Keykubâd tarafından fethedildi(1221). Fetihten sonra şehir, askeri, dini ve sivil mimari eserleri ile donatıldı.

Anadolu Selçuklu Devleti'nin idaresinden sonra, bir müddet de Karamanoğlu Beyliği'nin hakimiyeti altında kalan Alanya; Fatih Sultan Mehmet zamanında, Gedik Ahmed Paşa tarafından alınarak, Osmanlı Devleti sınırları içine girdi (1471).

Alanya, Osmanlı Devleti idari yapısı içinde, ilkönce sancak merkezi iken, 1868 yılında Teke Sancağına bağlı, bir kazâ haline indirilmiş ve Akseki ile İbradı Nahiyeleri, Alanya'dan ayrılmıştır. Ayrıca, 1914 yılında Manavgat ve Düşenbe Nahiyeleri de, bağlı bulundukları Alanya Kazâsı'ndan ayrılmış ve bu iki nahiye Manavgat Kazâsı'nı teşkil etmiştir. Alanya'nın kaza haline indirilmesi ve kendisine bağlı nahiyelerin ayrılması bazı sonuçlar doğurmuştur. Bunların en önemlisi, Alanya Kazâsı'nın arazi miktarında ve nüfus sayısında meydana gelen azalmadır.

Bunun yanında 20. Yüzyılın başında, Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu savaş şartları, Bütün Osmanlı halkını etkilemiş ve Alanya halkı da, savaş şartlarının getirdiği olumsuzluklardan uzak kalamamıştır. Bunun için, Alanya Kazâsı'nda idari ve adli konularda bazı meseleler ortaya çıkmıştır. Bilhassa şehir, Milli Mücadele döneminde yerli eşkıyanın ve Demirci Mehmet Efe'nin baskısı altında kalmıştır. Alanya halkının bu dönemde çözmeye çalıştığı meseleler arasında, tahıl kıtlığı ile karşılaşması da vardır. İncelediğimiz dönemde, Alanya halkı, sağlık meseleleri ile uğraşmış ve şehirde sağlık personeli sıkıntısı çekilmiştir. Ayrıca, bu dönemde modern eğitim kurumları yanında, geleneksel eğitim kurumlarında eğitim yapılmakta idi.

Alanya şehri, XIX. Yüzyıldan itibaren, sur içinden sahile doğru yayılmaya başlamış ve bu gelişme de, incelediğimiz dönemde, sahil bölümünde yeni bir şehrin meydana gelmesine sebep olmuştur. Yine, mahalli idareler bağlı kurumlar, Alanya Kazâsı'nda bazı alt yapı çalışması yapmaya başlamışlardı. Ayrıca bu dönemde, Alanya Kazâsı'nın ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanıyordu. Alanya halkı; hububat, bakliyat ve endüstri bitkileri üretimi yanında, narenciye ve muz tarımında da önemli atılımlar yapmaya başlamıştı. Bunun

yanında, Alanya Kazâsı, kara yolu ulaşımına dahil olmamasına rağmen, halâ önemli bir liman şehri idi.

Alanya halkı, daima devletine bağlı kalmış ve milli meselelerde üstüne düşen görevi yapmıştır. Milli Mücadele döneminde de, karşılaştığı bütün olumsuz şartlara rağmen, memleketin düşman işgalinden kurtarılması için, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'ne her türlü maddi ve manevi desteği vermiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında, Alanya halkı, Atatürk tarafından gerçekleştirilmiş olan inkılâpları layıkıyla benimsemiş ve onları ferdi ve sosyal hayatının bir parçası haline getirmiştir. Bunun yanında içinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve kültürel bazı problemlerden kurtulmak içinde, gerekli atılımları yapmaya başlamıştır.

Cumhuriyet devrinde, Alanya halkı için iki önemli hadise cereyan etmiştir. Bunlardan birisi, 1950'li yıllarda Antalya-Alanya yolunun açılması, diğeri de yine bu yıllarda sulu tarıma geçilmesidir. Böylece, Alanya Kazâsı'nda narenciye ve muz tarımı ile, turfanda sebzeçilik tam manası ile yaygınlaşmış ve tarıma dayalı ticari hayat canlanmıştır. Ticari hayatın gelişmesi ile birlikte, halkın hayat standardı yükselmiştir. Tarımdaki gelişmenin yanında, 1960'lı yıllarda itibaren başlayan Turizm hareketi de, Alanya'nın günümüzde bir dünya şehri olmasını sağlamıştır.

BİBLİYOĞRAFYA

I-ARŞİV BELGELERİ

1.1.BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ

1.1.1.YILDIZ SARAYI ARŞİVİ BELGELERİ.

1.1.1.1.Sadaret Resmi Maruzat Evrakı.

1.1.1.2.Sadaret Hususi Maruzat Evrakı.

1.1.1.3.Mütenevvî Maruzat Evrakı.

1.1.1.4.Perakende Arzuhal ve Journaller Evrakı.

1.1.1.5.Perakende Umum Vilâyetler Tahrirâtı Evrakı.

1.1.1.6.Perakende Başkitâbet Evrakı.

2.1.1.BÂB-I ÂLÎ EVRAK ODASI (ARŞİVİ) BELGELERİ.

2.1.1.1.Meclis-i Vükelâ Mazbataları.

3.1.1.NEZARETLER.

3.1.1.1.DAHİLİYE NEZARETİ BELGELERİ.

3.1.1.1.1.Kalem-i Mahsûs Müdüriyeti Belgeleri.

3.1.1.1.2.Muhaberat-ı Umumiye İdaresi Belgeleri.

3.1.1.1.3.İdari Kısım Belgeleri.

3.1.1.1.4.Mütenevvî Kısım Belgeleri.

3.1.1.1.5.İdâre-i Umumiye Belgeleri.

3.1.1.1.6.Umûr-ı Mahalliye-i Vilâyât Müdüriyeti Belgeleri.

3.1.1.1.7.Sicill-i Nüfus İdare-i Umumiyesi Belgeleri.

3.1.1.1.8.Mebânî-i Emîriye ve Hapishâneler Müdüriyeti Belgeleri.

3.1.1.1.9.Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti Asayiş Kalemi Belgeleri.

3.1.1.1.10.Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti Emniyet Kalemi Belgeleri.

3.1.1.1.11.Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti Memurîn Kalemi Belgeleri.

3.1.1.1.12.Şifre Kalemi Belgeleri.

3.1.1.2.ZABTİYE NEZARETİ BELGELERİ.

1.2.BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİVİ

1.2.1.Bakanlar Kurulu Kararları.

1.2.2.Muamelat Genel Müdürlüğü.

1.3.MAHALLİ ARŞİVLER

1.3.1.Alanya Belediye Meclisi Karar Defterleri (1914-1915,1928-1929 tarihli).

1.3.2.Mustafa Yılmaz Özel Arşivi.

1.3.3.Ali Rıza Gönüllü Özel Arşivi.

2.YAYIMLANMAMIŞ RAPORLAR

T. C. Antalya Valiliği, Alanya İlçe Tarım Müdürlüğü 2001 Yılı Tarımsal Yapı ve Çalışma Raporu, Alanya-Ocak 2002.

Alanya Meteoroloji İstasyon Müdürlüğü 1980-2000 Yılları Meteorolojik Değerler Raporu, Alanya-2000.

Alanya İlçesi Nüfus Müdürlüğü 2000 Yılı Genel Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları Raporu, Alanya-2002.

3.SÂLNÂME ve YILLIKLAR

Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1288.

Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1289.

Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1290 .

Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1291.

Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1292.

Konya Vilâyeti Sâlnamesi, Konya-1294.

Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1298.

Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1299.

Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1300.

Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1301.

Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1303.

Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1305.
Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1306.
Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1307.
Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1310.
Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1312.
Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1314.
Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1317.
Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1322.
Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, İstanbul-1332.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1272.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1292.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1306.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1307.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1309.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1311.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1312.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1314.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, İstanbul-1315.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, İstanbul-1316.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, İstanbul-1317.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, İstanbul-1316/1318.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, İstanbul-1317/1319.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, İstanbul-1318/1320.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, İstanbul-1319/1321.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1320/1321.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1321/1323.
Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1322/1324.

Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1322/1325.

Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1323/1326.

Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1326/1328.

Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1327.

Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1334.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Sâlnâmesi (1925-1926), İstanbul-1926.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Sâlnâmesi (1926-1927), İstanbul(?) -1927(?).

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Sâlnâmesi (1927-1928), İstanbul-1928.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Yıllığı (1928-1929), İstanbul-1929.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Yıllığı (1929-1930), İstanbul-1930.

4.KİTAPLAR

Akbıyık, Yaşar, *Milli Mücadelede Güney Cephesi-Maraş*, Ankara-1999.

Akdağ, Mustafa, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası "Celali İsyanları"*, İstanbul-1975.

Akdağ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, c.I, İstanbul-1977.

Antalya Valiliği, *Antalya İl Yıllığı 1973*, (b.t.y.y.).

Alanya Ekonomik Rapor 2000, Alanya-2001.

Alanya: Tarihi-Müzeleri ve Ören Yerleri, Alanya-1998.

Altınay, Ahmet Refik, *Anadolu'da Türk Aşiretleri (966-1200)*, İstanbul-1989.

Aşıkpaşaoğlu Tarihi, haz. H. Nihal Atsız, Ankara-1985.

Atatürk, Mustafa Kemal, *Nutuk*, c.II, İstanbul-1982.

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c.II, Ankara-1997.

Azakoğlu, İzzet, *Alanya*, İstanbul-1939.

Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, *Tarım İstatistikleri (1934-1937)*, Ankara-1939.

Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, *Belediyeler İstatistiği (1929-1938)*, Ankara-1941.

Bean, George E. , *Eski Çağda Güney Kıyıları*, çev. İnci Delemen-Sedef Çokay, İstanbul-1999.

Çelebi, Mevlüt, *Milli Mücadele Döneminde Türk-İtalyan İlişkileri*, Ankara-1999.

Erten, Süleyman Fikri, *Milli Mücadelede Antalya*, Antalya-1996.

Evliya Çelebi Seyahatnamesi, haz. Mümin Çevik, c.IX, İstanbul-1996.

Genelkurmay Başkanlığı, *Akdeniz Havzası Coğrafyası; Tabii, Zirai, Beşeri ve Baytari*, Ankara-1935.

Genelkurmay Başkanlığı, *Balkan Harbi-Birinci Çatalca Muhabereleleri*, Ankara-1983.

Güçlü, Muhammet, *XX. Yüzyılın İlk Yarısında Antalya*, Antalya-1997.

Hacıgökmen, Mehmet Ali, *XVI. Yüzyıla Ait Alâiye Sancağı Mufasssal Tahrir Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Ankara-1992, (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.)

Hoca Sadettin Efendi, *Tacü't Tevarih*, haz. İsmet Parmaksızoğlu, c.III, İstanbul-1979.

İbni Batuta Seyahatnamesi, haz. Mümin Çevik, c.I-II, İstanbul-1983.

İbni Bibi, *El Evamirü'l-Ala'îye Fi'l-Umuri'l-Ala'îye (Selçukname)*, çev. Mürsel Öztürk, c.I, Ankara-1996.

İçişleri Bakanlığı, *Köylerimiz 1981*, Ankara-1982.

İdari ve Coğrafi Taksimat İtibari ile Nüfus, Kısım: I (20 İlkteşrin 1935-Genel Nüfus Sayımı), (b.t.y.y.).

İller Bankası, *Belediyeler Yıllığı*, c.I, Ankara-1949.

Kerimüddin Mahmud-i Aksarayi, *Müsameretü'l Ahbâr*, çev. Mürsel Öztürk, Ankara-2000.

Kocatürk, Utkan, *Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kronolojisi (1918-1938)*, Ankara-2000.

Konyalı, İbrahim Hakkı, *Alanya (Alâiyye)*, İstanbul-1946.

Köseoğlu, Ali Nazım, *Alanya'da Bir Yaşam Boyu Duyduklarım, Gördüklerim ve Yaşadığım Anılar*, İstanbul-1992.

Kürkman, Garo-Diler, Ömer, *Alâiye Paralar (Coinage of Alâ'îye)*, İstanbul-1981.

Lloyd, Seton-Rice, D. Storm, *Alanya (Alaiyya)*, çev. Nermin Sinemoğlu, Ankara-1961.

Mehmet Neşri, *Neşri Tarihi*, haz. M. Altay Köymen, c.I, Ankara-1984.

Merçil, Erdoğan, *Müslüman Türk Devletleri Tarihi*, İstanbul-1985.

Milli Savunma Bakanlığı, *Şehitlerimiz*, Ankara-1998.

Moğol, Hasan, *Antalya Tarihi*, Ankara-1997.

Orhonlu, Cengiz, *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskanı*, İstanbul-1974.

- Ortaylı, İlber, *Tanzimat'tan Sonra Mahalli İdareler (1840-1878)*, Ankara-1974.
- Önder, Mehmet, *Atatürk'le Adım Adım Türkiye*, Ankara-(b.t.y.).
- Piri Reis, *Kitab-ı Bahriyye*, haz. Yavuz Senemoğlu, c.II, İstanbul-(b.t.y.).
- Sarıhan, Zeki, *Kurtuluş Savaşı Günlüğü*, c.III, Ankara-1995.
- Sarıhan, Zeki, *Kurtuluş Savaşı Günlüğü*, c.IV, Ankara-1996.
- Sarınay, Yusuf, *Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları (1912-1931)*, İstanbul-1994.
- Sevim, Ali-Yücel, Yaşar, *Osmanlı Klasik Döneminin Üç Hükümdarı, Fatih-Yavuz-Kanuni*, Ankara-1991.
- Strabon, *Antik Anadolu Coğrafyası (Geographika: XII, XIII, XIV.)*, çev. Adnan Pekman, İstanbul-1993.
- Sür, Ayhan, *Alanya'nın İklimi*, Ankara-1977.
- Tabakoğlu, Ahmet, *Türk İktisat Tarihi*, İstanbul-1998.
- Tansel, Selahattin, *Fatih Sultan Mehmet'in Siyasi ve Askeri Faaliyeti*, İstanbul-1999.
- Tunçay, Mete, *Türkiye Cumhuriyetinde Tek Parti Yönetiminin Kurulması (1923-1931)*, İstanbul-1999.
- Turan, Osman, *Selçuklular Zamanında Türkiye*, İstanbul-1971.
- Turan, Şerafettin, *Türkiye-İtalya İlişkileri (Selçuklulardan Bizans'ın Sona Erişine)*, Ankara-2000.
- Tursun Bey, *Tarih-i Ebü'l Feth*, yay. Mertol Tulum, İstanbul-1977.
- Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Enstitüsü, *Osmanlı İmparatorluğu'nun ve Türkiye'nin Nüfusu (1500-1927)*, Ankara-1996.
- Türkiye Cumhuriyeti Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, *Antalya İli Arazi Varlığı*, Ankara-1993.
- Ubıcinı, H. Abdolonyme, *Osmanlı'da Modernleşme Sancısı*, İstanbul-1998.
- Uçuk, Cahit, *Bir İmparatorluk Çökerken (Anı)*, İstanbul-2000.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Anadolu Beylikleri ve Ak Koyunlu-Kara Koyunlu Devletleri*, Ankara-1984.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, c.II, Ankara-1994.

Voyacıoğlu, Vasos, *Alanya*, Alanya-2002.

Yalçın, Durmuş (ve diğerleri), *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi*, c.I, Ankara-2002.

Yardım, Ali, *Alanya Kitâbeleri (Tespit, Tescil, Tasnif ve Değerlendirme)*, İstanbul-2002.

Yetkin, Haşim, *Dünden Bugüne Alanya*, (b.t.y.y.).

Yetkin, Haşim, *Alanya Dünden Bugüne, Alanya'da Yaşam-Tarih-Coğrafya-Genel Kültür*, İstanbul-(b.t.y.).

Yiğit, Fahri, *Alanya Türk Ocağı Tarihçesi ve Tanıtımı*, Alanya-2002.

5.MAKALELER

Baykara, Tuncer, “Alâiye Tersanesi”, *Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri*, Alanya-1996, s.183-185.

Beyoğlu, Süleyman, “Mütareke Döneminde Basının Sansürüne Bir örnek; Öğüd Gazetesi'nin Kapatılması”, *Bir-Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, S.3, İstanbul, s.35-42.

Beyoğlu, Süleyman, “Savaş Yıllarında Alanya (1914-1918)”, (8.Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

Beyoğlu, Süleyman, “XX. Yüzyılın Başlarında Alanya'da Bazı Olaylar (1910-1920)”, (9.Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

Beyoğlu, Süleyman, “Alanya Yapı Tarihine Dair Bazı Belgeler (1907-1919)”, (10.Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

Bostan, İdris, “Alanya Maddesi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c.I, İstanbul-1990, s.339-341.

Darkot, Besim, “Alâiye Maddesi”, *İslam Ansiklopedisi*, c.I, Eskişehir-1997, s.286-287.

Gönüllü, Ali Rıza, “Alanya'da Karamanlıca (Grek Alfabeli Türkçe) Bir Kitabe”, *Yesevi Dergisi*, S.28, İstanbul-Nisan 1996, s.24.

Gönüllü, Mehmet Nuri, “Alanya Yaylaları'nda Geleneksel Meskenler ve Barınaklar”, *Türk Akdeniz Dergisi 2000-Belleten*, Antalya-Ocak 2001, s.49-61.

Güçlü, Muhammet, “Müstakil Teke Sancağı'nın Kurulması ve İdari Düzenlemeye İlişkin Bir Belge”, *Adalya Dergisi*, S.2, İstanbul-1998, s.389-319.

Erksen, Rıza, “Antalya'da Sıtma Mücadelesi”, *Türk Akdeniz Dergisi*, S.3, Antalya-Haziran 1937, s.22-24.

Hacıhamdioğlu, Tevfik, "Atatürk'ün Alanya'yı Ziyaretleri", *Alanya Folkloru Dergisi*, S.4, İstanbul-1988, s.13-15.

Karaca, Behset, "XV-XVI. Asırlarda Teke ve Alâiye Sancakları'nda Bulunan Kaleler, Kale Muhafızları ve Bu Sancakları Muhafazası Meselesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.4, Isparta-1999, s.165-190.

Merçil, Erdoğan, "Alâiye Beyliği Maddesi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c.I, İstanbul-1990, s.332.

Köymen, Mehmet Altay, "Türklerin Anadolu'da Denize İlk Ulaşmaları ve Türk Dehasının Jeopolitikten Faydalanarak Medeniye Kurmada Gösterdiği Üstünlük(2)", *Milli Kültür Dergisi*, S.4, Ankara-Nisan 1977, s.13-16.

Türk Akdeniz Dergisi, S.11-12, Antalya-29 İlkteşrin 1938, s.1-150.

Yıldız, İsmail, "Demirci Mehmet Efe Alanya'da", *Alanya I.Tarih ve Kültür Semineri* (b.t.y.y.), s.57-63.

Yıldız, İsmail, "Alanya Efeleri; Mevlüt Efe ve Karazor Efe", *Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri*, Alanya-1996, s.89-92.

Yımanç, Mükrimin Halil, "Alâiye Maddesi", *İslam Ansiklopedisi*, c.I, Eskişehir-1997, s.287-289.

Yiğit, Fahri, "Alanyalı Rumlar Hristiyan Türkler miydi?", *Türk Dünyası Tarih ve Kültür Dergisi*, S.155, İstanbul-Kasım 1999, s.27-31.

Yüksel, Ayhan, "Alâiye Kazâsı'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu (1868-1928)", (9.Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

Yüksel, Ayhan, "Alâiye Kazâsı'nda Madalya, Nişan ve Rütbe Sahipleri", (10.Alanya Tarih ve Kültür Seminerinde Sunulmuş Yayınlanmamış Bildiri.)

ÖZGEÇMİŞ

5.1.1955 yılında Alanya’da doğdum. 1966 yılında Alanya Sugözü İlkokulu’nu, 1974 yılında da Alanya Lisesi’ni bitirdim. 1979 yılında Isparta Eğitim Enstitüsü Sosyal Bilgiler Bölümü’nden mezun oldum. 1993 yılında da Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi’nde Tarih Lisansını tamamladım.

Öğretmenlik mesleğine 1979 yılında Bilecik İli’nde başladım. 1980 yılında Alanya Lisesi’ne tayin oldum. 1990 yılına kadar bu okulda, müdür yardımcısı ve öğretmen olarak çalıştım. 1990 yılında da, Alanya Atatürk İlköğretim Okulu’na müdür olarak atandım. Halen bu görevi yürütmekteyim.

Türk Folkloru ve Türk Kültür Tarihi ile ilgili derleme ve araştırmalar yapmaktayım. Çalışmalarımı ülkemizin muhtelif yerlerinde çıkan dergilerde yayımlamaktayım.

Ayrıca, “Alanya Folklorundan Derlemeler” isimli bir kitabım vardır.

Ali Rıza GÖNÜLLÜ

İstanbul 2003

1

EK:I

SÂLNÂME VE DEVLET YILLIKLARINA GÖRE ALANYA KAZÂSÎ İDÂRECİLERİ:

1868 yılı.

Kaymakam; Ahmet Rüştü Bey (Rütbesi: Mütemâyiz), Nâib; Süleyman Sıtkı Efendi, Müftü; Abdullah Halis Efendi, Mâl ve Tahrirât Müdürü; Ahmet Şükrü Efendi, Sandık Emîni; Hacı Likori Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Ahmet Rüştü Bey, A'zâlar; Muhammet Sadık Efendi, Ali Efendi, Anastas Efendi, Mâl ve Tahrirât Müdürü Ahmet Rüştü Efendi.

Meclis-i Deâvî: Reis; Nâib Süleyman Sıtkı Efendi, Mümeyyizân; Hacı Mustafa Ağa, Hacı Mihail Ağa, Anastas Efendi, Kâtip; Muhammet Efendi.

Alanya ve Mülhakatı Rûsûmat Müdürü; Rasim Efendi, Ser Kâtibi; Davut Efendi, Karantina Müdürü; Hasan Sabri Efendi, Karantina Tabibi; Herman, Karantina Kâtibi; Abdurrahman Efendi.

Redif Piyade Üçüncü Alayın Dördüncü Tâburu Alanya Dâiresi: Binbaşı İbrahim Ağa, Kolağası Mahmut Ağa, Tâbur Kâtibi Ali Efendi, Birinci Yüzbaşı Sadık Ağa, İkinci Yüzbaşı Nuri Ağa, Üçüncü Yüzbaşı Mustafa Ağa, Dördüncü Yüzbaşı İbrahim Ağa, Beşinci Yüzbaşı Muhammet Ağa, Altıncı Yüzbaşı Mehmet Ali Ağa, Yedinci Yüzbaşı Hasan Ağa, Sekizinci Yüzbaşı Abdullah Ağa.

Kale-i Hâkânî Altıncı Alayın Birinci Tâburu'nun Antalya ve Alanya Kalelerinde Bulunan İkinci ve Üçüncü Tâburu: Binbaşı İbrahim Ağa, Antalya Kolağası Bekir Ağa, Alanya Kolağası Bekir Ağa, Tâbur Kâtibi İbrahim Efendi, Tâbur İmamı Ahmet Efendi, Tâbur Cerrahı Nuri Efendi, Antalya Yüzbaşısı Mehmet Ağa, Alanya Kalesi Yüzbaşısı Arif Ağa, Mülâzım-ı Evvel Hasan Efendi, Mülâzım-ı Evvel Ali Efendi, Mülâzım-ı Sâni Osman Efendi, Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa.

Manavgat Nahiyesi: Zabıta Memuru; İbrahim Ağa, Karantina Memuru; İbrahim Efendi¹.

1869 yılı.

Kaymakam; Hüseyin Efendi (Rütbesi: Mütemâyiz), Nâib; Süleyman Sıtkı Efendi, Müftü; Abdullah Halis Efendi, Mâl ve Tahrirât Müdürü; Hasan Sabri Efendi, Sandık Emîni;

¹ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1285, s.62 v. d.

Luke Efendi, Karantina Müdürü; Hasan Sabri Efendi, Karantina Tabibi; Herman, Karantina Kâtibi; Abdurrahman Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Hüseyin Efendi, A'zâlar; Muhammet Sadık Efendi, Ali Efendi, Anastas Efendi, Mâl ve Tahrirât Müdürü Ahmet Şükrü Efendi.

Meclis-i Deâvî: Reis; Nâib Süleyman Sıtkı Efendi, Mümeyyizân; Hacı Mustafa Ağa, Mihail Ağa, Anastas Efendi, Kâtip; Hüseyin Şükrü Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Zabıta Memuru; Ethem Efendi, Kâtibi; Abdullah Efendi, Karantina Memuru; İbrahim Ağa².

1870 yılı.

Kaymakam; İbrahim Sıtkı Bey (Rütbesi: Salise), Nâib; Mehmet Rasim Efendi, Müftü; Halis Efendi, Mâl Müdürü; Ahmet Şükrü Efendi, Tahrirât ve Meclis-i İdâre Kâtibi; Ali Efendi, Sandık Emni; Luke Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam İbrahim Sıtkı Bey, A'zâlar; Mehmet Sadık Efendi, Ali Efendi, Anastas Efendi, Mâl Müdürü Ahmet Şükrü Efendi, Meclis-i İdâre Kâtibi; Ali Efendi.

Meclis-i Deâvî: Reis; Nâib Mehmet Rasim Efendi, Mümeyyizân; Hacı Mustafa Ağa, Mihail Efendi, Anastas Efendi, Kâtip; Mehmet Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Zabıta Müdürü; Ethem Efendi³.

1871 yılı.

Kaymakam; Ahmet Feyzi Bey (Rütbesi: Salise), Nâib; Mehmet Rasim Efendi, Müftü; Abdullah Halis Efendi, Mâl Müdürü; Abdurrahman Efendi, Tahrirât ve Meclis-i İdâre Kâtibi; Ali Efendi, Sandık Emni; Save Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Ahmet Feyzi Bey, A'zâlar; Mehmet Sadık Efendi, Anastas Efendi, Mâl Müdürü Abdurrahman Efendi, Tâhrirât ve İdâre Kâtibi; Ali Efendi.

Meclis-i Deâvî: Reis; Nâib Mehmet Rasim Efendi, Mümeyyizân; Hacı Mustafa Ağa, Mihail Efendi, Kâtip; Hasan Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Zabıta Müdürü; Ethem Efendi, Kâtip; Süleyman Efendi⁴.

1872 yılı.

Kaymakam; Ahmet Feyzi Bey (Rütbesi: Salise), Nâib; Tahir Efendi, Müftü; Abdullah Halis Efendi, Mâl Müdürü; Abdurrahman Efendi, Tâhrirât ve Meclis-i İdâre Kâtibi; Ali Efendi, Sandık Emni; Luke Efendi, Telgrafhane Müdürü; Feyzi Efendi.

² Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1286, s.63 v. d.

³ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1287, s.62 v. d.

⁴ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1288, s.62 v.d.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Ahmet Feyzi Bey, A'zâlar; Mehmet Sadık Efendi, Anastas Efendi, Mâl Müdürü Abdurrahman Efendi, Tâhrirât ve İdâre Kâtibi; Ali Efendi.

Meclis-i Deâvî: Reis; Nâib Tahir Efendi, Mümeyyizân; Hacı Mustafa Ağa, Mihail Efendi, Kâtip; Hasan Efendi.

Mekteb-i Rüşdiye: Muallim-i Evvel; Yahya Efendi, Muallim-i Sâni; Sadullah Efendi, Rık'a Hocası; Ali Efendi.

Alanya'dan Müretteb Dördüncü Tâbur: Binbaşı Süleyman Ağa, Sağ Kolağası Ömer Efendi, Sol Kolağası Mahmut Ağa, Tâbur Kâtibi Nuri Efendi, Birinci Yüzbaşı Hasan Ağa, İkinci Yüzbaşı Mehmet Ağa, Üçüncü Yüzbaşı Mustafa Ağa, Dördüncü Yüzbaşı İbrahim Ağa, Beşinci Yüzbaşı Mehmet Ağa, Altıncı Yüzbaşı-Münhal, Yedinci Yüzbaşı Hasan Ağa, Sekizinci Yüzbaşı Abdullah Ağa, 1.Bölük Mülâzım-ı Evveli Şerif Bey, 2.Bölük, 3.Bölük, 4.Bölük, 5.Bölük, 6.Bölük ve 7.Bölük Mülâzım-ı Evvel kadrosu münhal, 8.Bölük Mülâzım-ı Evveli Mehmet Efendi.

Alanya ve Antalya'da Bulunan Kale-i Hâkân-i Altıncı Alayın Birinci Tâburu: Binbaşı İbrahim Ağa, Sağ Kolağası Bekir Ağa, Tâbur Kâtibi Ahmet Efendi, Tâbur Cerrahı Hüseyin Efendi, Tâbur İmamı Hüseyin Efendi, 2.Bölük Yüzbaşısı Mehmet Ağa, 3.Bölük Yüzbaşısı Arif Ağa, 2.Bölük Mülâzım-ı Evveli Hasan Ağa, 3.Bölük Mülâzım-ı Evveli Ali Efendi, 2.Bölük Mülâzım-ı Sânis Osman Efendi, 3.Bölük Mülâzım-ı Sânis Hüseyin Ağa, 2.Bölük Mülâzım-ı Sâlis Osman Efendi, 3.Bölük Mülâzım-ı Sâlis Hüseyin Ağa, 2.Bölük Mülâzım-ı Sâlis Osman Efendi, 3.Bölük Mülâzım-ı Sâlis Hüseyin Ağa.

Manavgat Nahiyesi: Zabıta Müdürü; Ethem Efendi, Kâtip; Süleyman Efendi⁵.

1873 yılı.

Kaymakam; Abdurrahman Bey (Rütbesi: Saniyen), Nâib; Tahir Efendi, Müftü; Abdullah Halis Efendi, Mâl Müdürü; Abdurrahman Efendi, Tâhrirât ve Meclis-i İdâre Kâtibi; Ali Efendi, Sandık Emni; Save Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Abdurrahman Bey, A'zâlar; Mehmet Sadık Efendi, Anastas Efendi, Mâl Müdürü Abdurrahman Efendi, Tâhrirât ve Meclis-i İdâre Kâtibi; Ali Efendi.

Meclis-i Deâvî: Reis; Nâib Tahir Efendi, Mümeyyizân; Hacı Mustafa Ağa, Mihail Efendi, Kâtip; Raşit Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Zabıta Müdürü; Ethem Efendi, Kâtip; Mehmet Emin Efendi⁶.

⁵ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1289, s.56 v. d.

⁶ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1290, s.56.

1874 yılı.

Kaymakam; Mehmet Arif Efendi, Nâib; Mehmet Emin Efendi, Müftü; Abdullah Efendi, Mâl Müdürü; Abdurrahman Efendi, Evkâf Muhâsebatcısı Vekili; Ali Efendi, Mahkeme-i Şer'iyeye Kâtibi; Mehmet Efendi, Tapu Kâtibi; Ahmet Efendi, Sandık Emni; Save Efendi, Nüfus Mukayyidesi; Raşit Efendi, Telgrafhane Müdürü; İbrahim Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Mehmet Arif Efendi, A'zâlar; Sadık Efendi, Hacı Mehmet Efendi, Atnas Efendi, Kâtip; Tâhriât Kâtibi Ali Rıza Efendi.

Meclis-i Deâvî: Reis; Nâib Mehmet Emin Efendi, Mümeyyizân; Raşit Efendi, Hacı Mustafa Ağa, Hacı Mihail Efendi, Kâtip; Hasan Efendi.

Mahkeme-i Ticaret: Reis; Hacı Mehmet Efendi, A'zâ-yi Dâimi; Mehmet Emin Efendi, Beraci Efendi, A'zâ-yi Muvakkat; Abdüllatif Efendi, Hasan Ağa, Hüseyin Ağa, Yani Efendi, Kâtip; Hüseyin Efendi.

Meclis-i Belediye: Reis; Mâl Müdürü Abdurrahman Efendi, Muavin; Tosun Efendi, A'zâlar; Hasan Ağa, Mehmet Ağa, Mehmet Efendi, Nuh Efendi, Mehmet Ağa, Hacı Luke Efendi, Yani Efendi, Kâtip; Mehmet Rami Efendi.

Menâfi Komisyonu: "Meclis-i Belediye Heyeti" tarafından idare edilmektedir.

Orman Memurları: Memur; Ali Efendi, Süvari Korucusu; Hasan Ağa, Piyade Korucusu; Hasan Ağa.

Mekteb-i Rüşdiye: Muallim-i Evvel; Yahya Efendi (Rütbesi: Müderrisan), Muallim-i Sâni; Sadullah Efendi, Rık'a Hocası; Ali Efendi, Bevvâb; Süleyman Ağa.

Alanya'dan Müretteb Dördüncü Tâbur: Binbaşı Selim Ağa, Sağ Kolağası Bahri Efendi, Sol Kolağası Ahmet Ağa, Tâbur Kâtibi Kazım Efendi, 1.Bölük Yüzbaşısı Hacı Hasan Ağa, 2.Bölük Yüzbaşısı Memiş Ağa, 3.Bölük Yüzbaşısı Hacı İsmail Ağa, 4.Bölük Yüzbaşısı İbrahim Ağa, 5.Bölük Yüzbaşısı Ali Ağa, 6.Bölük Yüzbaşısı Hasan Efendi, 7.Bölük Yüzbaşısı Hacı İsmail Ağa, 8.Bölük Yüzbaşısı Abdullah Ağa, 1.Bölük Mülâzım-ı Evveli Ali Ağa, 2.Bölük Mülâzım-ı Evveli Sıtkı Efendi, 3.Bölük Mülâzım-ı Evveli Ali Ağa, 4.Bölük Mülâzım-ı Evveli Selahattin Efendi, 5.Bölük Mülâzım-ı Evveli Mustafa Ağa, 6.Bölük Mülâzım-ı Evveli Abdülkadir Ağa, 7.Bölük Mülâzım-ı Evveli Kazım Efendi, 8.Bölük Mülâzım-ı Evveli Ahmet Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Zabıta Müdürü; Ahmet Tahir Efendi, Kâtibi; Emin Efendi, Orman Memuru; Hasan Efendi, Orman Süvari Korucusu; Ramazan Efendi ve Abdullah Efendi.

Telgrafhane Memuru; Tahir Efendi⁷.

1875 yılı.

Kaymakam; Mehmet Arif Efendi, Nâib; Mehmet Emin Efendi, Müftü; Abdullah Efendi, Mâl Müdürü; Abdurrahman Efendi, Mahkeme-i Şer'iyeye Kâtibi; Mehmet Efendi, Tapu Kâtibi; Ahmet Efendi, Sandık Emîni; Save Efendi, Nüfus Mukayyidesi; Raşit Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Mehmet Arif Efendi, A'zâlar; Sadık Efendi, Mehmet Arif Efendi, Atnas Efendi, Kâtip; Tâhîrât Kâtibi Ali Rıza Efendi.

Meclis-i Deâvî: Reis; Nâib Mehmet Emin Efendi, Mümeyyizân; Rüştü Efendi, Hacı Mustafa Ağa, Hacı Mihail Ağa, Kâtip; Hasan Efendi.

Meclis-i Belediye: Reis; Mâl Müdürü Abdurrahman Efendi, Muavin; Tosun Ağa, A'zâlar; Hasan Ağa, Mehmet Ağa, Mehmet Efendi, Mehmet Ağa, Hacı Luke Efendi, Hacı Yani Efendi, Kâtip; Mehmet Remzi Efendi.

Mahkeme-i Ticaret: Reis; Mehmet Efendi, A'zâ-yi Dâimi; Abdüllatif Efendi, Beraci Efendi, A'zâ-yi Muvakkat; Hasan Ağa, Hüseyin Ağa, Yani Efendi, Kâtip; Hüseyin Efendi.

Menâfi Komisyonu, "Meclis-i Belediye" tarafından idare edilmektedir.

Orman Memurları: Memur; Mehmet Efendi, Orman Süvari Korucusu; Hasan Ağa, Orman Piyade Korucusu; Hüseyin Ağa.

Rüsûmat Müdürü; Abdülkerim Efendi, Başkâtip; Memiş Efendi, Refik-i Evvel; Ali Efendi, Refik-i Sâni; Hafız Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Zabıta Müdürü; Ahmet Tahir Efendi, Kâtibi; Süleyman Efendi, Orman Memuru; Hüseyin Efendi, Orman Süvari Kolcusu; Mustafa Ağa ve Ahmet Efendi, Rüsûmat Memuru; Mehmet Efendi, Kâtibi; Hilmi Efendi⁸.

1877 yılı.

Kaymakam; Emin Bey (Rütbesi: Salise), Nâib; Ali Rıza Efendi, Müftü; Hasan Efendi, Mâl Müdürü; Abdurrahman Efendi, Refiki; Ferit Efendi, Evkâf Muhâsebatçısı Vekili; Mustafa Ağa, Mahkeme-i Şer'iyeye Kâtibi; Mehmet Efendi, Tapu Kâtibi; Ahmet Efendi, Sandık Emîni; Save Efendi, Nüfus Mukayyidi; Raşit Efendi, Orman Memuru; Mehmet Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Emin Bey, A'zâlar; Sadık Efendi, İbat Efendi, Atnas Efendi, Petro Efendi, Kâtip; Ali Rıza Efendi.

⁷ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1291, s.61 v. d.

⁸ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1292, s.61 v. d.

Meclis-i Deâvî: Reis; Nâib Ali Rıza Efendi, A'zâlar; Raşit Efendi, Hacı Hamit Efendi, Hacı Mihail Efendi, Kâtipler; Beraci Efendi ve Hasan Efendi.

Meclis-i Belediye: Reis; Hüseyin Ağa, Muavin; Mehmet Ağa, A'zâlar; Mehmet Efendi, Nuh Efendi, Hacı Mehmet Ağa, Luke Efendi, Yani Efendi, Kâtip; Mehmet Remzi Efendi. Menâfi Komisyonu, "Meclis-i Belediye" tarafından idare edilmektedir.

Mahkeme-i Ticaret: Reis; Mehmet Efendi, A'zâ-yi Dâimi; Abdüllatif Efendi, Luke Efendi, A'zâ-yi Muvakkat; Ali Efendi, Hacı Mehmet Ali Efendi, Yorgi Efendi, Kâtip; Mehmet Remzi Efendi.

Rûsûmat Müdürü; Mehmet Efendi, Başkâtip; Ali Efendi, Refik-i Evvel; Asım Efendi, Refik-i Sâni; Abdil Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Zabıta Müdürü; Ahmet Tahir Efendi, Kâtibi; Mustafa Efendi, Orman Memuru, Hacı Nuri Efendi, Rûsûmat Memuru; Mehmet Efendi, Kâtibi; Mustafa Efendi⁹.

1880 yılı.

Kaymakam; Mehmet Hilmi Efendi, Nâib; Mehmet Rüştü Efendi, Müftü; Hasan Efendi, Mâl Müdürü; Abdurrahman Efendi, Tâhriât Kâtibi; Mehmet Ali Efendi, Vukuât Kâtibi; Numan Efendi, Tapu Kâtibi; Mehmet Efendi, Ser Tahsildâr; Ahmet Bedri Efendi, Sûvari; Osman Ağa, Sandık Emni; Save Efendi.

Meclis-i İdâre: a) A'zâ-yi Tabiiyye: Reis; Kaymakam Mehmet Hilmi Efendi, A'zâlar; Nâib Mehmet Rüştü Efendi, Müftü Hasan Efendi, Mâl Müdürü Abdurrahman Efendi, Tâhriât Kâtibi Mehmet Ali Efendi. b) A'zâ-yi Müntahabe; Sadık Efendi, Arif Efendi, Atnas Efendi, Yorgi Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Mehmet Rüştü Efendi, A'zâlar; Mehmet Efendi, Bereci Efendi, Başkâtip; Mehmet Feyzi Efendi, Refiki; Hasan Hüsnü Efendi, Müstantık; Hüseyin Efendi, Mübaşir; Mehmet Ağa.

Meclis-i Belediye: Reis; Hüseyin Ağa, A'zâlar; Mehmet Ağa, Mehmet Efendi, Nuh Efendi, Bali Efendi, Yani Efendi, Kâtip; Ali Rıza Efendi.

Menâfi Komisyonu: Ahmet Efendi, Mehmet Ağa, Hafız Mehmet Efendi, Kâtip; Rıza Efendi.

Aşâr İdâresi: Memur; Raşit Efendi, Kâtip; Raşit Efendi, Refiki; Ramî Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Müdür; Ali Rıza Efendi, Kâtip; Mustafa Efendi¹⁰.

⁹ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1294, s.78 v. d.

¹⁰ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1298, s.137 v. d.

1881 yılı.

Kaymakam; Mehmet Hilmi Efendi (Rütbesi: Müttemâyiz-Madalyası: Mecidi), Nâib; Ahmet Rüştü Efendi, Müftü; Hasan Efendi, Mâl Müdürü; Abdurrahman Efendi, Tahrirât Kâtibi; Mehmet Ali Efendi, Tapu Kâtibi; Mehmet Efendi, Evkâf Müdürü Vekili; Hasan Efendi.

Meclis-i İdâre: a)A'zâ-yi Tabiiyye: Reis; Kaymakam Mehmet Hilmi Efendi, A'zâlar; Nâib Ahmet Rüştü Efendi, Müftü Hasan Efendi, Mâl Müdürü Abdurrahman Efendi, Tahrirât Kâtibi Mehmet Ali Efendi, Tapu Kâtibi Mehmet Efendi, Evkâf Müdürü Vekili Hasan Efendi. b)A'zâ-yi Müntahabe; Sadık Efendi, Arif Efendi, Atnas Efendi, Yorgi Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Ahmet Rüştü Efendi, A'zâlar; Mehmet Efendi, Bereci Efendi, Başkâtip; Muhammet Feyzi Efendi, Refiki; Hasan Hüsnü Efendi, Müstantik; Hüseyin Efendi.

Meclis-i Belediye: Reis; Hasan Ağa, A'zâlar; Mehmet Ağa, Muhammet Efendi, Nuh Efendi, Bali Efendi, Yani Efendi, Kâtip; Ali Rıza Efendi, Tabip; Yorgaki Efendi.

Aşâr ve Ağnâm İdâresi: Memur; Akif Efendi, Kâtip; Raşit Efendi, Refiki; Abdülkerim Efendi, Ambar Memuru; Veli Efendi.

Menâfi Komisyonu: Ahmet Efendi, Muhammet Ağa, Hafız Mehmet Efendi, Rıza Efendi.

Tahrir ve Vergi Kâtibi; Numan Efendi, Refiki; Muhammet Efendi, Ser Tahsildâr; Ahmet Bedri Efendi, Sandık Emni; Save Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Müdür; Ali Rıza Efendi, Kâtip; Mustafa Efendi¹¹.

1882 yılı.

Kaymakam Vekili; Halil Efendi, Nâib; Mehmet Akif Efendi, Müftü; Hasan Efendi, Mâl Müdürü; Abdüllatif Efendi, Tahrirât Kâtibi; Mehmet Ali Efendi, Evkâf Müdürü Vekili; Hasan Efendi, Tahrir ve Vergi Kâtibi; Numan Efendi, Karantina Memuru; Ali Efendi, Orman Memuru; Hasan Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Vekili Halil Efendi, a)A'zâ-yi Tabiiyye; Nâib Mehmet Akif Efendi, Müftü Hasan Efendi, Mâl Müdürü Abdüllatif Efendi, Tahrirât Kâtibi Mehmet Ali Efendi, Tapu Kâtibi Efendi. b)A'zâ-yi Müntahabe; Sadık Efendi, Muhammet Efendi, Penayod Efendi, Yorgi Efendi.

¹¹ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1299, s.137 v. d.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Mehmet Akif Efendi, A'zâlar; Mehmet Efendi, Pereci Efendi, Başkâtip; Nuri Efendi, Refiki; Mehmet Efendi, Müstantik; Hüseyin Efendi.

Meclis-i Belediye: Reis; Hüseyin Ağa, A'zâlar; Muhammet Ağa, Feyzi Efendi, Mehmet Efendi, Sadık Efendi, Kâtip; Kâtip ve Sandık Emni Hüseyin Efendi, Tabip; Yorgaki Efendi.

Aşâr ve Ağnâm İdâresi: Memur; Akif Efendi, Başkâtip; Talat Efendi, Refiki; Kerim Efendi, Ambar Memuru; İbrahim Efendi.

Menâfi Vekilleri: Reis; Ahmet Efendi, A'zâlar; Mehmet Ağa, Yorgaki Efendi, Hafız Efendi, Kâtip; Ali Efendi.

Rüsûmat İdâresi: Müdür; Mehmet Tevfik Efendi, Kâtip; Ali Efendi, Refiki; Mehmet Efendi, Rüsûm-i Sitte Memuru; Ahmet Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Zaptiye Mülâzımı; Mehmet Ağa, Orman Memuru; Mehmet Efendi, Kolcu; Latif Efendi ve Said Efendi, Tahrir ve Vergi Kâtibi; Hilmi Efendi, Ser Tahsildâr; Veli Efendi¹².

1883 yılı.

Kaymakam; Hilmi Efendi, Nâib; Ahmet Tevfik Efendi, Müftü; Hasan Efendi, Mâl Müdürü; Abdüllatif Efendi, Evkâf Müdürü Vekili; Hasan Efendi, Tahrirât Kâtibi; Ali Efendi, Tahrir ve Vergi Kâtibi; Numan Efendi, Karantina Memuru; Ali Efendi, Orman Memuru; Hasan Efendi.

Meclis-i İdâre; Reis; Kaymakam Hilmi Efendi, a)A'zâ-yi Tabiiyye; Nâib Ahmet Tevfik Efendi, Müftü Hasan Efendi, Mâl Müdürü Abdüllatif Efendi, Tahrirât Kâtibi Arif Efendi, Tapu Kâtibi Efendi. b)A'zâ-yi Müntahabe; Sadık Efendi, Mehmet Efendi, Penayod Efendi, Yorgi Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Ahmet Tevfik Efendi, A'zâlar; Mehmet Efendi, Pereci Efendi, Başkâtip; Nuri Efendi, Refiki; Mehmet Efendi, Müstantik; Hüseyin Efendi.

Meclis-i Belediye: Reis; Hüseyin Ağa, A'zâlar; Mehmet Ağa, Feyzi Efendi, Mehmet Efendi, Sadık Efendi, Kâtip; Kâtip ve Sandık Emni Hüseyin Efendi, Tabip; Yorgaki Efendi.

Aşâr ve Ağnâm İdâresi: Memur; Sefut Efendi, Kâtib-i Evvel; Talat Efendi, Kâtib-i Sâni; Kerim Efendi, Ambar Memuru; İbrahim Efendi.

Menâfi Vekilleri: Reis; Ahmet Efendi, A'zâlar; Mehmet Ağa, Hafız Efendi, Yorgi Efendi, Kâtip; Ali Efendi.

¹² Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1300, s.188 v. d.

Rûsûmat Müdürü: Mehmet Tevfik Efendi, Kâtibi; Ali Efendi, Refiki; Mehmet Efendi, Rûsûm-i Sitte Memuru; Ali Efendi.

Nüfus Memuru; Sait Efendi, Kâtibi; Ahmet Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Müdür; Abdülkadir Efendi, Ser Tahsildar; Veli Efendi, Zaptiye Mülâzımı; Mehmet Efendi, Orman Memuru; Mehmet Efendi, Kolcular; Latif Efendi ve Sait Efendi¹³.

1885 yılı.

Kaymakam; Hilmi Efendi, Nâib; Sunullah Efendi (Rütbesi: Müderris), Mâl Müdürü; Abdüllatif Efendi, Tahrirât Kâtibi; Süleyman Efendi, Müftü; Hasan Efendi, Evkâf Müdürü Vekili; Hasan Efendi, Tapu Kâtibi; Hasan Efendi, Sandık Emni; Hüseyin Efendi, Orman Memuru; Mehmet Nuri Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Hilmi Efendi, a)A'zâ-yi Tabiiyye; Nâib Sunullah Efendi, Mâl Müdürü Abdüllatif Efendi, Tahrirât Kâtibi Süleyman Efendi, Evkâf Müdürü Vekili Hasan Efendi, Tapu Kâtibi Hasan Efendi. b)A'zâ-yi Müntahabe; Hacı Mehmet Efendi, Hüseyin Ağa, Atnas Efendi, Pereci Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Sunullah Efendi, A'zâlar; Hacı Hamdi Efendi, Mihail Efendi, Başkâtip; Mehmet Ali Efendi, Kâtib-i Sâni; Mehmet Efendi, Müstantik; Hüseyin Efendi.

Meclis-i Belediye: Reis; Hüseyin Efendi, A'zâlar; Mehmet Ağa, Nuh Efendi, Mehmet Efendi, Yani Efendi, Bali Efendi, Kâtip ve Sandık Emni; Şevki Efendi, Tabip; Yorgaki Efendi.

Menâfi Komisyonu: Reis; Ahmet Efendi, A'zâlar; Mehmet Ağa, Hafız Efendi, Rıza Efendi.

Tahrir ve Vergi Kâtibi; Rami Efendi, Ser Tahsildâr; Mehmet Nuri Efendi.

Nüfus Memuru; Hüseyin Efendi, Kâtibi; Ahmet Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Müdür; Hüseyin Hüsnü Efendi, Kâtip; Mustafa Efendi, Tahrir ve Vergi Kâtibi; Mustafa Efendi¹⁴.

1887 yılı.

Kaymakam; Osman Şevki Efendi (Rütbesi: Mütemâyiz), Nâib; Hacı Ali Rıza Efendi, Müftü; Hasan Efendi, Mâl Müdürü; Fahri Efendi, Tahrirât Kâtibi; Süleyman Efendi, Evkâf

¹³ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1301, s.159 v. d.

¹⁴ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1303, s.234 v. d.

Müdürü Vekili; Mehmet Ali Efendi, Tapu Kâtibi; Hasan Efendi, Tahrir ve Vergi Kâtibi; Halil Efendi, Telgraf ve Posta Müdürü; İbrahim Efendi, Orman Memuru; Mehmet Efendi, Düyûn-i Umûmiyye Memuru; Mehmet Emin Efendi, Karantina Memuru; Ali Rıza Efendi, Fener Memuru; Ahmet Efendi, Reji Memuru; Yanko Efendi, Mâl Sandığı Emîni; Münhal, Zabıta Mülâzımı; Mehmet Ağa.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Osman Şevki Efendi, a)A'zâ-yi Tabiiyye; Nâib Hacı Ali Rıza Efendi, Müftü Hasan Efendi, Mâl Müdürü Fahri Efendi, Tahrirât Kâtibi Süleyman Efendi, Evkâf Müdürü Vekili Mehmet Ali Efendi, Tapu Kâtibi Hasan Efendi. b)A'zâ-yi Muntahabe; Mehmet Efendi, Hüseyin Ağa, Atnas Ağa, Save Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Hacı Ali Rıza Efendi, A'zâlar; Hilmi Efendi, Peraçi Efendi, Mülâzım; Ali Efendi, Başkâtip; Mehmet Necati Efendi, Kâtib-i Sâni; Mehmet Ali Efendi, Müstantik Muavini ;Münhal.

Meclis-i Belediye: Reis; Hüseyin Ağa, A'zâlar; Mehmet Ağa, Feyzi Ağa, Sadık Efendi, Mehmet Ağa, Peraşkave Ağa, Penaci Ağa, Kâtip ve Sandık Emîni; Şevki Efendi, Tabip; Münhal.

Maarif Komisyonu: Reis; Hüseyin Hüsnü Efendi, A'zâlar; Mehmet Ali Efendi, Hüseyin Efendi, Ahmet Efendi.

Menâfi Komisyonu; Reis; Ahmet Efendi, A'zâlar; Mehmet Ağa, Hafız Mehmet Efendi, Necip Efendi, Yorgi Efendi.

Rûsûmat İdâresi: Müdür; Ali Feyzi Efendi, Başkâtip; Ali Rıza Efendi, Kâtib-i Sâni; Ali Efendi.

Nüfus Memuru; Hüseyin Efendi, Katip; Ahmet Efendi.

Manavgat Nahiyesi; Müdür; Hasan Tahsin Efendi, Nâib; Yusuf Ziya Efendi, Tahrirât Kâtibi; Mehmet Efendi, Tahrir ve Vergi Kâtibi; Mustafa Fehmi Efendi.

Düşenbe Nahiyesi: Müdür; Seyfi Efendi, Nâib; Ali Rıza Efendi, Tahrirât Kâtibi; Hasan Efendi, Tahrir ve Vergi Kâtibi; Mustafa Fehmi Efendi¹⁵.

1888 yılı.

Kaymakam; Osman Şevki Efendi (Rütbesi: Mütemâyiz), Nâib; Hacı Ali Rıza Efendi (Rütbesi: Devriyye Medresesi), Müftü; Hasan Efendi, Mâl Müdürü; Hüseyin Efendi, Tahrirât Kâtibi; Süleyman Efendi, Evkâf Müdürü Vekili; Hüseyin Ağa, Tapu Kâtibi; Abdülkerim Efendi, Telgraf ve Posta Müdürü; İbrahim Efendi, Liman Reisi; Mustafa Efendi, Karantina Memuru; Ömer Latif Efendi, Reji Memuru; Yanko Efendi, Rûsûmat Müdürü; Feyzi Efendi.

¹⁵ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1305, s.187 v. d.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Osman Şevki Efendi, a)A'zâ-yi Tabiiyye; Nâib Hacı Ali Rıza Efendi, Müftü Hasan Efendi, Mâl Müdürü Hüseyin Efendi, Tahrirât Kâtibi Süleyman Efendi, Evkâf Müdürü Vekili Hüseyin Ağa, Tapu Kâtibi Abdülkerim Efendi. b)A'zâ-yi Müntahabe; Mehmet Efendi, Hüseyin Ağa, Bereci Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Hacı Ali Rıza Efendi, A'zalar: Raşit Efendi, Save Efendi, Mülâzım; Ali Efendi, Başkâtip; Mehmet Necati Efendi, Kâtib-i Sâni; Mehmet Ali Efendi, Müstantik Muavini; Mehmet Nuri Efendi.

Meclis-i Belediyye: Reis; Hüseyin Ağa, A'zâlar; Mehmet Ağa, Feyzi Efendi, Sadık Efendi, Mehmet Efendi, Peraşkave Efendi, Penaci Ağa, Kâtip ve Sandık Emni; Mehmet Nuri Efendi.

Mâl Kalemî: Mâl Müdürü Muavini; Halil Efendi, Refiki; Mustafa Fehmi Efendi, Sandık Emni; Tevfik Efendi.

Maarif Komisyonu: Reis; Hüseyin Hüsnü Efendi, A'zâlar; Mehmet Ali Efendi, Hüseyin Efendi, Ahmet Efendi.

Menâfi Komisyonu: Reis; Ahmet Efendi, A'zâlar; Mehmet Tevfik Efendi, Mehmet Efendi, Kâtip; Ahmet Necip Efendi.

Nüfus Kalemî: Memur; Mehmet Remzi Efendi, Kâtip; Rıfat Efendi.

Orman Memuru; Mustafa Efendi, Orman Ondalık Memuru; Ali Efendi.

Düyûn-i Umûmiyye Memuru; Mustafa Efendi, Tuz Memuru; Abdülkerim Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Müdür; Bekir Kazım Efendi, Nâib; Osman Efendi, Tahrirât Kâtibi; Mustafa Efendi.

Düşenbe Nahiyesi: Müdür; Hüseyin Rıfat Efendi, Nâib; Ali Rıza Efendi, Tahrirât Kâtibi; Remzi Efendi¹⁶.

1889 yılı.

Kaymakam; Osman Şevki Efendi, Nâib; Hacı Ali Rıza Efendi, Müftü; Hasan Efendi , Mâl Müdürü; Hüseyin Efendi, Tahrirât Kâtibi; Süleyman Efendi, Evkâf Müdürü Vekili; Hüseyin Ağa, Tapu Kâtibi; Abdülkerim Efendi, Telgraf ve Posta Müdürü; İbrahim Efendi , Karantina Memuru; Ömer Latif Efendi, Reji Memuru; Yanko Efendi, Düyûn-i Umûmiyye Memuru; Mustafa Efendi, Rûsûmat Müdürü; Osman Hasip Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Osman Şevki Efendi, a)A'zâ-yi Tabiiyye; Nâib Hacı

¹⁶ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1306, s.174 v. d. ; Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1306, s.509.

Ali Rıza Efendi, Müftü Hasan Efendi, Mâl Müdürü Hüseyin Efendi, Tahrirât Kâtibi Süleyman Efendi, Tapu Kâtibi Abdülkerim Efendi. b) A'zâ-yi Müntahabe; Muhammet Efendi, Hüseyin Ağa, Bereci Efendi, Luke Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Hacı Ali Rıza Efendi, A'zâlar; Raşit Efendi, Save Efendi, Başkâtıp; Mehmet Necati Efendi, Kâtib-i Sâni; Mehmet Ali Efendi.

Meclis-i Belediye: Reis; Hüseyin Ağa, A'zâlar; Mehmet Ağa, Feyzi Efendi, Mehmet Efendi, Peraşkave Efendi, Penaci Efendi, Kâtip ve Sandık Emmini, Abdülkerim Efendi.

Mâl Kalemi: Müdür Muavini; Halil Efendi, Refiki; Mustafa Fehmi Efendi, Sandık Emmini; Tevfik Efendi.

Maarif Komisyonu: Reis; Hüseyin Hüsnü Efendi, A'zâlar; Mehmet Ali Efendi, Hüseyin Efendi, Ahmet Efendi.

Menâfi Komisyonu: Reis; Ahmet Efendi, A'zâlar; Mehmet Tevfik Efendi, Muhammet Efendi, Kâtip; Mehmet Necip Efendi.

Nüfus Kalemi: Memur; Mehmet Ramiz Efendi, Kâtip; Rıfat Efendi.

Orman Memuru; Mustafa Efendi, Orman Ondalık Memuru; Ali Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Müdür; Bekir Kazım Efendi, Nâib; Osman Efendi, Kâtip; Mustafa Efendi.

Düşenbe Nahiyesi: Müdür; Hüseyin Rıfat Efendi, Nâib; Ali Rıza Efendi, Kâtip; Remzi Efendi¹⁷.

1890 yılı.

Kaymakam; Hasan Hulusi Efendi, Nâib; Mehmet Hayrettin Efendi, Rüsûmat Müdürü; Osman Hasip Efendi¹⁸.

1891 yılı.

Kaymakam; Hasan Hulusi Efendi, Nâib; Mehmet Hayrettin Efendi, Rüsûmat Müdürü; Hacı Hasip Efendi (Rütbesi: Salise)¹⁹.

1892 yılı.

Kaymakam; Hasan Bey, Nâib; Mehmet Hayrettin Efendi, Tahrirât Kâtibi; Mevlüt Efendi, Müftü; Hasan Hüsnü Efendi, Tapu Kâtibi; Hüseyin Efendi, Mâl Müdürü; Hüseyin Avni Efendi, Mülkiye Müdde-i Umûmiyyesi; Hüseyin Efendi, Kâtibi; Mevlüt Efendi, Müstantik; Penayod Efendi, Tahrir ve Vergi Kâtibi; Halil Efendi, Mahkeme-i Şer'iyye

¹⁷ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1307, s.174 v. d. ; Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Deersaadet-1307, s.548.

¹⁸ Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1308, s.540.

¹⁹ Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1309, s.568.

Kâtibi; Nuri Efendi, Eytam Müdürü; Ali Efendi, Telgraf Müdürü; İbrahim Efendi, Liman Reisi; Mustafa Efendi, Karantina Memuru; Abdullah Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Hasan Bey, a)A'zâ-yi Tabiiyye; Nâib Mehmet Hayrettin Efendi, Müftü Hasan Hüsnü Efendi, Mâl Müdürü Hüseyin Avni Efendi, Tahrirât Kâtibi Mevlüt Efendi. b)A'zâ-yi Müntahabe; Hüseyin Efendi, Hacı Mustafa Efendi, Penayod Efendi, Hacı Dimitri Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Mehmet Hayrettin Efendi, A'zâlar; Feyzi Efendi, Bereç Efendi, Başkâtıp; Mehmet Necati Efendi, Müstantik Muavini; Mehmet Ali Efendi, Kâtib-i Sâni; Hüseyin Efendi.

Maarif Komisyonu: Reis; Müftü Hasan Hüsnü Efendi, A'zâlar; Mehmet Ali Efendi, Ahmet Efendi, Tapu Kâtibi Hüseyin Efendi, Yoklama Kâtibi Veli Efendi.

Meclis-i Belediye: Reis; Ahmet Efendi, A'zâlar; Ağa-zâde Mehmet Efendi, Müftü-zâde Hüseyin Efendi, Hacı Kadri Efendi, Penaci Efendi, Kâtip ve Sandık Emni; Şevki Efendi, Tabip; Meranko Efendi, Kolcu; Mustafa Ağa.

Ziraat Bank Şubesi: Reis; Kerim Şevki Efendi, A'zâlar; Ahmet Efendi, Hacı Kadri Efendi, Hafız Mehmet Efendi, Peraşkave Efendi, Daskalos Efendi, Muhâsebe Kâtibi; Necip Efendi.

Orman İdâresi: Tezkire Muharriri; Tahir Efendi, Süvari Korucuları; Veli Efendi ve Hasan Efendi, Piyade; Süleyman Efendi, Ondalık Memuru; Yusuf Efendi.

Nüfus Kalemi: Memur; Remzi Efendi, Kâtip; Hasan Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Müdür; Mustafa Efendi, Nâib Vekili; Hulusi Efendi, Kâtip; İsmail Efendi, Telgraf Müdürü; Serut Efendi, Orman Tezkire Muharriri; Ali Efendi, Süvari Korucuları; Ahmet Efendi ve Mehmet Efendi, Piyade; Mehmet Ağa.

Düşenbe Nahiyesi: Müdür; Mehmet Ali Efendi, Nâib Vekili; Mehmet Efendi, Kâtip; Şükrü Efendi²⁰.

1893 yılı.

Kaymakam; Hasan Bey, Nâib; Hasan Hüsnü Efendi, Rüsûmat Müdürü; Arif Efendi, Telgraf ve Posta Müdürü; İbrahim Efendi²¹.

1894 yılı.

Kaymakam; Hasan Fehmi Bey (Rütbesi: Mütemâyiz), Nâib; Hasan Hüsnü Efendi, Müftü; Hüseyin Hüsnü Efendi (Rütbesi: Bursa Devriyye Rüûsu), Mâl Müdürü; Hüseyin Avni Efendi, Tahrirât Kâtibi; Abdurrahman Fehmi Efendi, Fener Memuru; Bako Efendi, Tahrir ve

²⁰ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1310, s.178 v. d.

²¹ Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1311, s.160.

Vergi Kâtibi; Halil Efendi, Mukavelât Muharriri; Hüsnü Efendi, Ziraat Bank Kâtibi; Mehmet Rüştü Efendi, Tapu Kâtibi; Hüseyin Efendi, Telgraf ve Posta Merkez Müdürü; İbrahim Efendi, Mevsil-i Muharrerât; Mehmet Ağa, Merkez Çavuşu; Hasan Ağa, Karantina Memuru; Abdullah Efendi, Gardiyan; Hasan Ağa.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Hasan Fehmi Bey, a)A'zâ-yi Tabiiyye; Nâib Hasan Hüsnü Efendi, Müftü Hüseyin Hüsnü Efendi, Mâl Müdürü Hüseyin Avni Efendi, Tahrirât Kâtibi Abdurrahman Fehmi Efendi. b)A'zâ-yi Müntahabe; Hacı Hasan Efendi, Hüseyin Ağa, Peraşkave Efendi, Hacı Dimit Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Hasan Hüsnü Efendi, A'zâlar; Hilmi Efendi, Bereci Efendi, Başkâtip; Mehmet Necati Efendi, Mukavelât Muharriri; Hüsnü Efendi, Müstantik Muavini; Tevfik Efendi, Kâtib-i Sâni; Hüseyin Efendi, İcra Mübâşiri; Ahmet ve Mehmet Çavuş.

Meclis-i Belediye: Reis Vekili; Ahmet Efendi, A'zâlar; Ağa-zâde Mehmet Efendi, Müftü-zâde Hüseyin Efendi, Hacı Kadri Efendi, Penaci Efendi, Kâtip ve Sandık Emni; Şevki Efendi, Tabip; Meranko Efendi, Çavuş; Mehmet Efendi.

Mâl Kalemi: Mâl Müdürü Muavini; Halil Efendi, Sandık Emni; Mihail Efendi.

Nüfus Kalemi: Nüfus Memuru; Mehmet Rami Efendi, Kâtip; Hasan Efendi.

Mekteb-i Rüşdiye: Muallim-i Evvel; Yahya Efendi (Rütbesi: Bursa Rûûsu), Muallim-i Sâni; Mehmet Efendi, Rık'a Muallimi; Fehmi Efendi, Bevvâb: Hasan Ağa.

Düyûn-i Umûmiyye İdâresi: Memur; Recep Efendi, Tuz Ambar Memuru; Murat Efendi, Kantarcı; Halil Ağa, Piyade Kolcusu; Bayram Ağa.

Rüsûmat İdâresi: Müdür; Hacı Hasip Efendi (Rütbesi: Salise), Başkâtip; Ali Şevki Efendi, Refiki; Ali Rıza Efendi, Süvari: 2, Piyade: 2, Kantarcı: 1.

Redif Piyade Üçüncü Alanya Tâburu: Binbaşı İsmail Hakkı Efendi, Kolağası Hacı Nasuh Ağa, Tâbur Kâtibi Hasan Efendi, 1.Bölük Yüzbaşısı Hacı İsmail Ağa, 1.Bölük Mülâzım-ı Sânis Hurşit Ağa, 2.Bölük Yüzbaşısı Mehmet Ağa, 2.Bölük Mülâzım-ı Sânis Ali Efendi, 3.Bölük Mülâzım-ı Sânis Ali Efendi, 4.Bölük Yüzbaşısı Hüseyin Ağa, 4.Bölük Mülâzım-ı Evveli Ahmet Efendi, Debboy Memuru İbrahim Efendi, Tüfenkçi Ustası Kamil Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Müdür; Mustafa Efendi, Nâib Vekili; Hulusi Efendi, Kâtip; Rıza Efendi, Telgraf Memuru; Hasan Efendi, Telgraf Çavuşu; Mehmet ve Ali Ağalar, Düyûn-i Umûmiyye Memuru; Şükrü Efendi, Düyûn-i Umûmiyye Piyade Kolcusu; Mehmet Ağa, Rüsûmat Memuru ;Mustafa Efendi, Rüsûmat Kolcusu; Abdülkadir Ağa, Rüsûmat Kâtibi; Hacı Ahmet Efendi.

Düşenbe Nahiyesi: Müdür; Mehmet Ali Efendi, Nâib Vekili; Mehmet Efendi, Kâtip; Mahmut Efendi, Zabıta Memuru; Mehmet Ağa.

Manavgat ve Düşenbe Nahiyesi Vergi Kâtibi; Mustafa Efendi²².

1896 yılı.

Kaymakam; Halil Kamil Bey (Rütbesi: Salise), Nâib; Abdullah Efendi, Müftü; Hüseyin Hüsnü Efendi, (Bursa Devriyye Rûûsu), Mâl Müdürü; Ziya Efendi, Tahrirât Kâtibi; Abdurrahman Fehmi Efendi, Tapu Kâtibi; Hüseyin Efendi, Evkâf Vekili; Hüseyin Ağa.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Halil Kamil Bey, a)A'zâ-yi Tabiiyye; Nâib Abdullah Efendi, Müftü Hüseyin Hüsnü Efendi, Mâl Müdürü Ziya Efendi, Tahrirât Kâtibi Abdurrahman Fehmi Efendi. b)A'zâ-yi Müntahabe; Hacı Hasan Efendi, Hüseyin Ağa, Penayod Efendi, Hacı Dimit Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Abdullah Efendi, A'zâlar; Hacı Hasan Efendi, Mihail Efendi, Başkâtip; Mehmet Necati Efendi, Müstantik Muavini; Mehmet Ali Efendi, Kâtib-i Sâni; Hüseyin Efendi, Şer'iyeye Kâtibi; Mehmet Efendi, İcra Mübaşiri; Ahmet ve Mehmet Çavuşlar, Odacı; Yusuf Ağa.

Meclis-i Belediye: Reis; Ahmet Ağa, A'zâlar; Kerim Şevki Efendi, Müftü-zâde Hüseyin Efendi, Mehmet Ali Efendi, Mehmet Ağa, Kâtip ve Sandık Emni; Şevki Efendi, Tabip; Meranko Efendi, Çavuş; Mehmet Efendi.

Mâl Kalemi: Mâl Müdürü Muavini; Halil Efendi, Sandık Emni; Mustafa Efendi.

Maarif Komisyonu: Reis; Müftü Hüseyin Hüsnü Efendi, A'zâlar; Hüseyin Efendi, Mehmet Ali Efendi, Abid Efendi.

Ziraat Bank Şubesi: Reis; Mustafa Efendi, A'zâlar; Hüseyin Efendi, Yordan Efendi, Muhasebe Kâtibi; Mihail Efendi.

Vesâit-i Nakliye-i Askeriyye Komisyonu: Reis; Kaymakam Halil Kamil Bey, A'zâlar; Hacı Hasan Efendi, Hüseyin Efendi, Ahmet Efendi, Kâtip; Veli Efendi-zâde Abdullah Efendi ve İzzet Efendi.

Tarik Komisyonu: Reis; Kaymakam Halil Kamil Bey, A'zâlar; Mustafa Efendi, Kerim Şevki Efendi, Hüseyin Ağa, Feyzi Efendi, Rami Efendi, Katip; Mihail Efendi.

Sıhhiye Komisyonu: Reis; Kerim Şevki Efendi, A'zâlar; Ahmet Efendi, Ali Efendi, Bereci Efendi, Dimit Efendi, Katip; Şevki Efendi.

Vergi İdâresi: Tahrir ve Vergi Kâtibi; Münhal, Muhammenler; Rüştü Efendi, Ahmet Ağa, Ahmet Efendi, Latif Efendi.

²² *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1312, s.183 v. d. ; *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1312, s.636.

Telgraf ve Posta İdâresi: Müdür; İbrahim Efendi, Muavin; Rüştü Efendi. Çavuş: 1, Müvezzi:1.

Zabıta İdâresi: Memur; Mustafa Ağa. Çavuş: 1, Bölük Emni: 1, Onbaşı: 1, Süvari: 1, Piyade: 5.

Orman İdâresi: Müfettiş; Raif Efendi. Tezkire Muharriri: 3, Süvari: 4, Piyade: 3, Ondalık Memuru; 2.

Düyûn-i Umûmiyye İdâresi: Memur; Recep Efendi, Tuz Ambar Memuru; Ali Efendi, Kantarcı; Halil Ağa. Süvari: 2, Piyade: 1.

Rüsûmat İdâresi: Müdür; Mustafa Efendi, Başkâtip; Ali Efendi, Refiki; Ali Rıza Efendi. Süvari: 2, Piyade: 3, Kantarcı: 1.

Liman İdâresi: Reis; Mustafa Efendi. Çavuş: 1.

Karantina İdâresi: Memur; Mandafoni Efendi, Gardiyan; Hasan Ağa.

Fener Dâiresi: Memur; Hüseyin Efendi, Gardiyan; Hacı İstefan ve İstavis.

Mekteb-i Rüşdiye: Muallim-i Evvel; Yahya Efendi (Rütbesi: Bursa Devriyye Rûûsu), Muallim-i Sâni; Mehmet Efendi, Rık'a Muallimi; Fehmi Efendi, Bevvâb; Hasan Ağa.

Nüfus Memuru; Mehmet Sami Efendi, Kâtip; Hasan Efendi.

Redif Üçüncü Alanya Tâburu: Binbaşı İsmail Hakkı Efendi, Kolağası Emin Efendi, Tâbur Kâtibi Raşit Efendi, 1.Bölük Yüzbaşısı Hacı İsmail Ağa, 1.Bölük Mülâzım-ı Evveli Halil Ağa, 1.Bölük Mülâzım-ı Sâni Refik Efendi, 2.Bölük Yüzbaşısı Mehmet Ağa, 2.Bölük Mülâzım-ı Evveli Haydar Ağa, 2.Bölük Mülâzım-ı Sâni Ali Efendi, 3.Bölük Mülâzım-ı Evveli Yusuf Efendi, 3.Bölük Mülâzım-ı Sâni Ali Efendi, 4.Bölük Yüzbaşısı Hüseyin Ağa, 4.Bölük Mülâzım-ı Evveli Ahmet Efendi, Debboy Memuru Mülâzım-ı Sâni İbrahim Efendi, Tüfenkçi Ustası Kamil Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Müdür; Hacı Ramazan Efendi, Nâib Vekili; Mehmet Efendi, Kâtip; Rıza Efendi, Telgraf Memuru; Hasan Efendi, Telgraf Çavuşu; Mehmet ve Ali Ağa, Düyûn-i Umûmiyye Memuru; Şükrü Efendi, Düyûn-i Umûmiyye Kolcusu; Mehmet Ağa, Rüsûmat Memuru; Mustafa Efendi, Rüsûmat Korucusu; Abdülkadir Ağa, Katip; Ahmet Efendi.

Düşenbe Nahiyesi: Müdür; Mustafa Fikri Efendi, Nâib Vekili; Hasan Efendi, Zabıta Kâtibi; Mahmut Efendi.

Manavgat ve Düşenbe Nahiyesi Vergi Kâtibi; Mustafa Efendi²³.

1897 yılı.

²³ Konya Vilâyeti Sâlnâmesi, Konya-1314, s.179 v. d. ; Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye, Dersaadet-1314, s.671.

Kaymakam; Halil Kamil Bey (Rütbesi: Salise), Nâib; Abdülgahtar Efendi, Telgraf ve Posta Müdürü; İbrahim Efendi²⁴.

1898 yılı.

Kaymakam; Halil Kamil Bey (Rütbesi: Salise), Nâib; Mehmet Sadık Efendi (Rütbesi: Devriyye Medresesi), Telgraf ve Posta Merkez Müdürü; İbrahim Efendi²⁵.

1899 yılı.

Kaymakam; Mehmet Raif Bey (Rütbesi: Mütemâyiz), Nâib; Mehmet Sadık Efendi, Mâl Müdürü; Halil Efendi, Müftü; Hasan Efendi, Tahrirât Kâtib; Abdurrahman Fehmi Efendi, Evkâf Vekili; Hüseyin Efendi, Tapu Kâtibi; Münhal, Tahrirât Kalemi Mülâzımı; Süleyman ve Hasan Efendi, Süvari Tahsildarı; Ahmet Efendi, Piyade Tahsildarı; Halil İbrahim Efendi.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Mehmet Raif Bey, a)A'zâ-yi Tabiiyye; Nâib Mehmet Sadık Efendi, Müftü Hasan Efendi, Mâl Müdürü Halil Efendi, Tahrirât Kâtibi Abdurrahman Fehmi Efendi. b)A'zâ-yi Müntahabe; Feyzi Efendi, Yusuf Efendi, Hacı Dimit Efendi, Penayod Efendi.

Meclis-i İdâre Kalemi: Mülkiye Müdde-i Umûmi Muavini Vekili; Hüseyin Efendi, Müstantik; Hacı Dimit Efendi, Müstantik Muavini; Fehmi Efendi.

Mâl Kalemi: Mâl Müdürü; Halil Efendi, Mâl Muavini; Süleyman Efendi, Sandık Emîni; Şevki Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Mehmet Sadık Efendi, A'zâlar; Rüştü Efendi, Mihail Efendi, Başkâtib; Mehmet Necati Efendi, Kâtib-i Sâni; Hasan Efendi, Müstanik Muavini; Mehmet Ali Efendi, Mukavelât Muharriri; Mehmet Efendi, Şer'iyye Kâtibi; Hulusi Efendi, Mübâşir; Mehmet Çavuş, Odacı; Hasan Çavuş.

Meclis-i Belediyye: Ahmet Raif Efendi (Rütbesi: Kapucu Başı), A'zâlar; Ahmet Ağa, Rüştü Efendi, Mehmet Ali Efendi, Hüseyin Ağa, Ahmet Asım Efendi, Kerim Şevki Efendi, Hüseyin Efendi, Kâtib ve Sandık Emîni; Talat Efendi, Çavuş; Mehmet Efendi.

Maarif Komisyonu: Reis; Hasan Efendi, A'zâlar; Abdülgahtar Efendi, Hüseyin Efendi, Mehmet Ali Efendi.

Ziraat Bank Şubesi: Reis; Münhal; Azâ; Münhal, Muhasebe Kâtibi; Bedros Efendi.

Nüfus Kalemi: Memur; Rami Efendi, Kâtib; Hasan Efendi, Mülâzım; Rüştü Efendi.

Vergi Kalemi: Vergi Kâtibi; Süleyman Efendi, Refiki; Hüseyin Efendi, Muhammenler; Ahmet Asım Efendi, Hasan Efendi, Hacı Dimit Efendi, Hüseyin Ağa, Mülâzım; Ali Efendi.

²⁴ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, İstanbul-1315, s.417.

²⁵ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, İstanbul-1316, s.469.

Vesâit-i Nakliyye-i Askeriyye Komisyonu: Reis; Kaymakam Mehmet Raif Bey, A'zâlar; Hüseyin Efendi, Yüzbaşı Mehmet Ağa, Ahmet Asım Efendi, Hasan Efendi, Abdullah Efendi, İzzet Efendi.

Tarik Komisyonu: Reis; Kaymakam Mehmet Raif Bey, A'zâlar; Muhâsebe Kâtibi Vekili, Nüfus Memuru Rami Efendi, Hüseyin Ağa, Hacı Dimit Efendi, Raif Efendi, Kâtip; Kerim Efendi.

Telgraf ve Posta İdâresi: Müdür; İbrahim Efendi, Muavin; Rüştü Efendi. Çavuş: 1, Müvezzi: 1.

Zabıta İdâresi: Memur; Piyade Mülâzım-ı Evveli Hacı Mehmet Ağa, Piyade Çavuşu; İshak Ağa, Bölük Emni; Mehmet Efendi, Süvari Onbaşı; Ali Ağa. Süvari Neferi : 9, Piyade Neferi: 4.

Rüsûmat İdâresi: Müdür; Vahi Efendi, Kâtip; İbrahim Efendi, Mubassır; Yafes Efendi. Süvari Kolcusu: 2, Piyade Kolcusu: 2, Kantarcı: 1.

Orman İdâresi: Müfettiş; Osman Efendi, Kordon Süvari Memuru; Hüseyin Efendi. Tezkire Muharriri: 3, Kolcu Süvari: 4, Kolcu Piyade: 4.

Düyûn-i Umûmiyye İdâresi: Memur; Hacı Recep Efendi, Ambar Memuru; Bekir Efendi, Kantarcı; Hacı Hasan Ağa, Piyade Korucusu; Mustafa Ağa.

Reji İdâresi: Memur Abdullah Efendi, Kâtip; Kerim Efendi. Süvari: 3, Piyade: 3

Karantina Dâiresi: Memur; Salih Efendi, Gardiyan; Antuvan Ağa.

Fener Dâiresi: Memur; Hüseyin Efendi, Gardiyanlar; İstavri ve Anastasi.

Mekteb-i Rüşdiye: Muallim-i Evvel; Abdülğafur Efendi, Muallim-i Sâni; Mehmet Efendi, Muallim-i Salis; Ahmet Efendi, Rık'a Muallimi; Fehmi Efendi, Bevvâb; Mustafa Ağa.

Mekteb-i İbtidaiye: Muallim-i Evvel; Mehmet Efendi, Muallim-i Sâni; Hasan Efendi, Bevvâb; Hafız Hüseyin Efendi.

Alanya Redif Tâburu: Binbaşı İsmail Hakkı Efendi (Yunan Muhabere Madalyası), Kolağası-Münhal, Tâbur Kâtibi Reşat Efendi (Yunan Muhabere Madalyası), 1.Bölük Yüzbaşı Hamdi Efendi (Yunan Muhabere Madalyası), 1.Bölük Mülâzım-ı Evveli Halil Efendi (Yunan Madalyası), 1.Bölük Mülâzım-ı Sânis Rıfkı Efendi, 2.Bölük Yüzbaşı Mehmet Ağa (Yunan Madalyası), 2.Bölük Mülâzım-ı Evveli Haydar Ağa (Yunan Madalyası), 2.Bölük Mülâzım-ı Sânis Ali Efendi (Yunan Madalyası), 3.Bölük Yüzbaşı Ali Efendi, 3.Bölük Mülâzım-ı Evveli Yusuf Ağa, 3.Bölük Mülâzım-ı Sânis Tevfik Efendi, 4.Bölük Yüzbaşı Hüseyin Ağa (Yunan Madalyası), 4.Bölük Mülâzım-ı Evveli Ahmet Efendi (Yunan Madalyası), 4.Bölük Mülâzım-ı Sânis Talat Efendi (Yunan Madalyası), Tüfenkçi Ustası

Kemal Efendi (Yunan ve Sanayi Madalyası), Debboy Memuru Mülâzım-ı Sâni Vasfi Efendi, Süvari Dördüncü Bölük Üçüncü Takım Kumandanı Mülâzım-ı Sâni Cemal Efendi.

Düşenbe Nahiyesi: Müdür; Fikri Efendi, Nâib Vekili; Mustafa Efendi, Rûsûmat Memuru; Mustafa Efendi, Telgraf Memuru; Hasan Efendi, Düyûn-i Umûmiyye Memuru; Rıza Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Müdür; Mustafa Efendi, Nâib Vekili; Mehmet Efendi, Reji Memuru; Ali Efendi²⁶.

1900 yılı.

Kaymakam; Mahmut Efendi (Rütbesi: Rabia), Telgraf ve Posta Müdürü; İbrahim Efendi²⁷.

1901 yılı.

Kaymakam; Mahmut Bey (Rütbesi: Rabia), Nâib; Ahmet Tevfik Efendi, Telgraf ve Posta Müdürü; İbrahim Efendi²⁸.

1902 yılı.

Kaymakam; Cemal Bey (Rütbesi: Saniye), Nâib; Ali Şevki Efendi, Telgraf ve Posta Müdürü; İbrahim Efendi²⁹.

1903 yılı.

Kaymakam; Cemal Bey (Rütbesi: Saniye, Madalyası: Altın Liyakat), Nâib; Ali Şevki Efendi, Telgraf ve Posta Müdürü; İbrahim Efendi³⁰.

1904 yılı.

Kaymakam; Hüseyin Avni Bey (Rütbesi: Mütemâyiz), Nâib; Mehmet Rüştü Efendi, Telgraf ve Posta Müdürü; İbrahim Efendi³¹.

1905 yılı.

Kaymakam; Hüseyin Avni Bey (Rütbesi: Mütemâyiz), Nâib; Mehmet Rüştü Efendi (Rütbesi: Devriyye Medresesi), Rûsûmat Müdürü; Hacı Mehmet Tevfik Efendi, Telgraf ve Posta Müdürü; Rıza Efendi³².

1906 yılı.

²⁶ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1317, s.203 v. d. ; *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, İstanbul-1317, s.471.

²⁷ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, İstanbul-1316/1318, s.517.

²⁸ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, İstanbul-1317/1319, s.567.

²⁹ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, İstanbul-1318/1320, s.588.

³⁰ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1319/1321, s.640.

³¹ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1320/1322, s.654.

³² *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1321/1323, s.725.

Kaymakam; Hasan Nahit Bey (Rütbesi: Evvel-i Saniye), Nâib; Ziya Efendi (Rütbesi: Müderris), Müftü; Hasan Hüsnü Efendi (Rütbesi: Müderris), Mâl Müdürü; Hayrettin Efendi, Tahrirât Kâtibi; Abdurrahman Fehmi Efendi, Telgraf Müdürü; Mustafa Efendi, Liman Reisi; Şarki Efendi, Düyûn-i Umûmiyye Memuru; Emin Efendi, Reji Memuru; Mehmet Efendi, Rûsûmat Memuru; Cemal Efendi, Tahrir ve Vergi Kâtibi; Osman Efendi, Karantina Memuru; Sabri Efendi, Fener Memuru; Hüseyin Efendi, Tapu Kâtibi; Hasan Efendi, Evkâf Vekili; Hüseyin Ağa, Eytâm Müdürü; Hulusi Efendi, Zabıta Memuru; Mülâzım-ı Evvel Hacı Mehmet Ağa.

Meclis-i İdâre: Reis; Kaymakam Hasan Nahit Bey, a)A'zâ-yi Tabiiyye; Nâib Ziya Efendi, Müftü Hasan Hüsnü Efendi, Mâl Müdürü Hayrettin Efendi, Tahrirât Kâtibi; Abdurrahman Fehmi Efendi. b)A'zâ-yi Müntahabe; Şevki Efendi, Hacı Kadri Efendi, Hacı Dimit Efendi, Niyadus Efendi.

Mahkeme-i Bidâyet: Reis; Nâib Ziya Efendi, A'zâlar; Mehmet Necati Efendi, Mihail Efendi, Başkâtip; Hasan Feyzi Efendi, Müstantik Muavini; İbrahim Efendi, Kâtib-i Sâni; Hüseyin Efendi.

Mâl Kalemi: Mâl Müdürü: Hayrettin Efendi, Mâl Müdürü Muavini; Osman Efendi, Sandık Emni; Mustafa Efendi.

Nüfus Dâiresi: Memur; Esat Efendi, Kâtip; Kazım Efendi.

Meclis-i Belediye: Reis; Talat Efendi (Rütbesi: Salise), A'zâlar; Müftü-zâde Hüseyin Efendi, Veli Efendi-zâde Şükrü Efendi, Raşit Efendi-zâde Ahmet Efendi, Hacı Hüseyin Ağa, Bereci Efendi, Ligor Efendi, Tabip; Refael Efendi (Rütbesi: Salise-Madalyası: Sanayi Madalyası), Kâtip ve Sandık Emni; Fehmi Efendi.

Ziraat Bankası: Reis; İzzet Efendi, A'zâlar; Tevfik Efendi, Ligor Efendi, Mihail Efendi, Muhâsebe Kâtibi Vekili; Sadık Efendi.

Mekteb-i Rüşdiye: Muallim-i Evvel; Halil Efendi, Muallim-i Sâni; Mehmet Efendi, Hat Muallimi; Abdurrahman Fehmi Efendi.

Mekteb-i İbtidaiye: Muallim-i Evvel; Ahmet Efendi, Muallim-i Sâni; Hasan Efendi.

Maarif Komisyonu: Reis-i Evvel; Kaymakam Hasan Nahit Bey, Reis-i Sâni; Müftü Hasan Hüsnü Efendi, A'zâlar; Mâl Müdürü Hayrettin Efendi, Rüşdiye Muallim-i Evveli Halil Efendi, Hüseyin Efendi, Kâtip ve Sandık Emni; Hasan Efendi.

İskân Muhâcirin Komisyonu: Reis; Kaymakam Hasan Nahit Bey, A'zâlar; Mâl Müdürü Hayrettin Efendi, Ahmet Asım Efendi, Müftü-zâde Hüseyin Efendi.

Ziraat ve Ticaret ve Sanayi Odası: Reis; Ahmet Asım Efendi, A'zâlar; İzzet Efendi, Tevfik Efendi, Şükrü Efendi, Hacı Dimit Efendi, Kâtip; İzzet Efendi.

Redif Otuz Birinci Alayın Üçüncü Alanya Tâburu: Binbaşı Ahmet Efendi, Kolağası Hacı Mehmet Efendi, Tâbur Kâtibi Hacı Recep Efendi, 1.Bölük Yüzbaşısı Mehmet Hamdi Efendi, 1.Bölük Mülâzım-ı Evveli Mehmet Efendi, 1.Bölük Mülâzım-ı Sânisî Ahmet İhsan Efendi, 2.Bölük Yüzbaşısı Mehmet Nurettin Efendi, 2.Bölük Mülâzım-ı Evveli Haydar Efendi, 2.Bölük Mülâzım-ı Sânisî Mustafa Efendi, 3.Bölük Yüzbaşısı Mustafa Efendi, 3.Bölük Mülâzım-ı Evveli Hacı Sait Efendi, 3.Bölük Mülâzım-ı Sânisî Mahir Efendi, 4.Bölük Yüzbaşısı Hacı Veli Ağa, 4.Bölük Mülâzım-ı Evveli Mehmet Efendi, 4.Bölük Mülâzım-ı Sânisî Selim Efendi, Debboy Memuru Mülâzım-ı Sâni Mehmet Efendi, Tüfenkçi Ustası Hacı Ali Efendi.

Manavgat Nahiyesi: Müdür; Nihat Efendi, Nâib Vekili; Mustafa Efendi, Kâtip; Rıza Bey (Rütbesi:Salise).

Düşenbe Nahiyesi: Müdür; Şevket Efendi, Nâib Vekili; Hacı İlyas Efendi, Vergi Kâtibi; Ali Efendi³³.

1907 yılı.

Kaymakam; Hasan Nahit Bey (Rütbesi: Evvel-i Salise), Nâib; Yusuf Ziya Efendi³⁴.

1908 yılı.

Kaymakam; Hasan Nahit Bey (Rütbesi: Evvel-i Salise), Nâib; Yusuf Ziya Efendi (Rütbesi : Devriyye Medresesi), Telgraf ve Posta Müdürü; Mustafa Efendi, Merkez Rûsûmat Memuru; Cemal Efendi³⁵.

1910 yılı.

Kaymakam; Osman Zühtü Bey, Nâib; Mehmet Sadık Efendi, Bidâyet Mahkemesi Reisi; Mahmut Hamit Efendi, Müdde-i Umûmi Muavini; Halil Vehbi Efendi³⁶.

1911 yılı.

Kaymakam; İzzet Bey (Rütbesi: Saniye), Nâib; Mehmet Sadık Efendi, Bidâyet Mahkemesi Reisi; Mahmut Hamit Efendi, Rûsûmat Memuru; Cemal Efendi, Karantina Memuru; Hüseyin Sabri Efendi, Telgraf ve Posta Müdürü; Niyazi Efendi³⁷.

1917 yılı.

Kaymakam; Sait Bey, Kadı; Mustafa Rüştü Efendi, Bidâyet Mahkemesi Reisi; Mehmet Ali Efendi, Müdde-i Umûmi; Yusuf Kenan Efendi, Müstantik; Hasan Efendi³⁸.

³³ *Konya Vilâyeti Sâlnâmesi*, Konya-1322, s.165 v. d. ; *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1322/1324, s.784.

³⁴ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Desaadet-1322/1325, s.785.

³⁵ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1323/1326, s.789.

³⁶ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1326/1328, s.771.

³⁷ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1327, s.759.

³⁸ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye*, Dersaadet-1334, s.749.

1925 yılı.

Kaymakam; Nazım Bey, Mâl Müdürü; Hasan Tahsin Bey, Müftü; Arif Bey, Mahkeme Reisi; Abdülaziz Bey, Cinayet Müdde-i Umûmiyesi; İbrahim Feyzi Efendi, Cinayet Azâsı; Mustafa Bey ve Ömer Lütfü Bey, Mahkeme-i Asliye Müdde-i Umûmisi; Ahmet Zühtü Bey, Mahkeme-i Asliye Azâ Mülâzımı; Hakkı Bey, Halil Bey ve Hacı Memduh Bey, Müstantik; Cemal Bey³⁹.

1926 yılı.

Kaymakam; Vehbi Bey, Maliye Müdürü; Hasan Tahsin Bey, Müftü; Arif Bey, Ağır Ceza Mahkeme-i Asliye Reisi; Abdülaziz Bey, Ağır Ceza Mahkeme-i Asliye Azâsı; Mustafa Bey ve Tevfik Bey, Ağır Ceza Mahkeme-i Asliye Azâ Mülâzımı; İsmail Hakkı Bey, Yakup Kenan Bey ve Halil Hilmi Bey, Müdde-i Umûmi; İbrahim Fevzi Bey, Müdde-i Umûmi Muavini; Ahmet Zühtü Bey, Müstantik; Mahmut Cemal Bey, Eytâm Müdürü; Başkâtip Muavini Hulusi Efendi, Hükümet Tabibi; Ragıp Bey, Posta ve Telgraf Müdürü; Mehmet Neşet Bey⁴⁰.

1927 yılı.

Kaymakam; Adil Bey, Mâl Müdürü; Tahsin Bey, Müftü; Arif Bey, Mahkeme-i Asliye Reisi; Mustafa Bey, Mahkeme-i Asliye Müdde-i Umûmisi; Fevzi Bey, Mahkeme-i Asliye Azâsı; Mustafa Bey ve Tevfik Bey, Mahkeme-i Asliye Azâ Mülâzımı; Şevket Bey, Müstantik; Cemal Bey, Hükümet Tabibi; Ragıp Bey, Posta ve Telgraf Müdürü; Mehmet Neşet Bey⁴¹.

1928 yılı.

Kaymakam; Adil Bey, Mâl Müdürü; Tahsin Bey, Mahkeme-i Asliye Reisi; Mustafa Bey, Müdde-i Umûmi; Fevzi Bey, Azâ; Mustafa Bey ve Tevfik Bey, Azâ Mülâzımı; Şevket Bey, Müstantik; Cemal Bey, Hükümet Tabibi; Ragıp Bey, Posta ve Telgraf Müdürü; Mehmet Neşet Bey⁴².

1929 yılı.

Kaymakam Vekili; Cemil Bey, Mâl Müdürü; Tahsin Bey, Mahkeme-i Asliye Reisi; Mustafa Bey, Müdde-i Umûmi; Fevzi Bey, Azâ; Mustafa Bey ve Tevfik Bey, Azâ Mülâzımı; Şevket Bey, Müstantik; Cemal Bey, Hükümet Tabibi; Ragıp Bey, Posta ve Telgraf Müdürü; Mehmet Neşet Bey⁴³.

³⁹ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1925-1926), İstanbul-1926, s.357.

⁴⁰ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1926-1927), İstanbul(?) -1927(?), s.557.

⁴¹ T. C. Devlet Sâlnâmesi (1927-1928), İstanbul-1928, s.455.

⁴² T. C. Devlet Yıllığı (1928-1929), İstanbul-1929, s.229.

⁴³ T. C. Devlet Yıllığı (1929-1930), İstanbul-1930, s.249.

1938 yılı.

Kaymakam; Halim Doğru; Belediye Reisi; Hüseyin Okan, Ağır Ceza Hakimi; Fikri Akın, Ceza Hakimi; Neşet Üst, Hukuk Hakimi; Fazıl Şenol, Cumhuriyet Müdde-i Umûmisi; Asaf Asrak, Başkatip; Hakkı Kut, Askerlik Şube Reisi; Binbaşı Mustafa Çora, Müftü; Feyzi Akçalı, Tahrirât Kâtibi; Tahsin Aksoy, Muhasebe Memuru; Tahsin Yetkin, Nüfus Memuru; Necip Konkoralp, Mâl Müdürü; Zeki Tezel, Tapu Memuru; Yusuf Ünver, Kültür İşyari; Hakkı Uğur, Posta Telefon Telgraf Memuru; İrfan Çetin, Hükümet Tabibi; İhsan İlter, Ebe; İhsan Kandemir, Sahil Sıhhiye Memuru; Ali Çavuldak, İnhisarlar Baş Memuru; Nazmi Çetinöz, Gümrük İdare Memuru; Hüsnü Özdemir, Liman Reisi; Rıza Atalay, Orman İdaresi; Mühendis Hilmi Koçak, Ziraat İdâresi; Muallim Feham Duygu.

Gazipaşa Nahiyesi Müdürü; Fuat Aytekin, Demirtaş Nahiyesi Müdürü; Emin Güngör⁴⁴.

⁴⁴ *Türk Akdeniz Dergisi*, S.11-12, Antalya- 29 İlkteşrin 1938, s.139-140.

EK:2
Alanya Kazâsı'nda Müderris Naim Efendi'nin, topladığı amele ile, yolu tesviye ederken
vukua gelen heyelandan sekiz kişi ile birlikte toprak altında kalarak öldüğü ve altmış kişinin
yaralandığı (BOA, Y. Hus. nr.287/82).

كازا
الانكا
٢٢٧٩

عندما قضاة تابع أكثر قرية سماها ليلندة مدعى بغير اقدانك قرية مذكرة و ذرا منجا و ده هالندة به جمع بلدي
استخاض يد قرية نك بولمى نورا نكله ايكه طريقك اوست طريقه بولنا به بر طاعك سقوط ايدك موهل ايد
سركشك تحف ذلتك كسك رضى محروغ اولدنه خبر النى و ذرة قاتك قضا نك طيب و صراح و سار و ايد
برابر محلة غريعت اتمج اولدنه و ذرة قونية و ذرة نك تحف قاتك به و نصم قلع اقدم
صا اعظم و با و اكرم
[مباركة و الله و انا لله و الله اعلم
٢٢٧٩]

OSMANLI RŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI

عزیزه نظارتی

امور جزائیه مدبریه

تاریخ

۸۲

۸۲۰۸

دفعه نهم - نه جلدیه

خلاصه [۸]

عدیه قضیه حبسیه و توقیفیه
مقدمه

دویندو اقم حقیردی

عدیه قضیه حبسیه سنک علی الاصوله اجرا ایدیلده یوقلمه سی نیاجنی حاوی محکمه کلاسه عدیه مدینه
تکلاً قضاء مذکور ده حبسیه اتحاد ایدیلده محکمه حکومت دأره سنک آلت قاننده و برآرم بونده بر اولوبه
برلوفده کونسه کورمدیک و آبروبه توقیفیه اولدیفنده مجوسه ایدل موقوفه برآره ده بولندرل قری و نیام محکوم
محکمه نیره ده عاری نهاده لدرنده ایدوکی والاهین بورلرده موقوفه و مجوسه بولندرل قری سنک نطقه دأره
نطقه جاز اولدیه عاری ایدیلده اولدیه قضا مذکور ده فقط الصحره موقوفه بر محکمه حبسیه و توقیفیه اتحاد ایدیلده
اونره نهاده کور ایچوره اتقای قانک ایضی قولا و عدیه علیه حساب نطقه بولندرل قری و نیام محکوم
عدیه ناطر کلاسه

عدیه ناطر کلاسه
تکلیف

EK:4

İtalyanların Marmaris'ten Alanya'ya kadar asker ve mühimmat çıkarmaları (BOA, DH. KMS.

Nr.52-2/32.).

OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI

شيفره تنفر افنامه

شيفره قلمی

خدايکي

مخرجي
تکه

مخرجي
تکه

تاريخ کشيده سي
قلمه ورودي

صباح
د س

اقتام
د س

ایتالیانک د زره آت نا نام زرهی قروازوری بوکته تحت محافظه اسنده ایکی بویک نقلیه نفیس
صله نفیس لیمان ورو دایرک برمدت صکره فکوره زرهی قروازوری مرمیده علایم
قدر قوای استغالیه قوماندانی جزال ماته نو وایکی میرالای ودها مختلف رتبه لاسه اوده ضابط
ایله تخمیناً ایکی بیک قدر مساحه عسکر و لوازمات حربیه ده نیمه صدوقه طوبی مرمی ایله قرقه و قرقه
لسه قدر مختلف جنسی او طوموبیل قرقه یه افراج اولمده نیس و بورایه انبای مواصلنده زرهی قروازوری
اوده اویج باره طوبی ایله جزالک مساحه ایله نیس افراجات لهنوز اکلان ایله یکی جتله نفیس لایری
بیلدیریلک و قول اردو و قرقه ایله مخابره ممکنه امله مارنیف حربیه نفرتنه معلومه ایله معروفه و قرقه

مستوف
جما

مخرجي
تکه

شيفره قلمی

شيفره قلمی

۱۲

EK:7

Alanya Belediye Meclisi Karar Defteri'nden 89 ve 90 Numaralı Kararlar (Alanya Belediyesi Kültür Sanat ve Turizm Vakfı Arşivinde.).

قرار دفترى

تاریخ قرار	موضوع قرار
۱۸ مارچ ۱۹۴۹	۸۹ موضوعه ایش خا- اینیکنده مجله قریب حیدر افیم و طوقند ۱۹۴۹ بلدیہ کیزمه اولدین برایش حیدر طوقند وینده اوکتر افیم حیدر طوقند مکه اولدین اکلاند حیدر طوقند مقلدکی قاترند اودین ماکس توقفا رشده اکل لا حیدر طوقند ایم تحیز قرار وریله ایت اعضا اعضا اعضا اعضا بلدیہ سرشده اعضا Handwritten signature: Hüsnü Şey
۱۷ ۱۸ ۹	۹۰ موضوعه ایش خا- اینیکنده مجله محمود سیل قریب طوقند ۱۹۴۹ بلدیہ کیزمه اولدین برایش حیدر طوقند مقلدکی قاترند حیدر طوقند مقلدکی قاترند اودین ماکس توقفا رشده اکل لا حیدر طوقند ایم تحیز قرار وریله ایت اعضا اعضا اعضا اعضا بلدیہ سرشده اعضا Handwritten signature: Hüsnü Şey

EK:8

Alâiye şehri isminin Alanya'ya çevrilmesi (BCA, BKK. nr. 36. 38. 19.).

T. C.
BAŞBAKANLIK
CUMHURİYET ARŞİVİ

T. C.

İÇİŞLERİ

MÜDÜRLÜĞÜ

K.

14937

KARARNAME

Antalya Vilâyetine bağlı (Alâiye) Kazası isminin (Alanya)ya çevrilmesi: Dahiliye Vekilliğinin 18/5/933 tarih ve 71/18 numaralı tezkeresile yapılan teklifi ve Şuravî Devlet Heyeti Umumiyesinin x tensibi üzerine İcra Vekilleri Heyetinin 23/5/933 toplanışında kabul edilmiştir.

23/5/933

REİSİCÜMHUR

Gazi M. Kemal

Bş. V.

İsmet

Ad. V.

Ş. Suruçlu

M. M. V.

Bevâ

Da. V.

Ş. W. W.

Ha. V. V.

Ş. W. W.

Ma. V.

Abdullah Halit

Mf. V.

Ş. W. W.

Na. V.

L. İlmi

İk. V.

Ş. W. W.

S. İ. M. V.

Ş. W. W.

G. İ. V.

Ş. W. W.

Zr. V.

Ş. W. W.

030 1 01 02 36 33 17

K:9

Atatürk'ün Alanya'yı ziyareti sırasında, Başbakan İsmet İnönü'ye çektiği telgraf (BCA, Mua. r.2. 11. 22.).

T.C. BAŞBAKANLIK CUMHURİYET ARŞİNİ		PELİGRAF	
Devlet Telgraf Müdürlüğünden dolayı mesuliyet kabul olunur.		Adres:	
18-2-1935		Başbakan İsmet İnönü	
İLK MERKEZ		VERİLDİĞİ	
No		Tarih	
KEİME		Saat	
18-2-25		2/29	
RESİM		ORTA MERKEZ	
TUSUSI		Cevleone	
ALINDIĞI		Tarih	
Sait		18-2-25	
İNZA		2/25	

Atatürk

Atatürk'ün Alanya'yı ziyareti sırasında, Başbakan İsmet İnönü'ye çektiği telgraf (BCA, Mua. r.2. 11. 22.).

ALANYA İDARİ HARİTASI

K:10

